

1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 MONA SAHLIN (S):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att jag var i Malmö i torsdags. Jag blev både berörd och upprörd. Det fanns familjer i Malmö som inte vågade lägga sina barn i deras sängar av rädsla för att de ska bli skjutna. Det finns kvinnor och män i Malmö som fruktar för sina liv när de går till jobbet eller till affären.

Jag mötte lärare på Hermodsdalsskolan som berättade hur de får börja dagarna i skolan med att tala med barnen om deras upplevelser av att deras föräldrar är rädda. Jag mötte närpolisen och tullen för att höra hur deras situation ser ut och höra vad vi kan göra för att underlätta för dem att agera.

Samhället måste reagera. Det är vårt ansvar som ledamöter av denna riksdag och som vår regering. Då håller det inte att skicka integrationsministern att besöka en boxningsklubb. Vad som händer i Malmö är inte en fråga om integration. Det är just därför en fråga för oss alla i riksdag och regering.

Någon eller några utför vansinnesdåd i en svensk stad och hotar dess befolkning. Polis och tull måste få de verktyg som krävs. Tillgången på illegala vapen måste strypas. Vansinnesdåden måste stoppas. Malmöborna måste ha vårt stöd och vår totala uppmärksamhet.

Herr talman! Sex veckor har gått sedan väljarna gick till valurnorna och sade sitt. Jag vill gratulera Moderaterna till valframgången. Vi rödgröna fick inte förtroendet att regera. Vi socialdemokrater gjorde ett historiskt dåligt val, ett uselt resultat. Vi återvann inte det förtroende som vi tappade år 2006. Tvärtom fortsatte nedgången.

Bara 22 procent av dem som har ett jobb röstade på oss socialdemokrater. Ett arbetarparti vinner aldrig val utan ett brett stöd i den arbetande befolkningen. Vi kommer nu på djupet att analysera politikutvecklingen i ett längre perspektiv och med en verklig krisinsikt. Då är en verklig framtidsorientering av socialdemokratin möjlig. Det är trots allt en mycket sporrande tanke.

Vi måste bygga upp en framtidsförankrad politik som är relevant för det stora flertalet svenskar med en ekonomisk politik för jobb, tillväxt och företagande där utbildning, forskning och konkurrenskraft är nycklar och inte klyftor.

Det är en politik för välfärd i förändring där hög kvalitet, valfrihet och effektivitet är självklarheter och inte större ojämlikhet. Det är en politik med en samhällssyn som aldrig tappar bort individen och hennes ansvar och frihet att forma sitt eget liv där möjligheternas land är målet och jämlikhet är vägen dit.

Då kan socialdemokratin återvinna sin plats i svensk politik och fortsätta vara den starka progressiva rörelse som vi vet att vi är.

Herr talman! Moderaterna vann valet men förlorade riksdagsmajoriteten för den allians den leder. Regeringen är beroende av tillfälliga majoriteter och ytterst av Sverigedemokraterna. Den parlamentariska situationen är riskfylld. Att ett parti med rötter i rasismen har tagit plats i Sveriges riksdag är en förlust för demokratin och ett misslyckande för svensk politik i dag.

Vi har sett i andra länder vad det kan göra med både politiken och samhällsklimatet när partier med en främlingsfientlig agenda får inflytande. Sverigedemokraternas budgetmotion visar att vi måste ta strid för en human flyktingpolitik, internationell solidaritet och ett aktivt biståndsarbete.

Sverigedemokraterna är en osvensk företeelse och så bör de förbli. Vi måste ta strid för öppenhet och mångfald om vi vill att de värdena verkligen ska prägla Sverige. Det låter sig inte göras under tystnad. Jag tänker ta mitt ansvar för det, och jag vet att det finns ett brett stöd i den kampen från svenska folket och den stora majoriteten av ledamöter här i denna kammare. Aldrig ska kampen tystna för alla människors lika värde, aldrig.

(Applåder)

Jag vill också här tillägga att Sveriges röst för de mänskliga rättigheterna också måste ljuda högt runt om i världen. Också detta delar vi parlamentariker ansvaret för här i kammaren. I morgon har UD parlamentariker från Iran på besök. Då framför vi socialdemokrater vår skarpa kritik mot de allt fler övergrepp och avrättningar som sker i Iran och som har tilltagit efter presidentvalet. Jag förväntar mig givetvis att regeringen gör detsamma.

Herr talman! Jag vill ta ansvar för Sverige. Sveriges utveckling vinner på stabila politiska lösningar. Under förra mandatperioden pekade jag ut flera områden där blocköverskridande överenskommelser vore önskvärda. Det gäller det svenska försvaret, för att det är centralt för vår nationella säkerhet. Det gäller energipolitiken, för att stora energinvesteringar kräver beslut som står sig över lång tid. Det gäller skolan, för att det handlar om alla barns rätt till kunskap, trygghet och ordning.

Då talade jag om detta som en möjlighet för Sverige, och då sade en borgerlig majoritetsregering nej. I dag har breda uppgörelser blivit en nödvändighet för att minoritetsregeringen ska kunna bedriva politik. Uppgåelsen om Afghanistan illustrerar detta tydligt. De svenska soldater som vi skickar på uppdrag utomlands måste känna att de har sitt lands stöd. Det kräver breda majoriteter.

Våra trupper i Afghanistan har nu det stödet tack vare vår sexpartöverenskommelse. Jag är mycket glad över detta och att uppgörelsen också innehåller tydliga ambitioner att övergå till civil ledning av insatserna år 2012 och en möjlighet att gå från stridande till stödjande senast under år 2014.

Herr talman! Vi socialdemokrater är beredda att göra upp med regeringen när det gagnar landet. Men vi har också uppgiften att opponera. Därför kommer vi att fortsätta att bjuda starkt motstånd när vi tycker att regeringspolitiken leder fel. En sådan fråga är behovet av en anständig sjukförsäkring. Den andra frågan handlar om jobben.

Dagarna före valet bedyrade statsministern att de sjuka som kastas ut ur sjukförsäkringen utan att garanteras vare sig trygghet eller försörjning skulle få en snar lösning på sin situation. De som känt sig kränkta började tro på upprättelse.

Nu sex veckor efter valet frågar jag: Var är den lösning på svårt sjuka Annica Holmquists situation som Fredrik Reinfeldt utlovade till måndagen efter valet? Var är lösningen som ger den strokedrabbade överläkaren Jörg Teichert möjlighet att jobba kvar som läkare? Var är förslagen som socialminister Göran Hägglund lovade att snabbt ta fram?

Herr talman! I två på varandra följande valrörelser har Moderaterna utlovat fler jobb och färre i utanförskap. Statsministern hävdade nyss i sin regeringsförklaring: "Sverige är ett land som kan sätta kraft bakom ambitionerna för full sysselsättning." Vilka ambitioner är det?

Efter fyra år med borgerlig regering är Sverige fortfarande ett land i massarbetslöshet. Regeringen konstaterar nu att arbetslösheten år 2014 kommer att vara på samma nivå som den var 2006. Det är nivåer som Moderaterna då kallade just massarbetslöshet.

Finanskrisen kan fungera som syndabock till mycket och som en riktig förklaring till annat, men den förbjuder aldrig regeringar att mena något när de säger "full sysselsättning". Den förbjuder inte regeringar att sätta upp mål och försöka nå dem med en aktiv politik för jobb.

Svenska folket har gett regeringen en chans till på löften om jobb, och det förpliktat. Då krävs mer än en nollvision för jobben. En regering som menar allvar med jobben måste bekämpa massarbetslösheten och inte bara administrera den. Sverige kan ha både en anständig sjukförsäkring och en jobbpolitik värd namnet. Och var så säkra: På dessa områden kommer det att bli fortsatt politisk strid.

(Applåder)

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Först tack till Mona Sahlin för riktiga beskrivningar av situationen i Malmö. Jag tycker att det är viktigt att många, om det sedan är Mona Sahlin eller Erik Ullenhag, är på plats och följer det som händer i Malmö. Jag tror att många kan känna igen sig i den beskrivning av oro som Mona Sahlin har gett.

Än viktigare i det här läget tycker jag är att rättssamhällets resurser är på plats för att svara på den fråga som vi trots allt inte har ett svar på: Vem eller vilka? Det är först när vi vet svaret på vem eller vilka som samhällets debatt och åtgärder kan fortsätta. Jag är övertygad om att Mona Sahlin tänker vara engagerad, och också jag, i det på olika sätt.

Jag ska återkomma till blocköverskridande överenskommelser i mitt huvudanförande. Det fanns i Mona Sahlins inledning en signal om omprövning inom socialdemokratien. Jag har egentligen bara en fråga i den delen. Thomas Östros framställde under presentationen av det rödgröna budgetalternativet en idé om möjligheten att ompröva en del av skattepolitiken. Han nämnde en förändrad syn på RUT, att det kanske är att

acceptera att förmögenhetsskatten är borta och att det inte ska ställas krav på reformering av fastighetsskatten i framtiden.

Jag kan säga att det kan tyckas vara välkomna besked, men jag måste ändå resa en fråga. Jag tror att det är andra skatter som har väckt mer frågor. Varför var det till exempel inte viktigt att peka ut det faktum att det var stora skattehöjningar för vanligt folk som jobbar, kilometerskatt och bensinskatt, som var det som skulle bli föremål för omprövning? Delar Mona Sahlin Thomas Östros bedömning, eller är det för tidigt att säga i vilken riktning detta ska utvecklas?

Anf. 3 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Till att börja med vill jag kommentera lite mer situationen i Malmö. Min poäng med att nämna integrationsministerns besök på en boxningsklubb i Rosengård var att det därmed blev en diskussion om en på något vis misslyckad integrationspolitik skulle ha något som helst att göra med att någon eller några utför dessa dåd i Malmö som sätter skräck i en så stor del av Malmös befolkning. Det är en fråga om rättssamhället, en fråga om polisens resurser och det är också en fråga om, vilket vi socialdemokrater förde fram tillsammans med våra vänner i Malmö, hur man kan komma åt förekomsten av de många och allt fler illegala vapen som finns, inte bara i Malmö men också där. Därför reste vi ett antal frågor om hur polisen skulle kunna få ytterligare möjligheter att bekämpa och beslagta de illegala vapnen. Inte minst skulle tullen kunna få som en övergripande uppgift att söka efter illegala vapen, vilket de inte har i dag.

Det vore intressant om statsministern kunde reagera på det och åka ned till Malmö, för det gav en viktig och värdefull bild.

När det gäller skattepolitiken och de allmänna politiska åtagandena delar jag självfallet Thomas Östros syn. Det gör jag i alla frågor, för vi delar samma partis värderingar. Men när det gäller skattepolitiken vill jag påminna om att statsministern representerar i dag en minoritetsregering. När vi hade valdebatten fick vi, när du och jag var på Svenskt Näringslivs årsmöte, en fråga om det fanns behov av att titta på skattepolitiken brett. Då svarade du kaxigt och starkt: Nej.

Nu står du här som ledare för en minoritetsregering och frågar efter synen på skatterna. Jag tror att vi måste få ett tydligare besked från statsministern hur strategin ser ut för den minoritetsregering som du leder. Den kan inte bara vara beroende av hur vi socialdemokrater analyserar vår valförlust.

(Applåder)

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis sant. Sedan är det lämpligt att jag i ett replikskifte ställer frågor om just Socialdemokraternas alternativ. Jag ska återkomma till det.

Svenskt Näringsliv vill gärna att vi ska genomföra en skattereform som är inriktad på företagsskattelättnader. Vi tycker att vi har varit tydliga med vår inriktning, att mer inrikta oss mot inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagare. Vi avser att fullfölja den politiken under mandatperioden, och jag ska återkomma till det.

Jag har varit på samma boxningsklubb med Dallas i Malmö och tycker att det är fantastiskt att få ta del av deras arbete. Jag satt med en grupp av ungdomar som via boxningen kommit ut ur dåliga spiraler och dessutom med en polis som hade vuxit upp i samma område. Jag tror att man kan hitta viktiga svar hos Dallas på den där boxningsklubben.

Jag delar naturligtvis helt Mona Sahlins poäng att vi ska se över och se till att rättssamhällets resurser finns på plats och titta på om vi behöver förstärka i någon del.

Återigen: Vi måste först få svar på vem eller vilka och sedan gå vidare.

(Applåder)

Anf. 5 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Alldeles oavsett vem eller vilka så finns det allt fler illegala vapen, inte bara i Malmö utan i allt större delar av Sverige. Det finns åtgärder som polis och tull skulle kunna få för att lättare kunna bekämpa förekomsten och införseln och inte minst komma åt de kriminella gäng som ofta ligger bakom dessa illegala vapens införsel i Sverige. Det har vi socialdemokrater lagt fram förslag om, och jag hoppas att ni tittar på dem med öppna ögon.

När det handlar om skattepolitiken har vi anledning att ompröva och titta kritiskt på vår politik i socialdemokratien efter denna valförlust. Men en sak kan jag lova statsministern: När vi ser över skattepolitiken kommer det inte att handla om att vi vill öka skillnaderna mellan pensionärer och löntagare. Det kommer inte att handla om att öka de orättvisa inslagen i den fördelningspolitik och den skattepolitik som din regering står bakom. Det jag vill se på är hur skattepolitiken ska bidra till både rättvis fördelning och tillväxt och företagande. Så ser den socialdemokratiska omprövningen ut.

(Applåder)

Anf. 6 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! I måndags intervjuades Metalls ordförande Stefan Löfven i radioekot om den svenska energipolitiken. Han sade så här: Vi – underförstått IF Metall – har svårt att se att vi ska klara energiförsörjningen genom att ta bort halva elförsörjningen. Vi har svårt att se hur vi ska klara det och samtidigt ha förutsättningar för att klara industrin, och det är vår utgångspunkt.

Det var ett grundskott, en mycket stark kritik, han riktade mot den rödgröna energipolitiken. Jag har egentligen bara en fråga till Mona Sahlin: På vilket sätt har Stefan Löfven fel?

Anf. 7 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Det är lite anmärkningsvärt. Här står en vice statsminister i en minoritetsregering och dundrar på om energipolitiken som om ingenting hade hänt. Är det någonting svensk energipolitik behöver, Jan Björklund, är det lösningar över blockgränserna. Vi rödgröna hade ett sådant förslag som ni hela tiden sade nej till. Nu fortsätter du att blåsa till strid i en tid då svensk industri behöver besked om: Var finns långsiktigheten? Var finns tydligheten?

Menar du att ni här i riksdagen snarare ska titta på Sverigedemokraterna för att hitta stöd för svensk energipolitik, eller vill du på allvar hitta en lösning som är långsiktig för svensk industris konkurrenskraft? Det gäller fortfarande för den rödgröna överenskommelsen, och den tänker jag stå fast vid.
(Applåder)

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Mona Sahlin måste ha missat något i mitt första inlägg här. Det var inte jag som blåste till strid, det var Stefan Löfven. Det var han som kritiserade Socialdemokraternas energipolitik för att rycka undan mattan för den svenska basindustrin.

Hundratusentals människor i Sverige är beroende av basindustrin för sin sysselsättning. Den drar in hundratals miljarder i exportintäkter till Sverige varje år. Utan kärnkraft kommer den att stanna. Det är det Löfven försöker säga här.

Riksdagen har under den förra mandatperioden fattat beslut om en långsiktig energipolitik som industrin och IF Metall välkomnar. Det är dags för Socialdemokraterna att tänka om.

(Applåder)

Anf. 9 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag tycker fortfarande att Jan Björklund bortser från det faktum att han i dag står här som representant för en minoritetsregering. Långsiktighet uppnås inte genom ett beslut under den förra mandatperioden, utan det handlar om de riktigt långsiktiga övervägandena om svensk konkurrenskraft och svensk energipolitik.

Jag och Stefan Löfven sitter i samma verkställande utskott i socialdemokratin. Jag är fullständigt medveten om att denna långsiktighet bara går att uppnå över blockgränserna. Du kan inte gömma dig bakom det kloka en socialdemokrat säger, utan du måste i stället ta ansvar för den regering som du företräder och de blocköverskridande lösningar som du måste vara arkitekten bakom, och det gör mig lätt bekymrad.

(Applåder)

Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vill komma med en liten sakkorrigerering. Ni hade inte något gemensamt energipolitiskt förslag när vi diskuterade, men är det så att det kommer är det väldigt välkommet att föra en diskussion om det.

Jag lyssnade till Mona Sahlin i valrörelsen och nu till hennes inledningsanförande. Mona Sahlin pratar om entreprenörskap och tillväxt och lyfter också fram det som ett prioriterat område. Det fanns också mycket kritik mot regeringen under valrörelsen.

Regeringens politik har lett till ett mycket bra resultat. Vi rankas väldigt högt i världen när det gäller företagsklimat och innovationsförmåga. Vi ser också att företagandet ökar. Men det finns också förbättringsområden, och det är jag den första att säga.

Vi har inte alls samma andel kvinnor som män som startar företag, trots att vi har fått upp nystartandet till nästan 40 procent. Att vi har kla-

rat av att få upp den här andelen beror mycket på att vi har gjort insatser. Vi har gjort särskilda insatser för kvinnors företagande med rådgivning, utbildning, ambassadörer och styrelseutbildning. Vi har också öppnat välfärdssektorn med lagen om valfrihet, barnomsorgspengen, apoteksmonopolets avskaffande, den fria etableringsrätten inom primärvården och införandet av RUT-avdraget.

Detta har lett till att kurvan uppåt är mycket skarp när det gäller kvinnors företagande. Jag ser framför mig att möjligheten för kvinnor att starta och driva företag kommer att öka. Det kommer att skapa väldigt många nya jobb.

I budgetmotionen från oppositionen, där ju Socialdemokraterna ingår, säger ni nej till alla de här reformerna plus satsningen på kvinnors företagande. Jag får inte ihop det. Om ni vill att kvinnor och män ska kunna starta företag på samma vis och på samma villkor, varför är ni då emot alla de reformer som vi gör på välfärdsområdet och de satsningar som vi gör på kvinnors företagande? Varför ska inte kvinnor ha samma möjligheter som män att starta och driva företag? Det är för mig obegripligt.

(Applåder)

Anf. 11 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Maud Olofsson börjar också med lite nålstick om energipolitiken. Jag hoppas, för svensk industris skull, att ni går tillbaka och ägnar ett regeringssammanträde en torsdag åt att fundera över hur långsiktigheten ska se ut. Vi rödgröna har, och det vet Maud Olofsson mycket väl, en samlad politik för svensk energi som vi hade velat föra över blockgränserna om vi hade vunnit valet. Nu gjorde vi inte det, utan det är upp till er att ta de initiativen.

Sedan upprepar Maud Olofsson en sak som jag tycker är mycket märklig. Det låter som om svenska kvinnors företagande bygger på fortsatta utförsäljningar inom svensk välfärd och som om just svenska kvinnors företagande är beroende av att de djupt orättvisa RUT-avdragen ska fortsätta att utvecklas. Det tror inte vi.

Den budgetmotion som vi har lagt fram är förstås en uppföljning av det vi gick till val på. Det är därför vi lade fram den. Där handlar det om att ge lägre kostnader för anställda, att ge bättre villkor för forskning, större insatser och möjligheter för kompetensutveckling också för kvinnliga företagare och allmänt bättre villkor för småföretagandet i Sverige. Det gynnar såväl mäns som kvinnors företagande, och det gör inte de bidrag som Maud Olofssons departement har haft att jobba med när det handlar just om kvinnligt företagande. Kvinnor förtjänar en mer generell insats i politiken som verkligen gynnar ny tillväxt och nytt företagande, och det har inte regeringen visat prov på så här långt.

(Applåder)

Anf. 12 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Det vore intressant om det vore så att din politik ledde till något resultat, Mona Sahlin. De saker som vi har gjort har lett till att vi nu har ett nystartande bland kvinnor på nästan 40 procent. Det är inte något konstigt att det leder till fler kvinnliga företag om man öppnar välfärdssektorn. 80 procent av dem som är anställda i offentlig sektor är

kvinnor. Om vi inför ett förbud för dem att starta och driva företag är det naturligtvis jättesvårt att få se antalet företag öka.

Det handlar inte om någon utförsäljning av offentlig sektor. Det är inte alls detta det är frågan om. Det handlar om att öppna möjligheter och skapa den valfriheten inom välfärden som Mona Sahlin pratade om i talarstolen alldeles nyss. Det handlar om att ge samma möjligheter för kvinnor och män att starta företag.

Det är klart att de satsningar som vi har gjort, välfärdssektorns öppnande och de särskilda satsningarna på kvinnors företagande, har gett resultat. Det kan Mona Sahlin läsa innantill.

Jag blir så förundrad över att Mona Sahlin, som är en modern kvinna som rätt ofta står på kvinnornas sida i debatten, vägrar att se att det här har gett frihet till många kvinnor. Varför kan de inte få samma möjligheter som männen?

(Applåder)

Anf. 13 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Vi ska ompröva och titta på mycket i svensk socialdemokrati, men det gäller inte utgångspunkterna för hur ett starkt, jämlikt och rättvist välfärdssamhälle ser ut.

Om Maud Olofssons enda besked till svenska kvinnor är att det bara är med fortsatta avknoppningar eller fortsatta privatiseringar inom svensk vård som möjligheten till utveckling av kvinnors företagande finns, vill jag säga att jag inte ställer upp på det. Det är inte förbjudet att starta vårdbolag. Det finns många, och de gör bra saker. De bidrar till mycket, men jag kommer aldrig att medverka till att det bara handlar om valfrihet för vårdbolagen att välja patienter och inte om att stå upp för rätten för patienter att välja vård.

Det är en stor skillnad på det och att en samlad strategi för att kvinnors företagande i kemisektorn, industrisektorn och byggsektorn likaväl som i vårdsektorn ska vara en del av den fortsatta tillväxten i Sverige. Det är svensk socialdemokratis syn, och den delar inte du. Det vet jag.

(Applåder)

Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Huruvida det förskräckliga som har hänt och händer i Malmö är ett integrationsproblem eller inte vet vi inte. Vi vet över huvud taget väldigt lite om det som har hänt i Malmö. Jag tycker att man ska akta sig för alltför tvärsäkra påståenden om det. Vi vet att den nationella trygghetsundersökningen 2009 visade att Malmöborna är de mest otrygga i landet. Det kan vara bra att ha med sig.

Mona Sahlin påstår att mitt parti har rasistiska rötter. Vi kommer säkert att återkomma till den diskussionen så småningom, men det är inte mitt parti som har tagit initiativ till rasbiologisk forskning eller till tvångssterilisering av människor. Det är ditt parti, Mona Sahlin. Det tycker jag att du ska ta med dig.

Mona Sahlin pratar också om klyftor, och det är angeläget. Vi kan inte vänta, upprepade Mona Sahlin och Socialdemokraterna under hela valkampanjen. Det finns en grupp till som inte kan vänta. Det är landets pensionärer. De straffbeskattas i dag just därför att de tidigare har arbetat

och skjutit upp en del av sin lön som de nu tar ut som pension. För det får de betala högre skatt än vad Mona Sahlin, jag och andra som arbetar gör.

I ett brev till landets pensionärer ett par veckor före valet skrev Mona Sahlin bland annat: Vi tycker att det här är respektlöst. Det rimmar illa med svenska värderingar om rättvisa. Varför ska de äldre som byggt upp välfärden diskrimineras i skattesystemet?

Jag inbillar mig att det var många som läste det här brevet som såg det som ett löfte från Mona Sahlin och socialdemokratin. Därför förundrar det mig lite grann att man gömmer undan den här ganska beskedliga satsningen i den budgetmotion som de rödgröna nyligen har lagt fram. Är den här frågan inte lika viktig längre?

Anf. 15 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag darrar inte på manschetten en enda gång när jag säger att Sverigedemokraterna är ett parti som har rasistiska rötter. Jag har följt ditt parti under många år, Jimmie Åkesson, och ditt parti har följt mig under lika många år. Jag vet vad ni står för. Jag vet var ni kommer ifrån. Jag vet var många av era företrädare också i dag, väldigt nära i tid, har sina rötter. För den som tvivlar skulle jag rekommendera läsning av till exempel Stieg Larssons och Mikael Ekmans bok *Sverigedemokraterna – Den nationella rörelsen*.

Jag har som socialdemokratisk partiledare under många år förstås tagit ansvar för att vår historia blir synlig och att den har fått effekter för hur politiken ser ut i dag. Men du står här än i dag och förnekar det som är så uppenbart för alla som kan följa den politiska debatten: att Sverigedemokraterna är ett parti som är sprunget ur vitmaktrörelsen och den rasistiska rörelsen.

Det syns också, Jimmie Åkesson, i era förslag. Det är ju inte pensionärernas väl och ve som står i fokus för de förslag ni har lagt fram i er budgetmotion. Det är angreppen mot svensk biståndspolitik, mot svensk flyktingpolitik och dessutom mot många av våra svenska medborgare. Jimmie Åkessons parti föreslår till exempel att vi ska lägga ned Diskrimineringsombudsmannen, som om inte denna fråga för kvinnor, för människor med invandrarbakgrund och för äldre är en djup och svår fråga i vårt samhälle.

Du leder ett parti med rasistiska rötter, och det tar jag på mitt ansvar att fortsätta bekämpa, också här i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Som jag sade: Jag tror att vi återkommer till den diskussionen så småningom och säkert vid ett flertal tillfällen i den här kammaren. Men jag tycker ändå att det är tråkigt – jag kommer att prata mer om det sedan också – att vi inte kan föra en saklig och civiliserad debatt, utan att man ständigt måste kasta de här epiteten omkring sig så fort någon vågar kritisera den komplett misslyckade invandrings- och integrationspolitiken. Jag tycker att det är tråkigt, och det är framför allt inte värdigt den här församlingen.

Mona Sahlin svarar inte på mina frågor om skatteflyktan mellan pensionärer och löntagare, och det kanske förvisso är ett svar i sig att hon inte gör det. Det är en ganska beskedlig satsning som görs i den rödgröna budgetmotionen, och man tycks vilja gömma undan den här frågan. Då är min fråga: Vilken prioritet har frågan om pensionärsskatten för socialdemokratin och De rödgröna i dag? Jag tycker att Mona Sahlin är skyldig att ge det svaret till de pensionärer som hon lovade en skattesänkning före valet.

Anf. 17 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag är inte bara skyldig ett svar – inte till Jimmie Åkesson men till pensionärerna – och de känner till det svaret. De vet att socialdemokratin aldrig kommer att vika från att skatten ska vara lika för löntagare och pensionärer. De vet mycket väl hur mycket vi kämpade för det i valrörelsen och att det finns med i vår budgetmotion.

Skillnaden mellan dig, Jimmie Åkesson, och mig är inte bara vår ideologiska bakgrund. Det är också att när jag lägger fram förslag ska de vara realistiska att finansiera. Du bygger i stort sett vartenda ett av förslagen i er budgetmotion på att bara man blir av med det du kallar massinvandringen har man löst Sveriges problem. Det är inte sant. Det är bara ett sätt att ställa grupp mot grupp.

Det vet Sveriges pensionärer, för de har varit med och byggt upp den solidariska, starka politik som har gjort Sverige så framgångsrikt. Det har man inte gjort genom att ställa grupp mot grupp, tvärtom. Det vet Sveriges pensionärer, och det tänker jag fortsätta bygga på.

(Applåder)

Anf. 18 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Sverige deltar i ett krig, ett krig i Afghanistan som har pågått i nio år nu, ett krig som har haft skiftande argument för sig. Det var först kampen mot al-Qaida och kampen mot terrorismen och sedan kampen mot talibanerna och kampen för kvinnors rättigheter. Ibland har det framskymtat att det också har handlat om tillgången till olja och gas. Det har också handlat om att bekämpa droghandel. Ja, det har varit en mängd olika argument.

Det här kriget har misslyckats. Våldigt många är överens om det. Internationellt sker en diskussion som utgår ifrån att det i längden inte går att fortsätta detta krig om man vill att Afghanistans folk ska ha förutsättningar för utveckling.

I stället för soldater behövs lärare, barnmorskor och infrastruktur, och för att det ska bli verklighet krävs det en ny strategi, internationellt men även för Sveriges del. Vi i Sverige kan göra vårt. Vi kan utforma en egen, ny strategi, en civil strategi med bistånd och diplomati som de viktigaste beståndsdelarna.

Det här var vi rödgröna överens om. Vi lade fram ett sådant förslag i valrörelsen. Vi gick till val på det. Det var ett tydligt byte av strategi. Det var en tydlig inriktning på att nu ska kriget för svensk del upphöra. Nu ska de svenska trupperna dras tillbaka.

Den överenskommelsen kommer Vänsterpartiet att stå för också här i riksdagen. Vi kommer att lägga fram den som motion med anledning av den proposition som regeringen lägger fram i morgon.

Min fråga till Mona Sahlin är: På vilken punkt har den överenskommelse som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har ingått med regeringen inneburit en ny strategi? På vilken punkt innebär detta en brytning med det misslyckade kriget?

Anf. 19 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga det som Lars Ohly inte nämnde i början. Det är ändå så att Sverige finns i Afghanistan i ISAF-styrkorna och med ett FN-mandat, ett uppdrag som har upprepats av FN:s säkerhetsråd nu ganska nyligen. Det är också sant att de långsiktiga målen om utveckling i Afghanistan, om att bekämpa fattigdomen och om att ge kvinnor möjlighet att leva fria liv inte går att kriga fram. Men det är viktigt att kriget mot talibanerna har varit och fortfarande är en av utgångspunkterna i Afghanistan.

Det har jag sett som helt avgörande, och det var det också i vår gemensamma överenskommelse, som jag tyckte var bra. Men sedan hände något den 19 september. Vi förlorade valet. Mitt övervägande har varit väldigt tydligt: Sverige och svensk socialdemokrati förutsätter, när det handlar om stora, viktiga säkerhetspolitiska åtaganden – att be svenska män och kvinnor att riskera sina liv – en stark och bred uppslutning här i riksdagen. Det var för mig och socialdemokratin väldigt viktigt.

Det finns några punkter i överenskommelsen som inte regeringen har uttryckt tidigare: en mycket tydlig övergång till civil ledning, en mycket tydlig övergång från stridande till stödjande, en mycket tydlig skrivning som handlar om det ökande biståndsbehovet, inte minst uppe i norra Afghanistan. Sammantaget är det en ny, gemensam strategi för våra insatser i Afghanistan som ska möjliggöra ett avslut på det militära och ett långsiktigt åtagande för det civila och de mänskliga rättigheterna. Jag tycker att det här blev en bra och värdig överenskommelse, och jag står för den.

(Applåder)

Anf. 20 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! I en tidigare replik till Maud Olofsson sade Mona Sahlin: Vi lade fram vår budgetmotion därför att det var den politiken vi gick till val på.

Men i Afghanistanfrågan sviker ni den politik ni gick till val på och som människor som röstade rödgrönt också trodde att de rödgröna partierna skulle stå för efter valet.

Det är inte så att detta är ett byte av strategi. Robert Egnell, som jobbar på Försvarshögskolan, säger: Om det fanns ett stanna- och ett lämna-alternativ i valrörelsen är den här överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och regeringen stannaalternativet. Staffan Dopping, tidigare informationsdirektör vid Försvarsmakten säger att det här är en bra överenskommelse, men att det är besvärande att ni inte kan tala om att det faktiskt innebär att ni inte byter strategi. Ni fortsätter med mer av samma, och det är det er överenskommelse innebär.

Varför är det plötsligt viktigt att vara kvar långsiktigt militärt i stället för att byta strategi och övergå till bistånd och civil verksamhet?
(Applåder)

Anf. 21 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att långsiktigt vara i Afghanistan militärt. Jag tycker att det är viktigt att inte bara byta strategi utan ännu starkare understödja de krafter – med utbildning av de afghanska militära styrkorna, av polisen men också av det civila samhället i Afghanistan – som möjliggör att den militära närvaron går att avsluta snabbare.

Men det är en viss skillnad, Lars Ohly – det vet jag att du också förstår – mellan åtaganden som handlar om vilken skattepolitik man vill se och åtaganden som handlar om att sluta upp brett i riksdagen runt utrikes- och säkerhetspolitiken, inte minst när det handlar om att be svenska medborgare riskera sina liv i ett annat land.

Jag skulle inte ha kunnat titta vare sig dem eller väljarna i ögonen, med den situation vi nu fick efter valet, om vi hade lämnat hela denna fråga till denna mycket parlamentariskt osäkra riksdag och, inte minst, herr Jimmie Åkesson. Därför kände jag ett ansvar för att göra upp med regeringen, om innehållet blev bra, och det tycker jag att det blev. Det är mina bevekelsegrunder.

(Applåder)

Anf. 22 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Mona Sahlin har här pratat om många viktiga frågor. En av dem handlar om vården. Jag ska återkomma till det senare, i mitt huvudansförande. Men nu tänkte jag ägna ett par minuter åt en fråga som vi brukar diskutera i samband med debatterna, nämligen familjepolitiken.

Där har det hittills gått en tydlig skiljelinje mellan dem som säger att det är vi som politiker som vet bäst och oss som säger att det är föräldrarna som vet det bästa för sina barn. Därför finns det också olika politiker.

Det finns en grupp, som Mona Sahlin tillhör, som säger att det ska finnas *en* mall i form av en föräldraförsäkring, som är fantastiskt fin i Sverige, och därutöver naturligtvis kommunalt subventionerad barnomsorg.

På vår sida säger vi också att föräldraförsäkringen är värd att slå vakt om. Den betyder väldigt mycket för barnfamiljerna. Men därutöver ska det finnas fler alternativ för den som vill välja. Det ska finnas en väl utbyggd kommunal förskola med hög kvalitet och små grupper. Men det ska också finnas barnomsorgspong. Det ska finnas vårdnadsbidrag eller andra konstruktioner som gör det möjligt för människor att bestämma mer själva.

När Mona Sahlin tidigare talade om välfärdsområdet talade hon om valfrihet som ett värde, valfrihet som en kvalitet på välfärdsområdet. Men på det här området är det väldigt svårt för mig att förstå hur Socialdemokraterna kan ha en blind fläck, en brist. Man vill inte se möjligheten att lägga makt och förmåga hos föräldrarna att själva bestämma.

Jag tror inte att det här är vilken fråga som helst. Någon kanske tänker: Nu tjar han om den där frågan igen. Men jag tror att den har en

otroligt stor betydelse när det gäller att skapa trygga uppväxtförhållanden, inte för de flesta utan för alla barn i Sverige.
(Applåder)

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Anf. 23 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Göran Hägglund säger att det här är en blind fläck för socialdemokratin. Det är precis tvärtom. Det är socialdemokratin – och det hoppas jag att Göran Hägglund kan ge oss – som under lång tid har byggt upp föräldraförsäkringen och barnomsorgen, ofta i hård politisk strid med de borgerliga partierna i Sverige. Det har just handlat om insikten att mina barns generation inte skulle tvingas göra samma val som mina föräldrars generation tvingades göra. För kvinnor var nämligen frågan: Ska jag skaffa barn, eller ska jag skaffa jobb och utbildning?

Det åtagande som vi tog på oss, Göran Hägglund, var att ingen ung tjej eller kille någonsin skulle tvingas ställa den frågan. Detta skulle gå att kombinera.

Du försvarar barnomsorgspengen, som drar bort resurser från förskolan. Du försvarar vårdnadsbidraget – nu vet jag inte riktigt om du vill bygga ut eller avskaffa det, för det har kommit lite olika signaler. Men vårdnadsbidraget drar också bort resurser från förskolan.

Jag ser fortfarande att det inte finns någon viktigare kamp för jämställdheten i dag än att slåss och stå upp för föräldraförsäkringen, med sin fantastiska flexibilitet och sina pappamånader, och svensk förskola med sin fantastiska kompetens och utvecklingsmöjlighet. Det är det som är grunden för jämställdhet i Sverige. Därför fortsätter jag att vara djupt kritisk till vårdnadsbidrag och barnomsorgspeng. Det är jag just därför att jag inte har en blind fläck, utan det är en fast del i det kollektiva minnet, som socialdemokratisk kvinna, hur det var för min mamma. Jag tänker aldrig låta mina döttrar hamna i samma situation. Därför står jag upp för detta.

(Applåder)

Anf. 24 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Det finns något som är underligt i det här resonemanget. Jag tror att vi alla här i lokalen tycker att föräldraförsäkringen är en väldigt viktig del och verkligen en grundval när det gäller småbarnsföräldrar och samhällsbygget över huvud taget. Det är all right för föräldrar att bestämma inom ramen för den fram till en viss dag. Om några föräldrar därefter skulle säga att de skulle vilja stanna hemma med sina barn några dagar till, någon månad till eller någon vecka till ska de närmast idiotförklaras eller i alla fall inte få något stöd, eftersom det, som Mona Sahlin säger, tar resurser eller drar bort resurser från förskolan.

Varför är det bara vissa, de som väljer så som Mona Sahlin vill att de ska välja, som ska ha del av samhällets stöd till barnomsorg? Andra som väljer fel gör sig icke besvär.

Jag tycker att det är svårbegripligt. Jag vill ha rättvisa. Jag vill ha valfrihet. Jag litar på att föräldrarna kan bestämma själva. Det tror jag är grunden för moderna familjer i dag.

(Applåder)

Anf. 25 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Det är verkligen inte så att jag eller någon annan här i kammaren står och idiotförklarar föräldrar. Så är det verkligen inte. Det jag gör är att jag säger: Vi prioriterar.

Du och jag prioriterar olika. Jag väljer att prioritera att fortsätta att utveckla svensk familjepolitik genom föräldraförsäkringen och genom svensk barnomsorg. Det gör jag inte därför att ingen annan ska kunna göra ett annat val, utan för att man inte kan få allt. Man måste våga prioritera, inte bara därför att resurserna är begränsade, utan också därför att det finns delar av de politiska programmen som mer eller mindre är en bas, den fasta grunden att stå på för att kunna fortsätta utveckla till exempel jämställdhetspolitiken.

Vi fortsätter att säga att det kommer att vara föräldraförsäkringen och svensk barnomsorg. Och vi fortsätter att säga nej till att bygga ut barnomsorgspengen och framför allt vårdnadsbidraget. Vi fortsätter alltså att skiljas åt, Göran Hägglund, också på den punkten.

(Applåder)

Anf. 26 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! I dag på morgonen nådde oss beskedet att de amerikanska väljarna, sin vana trogen, skulle man kunna tillägga, har röstat mot sittande president och regering. Inte ens Barack Obamas ”yes, we can” och fantastiska seger för två år sedan kunde synbarligen bryta den trenden.

Det finns ett missnöje, en bristande tilltro till politik. Det var faktiskt många som sade: Ja, så ser det oftast ut. I länder förlorar regeringar oftast val. Sverige 2010 är faktiskt ett undantag.

Valet 2010 blev ett val med många vinnare, även om delar av resultatet naturligtvis väcker frågor. Det viktigaste är att det indikerar en ökad tillit till politik, till politiker, till förtroendevalda. Man ser faktiskt en ganska kraftigt ökad tilltro till många av dem som är i politiken och en tilltro till deras vilja att göra Sverige bättre.

Vi ser det i ett valdeltagande som faktiskt stiger, som i förra valet, ytterligare en gång. Det är uppe på 85 procent. Det är många som är avundsjuka på Sverige för de nivåer som vi nu har lyckats nå. Notera också att antalet blankröster kraftigt sjunker. Det är många som har tagit ställning. Det är många som tror på demokratin i vårt land.

Jag tycker också att det är viktigt att säga att valet indikerar en tilltro till regeringen. Det är en efterfrågan på vår arbetslinje. 250 000 fler väljare har faktiskt röstat på alliansregeringen 2010 jämfört med 2006. Om ni ser på regeringsunderlag under hela efterkrigstiden kommer ni att finna att det är svårt att hitta motsvarande stöd som den här regeringen har, för någon annan regering. Drygt 49 procent av väljarna har röstat på regeringsunderlaget.

Men det är klart att vi också fick andra signaler från väljarna. Vi har drygt 7 miljoner röstberättigade i Sverige, och nära 340 000 av dem valde att rösta på Sverigedemokraterna. Det är en röst som går i en annan riktning. Det visar att inte alla tycker och ser samma sak i fråga om Sverige.

Jag kan naturligtvis inte ge svar för alla dessa människor. Jag tror inte heller att svaret är enhetligt. Men här ryms säkert en blandning av miss-

tro mot Sverige, mot etablissemang och mot etablerade partier, misstro mot makten, som man upplever säger en sak och gör något annat, och en känsla av att Sverige, åtminstone för dessa människor, inte erbjuder de möjligheter som de tycker att andra får.

Javisst – det finns säkert kritik mot integrations- och invandringspolitiken, men det är att göra det för enkelt. Det viktiga är att erkänna att här har vi inte lyssnat tillräckligt bra. Inte jag, inte mitt parti, inte övriga riksdagspartier som fanns här före valet.

Där har vi mycket kvar att göra och en läxa att lära, men det är viktigt att påpeka att det här kan inte beskrivas som en enhetlig våg över Sverige. 6,7 miljoner av de röstberättigade röstade *inte* på Sverigedemokraterna. De har också en rätt att bli respekterade.

Med detta har vi förutsättningar för de kommande åren. Det är påtagligt när man träffar regeringschefer över Europa hur avvikande Sveriges förutsättningar nu ser ut. Vi har de bäst skötta offentliga finanserna i hela Europa. Vi har tillväxttal som ligger i taktklungan av den utvecklade världen. Här pratar vi inte om stora nedskärningsprogram, skattehöjningar eller nedskärningar i kärnan av välfärden.

Vi avviker mycket från vår omvärld. Det kan vi vara nöjda med i det korta perspektivet, men det väcker naturligtvis frågan: Kan vi parallellt utvecklas så bra när andra är så tyngda av problem? Vi ska också notera att med den frekvens som oro och nedgångar brukar drabba världen och också Sverige kommer vi säkert under den här mandatperioden att uppleva att den uppgång vi nu ser i den svenska ekonomin lever på övertid. Runt hörnet kan nya prövningar komma.

Vi ser nu också effekterna av fyra år av reformer inriktade på en arbetslinje. Den kritik regeringen hade 2006 handlade ju inte om den arbetslöshet vi beskrev utan om den arbetslöshet som vi dolde. Det var det som var poängen: att fullt arbetsföra människor i Sverige inte jobbade och samtidigt inte heller beskrevs som arbetslösa. Det var det som vi inriktade oss på att förändra.

Vi har fört en reformpolitik inriktad på att öka drivkrafterna för arbete, det som ibland kallas för arbetsutbud. Vi ser ett kvitto på detta. Det är mycket kraftigt ökade drivkrafter, och det är många fler som nu söker sig till arbetsmarknaden. Sysselsättningen växer. Arbetslösheten sjunker men också ohälsotalen, det som ofta har varit grunden för att dölja en stor del av den svenska arbetslösheten.

Detta är våra förutsättningar.

Vi har också ett nytt parlamentariskt läge; många skulle säga en återgång till det som är det vanligaste i Sverige, nämligen minoritetsregerande. Minns att före regeringens tillträde 2006 hade Sverige haft minoritetsregeringar oavbrutet i 25 år. Det är det vanligaste. Det får man ibland påminna om när man träffar människor från andra länder.

Principen har egentligen alltid varit den att en minoritetsregering kan i Sverige regera därför att den opposition som står mot regeringen är oförenlig i sina politiska ambitioner. Om jag inte har missförstått sammansättningen av denna riksdag är det precis lika sant nu, om inte mer, jämfört med lägen som har funnits tidigare i historien.

Men vi sade före valet att vår utgångspunkt är att i ett läge där riksdagen får ett åttonde parti kommer vi att vara beredda att ge regeringsmakten till det av de två regeringsalternativen som är störst på valdagen.

Vi fullföljer detta. Det faktum att det är fråga om en minoritetsposition väcker krav på ansvarstagande och försök att söka bredare enighet i för landet viktiga frågor. Vi har också fullföljt detta.

Jag delar Mona Sahlins beskrivning av att det är en på en gemensam syn baserad överenskommelse som vi har slutit om den svenska närvaron inom ramen för de internationella insatserna i Afghanistan. Det är hedrande och bra för denna riksdag att sex riksdagspartier med över 85 procent av väljarna står bakom denna överenskommelse.

Tänk själva på de män och kvinnor som riskerar sina liv på plats i Afghanistan! Tänk på deras anhöriga som följer situationen! Ska de behöva möta ett läge där det är högst osäkert om det finns något politiskt stöd eller ett stöd som möjligen bygger på en eller två riksdagsledamöter i någon sorts hoppande majoritet? Det är ett sätt att visa ansvar för vår närvaro att vi på detta sätt brett kan samlas och också markera att vi har en idé om varför vi är där och en inriktning på våra ambitioner.

Jag vill därför tacka Mona Sahlin, Peter Eriksson och Maria Wetterstrand för konstruktivitet och för mycket bra samtal och möjligheter att nå denna överenskommelse. Men den har kommit till just för att vi har enats i vår vilja att brett ta ansvar för de män och kvinnor som tjänstgör för fred i Afghanistan.

För regeringen är nu inriktningen fortsatta reformer. Det är fortsatt ett huvudmål att sträva mot full sysselsättning. Med detta menar vi att alla ska kunna få jobb efter egen arbetsförmåga. Det är grovt underskattat hur svårt detta är i utvecklade ekonomier. Inte att de som är mest konkurrenskraftiga får jobb – den diskussionen förs väldigt ofta – utan anställningsbarheten som gör att alla utifrån egen arbetsförmåga också ska kunna göra sig gällande i arbetslivet. Det är den svåra utmaningen.

För detta krävs en aktiv politik som i ytterligare steg förstärker drivkrafterna för jobb men också det som ökar anställningsbarheten. Där kommer viktiga reformer att komma på Jan Björklunds område med bättre kvalitet i utbildning, bättre resultat och också lärlingsutbildningar för att uppmuntra olika begåvningar genom den svenska skolan. Det är misslyckande i utbildningspolitiken som jag ser som kanske den enskilt viktigaste grunden till varför Sverige har en högre ungdomsarbetslöshet än många andra länder. Då är det problemet vi måste åtgärda, och dessa förändringar följer nu med viktiga utbildningsreformer under den här mandatperioden.

Det är också viktigt att fortsätta vårda hållbara offentliga finanser. Jag ser återigen att när Sverige nu är på väg mot balans och överskott så säger en del att nu är det dags att göra slut på skattepengarna. Det förvånar mig. Det förvånar mig att man inte har lärt mer om vikten av att ha balans och överskott för att stå redo för att möta nästa nedgång. Aktsamhet i de hållbara offentliga finanserna över konjunkturcyklarna är det som har möjliggjort för oss att ha en annorlunda utveckling än övriga omvärlden, varför vi slipper prata nedskärningar och skattehöjningar. Det måste vi vårda de år som nu kommer.

Till detta läggs ytterligare välfärdsambitioner och till det också ett sätt att möta spänningar i det svenska samhället som måste bygga på en idé om att se hela Sverige, att se till att vi får fler som jobbar, att vi håller ihop Sverige via de värderingar som har byggt vår öppna demokrati och som det i det här valet faktiskt från väljarna har kommit kraftfullt stöd

för. Det är ett uttryck för en tilltro till Sverige, en tilltro till politik och demokrati som vi kommande år nu ska vi visa att vi kan förvalta.

Tack ska ni ha!

(Applåder)

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Anf. 27 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Sverige har haft minoritetsregeringar under många mandatperioder. De har oftast letts av socialdemokratiska statsministrar och med stabila överenskommelser i riksdagen. Moderaterna hävdade länge att regeringar som inte hade majoritet efter ett val skulle avgå. Det gällde tydligen bara socialdemokratiska regeringar, för du, Fredrik Reinfeldt, satt ju kvar.

Det har varit en framgång i valet, säger statsministern. Ja, det var det för Moderaterna. Men tre av fyra borgerliga partier tappade väljare, och en majoritetsregering förbyttes i en minoritetsregering. Så vad, Fredrik Reinfeldt, är regeringens strategi för detta parlamentariska läge? Lyssnar man på dig i dag och även tidigare kan det väl inte vara så som du nu säger, att din strategi är att säga till mig att jag måste vara med och ta ansvar för Sverige.

Jag gör det när det är för Sverige. Vi gjorde det gemensamt med Miljöpartiet när det handlade om Afghanistan – mycket, mycket bra. Men att ta ansvar för att 40 000 ytterligare ska utförsäkras ur sjukförsäkringen den här mandatperioden – absolut nej! Vara med och ta ansvar för att långtidsarbetslösheten fortsätter att ligga på denna förskräckande höga nivå – absolut nej!

Därmed kvarstår frågan: Hur ser statsministerns parlamentariska strategi ut för det som Moderaterna tidigare tyckte var en helt omöjlig situation, nämligen en minoritetsregering utan en fast förankring här i riksdagen?

Jag tar ansvar för Sverige, men hur ser statsministerns ansvar för regeringens politik ut?

(Applåder)

Anf. 28 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det var ju Göran Persson som faktiskt också valde att sitta kvar, då med stöd i riksdagen av 36 procent. Då såg inga socialdemokrater något större problem med det. Nu har vi en regering som har stöd från 49 procent av väljarna. Man kanske ska vara lite ödmjuk inför den skillnaden.

Det är riktigt att vi vid det tillfället frågade hur regeringsunderlaget såg ut. Det har lett till förhandlingar och också förändringar som är på väg under svenska grundlagen som vi brett står bakom. Efter nästa val 2014 kommer det att genomföras en statsministeromröstning. Jag välkomnar den förändringen. Det blev ett bra svar på de frågor som jag tyckte att Moderaterna på ett berättigat sätt väckte.

Jag har redogjort för den parlamentariska strategin i den delen. Den liknar de socialdemokratiska minoritetsregeringarnas inriktning. Det är oppositionens oförenlighet när det gäller politisk ambition som gör att den relativa majoritet som denna regering har gör det möjligt att regera Sverige. Det är bara i ett läge där här församlade socialdemokrater, sverigedemokrater, vänsterpartister och miljöpartister röstar på exakt samma

förslag som regeringens förslag inte kommer att vinna. Vi har hört Mona Sahlin vid upprepade tillfällen lova svenska folket att aldrig försätta sig i en situation att på det sättet ge inflytande åt Sverigedemokraterna. Det är svaret. Till det svaret kommer förändringar i mitten av 90-talet för att förstärka regeringsmakten – det var faktiskt syftet – som gjordes av budgetordningen. De förstärker möjligheten för en regering att få igenom budgeten. Också jag ser möjligheter att på det sättet regera Sverige. Jag har också markerat – och det kommer från regeringens sida – att vi ska ta ett ansvar, lyssna in och göra överenskommelser. Andra partier, där framför allt Miljöpartiet och Socialdemokraterna tycker sig få ett riktigt och berättigat inflytande, ska också vara en del av de svar vi söker.
(Applåder)

Anf. 29 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Det förtjänar att påpekas att när Göran Persson satt kvar blev det en stabil överenskommelse med två andra partier i riksdagen och för i stort sett alla de frågeställningar som sedan löpande avgjordes under mandatperioden. Det har inte du. Du låter återigen antyda det som jag verkligen har sagt, och när det gäller Afghanistan också visat, att vi inte tänker samarbeta med eller låta frågor som är avgörande för Sveriges framtid hamna i risken att det är Sverigedemokraterna som ska avgöra dem. Det är din regering som sitter i den situationen.

Jag fortsätter att fråga: Vad är den parlamentariskt långsiktiga strategin? Jag kommer som socialdemokrat att medverka till att ta ansvar för Sverige, men du är inte Sverige. Du är en moderat statsminister för en borgerlig minoritetsregering. Det är ditt ansvar, inte oppositionsledarens, att visa hur den parlamentariska strategin ska se ut. Det ansvaret tycker jag inte att du har tagit.

(Applåder)

Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Låt mig än en gång påpeka att Göran Perssons lösning åren då det var lite otydligt huruvida Vänsterpartiet och Miljöpartiet befann sig i regeringsställning, som en del av majoritetsunderlaget, som en del av oppositionen eller ibland faktiskt utövade allt på en gång, ledde till diskussioner om att det fanns stora oklarheter. Jag har hört miljöpartister säga att de aldrig någonsin önskar sig tillbaka till det läget. Det är väl egentligen bara socialdemokrater som ofta uttrycker att de inte såg några problem med detta. Alla andra upplevde att det var problematiskt.

Men det här är inte det enda läge som har funnits under efterkrigstiden. Det har i hög utsträckning, också år då jag har suttit i riksdagen, byggts på att det har funnits en oförenlighet i de politiska strävandena hos oppositionen som har möjliggjort för då socialdemokratiska minoritetsregeringar och nu alliansregeringar att regera Sverige. Sedan får vi naturligtvis se hur det är möjligt utifrån budgetordning och det ansvarstagande vi försöker ta för breda överenskommelser. På det sättet har jag redogjort för vår strategi.

(Applåder)

Anf. 31 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Man kan nog säga att Moderaterna har tagit ett starkare grepp och kontroll över regeringen. De mindre partierna har fått maka på sig efter valet. Centern har till exempel blivit av med ansvaret för de statliga företagen och för infrastrukturen. Reinfeldt själv har dessutom satt in Per Schlingmann som kommunikationsansvarig. Det borde betyda ett särskilt engagemang för just kommunikationerna.

Därför blev jag förvånad över att regeringen direkt efter valet tog till storsläggan mot järnvägen. I stället för att lösa järnvägsproblemen minskar investeringarna i budgeten från 14,5 miljarder 2010 till bara 5 miljarder 2014. Det är en sänkning med två tredjedelar. Däremot ökar väginvesteringarna. Dessutom ska banavgifterna höjas dramatiskt. I valrörelsen fick vi också reda på att underhållet till järnvägen ska minska. Transporterna är avgörande för att lösa klimatfrågan. En modern infrastruktur är också avgörande för svensk konkurrenskraft. Varför vågar ni inte investera i framtiden? Varför är ni rädda för att investera i ökad konkurrenskraft och mindre utsläpp? Vad är det egentligen för hangups som gör er blinda och oförmögna att ta till synes självklara beslut?

Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Ett av de mer omfattande satsningsområdena som alliansregeringen har är infrastruktur. Det handlar om en plan fram över 2021 på nära 500 miljarder. Jag tror att den exakta siffran är 482 miljarder. Till det kommer en mycket kraftfull närtidssatsning. Det var en del av de krisåtgärder som efterfrågades av många och som vi tog fram stora resurser för. Vi bad då de myndigheter som bereder både järnvägs- och väginvesteringar att ta fram allt som i realiteten var färdigt att påbörja arbetet med. Vi fick en lista, och den var mycket lång. Vi förhandlade – inte minst Centerpartiet var pådrivande – och vi sade till slut att vi tar hela listan. Allt flyttade vi in i vår närtidssatsning, allt som var redo i Sverige; sätta en spade i marken, ett spett runt en sten eller hur man nu ska beskriva detta. Allt fick sina resurser.

Vad är det Peter Eriksson vet om planläget och andra förberedda åtgärder som vi inte kände till vid det tillfället? Det gäller inte bara att ha en idé utan man måste också ha en förberedd plan, och det måste finnas ett läge och en färdig finansiering. Vi var beredda, och vi genomförde också detta som en del av vår närtidssatsning. Det har också gjort att det har varit större satsningar nu nära.

Mina vänner! Titta runt om i Sverige. Den som hävdar att ingenting görs när det gäller infrastrukturen har valt att stanna hemma. Då har man missat rätt mycket av vad som nu sker.

Det här är välkommet och nödvändigt. Ett geografiskt vidsträckt land behöver dessa satsningar för att kunna krympa arbetsmarknadsregioner och för att det ska finnas förutsättningar för att leva över hela Sverige. Men beskrivningen att ingenting görs faller på sin egen orimlighet. Det här är förmodligen det enskilda område där vi har gjort våra största satsningar, både i närtid och hela vägen fram över 2021.

(Applåder)

Anf. 33 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Vad är det som Peter Eriksson ser? Peter Eriksson har tittat i regeringens budget. Där kan man läsa dessa siffror. Det stämmer att det är en del kortsiktiga satsningar och investeringar som har gjorts direkt åren efter finanskrisen.

Men vad händer nu? Jo, det motsatta. De långsiktiga investeringarna stoppas. Det finns ingenting av de planer som vi har diskuterat på bred front i riksdagen om höghastighetsbanor. Det finns ingenting om satsningarna att fortsätta efter Norrlandskusten. Ostlänken finns inte med. Det finns inte heller något av det som Fredrik Reinfeldts partivän Per Unckel nyligen föreslog i ökade satsningar för att få ordning på järnvägen. Prata gärna med Per Unckel och prata gärna med Adelson – det är kanske också ett känt namn i branschen – om vad som behöver göras. Det finns stora behov, men ni gör tvärtom.

Jag tycker det är sorgligt att det är så.

Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Inför valet 2006 var det många dåvarande statsråd som gjorde olika former av utspel på temat: Nu ska vi visa att vi gör stora satsningar. Det skulle byggas olika vägar och sättas i gång olika projekt.

Det där gjorde att när vi kom in i Regeringskansliet väcktes tidigt ett bekymmer över att det saknades finansiering för många av dessa löften. Vi bad att få fram en redovisning av hur stora underskotten var, detta luftslott som hade byggts upp i skillnad mellan löften och färdig finansiering. Det talades i storleksordningen om nära 100 miljarder av underfinansiering. Det här har varit ett ök för oss att bära, att riva luftslottet och se till att få fram riktig finansiering kopplad till de löften som har givits.

Sedan är det riktigt att vi inte har med några satsningar på höghastighetsbanor. Det har inte funnits tidigare heller. Det finns enligt oss inte heller ansvarsfullt underbyggda kalkyler som gör att det går att hävda att detta ska vara försvarbart. Om detta får vi naturligtvis fortsatt diskutera. Oppositionen har oftast de resurser som en ansvarsfull regering faktiskt inte har möjlighet att använda på samma sätt.

(Applåder)

Anf. 35 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Om arbetsutbudet: Inför den förra mandatperioden gick den här regeringen till val på att stärka arbetslinjen, att bryta utanförskapet. Resultatet blev 290 000 nya människor, 100 000 nya jobb. Arbetsutbudet ökar.

Det är ett ganska klen result i förhållande till den ambition som Fredrik Reinfeldt och hans regering hade. Den här regeringen har under sina fyra år inte lyckats bryta utanförskapet. I stället har man – och att döma av regeringsförklaringen verkar man dessutom fortsätta med det – fyllt på utanförskapet, år efter år. Faktum är att invandringen till Sverige aldrig har varit så stor som under just regeringen Reinfeldt.

Herr talman! Jag får inte ihop matematiken. Hur ska man kunna bryta utanförskapet och stärka arbetslinjen samtidigt som man fortsätter att importera arbetslöshet? Det är ju vad det handlar om.

En alldeles för stor del av dem som flyttar till vårt land har inte någon som helst möjlighet att få ett jobb, att få en egen försörjning. Inte ens regeringens egna konstruerade kvoteringsåtgärder hjälper i det avseendet.

Nu när jag för första gången har möjlighet att ställa frågan undrar jag helt enkelt: Hur får statsministern ihop det här? Hur får statsministern matematiken att gå ihop?

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Arbetsutbud är ett uttryck som ekonomer ofta använder. Det återspeglar att det finns drivkrafter för arbete i ett samhälle. Det gäller att se till att de är tillräckligt starka och tydliga och att vi arbetar med begrepp som anställningsbarhet, det vill säga att människor ska kunna få ett jobb utifrån egna kvalifikationer. Det gäller dem som är födda i Sverige och dem som kommer till Sverige.

De som kommer hit har tidigare egentligen varit hänvisade till en enda dörr, där det har stått ”asyl”. Därför har vårt asylsystem delvis varit överbelastat – av dem som har asylskäl men också av dem som inte hittar en annan väg in. Denna regering har sedan två år tillbaka vidtagit förändringar och möjliggjort att det finns en ny dörr, där det står ”arbete”.

Arbetskraftsinvandring är ett viktigt svar på just hur vi får fler att komma till Sverige och också arbeta. Jag tycker att vi ska vara ödmjuka och säga att det är svårt att få ett jobb i ett land där man har arbetsförbud, för det är så det har sett ut för många av de människor som har kommit hit. Nu ger vi dem faktiskt möjlighet att få jobba också under asylsökningens processen. Det är en del av våra svar.

Vi tror att Sverige behöver detta. Vi behöver mer av arbete. Vi behöver mer av arbetsutbud. Vi behöver mer av att arbetsföra människor inte göms undan i olika ersättningssystem utan står till arbetsmarknadens förfogande.

Sedan måste vi naturligtvis föra en politik som sänker trösklar och använder en del skattelättnader. Jag noterar att Jimmie Åkesson snarare raljerar över dem, men jag tror att de är rent nödvändiga för att möjliggöra för människor att komma i arbete.

Det är vår arbetslinje. Jag har noterat att Sverigedemokraterna är kraftfullt emot den. Ni har mer en inriktning av att höja ersättningar och bidrag till dem som inte jobbar och plocka ned vår arbetslinje. Det innebär i realiteten att ni inte heller kan underbygga övriga delar av er motion. Ett Sverige där vi inte arbetar kommer inte att vara ett Sverige där vi fortsatt utvecklar vår välfärd.

(Applåder)

Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis svårt att komma till ett land och få ett jobb när det inte finns några jobb. Det är väl så jag ser själva huvudledning.

En typisk följd av att det inte går ihop är de så kallade instegsjobben. Det var dem som statsministern menade att jag raljerade över. De har konstruerats just därför att vissa invandrargrupper har så förtvivlat svårt att få jobb i Sverige, att över huvud taget komma in på arbetsmarknaden. Det innebär i praktiken kvotering av invandrare eller om man så vill diskriminering av infödda svenskar.

Sedan det systemet infördes har jag stött på åtskilliga fall där svenskar har valts bort därför att de har varit för dyra i förhållande till dem som kan få ett instegsjobb. Det är ett fullständigt horribelt system som man aldrig hade behövt införa om man från början hade fört en ansvarsfull politik som var anpassad till våra behov och till den kapacitet som finns i det svenska samhället.

Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! De stora strömmar av asylsökande som har kommit till Sverige har mött ett land där de har haft arbetsförbud. Då är det svårt att få jobb. Det är inte så att det saknas jobb eller är omöjligt att se nya jobb växa fram. Menar man det har man följt utvecklingen dåligt.

Jag upplever att vi har mycket stora möjligheter att se jobben växa fram i en lång rad branscher i Sverige. Det måste dock ske på ett sätt som sänker trösklar till grupper som annars har svårt att hävda sig.

Nu har vi givit möjlighet för asylsökande att arbeta under asylsökningsprocessen, och jag har försvarat instegsjobben, att ta bort 75 procent av arbetsgivaravgiften för den som anställer någon. Det handlar bara om ett par tusen individer. Men jag har suttit ned med flera av dem, Jimmie Åkesson. Det är med gråten i halsen man lyssnar till människor som är lyckliga över möjligheten att så snabbt kunna få ett jobb och stå på egna ben.

Det tycker alltså Jimmie Åkesson är en felaktig politik. Då är det förmodligen bättre att de inte jobbar. Eller är det så att vi ska sluta hedra internationella konventioner och avtal som grundar varför människor har rätt att komma till Sverige och som för övrigt gäller för övriga utvecklade delar av världen?

(Applåder)

Anf. 39 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag får gratulera statsministern till valresultatet. Ni måste ju ha gjort någonting rätt, uppenbarligen ganska mycket. Efter att ha regerat i fyra år med hög arbetslöshet och ökade klyftor lyckas ni ändå bli omvalda. Det finns en beundran i detta konstaterande från min sida.

Samtidigt har ni lyckats förmedla en bild av en ansvarstagande regering som jag egentligen menar inte har riktigt fog för sig i verkligheten. Ansvarstagande är för mig också att vara mycket noga med skattebetalarnas pengar, att se till att de används på bästa sätt, att bygga välfärd för dem som omfattar alla – inte att skänka bort dem till dem som redan är rika.

Jag menar att det var vårt misstag i valrörelsen och kanske regeringens främsta förtjänst i valrörelsen att lyckas dölja detta.

Riskkapitalbolag tar nu över större delar av välfärden i Sverige. Det är vårdbolag, omsorgsföretag och skolor som drivs av företag som i sin tur ägs av sådana som har skattesmitning som affärsidé. De bygger upp sina verksamheter genom att lägga sig i Guernsey eller Jersey för att slippa betala skatt. De gör mångmiljardvinster men skattar bara för mycket små delar av dem. Och våra skattepengar går till aktieägare och deras utdelningar i stället för till verksamhet.

Då är min fråga: Hur kan det vara ansvarsfullt att skicka i väg skattebetalarnas pengar till stora vinster inom vårdföretag som Attendo, inom

skolkoncerner som John Bauer och inom omsorgsföretag som Attendo Care? Hur kan det vara ansvarsfullt och ett bra sätt att använda skattebetalarnas pengar, i stället för att använda dem till välfärd, i stället för att använda dem till att bygga upp sjukvården, omsorgen och skolan som omfattar alla? Varför är detta bra politik? Varför gynnar ni de redan rika?

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Lars Ohlys världsbild är på ett sätt enkel: Privat är dåligt och ska alltid bekämpas. Jag tycker att det är lite mer komplicerat. En generell ambition som jag försvarar är skattefinansierad välfärd, tillgänglig och öppen för alla, som omfördelar livschanser och ger människor förutsättningar att utvecklas från egna förutsättningar – det kan gälla skola, sjukvård, äldreomsorg och förskola. Det tycker jag är bra. Jag är stolt över att Sverige ser ut på det sättet.

Men jag tycker också att det är viktigt att diskutera kvalitet och innehåll i dessa verksamheter. Jag är helt övertygad om att framväxten av privata entreprenörer, kooperativ verksamhet och avknoppningar har bidragit till att utveckla kvaliteten i verksamheterna och också känslan av att kunna göra ett meningsfullt arbete, ha möjlighet att byta arbetsgivare också för de medarbetare som utgör kärnan i dessa verksamheter.

Det gör inte att vi okritiskt ska omfamna allt och hävda att det inte väcker nya typer av frågor, för det gör det. Det är skattefinansierad verksamhet. Vi ställer fortsatt krav på att när en verksamhet erbjuds medborgarna ska den inte skapa sidoköer eller på något sätt diskriminera någon gentemot någon annan.

Det är också viktigt att säga att om det finns till exempel utdelningar som sker i bolag som samtidigt har allvarlig kvalitetskritik mot sig finns det anledning att titta på detta. Det har också regeringen uttryckt; Jan Björklund har tagit ett sådant initiativ. Vi är inte döva inför den risken och den kritiken.

I mitt samhälle råder mer av pluralism. I mitt samhälle leder denna utveckling till mer av kvalitet och till bättre förutsättningar för medarbetarna. Men så har jag inte heller den förenklade syn på världen som Lars Ohly har: Privat är dåligt. Privat ska bekämpas. Jag tror helt enkelt att risken finns att det blir sämre kvalitet och sämre möjligheter i Lars Ohlys samhälle trots att principen i sig är ganska enkel att leva efter och uttala. (Applåder)

Anf. 41 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Om man har svårt att argumentera kan man ju svara på någonting annat än det som frågan gäller. Frågan gällde riskkapitalbolag vilkas affärsidé är att tjäna pengar genom att smita undan svensk skatt och dela ut stora aktieägarvinster med skattepengar – skattefinansierade verksamheter.

Varför är det en bra idé att sälja ut 465 apotek till fyra kedjor varav tre ägs av riskkapitalbolag som har skattesmitning som affärsidé? Varför är det en bra idé att skänka bort skattebetalarnas pengar till sådana som inte är beredda att göra rätt för sig och bidra till den välfärd som omfattar alla i Sverige? Varför är det en bra idé att därigenom också minska inflytandet över verksamheterna?

Sverige är det enda land i Europa som inte på något sätt begränsar skolföretags möjligheter att ta ut vinst eller som inte på något sätt begränsar vinstnivåer i skolföretag. Det är alltså inte enbart fråga om privat eller offentligt; det är i första hand fråga om ifall det är rimligt och ansvarsfullt och ett bra sätt att använda skattebetalarnas pengar att skicka i väg dem till skatteparadis och till dem som inte vill göra rätt för sig. Vi i Vänsterpartiet säger nej!
(Applåder)

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Låt oss vara tydliga med att detta inte är det enda som Vänsterpartiet säger nej till. Det är nej hela vägen när det gäller den sektor som har vuxit fram och som jag försökte göra mig till tolk för.

Jag tycker att det är en oriktig beskrivning att framställa det som att allt av detta nu skulle vara förankrat i olika skatteparadis. Det är en grov förvanskning av en bred och viktig sektor som efterlever de regler och ambitioner att välfärden ska nå fram till alla som är vår utgångspunkt.

Låt mig också påpeka att vi genom finanskrisen har gått igenom möjligheter – vilket jag också har välkomnat – att försöka möta situationen med en del skatteparadis eftersom vi inte tycker att det är önskvärt att flyktigt kapital lämnar länder som försöker bygga välfärdsambitioner för att befinna sig i miljöer där man blir nollskattad. Det har varit bred enighet om att försöka bryta upp detta för större transparens och att försöka attrahera kapital att på olika sätt stanna i respektive land. Det tycker jag också är viktigt att säga i sammanhanget, men jag tror att det har framgått att våra utgångspunkter trots allt är ganska olika.

Anf. 43 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! De gröna tar ett steg framåt. Som i många andra länder går de gröna i Sverige framåt. Fler medlemmar och fler väljare än någonsin tidigare gör oss starkare och ger oss större möjligheter att genomföra en grön politik. Efter valet i september är det nu över 50 procent fler valda miljöpartister i våra kommuner och landsting. Vi blir allt fler som inser att vi inte kan fortsätta leva som om vi vore den sista generationen.

De som trodde att Miljöpartiet var på väg att bli ett renodlat storstadsparti och nästan helt skulle försvinna på landsbygden hade fel. Vi har tvärtom ökat i hela Sverige – ofta mer i mindre kommuner än i städerna. Miljöpartiets starkaste fäste är Kalix, men Stockholms stad och Lund kommer inte långt därefter. Valresultatet är ett kvitto på att allt fler vill se en grön omställning av samhället men också på att vi har blivit mer respekterade för vårt engagemang och för vår politik för att modernisera Sverige.

Lika roligt är det att vi nu är med och skapar majoriteter runt om i landet på ett helt annat sätt än tidigare. Förhandlingarna är inte klara överallt, men det ser ut som om vi gröna är med i ledningen för mer än dubbelt så många kommuner och landsting som tidigare. Det kommer att göra skillnad.

Även här i riksdagen har vi blivit fler. Från att länge ha varit riksdagens minsta parti är vi nu riksdagens tredje största. Det gröna partiet har också fått sin första talman: Ulf Holm skriver historia för vårt parti.

För första gången får jag också hålla mitt anförande i partiledardebatten innan radion bryter sändningen för *Lunchkot*. Det uppskattar jag.

Vi var också med och förberedde ett regeringsalternativ på bred front. Men vi vann inte det valet. Alliansen blev större och kan därför sitta kvar i regeringsläge. Men det är en regering i minoritet. Det är särskilt svårt att vara en minoritetsregering när det samtidigt är en bred koalition av flera partier. Det tycker jag att man ska påminna om. Man måste kanske förhandla i flera steg för att kunna överleva en omröstning i parlamentet.

Frågan är hur den nya situationen kommer att förändra Sverige. Min bedömning är att den största skillnaden kan bli att det inte kommer att hända mycket alls. Det som allianspartierna gick till val på var en märkvärdigt tunn agenda. Med den minoritetssituation de befinner sig i har de dessutom förlorat en stor del av den återstående potensen och handlingskraften. Regeringen Reinfeldt blev historisk genom att som första borgerliga regering kunna hanka sig kvar efter ett nytt val. Men frågan är vad de kan och ska göra med denna makt. Mycket talar för att ett stillastående och passivt förvaltande kommer att dominera för att regeringen ska kunna överleva. Det vore tragiskt, för det finns så mycket som verkligen behöver göras.

Klimatförändringarna tar inte paus. Just nu skulle vi och världen behöva ett nytt ledarskap som vågar och orkar ta nya tag. Vi skulle verkligen behöva en green new deal som lägger i en högre växel för att skapa jobb, framtidstro och en hållbar utveckling. De investeringar som vi gör i dag formar morgondagens samhälle. Utmaningarna är stora, men det finns också greppbara möjliga lösningar.

Sverige behöver moderniseras genom investeringar som gör det enklare för människor att göra hållbara val i sin vardag och som gör vårt land mer konkurrenskraftigt i framtiden. Vi behöver investera i järnvägar, renovera städernas slitna miljonprogramsområden, utveckla potentialen i förnybar energi, nysatsa på storstadens spårvagnar, bygga ut cykelbanor och energieffektivisera städerna.

Vi gröna har politik för allt detta att sjösättas. Nu får vi i stället fyra långa år med en regering som riskerar att gå från passivitet till stillastående. Om man ser till de järnvägsinvesteringar som jag talade med statsministern om nyss går det tydligen närmast bakåt.

Den höga arbetslösheten ställer krav på handling. Det räcker inte med att papegojlikt upprepa ett mantra om arbetslinjen i stället för att utveckla en politik för nya jobb. Sverige behöver en modern och hållbar närings- och industripolitik. Vi är ett litet land på den globala marknaden, och vi borde kraftsamla i samarbetet mellan stat, näringsliv och forskning för att långsiktigt kunna konkurrera. Det duger inte att bara ställa sig bredvid och säga: Jobben kommer. Politiken har en roll och ett ansvar.

Herr talman! Frihet är ett missbrukat ord inom politiken. För de gröna är vårt gemensamma ansvar för framtiden och för utsatta människor grundläggande värderingar. Men det finns också en frihetlig tradition inom den gröna rörelsen som har stärkts de senaste åren. I dag syns det genom att vi står i det främsta ledet för att försvara rätten till privatlivet och att vi länge har varit starka motståndare till ökad övervakning från storebror men också genom att människor får leva sina liv utifrån sina förutsättningar – etniskt, kulturellt och sexuellt.

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Vi bejakar mångfalden. För oss handlar det inte bara om att Sverige fortfarande hade varit ett fattigt land om vi inte hade fått nya intryck, nya idéer och nya kulturmöten.

För oss är det en frihetsfråga. Därför blir det ett angrepp på det fria och livsbejakande samhället när rädslan för andra kulturer och människor tillåts ta över, som nu i Jimmie Åkessons retorik i dag. Den svenska kulturen är bra bara så länge den är öppen och bejakande av det nya och annorlunda. Utan det blir midsommarstången och folkdräkterna en tvångströja som krymper för varje tvätt i Sverigedemokraternas tvättstuga.

I slutet av valrörelsen blev antligen sjukförsäkringen en viktig fråga. Frågan om att sjuka människor kastas ut från försäkringen har flera dimensioner. Det handlar om vårt gemensamma ansvar för den som råkat illa ut och drabbats på ett sätt som man själv inte kunnat påverka. Men det finns också en annan sida. För mig, och jag tror även många andra, handlar det här om vilken bild och uppfattning vi har om vad som är vårt Sverige. Jag känner en stor sorg över vad som har hänt och hur det här förändrar vårt land.

En av de allra starkaste åsikterna om vad som kännetecknar Sverige är att vi har ett utvecklat trygghetssystem för alla, för att alla ska kunna leva ett anständigt liv. Regeringens känslolokalla attityd på det här området raserar min och många andras föreställning om vad som i grunden håller ihop det här landet och som vi kan vara stolta över.

Jag beklagar därför starkt att vi inte fick chansen att reparera de värsta skadorna i sjukförsäkringen. Men vi i de rödgröna partierna har väckt en gemensam motion i riksdagen i den här frågan efter valet. Och om det finns ledamöter i riksdagen från de andra partierna som känner som jag har de en chans de närmaste månaderna att rätta till den här djupt tragiska politiken.

Häromdagen träffade Miljöpartiet och Socialdemokraterna en uppgörelse med regeringen om den svenska Afghanistaninsatsen. Nu är vi överens om att ändra inriktning och byta strategi. Det internationella samfundet kan inte längre fortsätta att tro att vi ska lösa problemen i landet med stridande trupper. Det är dags för en förändring.

Vi vill att de svenska stridande trupperna ska bort senast 2014 och ersättas av en fungerande rättsapparat och en afghansk polis och militär. Den svenska insatsen ska öka när det gäller civila delar, civilt stöd och bistånd. Det innebär en stor utmaning. Förändringen kommer inte av sig själv, men definitivt inte alls om vi inte lyfter upp den och försöker. Det finns tyvärr ingen enkel och snabb lösning i Afghanistan.

Miljöpartiet de gröna kommer nu i första hand att vara ett oppositionsparti. Den gröna omställningen kommer även fortsättningsvis att vara en huvudfråga i vårt politiska arbete. Vi kommer att arbeta för att utveckla vår politik, så att den ska kunna genomföras på riktigt så snart det blir en chans. Men vi kommer för den skull inte att stå vid sidan av och titta på eller vänta på att regeringen misslyckas.

Livet är skört och hotat. Den biologiska mångfalden minskar. Grön politik för hållbar utveckling har aldrig behövts mer än nu. Vi kommer att göra allt vi kan.

(Applåder)

Herr talman! Peter Eriksson är less och besviken på att det inte har hänt någonting på miljöområdet. För att göra Peter Eriksson lite gladare kan jag berätta att vi den här veckan slog nytt rekord när det gäller vindkraftsproduktion. Vi har nu över 3 terawattimmar vindkraft, och när du var med och påverkade hade vi under 1 terawattimme. Bioenergin har gått om oljan i energisystemet. Och vi har under förra mandatperioden gått från 23 000 miljöbilar till 330 000 miljöbilar. Jag tänkte bara att jag skulle göra Peter Eriksson lite gladare.

Låt mig få ta upp ett annat område. Det handlar om hur vi skapar fler jobb och tillväxt. Under förra mandatperioden genomförde vi en reform för hushållsnära tjänster. Det är en reform som har glatt väldigt många. Den har gett runt 11 000 jobb, eller det är ungefär 11 000 som jobbar i den sektorn. Många barnfamiljer, många äldre och många ensamstående kvinnor köper de här tjänsterna.

Många svarta tjänster har blivit vita. Man har fått en social trygghet, man har fått arbetskamrater och allt. De här tjänsterna växer också väldigt kraftfullt. Tack vare att vi nu har fått behålla regeringsmakten och förtroendet har den här reformen möjlighet att fortsätta.

Det som är intressant, apropå det spruckna rödgröna samarbetet, är att ni i Miljöpartiet innan ni inledde samarbetet med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ju var för den här reformen, och egentligen är det mest logiska, tycker jag, att ni skulle vara det. Men ni sålde ut er ståndpunkt i ambitionen att bilda ett rödgrönt samarbete. Jag skulle vilja veta från Peter Eriksson, nu när ert samarbete spricker, om ni i Miljöpartiet är beredda att gå tillbaka till er ursprungsposition när det gäller hushållsnära tjänster. Kan ni nu tänka er att fortsätta jobba för att vi vidgar de hushållsnära tjänsterna och ser till att det växer fram en privat tjänstesektor som underlättar vardagslivet men också skapar fler jobb i Sverige?

Anf. 45 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! För att först ta energifrågan, som Maud Olofsson inledde med, är det så, om jag ska rätta lite grann, att Centerpartiet under flera decennier har varit med och samarbetat i just energifrågorna, även med socialdemokratiska regeringar. Det finns inget parti som har haft ett så långt obrutet samarbete kring energipolitiken som just Centerpartiet. Däremot har vi under några år haft ett budgetsamarbete med regeringar, och det har inte gett riktigt samma möjligheter till inflytande.

Sverige har i dag, som Maud Olofsson säger, 3 terawattimmar vindkraft. Om man jämför med till exempel Tyskland, som har över 40 terawattimmar vindkraft och sämre fysiska och reella möjligheter, är det inte särskilt imponerande, måste jag säga. Det finns väldigt goda möjligheter att stärka och utveckla vindkraften och annan förnybar elenergi i Sverige, men Maud Olofsson har inte tagit den möjligheten och chansen så länge hon har varit i sätet som näringsminister eller ordförande för Centerpartiet, och jag beklagar det. Jag tycker att man skulle ha gjort mycket mer.

När det gäller hushållsnära tjänster verkar Maud Olofsson inte riktigt ha förstått Miljöpartiets inställning, och det är väl vårt fel antagligen. Vi var inte för den reformen när den infördes. Vi sade däremot att vi inte ville avveckla den lika snabbt som Vänsterpartiet och Socialdemokrater-

na ville, och det var egentligen den sakliga skillnaden. Vi kommer därför inte heller fortsatt att stödja den satsningen. Vi tror att en statlig subvention skulle ge en del jobb i vilken bransch man än skulle välja, om staten betalar hälften av kostnaderna.

Anf. 46 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Ja, det är alldeles sant att Miljöpartiet aldrig har tagit ansvar för energipolitiken i Sverige. Ni har bara suttit uppe på läktaren och haft åsikter, men ni har aldrig påverkat någonting. Det kan man ju också dra slutsatser av.

Jag kan bara konstatera att vi under min tid som energiminister snabbt har byggt ut vindkraften, från att ha varit mindre än 1 terawattimme till att nu slå rekord med över 3 terawattimmar. Jag tycker att Peter Eriksson borde inse vilken kraftfull satsning som nu sker och glädjas åt den.

När det gäller hushållsnära tjänster är det en lite tveksam inställning från Miljöpartiet som förvånar, måste jag säga. Ni vill inte avveckla den här reformen lika snabbt som de andra vill. Men vad säger det till marknaden? Vad är det ni ska säga till de anställda? Jag tror att de anställda är mycket stolta över att jobba i den här sektorn. Och jag tror att vi behöver fler privata tjänster, därför att om kvinnor och män ska jobba i samma utsträckning som man gör i dag behöver man mer som underlättar vardagslivet. Därför är det helt omöjligt att förstå varför Miljöpartiet, som säger sig vara liberala, är emot en sådan reform. Det är inte en subvention – det är en rimlig skattenivå på en privat tjänst.

(Applåder)

Anf. 47 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Det är inte hållbart att försöka utveckla arbetsmarknaden och skapa jobb genom stora statliga subventioner till vissa enskilda branscher. Jag tror att det är en återvändsgränd som Maud Olofsson har gett sig in i när hon också talar om att man ska utveckla det här och ge ännu större subventioner och bidrag till enskilda branscher.

Jag tror att ni måste tänka om. Börja satsa på en modern näringslivspolitik i stället! Satsa på en industripolitik som är långsiktig och hållbar! Hjälp till i samarbetet mellan näringslivet, staten och forskningen! Se till att Sverige blir mer konkurrenskraftigt så att vi kan vara med och skapa nya företag och nya jobb i framtiden! Det tycker jag vore mer intressanta uppgifter för en näringsminister än att göra de hushållsnära tjänsterna till en huvuduppgift.

Jag är förvånad över inriktningen i svensk näringslivspolitik, måste jag säga.

(Applåder)

Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte vad det var som krymper i tvätten. Kanske kan jag få en förklaring så småningom.

Jag passar på att ställa ett par frågor till Peter Eriksson när det nu ges tillfälle. Miljöpartiet är det parti som åtminstone jag betraktar som mest

extremt när det gäller invandrings- och migrationspolitiken. Det är ett extremistparti i det avseendet, vilket man förvisso har rätt att vara.

För några år sedan tvingade Miljöpartiet fram en amnesti för illegala invandrare i Sverige. Fram till nyligen ville man ha ytterligare en sådan amnesti men tvingades överge det till förmån för det rödgröna samarbetet.

Jag har noterat att ett antal förhållandevis tunga partivänner till Peter Eriksson har väckt en motion där de kräver en amnesti. Nu när det rödgröna samarbetet ser ut att ha lagts på is och Miljöpartiet har aviserat att man ska samarbeta med regeringen Reinfeldt i migrations- och integrationspolitiken vore det intressant att höra hur Miljöpartiet ser på amnestifrågan. Kommer man att ställa krav på regeringen om en ny amnesti? Kommer man att använda samma utpressning som man gjorde mot regeringen för fem sex år sedan?

Anf. 49 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! För Jimmie Åkesson som leder ett extremt högerparti där man ser invandring som ett hot och öppenhet och frihet som problem som skapar saker man inte vill se är Miljöpartiet helt säkert ett extremt parti åt andra hållet. Miljöpartiet står för öppenhet, och vi bejakar mångfald som vi tycker gör Sverige bättre. Vi är övertygade om att Sverige hade varit ett fattigare land om vi inte hade fått in människor från andra länder som har gett oss nya signaler, nya idéer, ny teknik och ny kultur. De har stärkt Sverige och gjort Sverige mycket bättre.

Det är den politiken vi bedriver i Sveriges riksdag. Vi har därför samarbetat med regeringen för att se till att vi får reglerad arbetskraftsinvandring till Sverige. Det ger större möjligheter för fler människor att komma hit på ett lagligt sätt. Vi tror att en öppen och fri värld för människor är en rimlig och bra politisk dröm och vision att leva efter. Detta är en stor skillnad mellan oss och Sverigedemokraterna.

Jag beklagar att vi har fått ett parti i Sveriges riksdag som har en mer inskränkt vision för framtiden. Jag tror inte att det är rätt väg om vi ska göra Sverige bättre, rikare och få fler människor att må bättre.
(Applåder)

Anf. 50 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag noterar att Peter Eriksson inte svarade på min fråga, och jag beklagar det. Han får snart ett nytt tillfälle, och då hoppas jag att jag får ett svar vad gäller amnestikravet och hur man kommer att använda det i sina förhandlingar med regeringen om migrationspolitiken. Det vore intressant.

Sverige har kanske Europas mest liberala migrationslagstiftning. Att kräva amnesti för illegala invandrare som bevisligen inte har något skyddsbehov eller någon som helst anledning att vara här och som har fått ett avvisningsbeslut är oansvarigt. Det är ansvarslost att kräva en sådan amnesti och oerhört kostsamt. I stället för att hjälpa riktiga flyktingar, till exempel på plats i närområdet, vill Miljöpartiet hjälpa några få som inte har några verkliga flyktingskäl. Det är tråkigt, och det skulle vara intressant att få ett svar på min fråga.

Anf. 51 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag betackar mig för uttrycket ”illegala människor”. Man bör inte använda sig av det. Det handlar om verkliga människor.

Under förra mandatperioden gav vi tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet delvis amnesti till framför allt gömda flyktingfamiljer. Jag är mycket stolt över det. Det berörde många barn och familjer som levde under förfärliga förhållanden. Äntligen fick de en chans att leva öppet i samhället.

Jag tror inte att det i dag är möjligt att driva frågan om en ny amnesti på allvar eller att vi skulle kunna få igenom det tillsammans med regeringen. Dock finns det mycket annat inom migrations-, integrations- och flyktingpolitiken som skulle behöva förbättras och som jag tror är möjligt att få till. Det handlar om en mer humanitär riktning, och det kommer säkert att få Jimmie Åkesson att gnissla tänderna om nätterna.

(Applåder)

Anf. 52 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Ett tag såg det ut som att Peter Eriksson hade begärt replik på sig själv. Det hade i och för sig inte varit helt omöjligt att Peter Eriksson före valet hade frågat Peter Eriksson efter valet om Afghanistan. Det hade dock sett ganska roligt ut om Peter Eriksson hade gått från pulpet till pulpet för att fråga och svara. Så jag frågar i stället.

Peter Eriksson påstår att Sverige har en ny strategi för Afghanistan genom den överenskommelse som Miljöpartiet har ingått med regeringen. Den skiljer sig dock tydligt från den rödgröna överenskommelse som Peter Eriksson och jag gick till val på. Den innehöll nämligen fyra bärande delar.

Den innehöll ett mycket tydligt byte av strategi från militär strategi till civil strategi. Det fanns ett mycket tydligt startdatum för tillbakadragandet av de svenska trupperna, nämligen tidigt 2011. Där ingick också ett slutdatum för de svenska trupperna i Afghanistan, nämligen första halvåret 2013. Dessutom ingick tydliga skrivningar om att överföra resurser från de militära insatserna till bistånd och civil verksamhet.

Den överenskommelse som Peter Eriksson har ingått är omgärdad av en mängd olika förmildrande omdömen. Det handlar om ”bedömning”, ”inriktning”, ”kan”, ”bör”, ”ambitioner” och ”målsättningar”. Det finns inte ett enda skarpt förslag. Det är, som Robert Egnell på Försvarshögskolan sade, en strategi för en långsiktig svensk militär närvaro i Afghanistan. Det här är stanna-alternativet i valrörelsen, inte lämna-alternativet.

Hur kan ni säga att det som skiljer den rödgröna överenskommelsen från er nya överenskommelse med högerregeringen bara är något år? Det är ju lögn.

(Applåder)

Anf. 53 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag börjar med att återge hur situationen var för en dryg vecka sedan. Lars Ohly, jag och Mona Sahlin satt då och diskuterade frågan om Afghanistan och om vi skulle kunna göra en överenskommelse med regeringen. I torsdags bestämde sig Lars Ohly för att inte vara med och försöka göra en sådan uppgörelse.

Från Miljöpartiets sida gjorde vi en annan bedömning. Vi ville vara med i förhandlingarna och på allvar göra skillnad i verkligheten. Vi vet att vi gjorde det också. Det står tydligare i uppgörelsen att detta är en ny strategi och inriktning för den svenska Afghanistaninsatsen. Det står också datum. I valrörelsen ville regeringen inte ha några datum. Nu står det att vi 2014 vill få bort de stridande trupperna från Afghanistan. Det är en ambition som vi är överens om, och det är en stor skillnad mot vad regeringen sade före valet och mot vad vi har haft tidigare år.

Det var inte länge sedan vi gjorde vår uppgörelse i den här frågan, Lars. Bara några veckor före valet presenterade vi den rödgröna uppgörelse som jag tyckte var bra. Vi stod på andra sidan denna vägg och sade: Till syvende och sist är det utvecklingen på marken, hur det förändras i Afghanistan, om de afghanska myndigheterna klarar av att ta över säkerhetsansvaret och om kriget fortsätter, och om man lyckas med förändringen i Afghanistan som avgör hastigheten och takten även i vår uppgörelse.

Så sade vi då. Nu låtsas Lars att det inte var så utan att vi kunde dra tillbaka alla trupper omedelbart utan att bry oss om hur förändringen blir i Afghanistan. Så var det inte.

Vi har gjort en liknande uppgörelse med regeringen som den vi hade i de rödgröna partierna. Jag är glad och stolt över den, för vi trodde inte före valet att vi skulle lyckas med det.

Anf. 54 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Den här historieskrivningen förlorar Peter Eriksson av det enkla skälet att den inte är sann. Det räcker med att läsa de två överenskommelserna. Det räcker att lägga dem bredvid varandra och lyssna till vad vi rödgröna svarade regeringen gemensamt, nämligen att det krävdes fyra beståndsdelar för att en överenskommelse skulle vara möjlig. Det skulle vara ett tydligt startdatum, ett tydligt stoppdatum, en ny strategi som är civil samt starka biståndssatsningar. Inget av det är uppfyllt.

Det var vi i torsdags överens om att svara på överenskommelsen. Så sent som i helgen var vi överens om det. Det var först i söndags kväll som vi sade: Vi har ju inte fått svar på någon av frågorna. Då gjorde Peter Eriksson bedömningen att det ändå var värdefullt att få vara med och göra upp. Det kan man tycka, men man ska inte låtsas att det är en annan politik än den man har gjort upp om. Det är inte hedervärt att låtsas som om detta är en ny strategi. Detta är nämligen en långsiktig strategi för militär svensk närvaro i Afghanistan. Det är inte ett byte av strategi. Det är inga start- och stoppdatum. Det är inte ett slut på kriget.

Anf. 55 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är synd att Lars Ohly försöker tolka det här som de värsta hökarna på försvarshögkvarteret. Det vore bättre om vi försökte göra en tolkning som ligger närmare den gemensamma överenskommelse som vi har gjort. Det hade varit allra bäst om Lars Ohly och Vänsterpartiet hade varit med och försökt göra den här uppgörelsen så bra som möjligt. Det hade gjort mer nytta i Afghanistan och det hade stött utvecklingen.

Trots att Lars Ohly valde att ställa sig vid sidan om har vi fått en uppgörelse där vi är överens om ett ökat bistånd och vi är överens om datum när stridande trupp ska vara borta. Vi är överens om att det här är en ny inriktning och en ny strategi. Vi har en ny civil ledning i Afghanistan för de svenska insatserna 2012. Det var precis vad vi sade i vår rödgröna uppgörelse.

(Applåder)

Anf. 56 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Om det är så här det låter offentligt undrar man hur det rödgröna samarbetet egentligen har sett ut. Men det var inte det jag skulle säga.

Peter Eriksson är ju företrädare för Miljöpartiet som traditionellt har haft ett slags mittenposition i svensk politik. Man har sett till resultat och varit starkt drivande när det gäller miljöpolitiken och haft det som en betydelsefull huvudfråga. Man har förhållit sig ganska pragmatisk på många andra politiska områden. Det har lett till att man har fått ett samarbete i många kommuner och landsting. Det har nu också lett till framgångar för Miljöpartiet i en förhandlingssituation.

Jag vill ställa en fråga till Peter Eriksson när det gäller viktiga valfrihetsfrågor för patienter och äldre. Den här regeringen har under den gångna mandatperioden genomfört en lång rad viktiga reformer för att öka patienters möjlighet att bestämma själva. Man har skapat ett vårdvalssystem som medfört att det har tillkommit över 200 nya vårdcentraler i Sverige.

Peter Eriksson har ju varit lite inlåst tillsammans med en person som stod här alldeles nyss. Som vi hörde av den tidigare diskussionen kanske man inte har varit alldeles överens i alla delar. Men just på det här området kanske Miljöpartiet skulle kunna ha en mer öppen attityd när det gäller att skapa möjlighet för fler aktörer. Det kan handla om ideella organisationer. Det kan handla om idédriven verksamhet, kanske rent av privata intressenter eller personaldriven verksamhet så att man flyttar besluten från politikerna i landstingen till patienterna.

Kan man se en sådan utveckling?

Anf. 57 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker kanske inte att frågan var särskilt distinkt.

Vi i Miljöpartiet ser gärna att vi stärker kvaliteten inom vårdområdet, minskar köerna, ser till att patienterna får bättre möjlighet till bra vård och har vårdcentraler närmare människor. På något av de områdena har regeringen lyckats någorlunda, men sämre på flera andra.

Vi kommer att fortsätta att jobba för kvalitet inom sjukvården. Om Göran Hägglund har en tydligare fråga ska jag försöka svara på den.

Anf. 58 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tror kanske inte att det handlar om frågans kvalitet, utan om innehållet.

Det jag undrar är om man inom Miljöpartiet kommer att vara mer talbar i frågor som rör patientens ställning än man har varit tidigare när man har samarbetat med Lars Ohly. Kommer man att lämna en position där man har stått på systemets sida i stället för den enskilde patientens? Den

Anf. 59 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Vi har inga planer på en gemensam rödgrön sjukvårdspolitik just nu. Vi kommer att driva en grön miljöpartistisk politik på det här området. Om Göran Högglund har förslag som är bra och intressanta ska vi definitivt vara talbara och diskutera dem och försöka medverka till bra lösningar.

Anf. 60 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Vi ser nu ljuset i tunneln. Kurvorna pekar uppåt. Medan många andra länder nu kommer att få kämpa med nedskärningar i sin välfärd och med högre skatter kan Sverige gå in i en fas där vi planerar för motsatsen. Sverige går ur den ekonomiska krisen som den kanske starkaste ekonomin i hela Europa.

Lika klart som det är att vi på kort sikt står starka är det att vi på lång sikt står inför mycket stora utmaningar. Globaliseringen är fantastisk. Vi upplever nu den största och snabbaste höjningen av levnadsstandarden i mänsklighetens historia. Hundratals miljoner människor har under senare decennier lyfts upp ur fattigdom till en drägligare tillvaro. Barnadödligheten i världen har minskat. Medellivslängden ökar. Analfabetismen har minskat, liksom barnarbetet. Fler människor går och lägger sig mätta på kvällen än i någon tidigare generation.

Samtidigt ställer globaliseringen nya stora krav på oss i Sverige. Vi, vårt land och våra ledande företag möter en ny tuff konkurrens. Vem hade för bara tio år sedan trott att det var möjligt att Volvo skulle ägas av kineser? Vi har sedan länge accepterat att plastleksaker och T-shirtar inte längre tillverkas i Sverige. Vi har sagt att vi i stället ska konkurrera med kunskap och högkvalificerade varor som lågprisländer inte klarar av. Men vad ska vi leva på om vi nu möter en ny tuff konkurrens också på de mest högkvalificerade områdena och företag väljer att lämna vår del av världen och vårt land?

Globaliseringen innebär många möjligheter men kan naturligtvis också vara ett hot om vi inte sköter oss. Vi kan se hur möjligheterna utnyttjas. Gruvor öppnas på nytt i Sverige i bygder där framtidstron ibland har varit på väg att ta slut. Hela Kiruna ska flyttas för att kineserna behöver mer stål. Det finns inte en given mängd rikedom i världen som ska fördelas. Om det går bättre för fattiga länder i Asien kan de handla mer med oss, och då kan det också gå bättre för oss. Det är innebörden av att kakan i världen växer.

Den fråga som måste ställas är: Hur ska vi i Sverige bli vinnare på globaliseringen? Hur undviker vi att bli förlorare? Den diskussionen borde vara den viktigaste i en valrörelse. Den har vi från regeringssidan försökt föra i valrörelsen med frågor om arbetslinjen, företagsklimat och kunskapsskola.

Oppositionens viktigaste valfråga har varit att höja bidragen till dem som inte arbetar. Jag diskuterar gärna a-kassans utformning, men inte är det högre ersättningar för att inte arbeta som kan vara svaret på globaliseringen. Svaret på globaliseringen är kunskap, kunskap och kunskap. Det är höga ambitioner när det gäller skola, utbildning och forskning och

Partiledardebatt

ett starkt företagsklimat. Det är den vägen vi måste gå. Därför lägger alliansregeringen nu om hela den svenska utbildningspolitiken. Därför genomför Sverige just nu den mest ambitiösa nysatsning på forskning som vårt land någonsin har gjort.

Herr talman! En del i att möta globaliseringen är mer samarbete i Europa. Vår världsdel är fragmentiserad i många små länder som vart och ett ofta har dragit åt sitt eget håll. Mycket av den gemensamma agendan i Europeiska unionen handlar numera om att göra Europa mer konkurrenskraftigt gentemot Asien och Nordamerika.

Den nyvalda riksdag som vi nu sitter i innehåller, precis som den riksdag som valdes 2006, två EU-fientliga partier. Det ena är Vänsterpartiet, som alltid har varit emot samarbete mellan Sverige och andra västliga demokratier. Men precis när Miljöpartiet svänger i en mer proeuropisk riktning får vi in ett nytt EU-fientligt parti i riksdagen, nämligen Sverigedemokraterna.

Nyhetsrapporteringen om Europa och den europeiska ekonomin handlar just nu om att många europeiska länder har misskött sina ekonomier och hur vi använder EU-samarbetet för att staga upp situationen. Det är inte EU som har skapat problemen, det är inte eurosamarbetet som har skapat problemen – det är en ansvarslös politik i några europeiska länder. Men det är eurosamarbetet som nu pekar ut färdvägen ut ur krisen. Samarbetet är inte problemet; samarbetet är en del av lösningen. Europa behöver mer samarbete i framtiden, inte mindre. Även Sverige hör fullt ut hemma i Europa, och vi bör bli medlemmar av eurosamarbetet.

Fru talman! Ofta berömmar vi svenskar oss för att ha starka sociala trygghetssystem. Att skapa en grundläggande trygghet för alla oavsett inkomst är djupt rotat i vårt samhällsideal. Vi kan diskutera detaljer i utformningen, men själva grundvärderingen är starkt rotad. Det finns dock ett stort hål i vårt sociala skyddsnät: Över en miljon arbetande personer står utan arbetslöshetsförsäkring. Jag är medveten om att regeringens reformer har ökat denna grupp, men den var stor även innan. Att arbetslöshetsförsäkringen inte gäller alla gör vissa människor i vårt samhälle väldigt sårbara om de blir arbetslösa.

De som blir allra mest upprörda över tanken på en generell, allmän arbetslöshetsförsäkring är Socialdemokraterna. I en radiodebatt med mig i somras medgav LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin att en frivillig facklig a-kassa är bättre därför att LO då har lättare att värva medlemmar. Hon medgav att detta var det viktigaste argumentet. Hon accepterar alltså att en miljon svenskar saknar skydd vid arbetslöshet eftersom det stärker hennes egen position!

Vi socialliberaler tycker precis tvärtom. Det är dags att införa en allmän arbetslöshetsförsäkring i Sverige. Löntagarnas trygghet är viktigare än fackets makt.

(Applåder)

Fru talman! Sverige har fått in ett främlingsfientligt parti i riksdagen. Många som har röstat på detta parti är säkert inte främlingsfientliga men kritiska mot olika företeelser i vårt samhälle. En del av dem är säkert kritiska mot integrationen. Sverigedemokraternas framgång är därför delvis en signal – som vi naturligtvis kände till tidigare – om att Sverige har problem med integrationen av människor som flyttar till vårt land.

Men lösningen på problemen med integrationen är inte den väg som Sverigedemokraterna anvisar.

Jag är liberal. Jag anser att Sverige ska vara ett öppet land, ett välkomnande land. Vår politik ska präglas av tolerans och medmänsklighet. Viktiga lösningar på problemen med integrationen är att de människor som kommer hit snabbare ska få jobb och kunna försörja sig själva och snabbare än i dag lära sig svenska språket. De utmaningarna hänger ihop: Ju snabbare man lär sig svenska, desto lättare är det att snabbt få ett jobb och kunna försörja sig själv.

Lösningarna ligger i jobb, i arbetslinjen, och i språksatsningar. Lösningarna ligger inte i att skapa en hetsstämning mot de människor som kommer hit. Lösningen ligger i att vi samarbetar med varandra, inte skapar klyftor.

Fru talman! Valresultatet är unikt för Sverige. En borgerlig regering har inte sedan vårt partiväsens uppkomst styrt Sverige åtta år i rad. Socialdemokraterna har inte varit i opposition under åtta sammanhängande år på ett århundrade. Många hade vant sig vid tanken – också borgerliga sympatisörer – att en borgerlig regering möjligen kan vinna ett val, men valet därpå är nog ordningen återställd. Ledande statsvetare dömde tidigt ut alliansregeringen under den förra mandatperioden som ”rökt”.

Svenska folket har skrivit historia 2010. Alliansen har skrivit historia. Vi tackar svenska folket för det förnyade förtroende som vi har fått. Det är vår avsikt att använda det mandatet till att göra ett bra land ännu bättre.

(Applåder)

Anf. 61 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman och Jan Björklund! De senaste veckorna har vi fått höra mer om korruption än på länge i Sverige. I Göteborg har omfattande oegentligheter avslöjats, och diskussionen har även nått in i politiken den senaste veckan.

Många har länge varit aningslösa och naiva, menar jag, om hur det är och kan bli med mutor och korruption även i vårt land. Före valet tog jag därför initiativ till en debatt om bland annat gåvor till partierna. I Europa är det nu bara Sverige, Malta, San Marino och Schweiz som inte har en lagstiftning som garanterar öppenhet och transparens när det gäller gåvor till partierna. Även detta handlar om att vi behöver en politik för att minska riskerna för korruption. Sverige har också fått kritik för dagens situation från internationella organisationer mot korruption.

Miljöpartiet har nu skrivit en motion för att få till en förändring. Man ska inte kunna köpa politiska partier eller enskilda politiker utan att ens behöva synas. I valrörelsen sade Folkpartiet att man skulle stödja en sådan lagstiftning. Nu vill jag veta: Kommer ni att fullfölja detta genom att rösta för en lagstiftning om redovisning av gåvor till partierna?

Anf. 62 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Till att börja med vill jag säga att när Peter Eriksson nu talar om en debatt om mutor som förts de senaste veckorna måste vi väl ändå låta rättsväsendet avgöra detta innan vi klistrar på det epitetet. Såvitt jag förstår har man i fallet med den ledande företrädare för Moderata samlingspartiet som anklagats för detta ansett att det inte är värt att gå

vidare med förundersökning. Jag har också hört nyheter om några tennisbiljetter. Innan vi börjar kalla det mutor måste rättsväsendet få avgöra detta. Vi får inte fångas av någon kvällstidningsstämning här i kammaren i de frågorna.

Det är Folkpartiets uppfattning, precis som jag sade i intervjuer före valet, att också Sverige bör få en skarpare lagstiftning. Men precis som jag också sade före valet måste en sådan lagstiftning ha ett brett stöd bland partierna. Det finns i dag en överenskommelse i riksdagen, i varje fall mellan de sju tidigare partierna, om hur detta ska gå till. Från vår sida är vi beredda att driva på för att vi ska nå en ny sådan överenskommelse med ännu mer ökad öppenhet. Det handlar som vi vet både om enskilda bidragsgivare och om bidrag från olika fackliga organisationer och annat – och inte bara de pengar man får utan även allt det stöd man kan tänkas få av ombudsmän som är anställda av en organisation och sedan i verkligheten jobbar åt ett parti i en valrörelse.

Vi vill alltså se en ökad öppenhet, men enligt min bedömning måste vi nå en överenskommelse mellan partierna och inte bara votera igenom detta med en viss majoritet i riksdagen.

Anf. 63 PETER ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Det var tråkigt att höra. Jag uppfattade det som att Jan Björklund i valrörelsen var sturskare och beredd att säga ja till en lagstiftning i den här frågan utan att behöva gömma sig bakom att Moderaterna också måste vara med för att man ska stå upp för anständiga regler när det gäller korruption i Sverige.

Jag tycker att det är ganska pinsamt när till exempel organisationen Transparency International klagar på Sverige för att vi inte har en fungerande lagstiftning när det gäller korruption gentemot partierna. Det är märkligt att vi har ett parti som kallar sig liberalt men som inte är berett att fullfölja med en lagstiftning som nästan alla andra länder i Europa har.

Anf. 64 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Detta är säkert inte den enda fråga där mina inlägg i debatten uppfattas som tråkiga av Peter Eriksson. Däremot kan jag försäkra att jag säger samma sak nu som jag sade före valet. Vår grunduppfattning är att vi bör ha ökad insyn. Peter Eriksson väljer att bara peka på Moderata samlingspartiet; jag säger att vi borde kräva en hel del ökad öppenhet också av det andra stora partiet när det gäller samarbetet med facket och stödet i valrörelsen.

Men, precis som jag sade tidigare, den här typen av regler måste vi bli överens om i en överenskommelse innan vi klubbar igenom dem i riksdagen med smal majoritet, så att inte det ena blocket använder detta för att försvåra för det andra. Det bör vara så att vi når en överenskommelse om detta. Men jag är definitivt beredd att försöka sträva efter en bredare överenskommelse i riktning mot ökad öppenhet.

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jan Björklund går igenom sammansättningen bland EU-kritiker i riksdagen. Jag beklagar att Miljöpartiet har svikit Sveriges EU-

kritiker. Men det är å andra sidan inget som jag kan lasta Jan Björklund för.

Däremot vill jag framhålla att jag tycker att det är viktigt med ett samarbete i Europa. Sverige är beroende av andra länder för att till exempel kunna handla. Det är någonting som vi är extremt beroende av. Det ska vi fortsätta göra. Men det europeiska samarbetet går i fel riktning, inte minst genom Lissabonfördraget, som det tyvärr var alldeles för lite debatt om i Sverige och som röstades igenom alltför lättvindigt i riksdagen.

Federalisterna har inget problem med brist på insyn. Federalisterna har inget problem med brist på möjlighet att påverka. Och federalisterna har inget problem med att andra länders folkvalda stiftar våra lagar som vi sedan har att rätta oss efter vare sig vi vill eller inte. Det har jag problem med. Det är därför som Jan Björklund kallar mig EU-fientlig. Jag väljer att kalla mig själv Sverigevänlig. Jag vill gärna att Sveriges folk ska vara herrar i eget hus och att alla folk i Europa ska ha en möjlighet att vara herrar i eget hus. Det är min utgångspunkt.

När det gäller lösningen på integrationen delar jag naturligtvis inte Jan Björklunds uppfattning i grunden. Däremot håller jag med om att jobb är viktiga och en viktig del av lösningen och att språket är en viktig del av lösningen. Men det har man sagt i alla år. Det leder inte framåt. Det är inget nytt. De som kommer måste jobba. De måste lära sig svenska. Det är inget nytt. Kom med något nytt!

Anf. 66 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Om man menar allvar med att jobb är en del av lösningen måste man erkänna – det erkänner vi från Folkpartiets sida, och vi har fört den diskussionen i Sverige i många år – att vi har misslyckats här. Arbetslösheten bland nyanlända invandrare är högre än bland övriga svenskar. Då har vi en stor reform på gång som egentligen flyttar över ansvaret. Statsministern nämnde att vi tar bort arbetsförbudet för människor som kommer hit. Men ytterligare en reform som är stor är överförandet av ansvaret. Ansvaret för integrationen i Sverige har tidigare legat på kommunerna, och i regel på socialtjänsten. Nu flyttas det ansvaret över till Arbetsförmedlingen i en stor reform. Vi gör ett riktigt systemskifte, kan man säga. Man går från ett omhändertagandeperspektiv till ett jobbperspektiv. Reformen börjar gälla kommande årsskifte. Arbetsförmedlingen får en del nya resurser för att coacha nyanlända invandrare in i jobb.

Detta röstar ni emot, Jimmie Åkesson. Ni yrkar avslag. Det kostar några hundra miljoner i budgeten att åstadkomma en ökad sysselsättningsgrad. Ni kallar det subventionering av invandring, diskriminering av svenskar eller något annat. Det är en lek med ord. Det syftar till att fler invandrare ska få jobb i Sverige. Men ni röstar emot det. Du säger att ni är för att invandrare ska få jobb. Men i själva verket försätter ni dem i fortsatt utanförskap och arbetslöshet. Varför gör ni det?

Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Problemet, som jag har varit inne på tidigare här, är att det inte finns några jobb och att det inte heller tycks skapas några jobb genom denna arbetslinje, inte i tillräckligt stor utsträckning i alla fall. Det

är fortfarande så att vi tar emot fler människor utifrån till Sverige än vad vi lyckas skapa arbetstillfällen. Men, tyvärr Jan Björklund, då hjälper ingen integrationspolitik i världen. Då spelar det ingen roll vem man flyttar ansvaret till. Finns inte jobben kan människor inte få några jobb. Så är verkligheten. Det är så enkelt.

Därför menar jag att det viktigaste måste vara att först och främst stoppa tillflödet av nya arbetslösa. Det är det som ni inte vill göra. Det är det som jag menar borde vara det nya i integrationspolitiken och den enskilt viktigaste integrationspolitiska åtgärden. Stoppa först tillflödet. Sedan kan vi börja integrera på ett vettigt sätt.

Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson försöker föra ett resonemang om att i och med att man har invandring får man högre arbetslöshet. Det finns inga sådana samband. Några av de länder i Europa som har väsentligt högre arbetslöshet än Sverige har en mycket strängare invandringspolitik. Det finns inget samband. Jobben växer när ekonomin utvecklas. Om fler människor finns i Sverige ökar efterfrågan, och då ökar utbudet av arbetskraft.

Nu har vi haft en djup finanskris under några år som naturligtvis har ökat problemen kortsiktigt. Men långsiktigt kommer Sverige att stå inför problem med en stor arbetskraftsbrist.

Men en fråga återstår. Att de invandrare som redan är här – såvida du inte tänker kasta ut dem – snabbare ska komma i jobb är det som etableringspropositionen handlar om när vi lägger över ansvaret till Arbetsförmedlingen. Ni röstar emot det. Det innebär att resultatet av er politik blir en ökad arbetslöshet bland invandrare. För mig är det obegripligt varför ni gör det, om det inte är så att ni tänker er att ökad arbetslöshet bland invandrare innebär att folk uppfattar att vi får större problem med integrationen och att er allmänna politiska inriktning därmed gynnas.

(Applåder)

Anf. 69 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är rimligt och riktigt att man efter en valförlust ifrågasätter en del av argumentationen, sin egen politik och hur man har framfört den men också grunden för den, samtidigt som man naturligtvis i möjligaste mån bör hålla fast vid det som är ideologiskt grundade övertygelser och försöker vara företrädare för de intressen som partierna en gång har bildats för. Därför har jag väldigt lite kritik mot att Jan Björklund fortfarande framhårdar i att Sverige ska gå med i det som Jan Björklund kallar eurosamarbetet, EMU:s tredje steg, även om ni förlorade folkomröstningen. Det var inte en liten förlust. Det blev 56 mot 42 för nejsidan i den folkomröstningen.

Anledningen till att det blev en så stor majoritet för nej-sidan tror jag i stor utsträckning var att eurosamarbetet bygger på att man ska ha en ränte- och valutapolitik som ska passa ett väldigt stort område. Det innebär också att man för att möta kriser kommer att anpassas till de större länderna.

Under den gångna krisen har Sverige haft en oerhört stor fördel av att ha en egen valuta, en valuta som kunde flyta. Det gjorde att kronan försvagades under en period. Det gjorde att det blev dyrare för dem som

ville åka utomlands. Men det gjorde samtidigt att svensk industri hade en konkurrenskraft som gjorde att vi fick bättre förutsättningar. Nu har den svenska kronan återhämtat sig. Nu är kronan starkare än den var när eurosamarbetet startade. Kronan är starkare nu än den var då. Då kostade euron 9:54, och i går kostade den 9:39. Den flytande valutan har alltså gett oss fördelar. Men dessa fördelar vill Jan Björklund ta bort. Du vill att vi ska vara med i ett katastrofprojekt, ett projekt som innebär att vi ska betala för försämringar i stora delar av Europa genom en sämre ränte- och valutapolitik som inte är anpassad efter svenska förutsättningar. Varför vill du det?

Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Lars Ohlys argument, som jag har hört många gånger förut, är att det vore bra för Grekland att nu kunna devalvera. Det är det som Lars Ohly egentligen säger. Men vi tycker inte det från vår sida. Att devalvera är att skjuta över problemen på omvärlden. Grekland har välfärdssystem som är utformade så att många människor går i pension i drygt 50-årsåldern. Man bygger upp gigantiska budgetunderskott genom dessa välfärdssystem. Devalvering innebär att man sedan skickar notan till oss andra, eller framför allt till de länder som handlar med Grekland.

Det är fel tänkt. Man kan inte leva kraftigt över sina tillgångar. Devalvering är inte en metod att lösa problem. Sverige har självt en historia av att ha löst problem med devalveringar. Grannländerna blev skogstökiga varje gång. Man skjuter över problem på sina grannländer i stället för att själv lösa dem.

Devalveringsargumentet är ett egoistiskt argument. Vi lever över våra tillgångar. Sedan skjuter vi över räkningarna till de andra. Om många länder gör så får man till sist väldigt stora problem. Det hade vi förr.

Genom eurosamarbetet tvingar vi dessa länder att faktiskt skärpa sig och ta sig i kragen. Det är eurosamarbetet som är vägen ut. Nu samlas Europas finansministrar och riksbankschefer gång på gång för att hitta gemensamma system för att nu hjälpa dessa länder kortsiktigt. De får lån och krediter av oss andra. Det är inte bidrag utan lån som ska betalas tillbaka. Men långsiktigt ska man inte få missköta sin ekonomi på detta sätt. Det är viktigt för Sverige därför att om vissa länder i Europa missköter sig går det ut över oss, oavsett om vi är med eller inte. Nu skapar vi gemensamma regelverk för att alla länder ska sköta sig. Det tjänar vi alla på i längden.

(Applåder)

Anf. 71 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jag tror att det var Carl B Hamilton som applåderade där borta, om jag inte har fel.

Mitt alternativ är till skillnad från ditt, Jan Björklund, inte att vi ska surra oss vid masten på ett sjunkande skepp. Det är nämligen ditt alternativ: att vi ska gå med i ett samarbete som pekar i fel riktning och gör det svårare att möta kriser just därför att det inte är utformat utifrån de olika förutsättningar som finns i olika länder. Det är inte utformat för att ekonomin utvecklas olika i olika länder. Det är inte utformat för att man ska kunna möta krisen med egna åtgärder som passar den egna ekonomin.

Därför är Jan Björklunds politik en nederlagspolitik. Jag är glad för att svenska folket insåg detta i folkomröstningen 2003. Jag är också övertygad om att svenska folket bär denna insikt med sig och att vi inte heller kommer att få en folkomröstning, för Reinfeldt är klokare än Björklund. Om vi skulle få en kommer dock nej-sidan att vinna också den. Vi ska nämligen ha en egen valuta, av uppenbara ekonomiska och demokratiska skäl.

Anf. 72 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag fick i alla fall en applåd.

Sveriges välfärd bygger på att det varje dag måste ringa i telefonerna eller ticka in mejl hos Ericsson om att européerna vill köpa telefoner, hos Scania att européerna vill köpa lastbilar och hos Astra Zeneca att européerna vill köpa läkemedel. Hela vårt välstånd, alla de pengar Lars Ohly ständigt lovar ut till olika utgifter, bygger på att dessa företag ständigt kan exportera saker till Europa.

Om exporten minskar därför att det går dåligt för ekonomin i andra länder i Europa kan vi inte skydda oss mot det; då går det dåligt här också. Arbetslösheten i Sverige ökar om det går dåligt i andra länder. Finanskrisen orsakades inte i Sverige, men vi fick många av konsekvenserna här.

Det är inte så att varje land kan sköta sig självt och strunta i andra numera, Lars Ohly. Den tiden är sedan länge förbi. Vi är tätt sammanflätade. Går det bra för andra går det bra för oss, och går det dåligt för dem går det dåligt för oss. Det är därför vi tjänar på att vara med i ett samarbete som stagar upp ekonomierna i Europa. Då går det nämligen bättre för oss alla.

(Applåder)

Anf. 73 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! I valet den 19 september gav väljarna ett klart och tydligt besked. Centerpartiet och Alliansen fick förnyat och förstärkt förtroende att fortsätta att leda Sverige de kommande fyra åren.

Det är naturligtvis både utmanande och ansvarsfullt att leda Sverige i en tid då vi precis börjar återhämtningen efter finanskrisen, då de globala klimathoten är tilltagande och då vi fortsatt har hög arbetslöshet inte minst bland våra ungdomar och våra invandrare. Det är också ett samhälle där vi behöver göra ytterligare för att förstärka välfärden.

Så här de första månaderna in i mandatperioden finns det anledning för oss att ge svar på frågan vilket Sverige vi vill ha om fyra år och vart vi är på väg. Jag vill börja med att ge ett tydligt besked till svenska folket och till riksdagen: Vi är inte färdiga. Min och Centerpartiets uppgift i regeringen är inte enbart att förvalta, utan vi har fått mandat att fortsätta att driva på en reformagenda, fortsätta att se de samhällsproblem människor möter och fortsätta att förnya och förbättra Sverige.

Sverige möter en stenhård konkurrens från andra länder. Jag besökte Indien i förra veckan och Kina i maj. Det jag slås av är den enormt starka drivkraft att växa ekonomiskt som finns i dessa länder. Det finns ett driv utan motsvarighet. Sverige kommer naturligtvis aldrig att konkurrera med lägre löner, och det ska vi inte heller. Vi måste dock kavla upp är-

marna på allvar. Det räcker inte med att vara bäst – vi måste också vara smartast.

Det är därför jag som näringsminister de kommande fyra åren ser som en huvuduppgift att ta fram ett klimat där innovationer föds och blir till affärer. Jag har fått ansvaret att ta fram en innovationsstrategi, och jag kommer att göra det med bred förankring runt om i hela samhället. Hur ska vi få fram fler innovationer som leder till mer produkter och tjänster och skapar jobb här i Sverige?

Vi måste ta vara på människors idéer och kloka tankar som kan bli till affärer och nya jobb. Människors kreativitet, skaparlust och nyfikenhet kan omsättas i företagande. Det måste börja i skolan hos våra unga och våra barn. Vi ska naturligtvis sätta kunskapen i centrum men också se till varje barns unika talang och förmåga och fortsätta med det kreativa och kritiska tänkande som finns i svenskt skolväsen.

Entreprenörskap och företagande måste också vara en del av vårt skolsystem. Vi ska koppla ihop högskolor och universitet med näringslivet, för det är så vi skapar framtidens jobb. Dagens unga är den mest välutbildade generationen någonsin, samtidigt som vi ser en rekordhög ungdomsarbetslöshet. Det är inte acceptabelt. Att få en möjlighet till sitt första jobb när man är ung och ska flytta hemifrån borde vara självklart.

Därför är en viktig sak för den kommande mandatperioden att se till att stärka ungdomarnas roll på svensk arbetsmarknad. Genom lärlingsprovanställning, halverad arbetsgivaravgift för att anställa unga och förstärkt yrkesutbildning och genom att stärka företagandet och ungas innovationer kan vi stärka ungdomarnas möjligheter att få ett jobb eller skapa sig ett eget jobb.

Öppenhet är också en avgörande framgång för Sverige framöver. I mötet med andra människor, kulturer och religioner uppstår inte bara nya tankar och idéer utan också nya affärsidéer. Centerpartiet försvarar den svenska öppenheten, och det är så vi bygger vårt land starkare. Det är bara genom öppenhet mot omvärlden som vi kan växa, och när människor från andra länder kommer till Sverige skapas också nya möjligheter till jobb.

Med de åtgärder vi har vidtagit under mandatperioden har vi sett en utveckling där gruppen invandrare faktiskt har en högre andel företagare än gruppen svenskar. Det är inte bara så att man får ett jobb, utan ibland måste man skapa sitt eget jobb. Det är det vi har öppnat för. Vi fortsätter att stärka insatserna för invandrares företagande och satsar på nystarts-kontor och ökade möjligheter till lån och rådgivning genom Almi.

I grund och botten handlar detta om värderingar. Har vi den gamla inställningen att människor som kommer till Sverige tas om hand, eller ska vi se till varje individs möjligheter att vara med och bygga Sverige? Vill vi vara ett land byggt på rädsla och främlingskap, eller ska vi fortsätta bygga framtidstro och nyfikenhet? Jag tror att det som för oss samman inte främst är att vi har en gemensam historia utan att vi har en gemensam framtid som vi ska bygga.

Lika självklart som öppenhet är jämställdhet mellan kvinnor och män en prioritering för oss. Vi måste öppna dörrar för kvinnor i Sverige att både tjäna pengar, starta företag, välja mellan fler arbetsgivare och göra karriär och också ha möjlighet att leva ett gott liv.

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Enligt OECD lönar det sig inte särskilt bra för kvinnor i Sverige att studera. Vi är näst sämst bland 20 länder trots att många fler tjejer än killar studerar. Jag tror att det är viktigt att se att vi om vi ska få en utväxling på den utbildning kvinnor går igenom också måste tillåta lönespridningen att öka. Det måste löna sig att vara en duktig sjuksköterska eller en duktig lärare, och det måste synas i lönekuvertet.

Det är också så att kvinnor om det finns fler arbetsgivare kan byta och på så sätt höja lönen. Det vi har gjort på välfärdsområdet har ökat möjligheterna för kvinnor att höja sina löner och få bättre villkor. Därför måste vi fortsätta detta arbete, och det är också bra för kvaliteten i välfärden. Genom frihetsreformer inom välfärden ökar vi kvinnors företagande. Av nästan 2 200 nya företag inom vård och omsorg under 2009 startades 61 procent av kvinnor. Det är därför detta är viktigt, Mona Sahlin.

Vi ser också att fler kvinnor drar nytta av RUT-avdraget. Det underlättar nämligen för många att göra karriär. På detta sätt kan vi som kvinnor kombinera en aktiv yrkeskarriär med ett vardagspussel som fungerar. Jag är beredd att ta den ideologiska debatten om kvinnors frihet och valfrihet med vänsterfeministerna, för jag tror verkligen att vi måste slå in på en ny väg när det gäller kvinnors möjligheter att få samma frihet och valfrihet som männen under lång tid har haft.

Det är väldigt många i den politiska debatten som är beredda att göra av med skattebetalarnas pengar. Det handlar om att köpa bilfabriker, lova välfärdssatsningar och annat. Jag tycker dock att det är för lite diskussion om hur vi skapar resurserna. Det är nu viktigt att se till att vi ökar företagandet, för det är där de nya jobben kommer att växa fram. Ja, vi har starka, stora företag som är framgångsrika på exportmarknaden, men det räcker inte. Vi måste ha fler företag som växer och som är beredda att gå ut på exportmarknaden och skapa tillväxt och jobb här hemma.

Hela Sverige måste bidra till tillväxten. Det räcker inte att några få större orter växer utan hela Sverige, också landsbygden, glesbygden och alla regioner, måste bidra. Det är bara då som vi blir starka.

Under den förra mandatperioden stärkte vi företagsinsatserna. Vi sänkte kostnaderna för företagen med 50 miljarder kronor, och vi minskade regelbördan med 7 procent. Vi måste fortsätta på den inslagna vägen.

Vi ska skapa framtidens jobb här i Sverige. Vi ska fortsätta att bekämpa krångliga regler och att sänka skatter. Det gäller till exempel restaurangmomsen, som vi har aviserat. Vi ska göra det enklare att anställa. Vi ska förbättra konkurrenskraften och bygga ut den svenska infrastrukturen.

Men vi måste också bredda företagandet. Det handlar om fler välfärdsföretag, som jag har sagt, fler företag inom den kulturella och kreativa sektorn, fler unga som satsar på innovationer och startar företag, fler tjänsteföretag och fler företag inom de gröna näringarna som kan producera svensk kvalitetsmat men också om nya svenska energilösningar, fler kvinnor och fler invandrare.

Om några veckor samlas de politiska ledarna i Cancún på FN:s klimatkonferens. Samtidigt ser vi hur klimatproblemen tilltar med extrema väderförhållanden och översvämningar. Vi ser att USA och Kina inte är beredda att ta det globala klimatansvaret, och det är en brist på ledarskap.

Här finns också en uppgift för Sverige att fylla. Vi kan bygga vidare på en stark svensk miljötradition och ta ledningen både i klimatförhandlingarna men också i den gröna omställningen. Vi har den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i hela världen. Nu fortsätter vi under den kommande mandatperioden att förverkliga klimat- och energipolitiken.

Vi ska fasa ut den fossila fordonsflottan till år 2030. Det är klart att vi måste börja nu för att se till att vi också åstadkommer detta. Vi kan ta oss an ledarskapet genom att visa att det är möjligt för ett rikt, industrialiserat och högteknologiskt land att utvecklas i samklang med naturen och samtidigt skapa jobb och tillväxt.

Det ska vara till Sverige som världens företagare, forskare och politiker vill åka för att se de goda exemplen. Det är genom internationella insatser vi kommer att nå resultat. Det är därför som det är viktigt att vi är pådrivande.

Den gröna omställningen är en viktig fråga för Centerpartiet under den kommande mandatperioden. Vi är glada för att få chansen att fortsätta fyra nya år.

(Applåder)

Anf. 74 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Första meningen i ditt anförande, Maud Olofsson, var: I valet gav väljarna ett klart och tydligt besked. Det beskedet fick vi socialdemokrater, för vi förlorade. Men det beskedet fick verkligen också Centerpartiet och du, som här i dag inte står som vice statsminister. Det var inte Alliansen som vann, det var Moderaterna. Ni andra partier förlorade, och det gäller framför allt Centerpartiet.

När vi förlorar säger vi nu: Vi måste ompröva och förnya. Jag undrar vilka slutsatser som du, Maud Olofsson, har dragit av valet. I varenda debatt hade du på dig en RUT-knapp och argumenterade starkt. Era företrädare attackerade ständigt arbetsrätten och den svenska modellen. Du argumenterade konsekvent för er nya högerliberala politik.

Svaret blev också för dig, Maud Olofsson, ett historiskt dåligt valresultat. Utan moderata stödröster hade det inte blivit mycket kvar av Centerpartiet. Jag undrar: Vilka slutsatser drar du, Maud Olofsson, av den politik som du har bedrivit i Centerpartiet och det historiskt dåliga valresultat som blev? Är du nöjd med Centerns siffror? Vilka förändringar ser du att väljarna gav dig besked om?

Anf. 75 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Jag förstår om Mona Sahlin är avundsjuk över att jag sitter kvar i regeringen. Det är ju inte det som gläder Mona Sahlin allra mest. Men jag kan försäkra Mona Sahlin att de positioner som vi har kvar i regeringen och kan jobba med verkligen är de hjärtefrågor som Centerpartiet jobbar med.

Hela den gröna omställning som jag beskrev i mitt anförande är naturligtvis en viktig uppgift för ett grönt alliansparti. Det behövs den starka gröna rösten i Alliansen för att klara av klimat- och energiomställningen men också för att globalt agera för den omställning vi vill se.

Centerpartiet måste förstärka argumenteringen för att stärka företagsklimatet. Jag tror att vi behöver bli duktigare på att fortsätta förbättra

företagsklimatet. Jag tror att vi behöver bli bättre på att kommunicera med våra företagare om vilka ytterligare förändringar de vill se.

Jag tror också att många väljare vill att vi ska vara en ännu starkare kraft när det gäller att hålla ihop Sverige. Vi har våra rötter på landsbygden. Vi har gjort väldigt mycket för att stärka svensk landsbygd, men jag tror att vi behöver göra ännu mer.

Det är också därför som vi nu har skapat ett särskilt landsbygdsdepartement med Eskil Erlandsson som ansvarig. Vi behöver förnya politiken för att ytterligare göra det möjligt för hela Sverige att bidra till tillväxten.

Jag tror också att vi behöver förstärka jämställdhetspolitiken och bli tydligare där. Sveriges kvinnor har för länge lyssnat på vänsterfeministerna som bara har låst in kvinnor i offentlig sektor med låga löner och jättehöga skatter. Jag tror att jag och Centerpartiet måste ta den jämställdhetsdebatten från vänsterfeministerna och visa på en liberal jämställdhetspolitik.

Det är fyra områden som jag kan peka på där jag tror att vi behöver bli starkare och utveckla, men jag är väldigt glad över att få fortsatt sitta i regeringen.

(Applåder)

Anf. 76 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Jag är inte glad över att Maud Olofsson sitter kvar i regeringen – det är jag inte. Det var ändå lite avslöjande att det viktiga uppenbarligen var att sitta kvar i regeringen. Priset har varit att på punkt efter punkt ge upp det som har varit Centerpartiets styrka i regionalpolitiken, landsbygdspolitiken, miljöpolitiken och kärnkraftspolitiken.

Det Maud Olofsson argumenterat så starkt för i hela valrörelsen har varit högerfrågor. Det har varit kamp mot arbetsrätten, kamp mot de fackliga organisationerna och kamp för RUT. Väljarna gav ett tydligt besked. Denna politik har gynnat Moderaterna och har varit förödande för Centerpartiet.

Jag beklagar det. Sverige behöver ett starkt mittenparti. Det har vi nog i dag snarare i Miljöpartiet. Centerpartiet verkar helt ha gett upp den rollen. Det är ingenting av det Maud Olofsson sade nu som leder mig till någon annan analys. Det beklagar jag.

Du sitter kvar, och det tycker du är kul. Men svensk miljöpolitik och landsbygdspolitik har inte tjänat på det. Det kommer de inte att göra heller under den här mandatperioden.

(Applåder)

Anf. 77 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Jag har full respekt för att Mona Sahlin inte gillar att jag och inte heller Centerpartiet sitter i regeringen. Det ligger i sakens natur. Däremot tror jag att landsbygdsborna är väldigt glada över att vi kan fortsätta att jobba med landsbygdsfrågor.

Vi har genomfört 156 åtgärder under den förra mandatperioden. Det är allt från satsningar på enskilda vägar, bredband, strandnära byggande, Matlandet Sverige, turism och småföretagande till service på landsbygden.

Jag studerade den rödgröna budgetmotionen. Där finns knappt landsbygden nämnd. Det är rätt intressant att Mona Sahlin står här och låtsas

som att hon bryr sig om landsbygden. Om det vore så skulle det åtminstone finnas någon mening eller några förslag som stärkte svensk landsbygd. Det är bara en politisk retorik som Mona Sahlin ägnar sig åt.

Ja, jag är glad över att kunna sitta kvar i regeringen eftersom det kan göra skillnad. Jag kan förbättra företagsklimatet. Jag kan fortsätta den gröna omställningen. Jag kan stärka jämställdheten. Jag kan hålla ihop Sverige regionalt och stärka landsbygden.

Det är därför som jag sitter i regeringen – inte för min egen skull. Jag sitter där för att många företagare, många landsbygdsbor och många som vill se den gröna omställningen ser det som nödvändigt.

(Applåder)

Anf. 78 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Fru talman! I valet den 19 september hände någonting som inte är så vanligt i Sverige. Vi fick ett nytt parti i Sveriges riksdag för första gången på 19 år. Den eftervalsdebatt som nu förvisso har börjat avta så smått saknar förmodligen motstycke i modern tid. Aldrig har väl etablissemang stått så samlat, varit så överens och haft en så tydlig gemensam motståndare.

Sverigedemokraterna utmanar etablissemang. Vi utmanar den splittringspolitik som samtliga övriga partier i den här församlingen omfattas av. Det är en splittringspolitik som utgör ett allvarligt hot mot det sammanhållna Sverige. Det är en splittringspolitik som eroderar själva grunden för den svenska modellen med en solidariskt finansierad välfärd.

För vissa är den utmaningen oerhört provocerande. För vissa är det fullständigt omöjligt att förstå att någon skulle våga ifrågasätta deras sedan länge etablerade sanningar, sanningar om rätt och fel, sanningar om ont och gott. När det nu ändå har skett har man inte i alla delar klarat av att hantera det på ett sakligt och värdigt sätt. Jag beklagar det. Jag hoppas samtidigt att den polarisering som vi nu upplever kan vara början på någonting nytt, en ny giv i svensk politik.

Fru talman! Vi är här för att utmana, men vi är också här för att ta ansvar, för att förvalta ett förtroende. När man påstår att vi är här av andra skäl – för att ställa till oreda eller för att röra om i grytan, som det ofta heter – eller att martyrskap och utanförskap bär vår livsluft då har man fel; då har man inte förstått någonting om varför vi är här.

Sverige är på många sätt ett fantastiskt land. Det finns mycket som vi svenskar har att vara stolta över och slå vakt om. Samtidigt finns det mycket att oro sig för, och många gör just det – oroar sig. Att en så stor del av de unga inte har ett jobb att gå till ger anledning till oro. Den höga ungdomsarbetslösheten hotar välfärden, och det gör den framför allt på lång sikt.

Att Sverige ligger i världstopp i våldtäktsstatistiken är både skamligt och oroväckande. Vi ser ett ökande icke-sexuellt våld mot kvinnor. Att var tionde svensk kvinna inte vågar gå ut när det är mörkt är ett gigantiskt jämställdhetsproblem. Vi ser en ökande, tilltagande våg av åldringsrån.

Det värsta med den här typen av brottslighet är att de som ger sig på kvinnor och äldre i det svenska samhället ofta döms till så låga straff att det kan betraktas som någonting direkt skamlöst som verkligen inte står i proportion till den allmänna rättsuppfattningen.

Att det i Sverige i dag lever hundratusentals så kallade fattigpensionärer, människor som har slitit och släpat i hela sina liv för att bygga upp välfärden åt oss, är en stor skam. Att göra någonting åt pensionärsskatten sades vara en viktig fråga för de flesta partier i det här valet, och nu tycker jag att vi ska göra det också.

Att det i och kring flera svenska städer växer fram segregerade områden, i vissa fall att betraktas som rena parallellsamhällen, är ett allvarligt hot mot den inre sammanhållningen. Splittringspolitik drar isär Sverige.

Fru talman! Det får inte vara så att våra möjligheter att komma till rätta med stora strukturella samhällsproblem begränsas av tabun och ideologiska skygglappar. Det måste gå att föra ett sakligt och civiliserat samtal även i sådana frågor som av vissa betraktas som känsliga. Att undvika den sakliga debatten genom att kasta omkring sig olika epitet och att rent av förneka problemets själva existens är ansvarslost; det leder inte Sverige framåt.

Ansvar är ett begrepp som har använts flitigt sedan valnatten. Vad innebär det? Vad innebär det att ta ansvar?

Jag måste säga att jag är allvarligt oroad över de signaler som vi har fått från regeringen hittills, framför allt när det gäller det parlamentariska läget. Det handlar om en bristande respekt för valresultatet men kanske framför allt om en bristande förståelse för att man inte längre regerar i majoritet. Nu ska jag ändå tillstå att man hittills har klarat det ganska bra, men det återstår å andra sidan tre år och elva månader av mandatperioden. Förr eller senare kommer det att dyka upp frågor där det inte finns något utrymme för breda blocköverskridande uppgörelser mellan de gamla partierna. Hur hanterar man en sådan situation? Är man beredd att ta ansvar, att höja sig över orimliga, smått barnsliga principer, att höja sig över partipolitiskt käbbel? Vi får se.

Vi kan åtminstone konstatera att alla profetior om samhällets totala kollaps vid ett sverigedemokratiskt riksdagsinträde har fallit platt. Samtidigt har jag viss förståelse för att man har en skeptisk hållning, att man förhåller sig kritisk till ett nytt parti som har tagit sig in i riksdagen. Därför kan det vara på sin plats att jag berättar lite om vad de övriga partierna i den här församlingen har att förvänta sig av oss under den här mandatperioden.

Fru talman! Det är min övertygelse att det i den här kammaren under de senaste decennierna har fattats ett antal beslut som har lett Sverige in på fel väg. Jag är så övertygad om det att jag har ägnat halva mitt liv åt att försöka ta mig in i den här församlingen, fram till den här talarstolen, bara för att kunna tala om det för er, försöka få er att ändra er.

Sverige slits isär. Den enskilt främsta orsaken till det är en ansvarslös extrem invandringspolitik, massinvandring kombinerad med kravlöshet och diffusa idéer om hur integrationen ska gå till. Det har byggt in enorma spänningar i det svenska samhället.

I regeringsförklaringen angav statsministern integrationen som en av våra största utmaningar. Jag vill påstå att det är den största utmaningen, helt enkelt därför att vår förmåga att upprätthålla och utveckla välfärden är helt beroende av vår förmåga att hålla samman Sverige. Den tradition av öppenhet mot omvärlden som framhålls i regeringsförklaringen är viktig att slå vakt om. Sverige är på olika sätt beroende av omvärlden,

men att vi har ett handelsutbyte eller att vi tar intryck av andra länders kulturer är inte skäl för att fortsätta splittringspolitik. Öppenhet mot omvärlden är bra och avgörande för Sverige, men öppenheten förutsätter ett stort mått av ansvarstagande. Där har Sverige misslyckats kapitalt.

Nu har jag hört den nya integrationsministern tala om den största integrationspolitiska omläggningen på 25 år. Det låter jättebra, men vad är det som är nytt? Jo, det finurliga nu är att vi inte ska skicka de nyanlända till socialkontoret, utan vi ska skicka dem till Arbetsförmedlingen – de ska få jobb. Det låter jättesmart, men vilka jobb är det de ska få?

Problemet med det här är att det precis som vanligt saknar förankring i verkligheten. De här jobben finns inte. Ett behov av nya stora grupper av utbildad utländsk arbetskraft i Sverige finns inte. Här måste man konstruera jobb genom skatte- och lönesubventioner, genom ekonomiska frizoner i invandratäta områden och så vidare. I stället för att göra någonting åt det grundläggande problemet, det ständiga tillflödet av nya arbetslösa utifrån, går man åter vilse i sina egna nationalekonomiska teorier.

Faktum är att så länge vi tar emot fler utifrån än vi lyckas skapa arbetstillfällen för spelar det ingen roll vilken integrationspolitik vi för. Vill vi komma åt segregation och utanförskap, det som sliter isär Sverige, måste vi komma åt källan till problemet, och det är den ansvarslösa invandringspolitiken.

Fru talman! Sverigedemokraternas ambition är att återupprätta trygghet och välfärd. I vårt kontrakt med väljarna lovar vi skärpningar inom kriminalpolitiken. Vi lovar förstärkning av försvaret. Vi lovar avskaffande av pensionärsskatt och satsningar på äldres mat och boende. Vi lovar stärkt ekonomi och ökad valfrihet för landets barnfamiljer. Vi lovar satsningar på lärlingsjobb men också satsningar på småföretagen. Vi lovar att göra skolan både trygg och kunskapsinriktad.

Vi har visat att det går att både upprätthålla och utveckla välfärden utan stora skattehöjningar. All politik handlar om att prioritera, och vi vågar göra de prioriteringarna.

(Applåder)

Anf. 79 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja påstå att er politik, Jimmie Åkesson, bygger på ett antal lögnar som jag kort ska gå igenom och som du använde medvetet för att skapa oro, för att dela in Sverige i ”vi” och ”de”, för att prata om konfrontation. Problemet är besattheten av invandringspolitiken, och problemet är din och ditt partis ambition att verkligen slita isär Sverige.

De tre lögnar som du bygger så mycket på är för det första att det är vi i Sverige som tar emot flest flyktingar, men så är det inte. De är världens riktigt fattiga länder som tar emot den stora majoriteten av världens flyktingar. Det är inte Sverige. 25 000 sökte asyl i Sverige förra året.

Den andra lögnen är att vi skulle spara en massa pengar på att stänga våra gränser. Jag håller med om det sätt som Jan Björklund beskrev detta på i talarstolen alldeles nyss. Sverige skulle förlora i idéer, tillväxt och rikedom på att stänga gränserna. Det är inget vi på något sätt tjänar på.

Den tredje lögnen är detta att invandrarna på något sätt kommer att ta över Sverige. Du beskriver det så här i ert invandringspolitiska program:

Massinvandringen tillsammans med den höga nativiteten hos vissa invandrargrupper riskerar att innebära att svenskarna inom några decennier blir en minoritet i det egna landet.

Om inte detta är ett uttryck för ett parti som bygger sin politik på djupt rasistiska rötter, vet inte jag vad det begreppet är.

För mig är alla vi som bor här i Sverige svenskar. Det är vi som är Sverige. Det är vi som är detta starka, vackra, tillväxtorienterade, demokratiska, öppna land som jag vill att vi ska förbli. Vi har olika bakgrund, Jimmie Åkesson. Vi kommer från Södermalm eller Sorsele, vi kommer från Bagdad eller Borås och vi kommer från Iran eller Irak. Det är vi tillsammans som utgör Sverige. Det ska inte din politik få slita isär. Det har jag jobbat hela mitt vuxna liv för, och det tänker jag fortsätta med.
(Applåder)

Anf. 80 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Det är inte sverigedemokratisk politik som sliter isär Sverige, utan det är den politik som inte minst Mona Sahlin tidigare har varit ansvarig för som integrationsminister. Det är den politiken som sliter isär Sverige. Det är den som har slitit isär Sverige. Ser man inte att Sverige i dag är ett splittrat samhälle vet jag inte vad man tittar med, hur man tittar eller var man kommer ifrån. Sverige är i dag ett splittrat land, och det upplever väldigt många.

Sedan har vi detta med tre lögner. Jag vet inte om jag håller med om att det är lögner. Jag kan åtminstone bemöta en av dem. Det gäller detta att det inte är Sverige som tar emot flest flyktingar. Jag har aldrig påstått att det är så. Vi tar väldigt många i förhållande till hur många vi är som bor i Sverige. Men naturligtvis är det så att de allra flesta flyktingarna finns på plats i närområdet, antingen i sitt eget land eller i det omedelbara närområdet.

Det är precis det vi säger. Det är precis det vår politik går ut på. Vi ska hjälpa dem som finns där. Vi ska inte hjälpa ett litet fåtal i Sverige för enorma summor, utan vi ska verkligen hjälpa det stora flertalet flyktingar runt om i världen. Det har ni aldrig lyckats göra. Vår politik hjälper många fler flyktingar än vad Mona Sahlin någonsin har gjort. Så är det. Vi vill rikta pengarna till de områden där de verkliga flyktingarna finns. Visst är det så att Sverige inte tar emot flest flyktingar. Så är det. De flesta flyktingarna finns i närområdena, och det är där de bör hjälpas. Det är min fasta övertygelse. Det är det jag menar är en human flyktingpolitik. Det är inte humant att hjälpa ett litet fåtal i Sverige till väldigt stora kostnader. Vi har, precis som jag tror att Mona Sahlin själv uttryckte det tidigare, inte obegränsat med resurser. Därför måste man prioritera, och därför prioriterar vi att hjälpa många i stället för få.

Anf. 81 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Det är intressant att när du, Jimmie Åkesson, nu är en del av etablissemangen, som du själv uttryckte det, en del av dem som blivit invalda i riksdagen, tvingas du också uttrycka dig här i talarstolen, och vi hör alla nyanserna. Alldeles nyss sade du nämligen att vi ska hjälpa de *verkliga* flyktingarna på plats. Därmed sade du i en mening att de som söker sig hit inte är några verkliga flyktingar. Det är så fel. Det är precis så som din politik alltid har varit utformad, och den är det nu också.

Du ser ett splittrat land, men den politik som du föreslår ökar den splittringen. Du ser stora brister i integrationspolitiken, men de förslag du har är bara att öka konflikterna. Du ser att det finns diskriminering, men du väljer att ta bort diskrimineringsombudsmannen. Du leder ett parti som bygger hela sin existens på att hålla vid liv och öka konflikten mellan vi och de. Det är inte det Sverige som har blivit starkt. Det är inte den integrationsdebatt som Sverige förtjänar. Det fortsätter vi att ta strid om, tyvärr nu också i riksdagens talarstol.
(Applåder)

Anf. 82 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Sverige har tagit emot ett antal riktiga flyktingar. Så är det så klart. Det jag sade var att de verkliga flyktingarna, den stora mängden av de verkliga flyktingarna, finns i sitt eget land eller i det omedelbara närområdet. Det är där vi bör hjälpa dem därför att det är där vi kan hjälpa flest. Vill inte Mona Sahlin hjälpa fler flyktingar än vad vi gör i dag? Är inte själva poängen med att ha en flyktingpolitik att hjälpa flyktingar och att hjälpa så många som möjligt? Ni gör inte det. Er politik hjälper några få som lyckas resa till Sverige. Min politik hjälper det stora flertalet genom att vi i första hand riktar pengar till FN:s flyktingorgan så att de kan hjälpa många människor på plats. Det tycker jag är en human flyktingpolitik.

Det är inte min politik som drar isär Sverige. Jag vill att de som kommer till det här landet ska få en möjlighet att bli en del av det svenska samhället. Den möjligheten förvägras de av er splittringspolitik.
(Applåder)

Anf. 83 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Drygt 600 000 människor – det är många människor – i Sverige är utrikes födda men har samtidigt ett jobb som de går till varje dag. De utför det arbetet, tjänar pengar, försörjer sig själva och betalar skatt i Sverige. Utan dessa 600 000 invandrare som varje dag jobbar, försörjer sig själva och betalar skatt skulle Sverige stanna. De utgör mer än 10 procent av den svenska arbetskraften, och de bidrar därmed till en väsentligt högre bruttonationalprodukt i Sverige än vad vi annars skulle ha haft.

Argumenten för att tillåta migration, att människor rör sig över gränser, är inte i första hand kamerala argument, men i Sverigedemokraternas budgetmotion väljer ni att utveckla detta. Ni säger att invandring bara innebär kostnader för Sverige och att den skapar stor arbetslöshet. Därför är det viktigt att granska de argumenten.

Hela er budget där ni vill satsa på olika saker, som du har belyst i ditt anförande, bygger på att ni ska spara pengar på att vi stänger igen gränserna. Därför måste de här siffrorna granskas. Det kommer säkert många fler än jag att göra nu när ni är nya i riksdagen och lägger fram de här argumenten och beräkningarna.

Det är säkert så att när en flykting kommer till Sverige och inte kan svenska blir det en nettokostnad för samhället de allra första åren att hjälpa denna invandrare att lära sig svenska och komma in i Sverige. Men efter ett tag får de flesta jobb. Efter ett tag bidrar de till vårt lands välfärd. Problemet är att i ert budgetalternativ sparar ni in de utgifter som

finns för migration – svenskundervisning, arbetsmarknadsåtgärder och annat – men tillgodoräknar er alla de intäkter som invandrare som har jobb ger. Hade era migrationsregler gällt sedan ett par decennier tillbaka hade dessa 600 000 inte varit i Sverige. Då hade vi inte haft de intäkterna.

Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Efter ett tag får de allra flesta jobb. Hur långt är ett tag? Jag vill minnas att det i genomsnitt tar sju år för invandrare i Sverige att få en försörjning. Sedan är det en annan sak att få ett riktigt jobb. Det kan ju vara så att man får en försörjning genom till exempel instegsjobb eller vad ni nu har hittat på för att snygga till statistiken och göra så att det ser lite bättre ut än vad det egentligen är.

Jag vill påstå att Jan Björklund har rätt när han säger att det finns väldigt många invandrare som har bidragit väldigt mycket till det svenska samhället. Jag vet inte att jag någonsin har förnekat det. Vi verkar också vara överens om att det finns en problematik här som har skapats eller uppstått på något sätt. Jag hävdar att det hänger ihop med att invandringen har varit större än vad vi har kunnat hantera. Jan Björklund verkar hävda att det handlar mer om att vi inte har varit tillräckligt duktiga på att ta emot och introducera dem i det svenska samhället. Sanningen ligger kanske någonstans mitt emellan. Jag vet inte, men det är min uppfattning att så länge vi fortsätter att fylla på det här utanförskapet genom en alldeles för stor invandring varje år spelar det ingen roll vilken integrationspolitik man för. Det är min utgångspunkt i det här. Det är den viktigaste integrationspolitiska åtgärden.

Sedan kommer det alltid att vara så att människor från andra länder kommer till Sverige och jobbar. Så har det alltid varit vad jag vet, och så kommer det alltid att vara. Problemet är att väldigt många som kommer ju inte får jobb. Vad ska vi göra med alla dem?

Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Det är riktigt att det tar alldeles för lång tid. Min poäng är att efter denna tid får de flesta ändå jobb. Drygt 600 000 människor som är utrikes födda har jobb, försörjer sig själva och betalar skatt i Sverige, och utan dem skulle vårt samhälle inte fungera.

Men det tar för lång tid. Det är därför vi nu lägger om politiken. Det är därför vi nu gör den stora reform som Jimmie Åkesson raljerade över då vi flyttar över ansvaret från socialtjänsten till Arbetsförmedlingen. Ja, men det är ju ett rätt viktigt systemskifte att inte ha ett omhändertagandeperspektiv när det gäller vuxna, friska människor som kommer hit, utan så snabbt som möjligt ska man ut i egen försörjning. Det handlar om att dessa människor kan få självförtroende, att de kan stå på egna ben och att de vill försörja sig själva och inte ligga samhället till last. Den reformen är alltså jätteviktig.

Men Sverigedemokraterna röstar ju emot denna reform. Ni kallar det för att vi diskriminerar svenskar när vi vidtar åtgärder för att invandrare snabbare ska komma i jobb. Det går inte ihop. Ni röstar ju därmed för ökad arbetslöshet för invandrare, och det enda skäl jag kan se till det är att Sverigedemokraternas livsluft är att det finns en hög arbetslöshet

Anf. 86 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Ett viktigt systemskifte, säger Jan Björklund. Ja, det kanske det är. Jag vet inte. För mig är det alldeles uppenbart att om man gör det billigare genom subventioner att anställa en viss grupp är det en annan grupp som får stryka på foten – som blir diskriminerad, brukar det kallas.

Jag tycker inte att det är rätt. Jag tycker inte att vi ska ha diskriminering eller kvotering i det svenska samhället. Jag är emot det, principiellt. Jan Björklund säger att man vill göra det dyrare att anställa invandrare. Det är inte det som det handlar om. Jag vill att det ska vara lika villkor.

Jag vill inte att man ska kvoterar av etniska eller kulturella skäl eller för att man kommer från ett annat land. Jag vill inte att man som infödd svensk ska diskrimineras. Jag sade tidigare att jag har stött på åtskilliga fall där svenskar faktiskt har valts bort av en arbetsgivare därför att det har varit billigare genom era subventioner att anställa en nyanländ från ett annat land. Det kan väl ändå inte vara rätt? Det kan väl ändå inte vara en vettig politik?

(Applåder)

Anf. 87 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Ibland hör man sverigedemokrater tala om att man minskar inte är ett enfrågeparti. Nähä. Den som lyssnade på Jimmie Åkesson i talarstolen får ju väldigt svårt att då förstå hur man resonerar, som ett flerfrågeparti, när den enda lösningen på alla samhällets problem handlar om att minska invandringen.

Ni är ett fegt parti. Ni är ett parti som slår nedåt. Ni är ett parti som vill försämra för dem som redan har det sämst. Ni är ett parti som inte vågar ta fajten uppåt. Ni är ett parti som verkligen vill skilja på ”vi” och ”de”. Ni är ett parti som bygger hela er politik på en konstlad identitet när ni ska samla ”vi” mot ”de”, som är de farliga.

Ibland får Sverigedemokraternas politik ett tragikomiskt inslag. I ert partiprogram står det att samerna är en icke-svensk befolkningsgrupp. Men det är den ursprungsbefolkning som vi har i vårt och de andra nordiska länderna. Så definierar bara ett parti som har rasismen som grund olika grupper i ett samhälle.

Nu är lösningen att vi ska sluta importera arbetslösa, säger ni också. Jag har ett mycket bättre förslag, Jimmie Åkesson. Begränsa eller förbjud barnafödande i stället! Barn föds nämligen arbetslösa. De kostar pengar. De kräver en massa bidrag, och vi ska betala för dem under lång tid innan de kommer in och kanske möjligtvis, någon gång i framtiden, kan bidra till vårt välstånd. Det är mycket bättre att lösa era ekonomiska problem med budgeten genom att förbjuda barnafödande. Gör det, Jimmie Åkesson!

(Applåder)

Anf. 88 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för rådet. Jag ska allvarligt överväga detta, men jag vet inte om det kommer att ha någon framgång. Vi är nämligen

ett seriöst parti som försöker arbeta seriöst, och det där är inget seriöst förslag.

Ett fegt parti, säger Lars Ohly. Jag vet inte hur fegt det är att utmana etablissemangen och att ställa sig på torget när Lars Ohlys kompisar på den yttersta vänsterkanten står och skriker och kastar saker mot en och annat. Det är möjligt att det är fegt. Jag tycker att det är de som kastar som är fega. Det brukade heta så när man gick i skolan: Den som slår är den som är feg.

Jag tycker faktiskt att det är så. Jag betraktar inte mig själv som feg, men egentligen är det väl upp till väljarna att avgöra.

Jag tycker också att en annan sak är tråkig. Slå uppåt ska man göra, säger Lars Ohly. Jag tycker inte att han gör det. Jag har sett tv-bilder där han står på Sergels torg och skriker i ett tal att jag ska utvisas, att sverigedemokrater ska utvisas och liknande i en demonstration där det fanns plakater med väldigt obscena texter om till exempel min mamma och där publiken skanderade att jag ska utvisas ur Sverige.

Jag vill inte på något sätt förneka Lars Ohly rätten att demonstrera och tala vid demonstrationer. Men vi har pratat om ansvar en hel del här i dag. Jag tycker inte att det är särskilt ansvarsfullt att medverka till ytterligare polarisering, att piska upp en hatstämning, när det redan är en ganska jobbig stämning i samhället. Jag tycker att det var ansvarslost av Lars Ohly att agera på det här sättet efter valet. Jag undrar hur du, Lars Ohly, egentligen tänkte när du fortsatte att piska upp den här stämningen, inte bara emot mitt parti utan egentligen mot valresultatet och framför allt då kanske mot de väljare som hade röstat på mig och mitt parti.

(Applåder)

Anf. 89 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Problemet med att stå i riksdagen och säga sådana där saker är att de protokollförs. Vi kan kolla sedan. Det jag sade var att de som vill utvisa kristna till Irak, kvinnor till Iran och homosexuella som hotas av stening i andra länder har värderingar som inte hör hemma i Sverige.

Och jag menar det. Jag menar att den som inte över huvud taget är beredd att visa solidaritet med dem som flyr från förtryck och från de värsta tänkbara förhållandena står för värderingar som jag menar inte har någon plats här.

Mitt förslag var lite skämtsamt, men det var precis lika seriöst som ert, nämligen att begränsa invandringen för att därigenom skapa tillväxt. Det är lika smart som att begränsa barnafödandet.

Det visar hur Sverigedemokraterna har gått vilse, för i sin ambition att i varje läge kritisera invandring och invandrare kommer man med förslag som aldrig någonsin skulle kunna lösa någonting, och det är Sverigedemokraternas enfrågeparti.

Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Beträffande enfrågeparti har jag egentligen bara hört Lars Ohly prata om Afghanistan här i dag. Det är möjligt att han får tillfälle att prata om annat senare.

Väljarna får bedöma, som sagt, och det är väl lite det som är själva kärnan i demokratin. Om jag inte tycker att Lars Ohlys förslag är seriösa

har jag rätt att tycka det, och Lars Ohly har rätt att tycka att mina förslag är oseriösa. Sedan får väljarna avgöra. Det systemet hyllar jag. Jag tycker att det är bra. Sedan vet vi att Lars Ohly inte alltid har hyllat det systemet. Han gör säkert det i dag – jag vet inte hur det är – men så har det inte alltid varit i alla fall, och det beklagar jag.

När det gäller invandringen känner jag tyvärr på något sätt att Lars Ohly inte ser problem som faktiskt finns i det svenska samhället. Det finns ju trots allt problem. Jag tror att alla här inne i den här församlingen ändå skriver under på att integrationen har misslyckats på olika sätt. Det nämner inte Lars Ohly med ett enda ord. Han raljerar över att vi vill lösa de här problemen genom att begränsa invandringen och ha en mer ansvarsfull invandringspolitik.

Lars Ohly måste väl också se de här problemen, eller är Lars Ohly så blind att han inte gör det?

(Applåder)

Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson säger i sitt anförande att det finns många som oroar sig i Sverige. Det gör det förstås av väldigt många olika skäl. Det finns mycket vi har att ta itu med.

Men för en politisk ledare och för ett parti finns det förstås åtminstone två olika, tydligt skilda vägar för att hantera det här. Den ena vägen är att man förstärker den oro som kan finnas, att man skapar motsättningar mellan olika grupper och att man ställer grupp mot grupp i stället för att bidra till att skapa samhällsgemenskap. Den andra vägen, som jag tror är den mer framgångsrika, är förstås att ta ansvar och att lindra den oro som finns genom att metodiskt arbeta för att ta itu med de brister som fortfarande finns i Sverige.

I riksdagen får naturligtvis också Sverigedemokraterna finna sig i att de egna förslagen kommer att granskas. Jag har tagit mig för att läsa Sverigedemokraternas förslag på vårdområdet. Det tog ingen längre stund, kan jag säga, för där fanns inte så mycket att läsa. Sverigedemokraterna har till exempel förslag om att man ska få mer administrativ personal inom vården. Det är kanske behjärtansvärt, men det är kanske inte det viktigaste och det första som jag skulle vilja se när det gäller att fortsätta arbetet med att öka tillgängligheten, stärka kvaliteten och förbättra den svenska hälso- och sjukvården.

Jag har läst Sverigedemokraternas förslag men inte hittat några konkreta idéer. Jag skulle vilja ge Jimmie Åkesson en möjlighet att belysa det här området för åhörarna.

Anf. 92 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Det finns alternativ. Att ställa grupp mot grupp – så kan man uttrycka det. Göran Hägglund har också precis varit inblandad i ett budgetarbete och tillsammans med sina allianskamrater lagt fram en budget. Där gör man ju detta. Man gör politiska prioriteringar.

Varför gör man politiska prioriteringar? Jo, därför att resurserna inte är begränsade, därför att resurserna inte räcker till allt. Man måste välja vilka verksamheter man vill lägga pengarna på. Därför kan man inte ge allt till alla. Det finns inget särskilt träd där det växer pengar till allt som

är snällt, fint, behjärtansvärt och gott, tyvärr. Det önskar vi väl alla, men något sådant träd finns inte. Därför måste man prioritera.

Att kalla detta att man ställer grupp mot grupp tycker jag faktiskt är lite intellektuellt ohederligt, för Göran Hägglund känner också till de här väldigt grundläggande principerna i politiken.

Vi väljer välfärd och trygghet framför en misslyckad invandringspolitik. Det är själva grunden till det här. Jag tycker inte att det är någonting konstigt. Det måste man väl kunna göra. Man måste väl kunna kritisera en politik som så uppenbart inte fungerar.

Om Göran Hägglund tycker att den fungerar får det vara upp till honom. Men jag tycker inte det. Därför måste jag få en möjlighet att föreslå förändringar. Jag tycker inte att det är någonting konstigt.

Sedan finns det också – det tycker jag framgick ganska tydligt i valkampanjen – en konflikt mellan den här massinvandringen och välfärden. Det kostar väldigt mycket pengar. Det kräver stora resurser att ta emot de här människorna, som inte får någon möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Så är det, och det begränsar våra möjligheter att utveckla välfärden.

(Applåder)

Anf. 93 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Där hann vi inte med ett enda ord om vården. Men det kommer en replik till där det finns möjlighet att lägga ut texten lite grann om detta.

Det som jag ville beskriva var att det finns en möjlighet för oss som politiska ledare att faktiskt bidra till att ta itu med de brister som finns. Det andra sättet är att göra som Jimmie Åkesson gjorde i talarstolen tidigare, tala i 9 minuter och 45 sekunder om problem och sedan inte ge några lösningar.

Men politikens uppgift är att leverera lösningar. Ni har valt att ställa grupp mot grupp i stället för att ta itu med problemen. Då bidrar man till att öka oron och minska tryggheten.

Jimmie Åkesson sade att resurserna inte är begränsade – det var förmodligen en felsägning. Men det handlar aldrig om att ställa människor vid sidan om. Alla människor har samma värde i det Sverige som vi vill bygga.

(Applåder)

Anf. 94 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Där avslutade Göran Hägglund på ett sätt som jag kan skriva under på. Vi har samma värde. Men det är inte samma sak som att alla människor har rätt att flytta till just Sverige och leva på svenska skattemedel och ta del av den svenska välfärden.

Skulle det vara samma sak skulle det bli fullständigt ohållbart. Resurserna är, som jag sade, inte obegränsade. Och alla människor som har det svårt och fattigt kan inte ta sig till Sverige. Däremot kan vi hjälpa, och vi har ett moraliskt ansvar att hjälpa människor som har det sämre än vi. Det tycker jag att vi har. Detta ska vi också göra. Därför riktar vi en särskild miljard till krisområden runt om i världen för att hjälpa flyktingar som finns i sina egna hemländer eller i närområdet.

Att hjälpa många människor tycker jag är viktigt. Och som jag sade tidigare till Mona Sahlin kommer jag med min politik att hjälpa många fler flyktingar än vad hon har gjort. Samma sak gäller för Göran Hagg-lund. Min politik hjälper fler flyktingar än Göran Hagg-lunds politik. Är jag då godare än Göran Hagg-lund?
(Applåder)

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Anf. 95 LARS OHLY (V):

Fru talman! Vi har en högerregering som har lyckats bli omvald efter fyra år av högerpolitik. Därmed har vi att se fram emot en fortsatt utveckling. Att det blir mer av samma är väl rimligt. Det som hittills har prövats, kanske till och med i mindre omfattning, kommer att prövas i större omfattning de närmaste åren. Det är väl rimligt att anta.

Då är det viktigt att veta att det finns en opposition mot denna politik, att det finns en idé om ett annat samhälle, ett samhälle som utvecklas i en annan riktning än det samhälle som håller på att skapas med den här regeringens politik.

Det fanns ett rödgrönt regeringsalternativ. Och det finns fortfarande en rödgrön vision om ett solidariskt samhälle, ett samhälle där vi tar hand om varandra, där vi ställer upp för varandra och där välfärd inte är vars och ens ensak.

Men det samhället håller sakta på att raseras. Det samhället håller sakta på att försvinna. Anledningen är att ni mycket medvetet och på ett väldigt tydligt sätt står för en politik som i större utsträckning gör välfärden till vars och ens ensak.

Vi ska sköta oss själva. Vi ska inte bry oss så mycket om de där andra. Vi ska inte så mycket ta hand om dem som råkar illa ut. Man får i första hand se om sitt eget hus. Det är eget ansvar i stället för gemen-samt. Det gäller på område efter område.

Det gäller i bostadssektorn, där allmännyttan säljs ut, där hyresrätter förvandlas till bostadsrätter, där det blir alltmer av plånboken som styr. Det kombinerat med bostadsbrist innebär att många hamnar utanför, får bo hemma längre, får nöja sig med andra- eller tredjehandskontrakt eller vara inneboende hos någon i stället för att få möjligheten till en egen lägenhet, ett eget boende. Den som har råd har aldrig problem. Det finns alltid bostäder till försäljning. Så segregeras Sverige klassmässigt.

Det gäller pensionerna. Allt fler är oroliga för att pensionerna inte kommer att räcka den dag då de blir gamla och behöver det stöd som pensionssystemet borde vara. Och så ska vi alla försöka tänka på oss själva och ta en pensionsförsäkring som gör att just vi klarar oss i stället för att betala skatt så att vi har pensioner som är tillräckligt höga för att alla ska få en bra ålderdom.

Det gäller kollektivavtalen och konflikträtten, som hotas genom att vi får en osund konkurrens utifrån när vi inte entydigt ställer upp på konflikträtten i det europeiska sammanhanget och när vi inte tar striden för löntagarnas rättigheter genom att införa ett socialt protokoll där vi faktisk hävdar konflikträtten, som ska garanteras i stället för att ifrågasättas. Det innebär att lönedpressningen kan fortsätta och att utnyttjandet av arbetskraft som kommer från andra länder kan fortsätta i Sverige. Löne-sänkningar som dessutom kombineras med sänkt a-kassa innebär i sin tur att fler kommer att tvingas till att ta jobb med sämre betalning och sämre

villkor. Vinsterna ökar möjligtvis samtidigt i företagen. Då får vi dessutom mindre möjligheter att bygga ut den gemensamma välfärden i takt med att skatteintäkterna minskar.

Skattepengar går i större utsträckning till subventioner för högvärlönade. De som har det bra behöver stöd. Vi behöver mer av avdrag för hushållsnära tjänster, av olika typer av subventioner som en liten del av befolkningen kan använda och använder sig av, medan de allra flesta aldrig kommer i närheten av de subventionerna.

Vi har vinster i välfärdsverksamheter som går till riskkapitalbolag i skatteparadis. Statsministern sade tidigare i en replik till mig att det inte var en riktig beskrivning. Jo, den är alldeles riktig. Det är precis så det ser ut. De stora vårdföretagen, omsorgsföretagen och skolkoncernerna ägs av företag som i sin tur ägs av riskkapitalbolag. De har som idé att köpa och sedan efter några år sälja och göra en vinst på affären. Under den tid som de äger har de avancerad skatteplanering som grund.

Privatiseringarna urholkar välfärden, också därför att de gör det svårare för oss gemensamt att bestämma hur vi vill att välfärden ska utformas.

Hårdast i den här samhällsutvecklingen drabbas de som redan har minst. Många av dem är kvinnor som förvägras rätten till heltid på arbetsmarknaden, som arbetar i sektorer med lägre löner.

Vi har en regering som tror att jämställdheten gynnas av vårdnadsbidrag, eller så tror man det inte men inför det ändå. Vi har ett anställningsskydd som urholkas och som också innebär att många kvinnor, liksom många ungdomar, får svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Vi har en välfärd som inte riktigt levererar, och då ökar kraven på att varje familj i större utsträckning ska ta hand om sina egna barn, sina egna gamla och sina egna sjuka. Och anhörigvården har alltid varit kvinnornas ansvar mer än männens. Så minskar jämställdheten samtidigt som den klassmässiga segregationen ökar.

Är det här en alltför mörk bild av vad som sker? Ja, det tycker säkert regeringsföreträdarna. Det är rimligt att tycka det när man är ansvarig för den politiken. Problemet är att många siffror pekar på just detta: Ojämlikheten i Sverige ökar. Inkomstskillnaderna i Sverige ökar mellan kvinnor och män, mellan högvärlönade och lågvärlönade. Orättvisorna ökar.

Detta måste ju bygga på tanken att det är bra, det vill säga att ojämlika samhällen är bättre än jämlika samhällen. Men jag tror att ni har fel. Jämlika samhällen utvecklas bättre än ojämlika samhällen. Social rättvisa är bra inte bara för dem som kan lyftas ur fattigdom, utan det är bra för hela samhället, för hela samhällets utveckling och för hela samhällets möjligheter till tillväxt och framgång.

Men i stället ser vi nu hur hemlösheten ökar, hur socialbidragsberoendet ökar, hur fattigdomen vid sjukdom och arbetslöshet ökar och hur skillnaderna mellan kvinnor och män ökar. Det är ett ojämlikt samhälle som formas, och vi måste förhindra att detta ojämlika samhälle etablerar sig för gott.

De regionala skillnaderna ökar samtidigt. Utflyttningen från landsbygden ökar, och vi får svårare att stå för en samhällsutveckling som håller ihop landet. I stället dras det alltmer isär.

Detta är högerpolitikens konsekvenser. Mot den står en politik som säger att solidariteten aldrig blir omodern. Det är fortfarande rimligt att

vi tar ansvar för varandra. Det är fortfarande rimligt att den som är sjuk får vara sjuk med rimliga villkor. Det är fortfarande rimligt att vi hellre betalar för gemensamma sociala försäkringar än att var och en betalar för sin trygghet. Det är fortfarande rimligt att vi bygger upp en solidaritet som bygger på välfärd efter behov och inte efter plånbok.

Fru talman! De senaste dagarna har Sveriges strategi i Afghanistan diskuterats mycket. Vi rödgröna gick till val på en politik som innebar att vi för första gången sedan kriget började ändrade strategi. Vi sade: Nu är det dags att inse att kriget har misslyckats. Nu är det dags att inse att vi måste avsluta den militära strategin för Sveriges deltagande i Afghanistan och övergå till en massiv satsning på bistånd, diplomati och civil verksamhet.

Vi hade ett förslag om att vi skulle påbörja tillbakadragandet av de svenska trupperna tidigt 2011 för att ge signalerna om att nu byter vi strategi. Vi hade ett stoppdatum som var första halvåret 2013, då vi sade att de sista trupperna skulle lämna. Därefter skulle Sverige inrikta sig på bistånd och på utbildningsinsatser.

Vi sade också att biståndet skulle öka och att vi behövde överföra resurser från militär verksamhet till barnmorskor, sjuksköterskor, läkare och vägbyggare, det vill säga till sådant som verkligen kan bekämpa fanatismen och extremismen och grogrunden för det som vi ser växer till i dagens Afghanistan, nämligen de fanatiska och extrema krafterna.

Det här är fortfarande en bättre strategi än den långsiktiga militära närvaro som regeringen tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet nu har kommit överens om. Det är fortfarande bättre att avbryta Sveriges deltagande i ett orättfärdigt krig som aldrig kan vinnas. Freden i Afghanistan vinnas inte med militära medel.

Därför kommer vi att lägga fram den rödgröna överenskommelsen till beslut här i kammaren. Vi kommer att visa att vi säger samma sak efter valet som vi sade före valet, och vi kommer att ge alla riksdagsledamöter möjligheten att rösta för ett ordentligt byte av strategi, inte bara i ord utan också i sak.

Vi tror att det är viktigt att så många som möjligt nu också skapar opinion för att vi ska avsluta detta krig. Sverige ska inte se som sin främsta lojalitet i Afghanistan att vara lojalt med Nato. Vi ska vara lojala med det afghanska folket, och det kräver bistånd, civil verksamhet och diplomati i stället för krig.

(Applåder)

Anf. 96 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Lars Ohly försökte beskriva det som att det har bedrivits en politik från 2006 och därefter har det hänt en massa saker. Men handen på hjärtat, Lars Ohly: Det är svårt att hitta en enda vänsterpartist som har varit glad sedan 1970-talet.

Det är ju därefter som allt gått fel, med alla de alternativ som har dykt upp – integrationen gentemot övriga Europa, globalisering, marknadsekonomins utbredning. Det tydliga är att hotet kommer utifrån, men det har på alla möjliga fronter ställt om Sverige fel.

Vänsterpartiet vill bryta upp från vårt medlemskap i Europeiska unionen. Ni vill överge grunderna för de offentliga finanserna och budgetordningen i riksdagen. Det ska helt enkelt rivas en hel del och göras om.

Jag hörde Lars Ohly på valnatten. Nu ska man naturligtvis minnas att det inte är alltid man har sina bästa anföranden på valnatten. Det är många som naturligtvis tar in valförluster och hur man ska tolka dem. Jag har tränat på det också. Men det lät nästan som om Lars Ohly proklamerade revolutionen. Här skulle den kämpande socialismen ta över, och det skulle bedrivas utomparlamentariskt arbete och nu skulle vi få se vad som skulle följa.

Den känsla det ändå lämnar kvar är mer frågan om vad det egentligen är Vänsterpartiet vill med Sverige. Vad är egentligen kärnan i idén? Ni har uppenbarligen väldigt svårt att tycka om det land som Sverige har kommit att bli. Som det ser ut nu ska det inte vara. Det är oklart om det är genom en revolution eller på annat sätt som förändringarna ska komma till stånd, men det är något helt annat. Det är uppenbart.

Då brukar vi ibland ställa frågan: Var finns det land som Lars Ohly tycker att vi ska försöka efterlikna? Jag menar nu, i vår tid, i globaliseringsens tidevarv med de öppna förutsättningar som nu gäller. Finns det något sådant land, och vad är det egentligen för ett Sverige som Vänsterpartiet vill se?

Anf. 97 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är en bra fråga. I vår valplattform skriver vi att Sverige på många sätt är ett mycket bra land att leva i, men det håller på att bli sämre. Det är den förebild jag har.

Vi har tidigare haft utgångspunkten att vi skulle bygga ett samhälle där vi tog hand om varandra, där vi tog gemensamt ansvar för varandra, där solidariteten var grundpelaren och där jämlikhet var medlet för att uppnå ett samhälle där alla fick förutsättningar att utvecklas och att göra sina fria livsval. Det var ett samhälle som minskade skillnaderna och klyftorna, ett samhälle som inte tillät direktörerna att tjäna hur mycket som helst utan faktiskt sade att det inte är rimligt att de inte bidrar. Det var ett samhälle där man inte såg skattesänkningar för de redan högavlönade som målet för politiken, utan i stället ett samhälle där man försökte använda våra gemensamma resurser för att bygga en civilisation där alla känner att de både får delta och också får möjligheter när livet är svårt. Det var ett samhälle där vi ställer upp för varandra och där solidariteten är mer än ett ord.

Det jag nu har beskrivit är en utveckling i den andra riktningen. Det är en utveckling som drar isär Sverige. Det är en utveckling där vi regionalt och klassmässigt men också i fråga om kvinnors och mäns villkor ser hur ojämlikheten ökar och hur orättvisorna får än mer plats.

Det är sant att det har skett under en längre tid än bara under den regeringsperiod vi har bakom oss, och det är ett av våra största misslyckandena vilket jag också i valrörelsen menade aldrig fick upprepas. Den rödgröna oppositionen måste stå för en politik, och vi i Vänsterpartiet står för en politik som håller ihop landet och minskar klyftor och skillnader i stället för att öka dem.

Det är nu ett ansvar som oppositionspolitikern mot en regering som fortsätter att dra isär landet faktiskt forma en politik där vi tar ett gemensamt ansvar för att människor får vara sjuka utan att bli fattiga, att människor får vara arbetslösa utan att sparkas ned och där människor faktiskt får chanser.

Anf. 98 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Jag tyckte som sagt att en poäng med valet var att människors tillit till politik och till demokrati visade tydliga tecken på att förstärkas. Men jag är också ödmjuk inför att vi har fått en representant här i Sveriges riksdag som inte riktigt delar den synen.

Märkligt nog, utan att förenas på annat sätt, blir det Jimmie Åkesson och Lars Ohly som för denna talan. Vi får ha respekt för detta, men jag tycker att det är bra att Lars Ohly också påpekar att så har Vänsterpartiet beskrivit Sveriges utveckling sedan tidigt 80-tal. Även i lägen där ni själva har varit med och påverkat tycks det ändå gå fel.

När vi tar över 2006 har över lång tid de rika blivit rikare och de fattiga blivit fler, trots Vänsterpartiets påverkan. Det är därför jag efterfrågar vad det samhälle ni eftersträvar egentligen är, även om jag inte håller med om de beskrivningar som har givits.

Jag tror att vi alla kämpar för ett sammanhållet Sverige. Vi ska ha bra livschanser som är öppna för alla och en skola som utjämnar livschanser, och fler ska få jobb. Det svåra är att åstadkomma detta. Det är därför det är så intressant att höra om det bakom alla svavelosande beskrivningar finns något annat samhälle, om det finns någon annanstans där Lars Ohly ser den möjligheten. Annars är det att försöka vidareutveckla, att utifrån goda förutsättningar göra Sverige bättre, som blir svaret.

Anf. 99 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det går att säga att man vill hålla ihop samhället. Samtidigt har vi sett en accelererande utveckling de senaste fyra åren med ökade klyftor. Kvinnors nettoinkomster har minskat jämfört med mäns nettoinkomster. Vi har sett att den klassmässiga segregationen har ökat. Vi har sett hur barn till dem som har lite kommer ut på en bostadsmarknad utan en möjlighet att få ett kontrakt. Vi har sett hur arbetslösheten biter sig fast och hur ungdomar och andra som står långt från arbetsmarknaden får hålla till godo med korttidsanställningar, visstidsanställningar, provanställningar och vikariatsanställningar – aldrig får chansen att verkligen komma in i samhället. De får aldrig chansen att ta ett banklån och aldrig chansen att planera. Det har er politik bidragit till.

Att då stå här och säga att ni vill hålla ihop Sverige blir absurt. Stå för er politik! Ni tycker att ojämlikhet är bra. Ni tycker att det är rimligt att öka skillnaderna. Annars skulle ni inte stå för en skattepolitik som gör just det. Annars skulle ni inte stå för en politik som faktiskt innebär att Sverige blir ett orättvisare land som inte håller ihop.

(Applåder)

Anf. 100 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag tror att Lars Ohly i slutet av sitt inlägg kom in på det egentliga skälet till att Lars Ohly är så emot det svenska deltagandet i Afghanistan. Riktigt ivrig blev han först när han fick säga att Sverige inte ska samarbeta med västvärlden eller Nato. Det var först då det riktigt brann till i glöden i argumentationen.

Problemet för Lars Ohly är att han avskyr USA så mycket att trots de insatser som USA gör – som egentligen tjänar de syften som Lars Ohly säger sig vilja tjäna, nämligen flickskolor eller utveckling mot demokrati

i Afghanistan – är det bättre att de inte sker alls. Det är Lars Ohlys inställning.

Förutom att USA är där och i grunden leder denna insats genom Nato sker insatsen på uppdrag av Förenta nationernas säkerhetsråd. Den sker på begäran av Afghanistans folkvalda regering. Det är en av få länder i den delen av världen som över huvud taget kan säga att de har en folkvald regering. Sedan är det så med demokratiska val i underutvecklade länder att det säkert finns en del oegentligheter, men regeringen är trots allt folkvald. Den vill att vi ska vara där. En majoritet av befolkningen i Afghanistan, enligt de tillförlitliga opinionsundersökningar som finns, vill att styrkorna ska vara kvar. De ska inte vara där för all framtid, men till dess att läget har stabiliserat sig. Det är dem Lars Ohly sviker. Jag förstår att Ohly kan och vill skryta om att svika USA och Nato och gärna gör det, men det är Afghanistans folk han sviker.

Jag uppfattar att Lars Ohly vill att västvärlden ska lämna Afghanistan snarast möjligt. År 2011 står det i dokumentet som togs fram. Det är kort tid till 2011. Jag hör inte en enda internationell bedömare som säger emot att om västvärlden lämnar Afghanistan 2011 tar talibanerna över. Jag hör ingen som säger något annat. Det vore intressant att höra om Lars Ohly har någon annan information.

Är det viktigare för Lars Ohly att lämna Afghanistan än att hålla talibanerna borta från makten?

Anf. 101 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är riktigt att vi är motståndare till ett alltför tydligt närmande till Nato. Vi tror att en alltför tät sammanbindning med den militära allians som Nato utgör skulle vara farlig och dålig för Sveriges utveckling. Vi tror att alliansfriheten inte bara har tjänat oss väl i historien, utan också kommer att tjäna oss väl i framtiden. Därför avvisar vi Folkpartiets förslag om ett svenskt Natomedlemskap tydligt. Det är riktigt.

Vi tycker också att det är rimligt att vi försöker bygga upp en världsorganisation som själv har möjlighet att organisera sin verksamhet. Det kommer att behövas internationell militär verksamhet också i framtiden – tyvärr. Då är det rimligt att vi försöker stärka FN. FN är inte bara de som fattar besluten utan FN är också de som får möjlighet att leda operationerna. Så är det tyvärr inte just nu. Det har gjort att också Vänsterpartiet har insett att ibland måste svenska soldater, till exempel tidigare i Kosovo och Bosnien, även finnas under Natobefäl. Vi beklagar det. Vi försöker bygga upp en världsorganisation som kan ta ansvar.

Samtidigt är kriget i Afghanistan ett misslyckande. Jan Björklund inser inte det. Jan Björklund tror att det här är vägen framåt för det afghanska folket. Förra året dog nästan 2 500 civila afghaner. Dödandet pågår varje dag. Det fortsätter varje dag. Det har lett till att fanatismen och extremismen har brett ut sig och vuxit till. Min analys är att den militära närvaron försvårar möjligheterna till en demokratisk och fredlig utveckling i Afghanistan. Det finns många som håller med, men det finns de som säger emot. Många av dem som håller med lyfter fram de enorma resurser som går till kriget i stället för till bistånd. En svensk soldat i Afghanistan motsvarar kostnaden för 27 lärare. Hur många skulle utbildas av dessa lärare i stället för att ha en soldat på plats? Hur många skulle

inte få möjlighet till sjukvård, till säkert barnafödande, till infrastrukturuppbyggande, till civil verksamhet som grunden för bistånd och utveckling?

Prot. 2010/11:9
3 november

Partiledardebatt

Anf. 102 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Poängen är att det behövs inga lärare om det inte finns soldater där eftersom det inte skulle finnas några flickor som går i skolan. De får inte göra det. Det är tack vare att Sverige och andra länder har styrkor där som flickor över huvud taget får gå i skolan i Afghanistan.

Lars Ohly ägnar huvuddelen av sitt inlägg till att prata illa om Nato. Det var inte avsikten med frågan. Avsikten var att få veta vad som händer om vi lämnar Afghanistan. Det är Lars Ohlys alternativ, det vill säga att alla ska lämna Afghanistan så fort som möjligt och helst 2011. Jag har inte hört en enda internationell bedömare som inte anser att talibanerna kommer att ta över. Lars Ohly sade inte emot det. Lars Ohly är beredd att låta talibanerna ta över. Det är viktigare för honom att vi inte samarbetar med Nato än om talibanerna tar över. I grunden är det inte Afghanistan han bryr sig om utan om att vi inte ska samarbeta med USA.

Vem ska skydda biståndsarbetarna om soldaterna åker hem? Det är bara några månader sedan åtta läkare från västvärlden sköts ihjäl av talibaner. Det var ögonläkare – sådana som hjälper flickor som har fått syra i ögonen av talibaner. Vem ska skydda läkarna? Är det biståndsarbetarna eller Sidas anställda som ska skydda flickskolorna i stället för våra soldater nästa år? Är det så det ska gå till, Lars Ohly?

Anf. 103 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jan Björklunds retorik är obehaglig. Den utgår från att kriget kommer att lösa problemen. Många bedömare, inte bara jag, säger att kriget har nått vägs ände. Allt fler i den internationella diskussionen säger att vi behöver byta strategi. Holland och Sydkorea har lämnat Afghanistan. Kanada lämnar landet nästa år och Polen 2012. Allt fler länder börjar diskutera en ny strategi. Även i Tyskland, Storbritannien och USA diskuteras det misslyckade kriget. I stället behöver vi ett långsiktigt engagemang, just för att säkra rättigheterna för det afghanska folket.

Problemet för Jan Björklund är att hans lojaliteter inte ligger hos flickorna i Afghanistan. Det är inte därför som soldaterna är på plats. Hans lojaliteter ligger hos Nato och USA – ingen annanstans.
(Applåder)

Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Vi står inför en andra mandatperiod med en alliansregering. Det kommer att bli en tid full av utmaningar men också med fantastiska möjligheter för vårt land. De rödgröna partierna är i förhållande till förra mandatperioden rejält försvagade. Inte bara har man genomlidit ett förlustval, man har också upplöst sitt samarbete. Det har man gjort efter att man har lagt fram ett budgetförslag som innehåller exakt den politik som väljarna avvisade i valet nyligen.

Vi ser fram emot fyra år som alliansregeringen kommer att använda för att förändra Sverige till det bättre. Kristdemokraternas roll i den processen kommer att vara självklar. Vi är ett tydligt idéparti. Vi är det parti som ser till alla samhällsvärden, inte bara de ekonomiska. Vi vet att det

är en roll som förpliktar. Vi är det parti som kommer att fortsätta att kämpa för familjernas frihet, för att alla föräldrar ska få vara föräldrar på sina egna villkor utifrån sina egna omständigheter utan att mästrende politiker lägger sig i föräldrarnas egna val.

Vi är det parti som vill vara med och forma det civila samhällets renässans i Sverige. Det är de små civila gemenskaperna som ger trygghet och värme i ett samhälle. Det är där som vi lär oss att ta hänsyn till varandra, ta ansvar för våra egna liv och att sträcka ut en hand till andra.

Vi är det parti som värnar idén om samhällsgemenskap. Vi är det parti som vet vad moral och etik betyder för varje nivå av samhället, för vi ser mer än det materiella. Vi vet vad värderingar betyder för den enskildes växt och för samhällets styrka. Vi är de som vet att utan en levande etik urholkas medborgarskapet och den solidaritet som håller oss alla samman. Det är de grundvalar på vilka vi bygger vår politik. Det är en politik i skarp kontrast till oppositionens.

Fru talman! Det har under den mandatperiod som gått varit mycket debatt kring de förändrade sjukförsäkringsreglerna. Många enskilda berättelser har bidragit till att ge en bild av ett system med brister. Låt oss vara tydliga, och låt mig vara tydlig. I grunden har vi genomfört något som är oerhört betydelsefullt, något som är nödvändigt ekonomiskt – men inte framför allt därför utan just för att det skapar ett system där människor får en möjlighet att komma till sin rätt, får hjälp och stöd att komma tillbaka.

Förändringsarbetet med sjukförsäkringen har varit absolut nödvändigt, men som jag sade inte främst av ekonomiska skäl, utan det viktigaste är att enskilda människor har rätt till hjälp och stöd för att komma tillbaka när detta är möjligt. I den mån man inte kan komma tillbaka av medicinska skäl ska man ha en trygg försörjning ändå.

Jag kan inte acceptera att trygghetssystemen inte fyller sina syften. Vi kristdemokrater kommer att fortsätta i rollen att ständigt övervaka att de förändringar som vi har gjort får önskad – inte oönskad – effekt. En ordning som i grunden har havererat – den gamla – och lämnat enskilda åt sitt öde ska inte ersättas av något som får nya, oavsedda konsekvenser.

Vi kristdemokrater är socialt ansvarstagande och vill självfallet åstadkomma ett fungerande skyddsnät. Inget system är perfekt i varje detalj. Alla stora reformeringar behöver prestigelös eftervård, anpassningar och justeringar. Men det ska inte råda minsta tvekan om att grunderna för regeringens politik är och har varit riktiga, lika lite som att någon behöver tveka om att vi kommer att rätta till de brister som kvarstår.

Fru talman! De rödgröna har under hela valrörelsen mörkat om sina ambitioner att tvångsdelat föräldraförsäkringen. Man vågade inte inför svenska folket stå upp för sina åsikter att man som politiker är bättre ägnad att avgöra hur föräldraförsäkringen ska tas ut än föräldrarna själva. Men jag tycker att man borde säga rakt ut hur man vill styra, villkora och kvotera. Jag lovar en rak och ärlig debatt, där jag tar på mig att förklara hur fel ni har. Till skillnad från er skäms jag inte inför svenska folket. Jag säger vad jag vill åstadkomma. Jag arbetar för det. Ni mörkade inför valet.

Inte heller på vårdområdet var ni så transparenta. När det handlar om mångfald säger ni i regel att mångfald är bra, så där i största allmänhet,

men när det gäller metoderna för att åstadkomma det är det tummen ned. Det blir som att bejaka bilen men säga nej till hjulen, att inte ta i anspråk de mekanismer som behövs för att åstadkomma den mångfald som gör att vi får ett större utbud av till exempel vårdcentraler.

Det har blivit 200 nya vårdcentraler på kort tid i Sverige – en ökning med ungefär 20 procent. Det innebär för personerna i Hedemora att de gick från en till två vårdcentraler. Plötsligt låg makten hos patienten – inte längre hos systemet. Plötsligt kunde Gun Karlsson, som länge hade gått till den gamla vårdcentralen men som var missnöjd med att möta samma läkare vid besök efter besök, välja en annan vårdcentral. Makten flyttas till patienterna. Vi finansierar gemensamt över skattsedeln men har fler utförare.

Med er politik skulle den utvecklingen inte ha kommit till stånd. Med er politik skulle dessa vårdcentraler inte finnas. Med er politik skulle Gun Karlsson i Hedemora och andra inte få bestämma själva. Ni berättade inte vad ni ville ha i stället.

När det gäller det viktiga arbetet med att korta vårdköer – ett av de absolut största problem som svensk hälso- och sjukvård har att kämpa med – har vi skapat en modell som innebär motiv för landstingen att öka sitt fokus på detta. Det tror jag är alldeles nödvändigt för att upprätthålla, skapa och förstärka förtroendet för svensk hälso- och sjukvård. Om man inte tror att man kan få vård när man behöver den, då kommer naturligtvis människor med mer pengar och större plånbok att köpa sig andra lösningar, medan andra blir hänvisade till långa väntetider. Därför har vi satt i gång ett intensivt arbete för att korta köerna. Vi har hittills halverat dem, och arbetet fortsätter.

Det finns många uppgifter som väntar på sin lösning. Vi startar nu ett arbete för att korta väntetiderna på akutmottagningarna som många gånger är alldeles för långa. Jag tror att nästan varje person här i kammaren – även om det inte är så många – skulle kunna berätta en egen historia om väntetider för egen del eller för någon i omgivningen.

Vi ser också att många sjukhus har brist på vårdplatser. Det är ett problem för människors egen värdighet, för dem som kommer in som patienter, men det är mer än så. Det är ett bekymmer när det gäller smittorisker, till exempel multiresistenta bakterier. Det ökar risken för vårdskador. Det är inte, fru talman, värdigt att ligga i korridorer och sköljrum.

Här behövs större insatser på landstingsnivå för att möta dagens och faktiskt också morgondagens behov, för det är nu besluten behöver tas för morgondagen. I takt med ökat tryck på vården kommer också fler vårdplatser att behövas. Vi behöver flytta vården lite närmare människorna.

Jag har nämnt vårdvalet och de framgångar som har funnits där. Jag tror att det är av mycket stor betydelse. Vi ökar valfriheten. Lars Ohly nämnde tidigare apoteken. Jag fick för en kort tid sedan ett mejl från en person som driver ett apotek i Örebro som startades i somras. Det kom från en person med bakgrund i Rumänien vars släkt har varit apotekare i många generationer som äntligen fått möjlighet att bedriva en egen verksamhet. Han beskriver hur man nu anpassar sortimentet till just medborgarna i stadsdelen i Örebro och hur man genom ökat öppethållande har förbättrat servicen. Det tror jag är jätteviktigt. Det handlar, fru talman,

om att förändra ett tänkesätt, från att värna system till att värna den enskilda patienten och medborgaren.
(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Mats Melin* avsagt sig uppdraget som chefsjustitieombudsman från och med den 3 januari 2011.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2010/11:5 från tisdagen den 2 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från finansutskottet.

4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:24

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:24 Förhöjda halter av PFOS i norra och östra Mälaren
av Åsa Romson (MP)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 18 november 2010. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 2 november 2010

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2010/11:45 till justitieutskottet

EU-dokument
KOM(2010)492 till justitieutskottet
KOM(2010)547 till konstitutionsutskottet
KOM(2010)607 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 23 december*.

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM11 Mångårigt program för radiospektrumpolitiken
KOM(2010)471 till trafikutskottet
2010/11:FPM12 Bredbandsstrategi för Europa *KOM(2010)472* till trafikutskottet

7 § Allmänpolitisk debatt

Allmänpolitisk debatt

Ekonomisk politik och skatter

Ekonomisk politik och skatter

Anf. 105 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för att jag som nyvald socialdemokratisk skattepolitisk talesperson får möjligheten att börja denna allmänpolitiska debatt.

Jag vill beskriva varför jag vill ha en ekonomisk politik som har som syfte att fördela resurser för ökad jämlikhet. Skälen är tre. De är enkla, och de bottnar i min människosyn. Det första är rättvisa. Vi är inte så olika, vi människor. Vi vill alla att våra barn ska ha den bästa skolan och att vi ska få den bästa sjukvården om vi råkar bli sjuka. Och vi har alla drömmar om hur vi vill forma just våra liv.

Det finns två sätt att ge tillgång till välfärd. Det första är att var och en får köpa skola, vård och omsorg på en marknad. Då kan vissa köpa det bästa, men de flesta får nöja sig med att få lite sämre. Självfallet handlar det om att ha råd, men det handlar inte bara om det. Det privata barnsjukhuset Martina i Stockholm tecknar bara försäkringar för friska barn. Föräldrar med handikappade barn eller barn som har risk för ärftliga sjukdomar gör sig icke besvär. Barnsjukhuset Martinas vd jämför det med att man självfallet inte försäkrar en redan stulen båt. Detta rullar nu in över Sverige. Det andra sättet att få tillgång till välfärd är att vi tillsammans betalar för det som vi tillsammans har behov av. Bara genom en skattefinansierad välfärd kan alla få tillgång till bästa möjliga välfärd.

Det andra skälet är effektivitet. Jag vill ta ett exempel. Om vi utgår ifrån att vi alla – de flesta av oss – blir ålderspensionärer behöver alla spara för att kunna ha pengar att leva av när vi når guldkantåldern. Om var och en öppnar ett bankkonto och avsätter en liten summa varje månad blir pensionen inte bara orättvis; den blir också dyrare. I ett gemensamt pensionssystem har vi minimala administrationskostnader att jämföra med privat sparande. Det är smart att göra saker tillsammans, helt enkelt.

Det tredje skälet är tillväxtdrivande. Skattefinansierade allomfattande välfärdsförsäkringar som håller måttet och generell välfärd ger social mobilitet. Om inte barnens rätt till förskola är bunden till föräldrarnas arbetsplats vågar man byta jobb. Om inte arbetslöshet betyder att du måste gå från hus och hem kan och orkar löntagarorganisationerna vara positivt drivande i strukturomvandlingar. Om inte högre utbildning har dyra terminskostnader kan undersköterskan mitt i livet gå vidare och utbilda sig till specialistsjuksköterska.

Ojämlighet slösar också bort resurser. Jag vägrar tro att det finns färre begåvningar i våra mer utsatta förortsområden bara för att det är färre ungar därifrån som tar sig in på högre utbildning. En enveten strävan för jämlikhet leder till att fler får frihet att förverkliga sina livsdrömmar och att nå sin fulla potential. Att hinder baserade på klass, kön och etnicitet bryts gör hela Sverige rikare.

Sanningen är nu befäst; the American dream kan man bäst nå i Sverige. Trygga människor vågar. Social mobilitet och rörlighet på arbetsmarknaden skapar dynamik, och det driver tillväxt.

Sammanfattningsvis: En ekonomisk politik som har som syfte att omfördela för ökad jämlikhet är rättvis. Vi bidrar efter förmåga och får del efter behov. Den är effektiv. Det är smartare att göra saker tillsammans. Den är tillväxtdrivande. Jämlikhet slarvar inte bort potential och ger dynamik på arbetsmarknaden.

Precis här går en knivskarp skiljelinje i svensk politik. På den ena sidan står de som av ideologiska skäl alltid svarar ”sänkt skatt” på varje samhällsproblem och på varje fråga. På den andra sidan står socialdemokratin, som vill driva en ekonomisk politik med syfte att öka jämlikheten. Det är en politik för rättvisa, effektivitet och tillväxt. Här går konflikten, här speglas människosynen och här – precis här – vill jag ta debatten om Sveriges framtid.

(Applåder)

I detta anförande instämde Maryam Yazdanfar (S).

Anf. 106 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Veronica Palm för inlägget och ser fram emot att debattera skattepolitik i skatteutskottet under mandatperioden. Det ska bli spännande. Det finns ju också partier som ser höjd skatt som svaret på varenda fråga. Veronica Palm är företrädare för just ett sådant parti.

Socialdemokraternas skattepolitik är höggradigt intressant just dessa dagar. De presenterade en budgetmotion i förra veckan. Samma dag uppfattade jag det som att den finanspolitiska talesmannen, Thomas Östros, mer eller mindre bad om ursäkt för den socialdemokratiska skattepolitiken. Särskilt pekade han ut förmögenhetsskatten som ett problem

för Socialdemokraterna i valrörelsen och som ett problem i den socialdemokratiska skattepolitiken.

Min fråga till Veronica Palm är: Delar du det som jag uppfattar som Thomas Östros bedömning i Dagens Nyheter, nämligen att det var just förmögenhetsskatten som var det stora problemet i den socialdemokratiska skattepolitiken och inte de skattehöjningar som slår bredare och som drabbar vanligt folk – låg- och medelinkomsttagare?

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 107 VERONICA PALM (S) replik:

Fru talman! Jag delar synen i beskrivningen av att det finns problem med skattepolitiken. Det gäller delvis den socialdemokratiska skattepolitiken. Vi har förlorat valet; så är det. Vi har sett detta. Vi har förstått väljarnas signal, och vi måste se över hela vår politik.

Men huvudproblemet ligger i den av den moderatledda regeringen förda politiken där man både kraftigt sänker skatter, vilket gör att man inte har möjlighet att ha några ambitioner över huvud taget på välfärdsområdet, och styckar sönder ett sammanhållet skattesystem. Man plockar ut delar där man tillfälligt sänker skatten eller sänker den för vissa branscher. Man skapar gränsdragningsproblem, otrygghet och en misstro till skattesystemet. Det är ett av de största hoten mot en gemensamt finansierad välfärd.

Anf. 108 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret, som var intressant. Jag uppfattar det som att Veronica Palm står bakom Thomas Östros bedömning att det huvudsakliga problemet var förmögenhetsskatten och inte de skatter som drabbar vanligt folk, låg- och medelinkomsttagare. Det är här konfliktlinjen kommer att gå mellan moderater och socialdemokrater. Det gäller just synen på detta. Socialdemokraterna söker återkommande svaret i höjd skatt för vanligt folk, för dem som har låga och medelhöga inkomster. Vi såg det i budgetmotionen förra veckan.

Om fördelningspolitiken är så viktig för Socialdemokraterna – hur kan då förmögenhetsskatten vara det första som ni pekar på som problemet i er egen politik i er omprövning?

Anf. 109 VERONICA PALM (S) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Henrik von Sydow lyssnade på mitt anförande. Ingenting är gratis. Och som socialdemokrat har jag ambitioner. Jag vill öka jämlikheten, jag vill öka välfärden och jag vill öka människors frihet att forma sina liv. Då krävs det att vi också har en bra välfärd. Det är mitt svar att saker som vi behöver gemensamt är det smartare, effektivare och mer rättvist att också betala gemensamt. Där omprövar vi inte den socialdemokratiska politiken.

Anf. 110 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Fru talman! Ifall jag uppfattade Veronica Palms inlägg korrekt är hon starkt emot ett samhälle som har lägre skatter än i dag. Hon påstår att ifall man sänker skatter kan man inte ha några som helst ambitioner vad gäller välfärden.

Under större delen av Tage Erlanders tid som statsminister var skatte-trycket ungefär hälften så högt som det är i dag, så min fråga är: På vilka punkter hade Tage Erlander inga som helst ambitioner för välfärden? Och på vilka punkter skilde sig hans människosyn så radikalt från Veronica Palms?

Anf. 111 VERONICA PALM (S) replik:

Fru talman! Först och främst vill jag betona att för en socialdemokrat är inte skatt ett självändamål, vare sig höjd eller sänkt skatt. Till skillnad från Moderaterna är inte vi ett enfrågeparti där skatt är svar på varje fråga. Det handlar om ambitioner i välfärden och hur vi finansierar en gemensam välfärd.

När det gäller frågan om tidigare socialdemokratiska ministrars ambitioner, Johnny Munkhammar, ser världen annorlunda ut. Världen utvecklas, och det socialdemokratiska partiet går hela tiden framåt, framåt för att utveckla en modern välfärdsstat. Därför är mina krav som socialdemokratisk politiker och väljarnas krav på en förbättrad välfärd större i dag än vad de var tidigare. Det är rimligt.

Anf. 112 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Herr talman! Faktum kvarstår att Tage Erlander höll skattetrycket på halva den nivå som vi har i dag, som Veronica Palm tycker är alldeles för låg. Frågan är fortfarande: På vilken punkt hade han så fel? På vilken punkt var hans välfärdsambitioner otillräckliga?

Veronica Palm pratar också om förmögenhetsskatten och att de ska lyssna mer på väljarna. Men om du lyssnar till dig själv, Veronica Palm, tycker du att vi ska ha en sådan straffbeskattning på kapital för småföretagare?

Anf. 113 VERONICA PALM (S) replik:

Herr talman! När det gäller beskrivningen av hur ett samhälle utvecklas har Johnny Munkhammar och jag väldigt olika syn. Jag tror på utveckling, på framtidsinriktning, på att vi behöver skapa ett modernt samhälle. Då går det inte att blicka tillbaka till 50-talet och drömma sig tillbaka till låga skatter och fattiga människor. Jag vill inte dit. Jag vill framåt.

När det gäller förmögenhetsbeskattningen har vi socialdemokrater, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i riksdagens kammare lagt fram ett förslag där vi bett regeringen att återkomma till frågan om hur en modern beskattning på förmögenhet ska kunna se ut. Vi hoppas kunna få den här kammaren att fatta beslut om att utreda detta.

(Applåder)

Anf. 114 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr talman! Jag får tacka för ordet eller mer korrekt kanske tacka väljarna för ordet. Att jag får fortsätta att föra deras talan i den här kammaren också den här mandatperioden är jag förstås glad och hedrad över.

Jag är också glad över att Alliansen vann valet, att Alliansen ökade sitt stöd med 250 000 fler väljare i riksdagsvalet 2010. Alliansen tredubblade sitt avstånd till de tre rödgröna partierna. Och Moderaterna

växte till starka 30 procent i stöd från väljarna. Nu är vi i all praktik lika stora som Socialdemokraterna.

Vi hade en valrörelse där Moderaterna visade på kopplingen mellan fler jobb, ökad välfärd, starka statsfinanser och en politik som gör det lönsamt att arbeta. Moderaterna gick till val på att göra Sverige till ett skatteparadis för låg- och medelinkomsttagare. Och just skattefrågans plats i valrörelsen var höggradigt intressant. Här stod den centrala debatten.

Vi startade också den här mandatperioden med en regeringsförklaring som aviserade fortsatta skattelättnader för vanligt folk i syfte att öka jobben, bryta utanförskapet och öka människors egenmakt och möjlighet att påverka sin egen vardag, fortsatta inkomstskattesänkningar när statsfinanserna och ekonomin tillåter det, en bred företagsskatteutredning, ambitioner att sänka tjänstemomsen och en utredning om inrättande av system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, så kallade nystartszoner.

Mot detta, och när alternativen i svensk politik förra veckan presenterade sina budgetförslag, står det klart att socialdemokratin fortfarande verkligen insisterar på höjd skatt och breda skattehöjningar för vanligt folk. Det är fortfarande höjda inkomstskatter, det är höjda bensinskatter, det är höjd kilometerskatt, det är skatter som kommer att hämma Sveriges utveckling och slå mot jobben och mot människors möjligheter att skapa sig själva en bättre framtid. Jobbskatteavdraget ska urholkas och inkomstskatterna ska höjas.

Alla som går upp på morgonen – undersköterskan, metallarbetaren, den nyanställda unga polisen som sätter sig i bilen och åker till jobbet – skulle träffas tungt av Socialdemokraternas skattehöjningar. Ungas arbete ska beskattas med så mycket som 9 miljarder bara nästa år. Därtill kommer kilometerskatt, därtill kommer höjd drivmedelsskatt. Det är de förslag som De rödgröna gick till val på.

Riksdagsledamoten Veronica Palm, som ju är närvarande fortfarande, var snabb med att på sin blogg försvara skattehöjningarna med att det är häftigt att betala skatt. Det var väl ett försvar för de häftiga skattehöjningar som Socialdemokraterna står bakom.

Socialdemokraternas försvar för högre skatter verkar alltmer fungera som en ideologisk reflex där varje samhällsproblem ska lösas med ökade skatter för människor med normala inkomster. Skatterna för vanligt folk tycks ju alltid kunna höjas, och det finns alltid ett starkt motstånd från Socialdemokraterna att sänka skatterna, att lätta på skattebördan.

Mot detta står Moderaternas idé om att göra Sverige till ett skatteparadis för låg- och medelinkomsttagare. Vi vet att de som gynnas av jobbskatteavdraget är breda grupper: offentliganställda, kvinnor, unga människor som fått sitt första jobb.

Utgångspunkten måste vara att skatteuttaget ska ske på ett sådant sätt att det finansierar våra gemensamma åtaganden, öppnar för fler jobb och ökar tillväxten i Sverige. Alliansens svar på hur tillväxten ska tryggas är att göra det mer lönsamt att jobba och att det ska vara möjligt för våra företag att växa och nyanställa. Socialdemokraternas svar, oavsett vad frågan är, landar på höjd skatt, fortfarande höjda skatter brett och för alla, och allra främst för dem som jobbar.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Herr talman! Jag tror att vi och väljarna ska vara glada över att den politiken så tydligt röstades bort i valet i september och att det i stället röstades för en politik för jobb och för en politik som gör det fortsatt lönsamt att arbeta.

I detta anförande instämde Johnny Munkhammar (M).

Anf. 115 HANS OLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag lyssnade på skatteutskottets nya ordförande med stort intresse och noterade att han uttryckte sig så här: Sverige ska bli ett skatteparadis för låg- och medelinkomsttagare.

Om man jämför skattetabellen för 2006 med skattetabellen för 2010 har en person som tjänar 22 000 i månaden fått en total skattesänkning med 17 000. Du och jag, som tjänar 55 000 i månaden, har fått en skattesänkning med 37 000 per år. Om nu skatteparadiset Sverige för låg- och medelinkomsttagarna ska fortsätta i den riktningen känns det för mig som att det går åt fel håll. Då är min fråga: Varför har du och jag som tjänar så bra fått 20 000 mer i skattesänkningar?

Anf. 116 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan och tycker att det är viktigt att slå fast att just jobbskatteavdraget mycket tydligt har en social dimension. Det finns en stark social dimension i skattepolitiken som drivs av alliansregeringen. Det är en skattepolitik som riktar sig främst till låg- och medelinkomsttagare. Av det reformutrymme på 70 miljarder som jobbskatteavdraget har kostat har över 50 av dem gått till just låg- och medelinkomsttagare. Och detta är den fortsatt tydliga prioriteringen, det viktigaste.

Sveriges största strukturella problem är just att det fortfarande lönar sig för klen att arbeta. Vi måste göra det fortsatt mer lönsamt att arbeta, och då är just jobbskatteavdraget och skattesänkningar som främst riktar sig till låg- och medelinkomsttagare vägen framåt.

Anf. 117 HANS OLSSON (S) replik:

Herr talman! Faktum kvarstår. Vi högavlönade har fått 20 000 mer i skattesänkningar än låginkomsttagarna. Du säger en sak, Henrik von Sydow, men i praktiken gör du något annat.

Henrik von Sydow nämnde förmögenhetsskatten. Den har varit avskaffad sedan 2007. Den avskaffades för att ett kapital om ca 500 miljarder skulle komma till Sverige i form av investeringar. Var är dessa pengar?

Anf. 118 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna vill ge sken av att stå för en politik som fungerar mer rättvist och inkomstfördelande. Det är dock svårt att hitta dessa förslag i den socialdemokratiska skattepolitiken. Tvärtom slår de skattehöjningar som Socialdemokraterna lägger fram mot unga människor, låginkomsttagare, kvinnor och anställda i offentlig sektor. Här har vi skiljelinjen.

Det är svårt att påstå att Socialdemokraterna skulle stå för en starkare social dimension när deras skattehöjningar slår just mot låg- och medelinkomsttagare.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 119 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Henrik von Sydow för denna lovsång till skattesänkningarna. Det föranleder tre frågor från mig. Har vi fått färre arbetslösa i landet sedan jobbskatteavdragen infördes? Ökar alltid friheten när skatterna sänks? Ser du någon gräns nedåt för skatternas andel av det samlade produktionsresultatet, Henrik von Sydow?

Anf. 120 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Tittar vi på konsekvenserna av den förda politiken ser vi hur Sverige av tre anledningar nästan är starkare efter finanskrisen än vi var när vi gick in i finanskrisen. För det första är det fler människor som arbetar nu än 2006; det finns ungefär 100 000 fler jobb. För det andra har alla som jobbar mer kvar i plånboken. För det tredje, vilket är viktigt att lyfta fram i sammanhanget, har vi betalat av på vår statsskuld och minskat denna. I de tre konsekvenserna av den förda politiken ligger mycket av svaret på dina frågor, Peter Persson.

Vi ska hantera detta i god ordning. Sverige har höga välfärdsambitioner, och det ska vi fortsätta att ha. Det är helt centralt för oss att ha ordning på statens finanser. Det är viktigt att skattesänkningar med inriktning mot låg- och medelinkomsttagare genomförs när ekonomin så tillåter.

Det tror jag är svaret på dina tre frågor, Peter Persson.

Anf. 121 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Moderaternas skattepolitiska talesman inte ser någon gräns nedåt för skattetrycket. Det är intressant och illavarslande. Det är dessutom statistisk förfälskning att tala om att arbetslösheten har minskat. Den har ökat. Åk ut och se dig om i landet, Henrik von Sydow! Bara en blind man kan undgå att se att friheten ökar för många människor när vi gemensamt finansierar och fördelar.

Anf. 122 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Väljarna valde tydligt vilka de tyckte hade den bästa kontakten med verkligheten och vilka som såg hur Sverige utvecklas och förändras. Det är bra drag på den svenska arbetsmarknaden och jobben växer till. Det är 100 000 fler som har jobb nu än 2006. Det är ett mycket gott betyg på den förda politiken i allmänhet och på skattepolitiken. Institut efter institut, utvärdering efter utvärdering slår fast att det mest effektiva sättet att öka antalet jobb är ett jobbskatteavdrag som riktar sig till låg- och medelinkomsttagare.

Anf. 123 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Ska vi klara att minska klimatpåverkan så mycket som krävs enligt forskarna, rädda biologisk mångfald och försörjning och därtill bygga ett samhälle snarare än ett sårhåll behöver vi ändra mål och prioriteringar och dela mer rättvist på arbete, pengar och makt. Då

kan vi inte prioritera vinster i Lundin Petroleum och BP högre än miljö, fred och människors hälsa och lycka. Då kan vi inte sänka skatten för dem som redan har det gott ställt och sälja ut våra gemensamt ägda tillgångar.

40 timmars arbetsvecka för vissa och noll timmars för andra är ingen naturlag. Däremot sätter naturen gränser. En ekonomisk tillväxt som bygger på större resursuttag än vad ekosystemen förmår återskapa är en oekonomisk tillväxt.

Fattigdom, miljöförstöring och maktlöshet kan hejdas. Det är inte resurser som saknas utan politisk vilja. Riksdagen har ett stort ansvar att ta itu med utmaningen att utveckla en mer demokratisk ekonomi inom naturens ramar. Vi måste fråga oss: Vad gör vi nu och hur? Det är stora livsviktiga frågor som kräver stort arbete att besvara. Det finns dock många goda exempel och idéer att inspireras av. Jag vill tala om några.

Vi måste dela på makten. BP:s och Vattenfalls framfart har visat vad som kan hända när kortsiktig vinstmaximering går före allt annat. Alla som påverkas av såväl privata som offentliga storkoncerners verksamhet bör få reellt inflytande över dem. Även våra barns och barnbarns intressen måste tas till vara. Sådana lösningar i form av nya företagsformer finns redan i exempelvis USA.

I Frankrike har en regeringskommission under ledning av ekonomipristagaren Joseph Stiglitz tagit fram förslag på bredare välfärdsåtgärder än bnp för att bland annat mäta miljöpåverkan och livskvalitet. Myndigheter och kommissioner i Storbritannien, Österrike och Finland har publicerat rapporter om hur en i alla avseenden hållbar makroekonomi skulle kunna utformas.

Sambandet mellan konsumtion, arbetstid och klimat är en nyckelfråga. En ekonomi byggd på ständigt ökad tillväxt som kräver ständigt ökat lönearbete och ständigt ökad konsumtion när vi redan förbrukar för mycket naturresurser är ohållbar. Ekonomisk utveckling måste av miljöskäl innebära mer fri tid snarare än ökad materiell konsumtion i redan rika länder. Det har såväl EU-parlamentets miljöutskott som FN:s miljöorgan Unep klart uttalat.

Vi måste dela på jobben. En klokt utformad arbetstidsförkortning skulle förutom minskad miljöbelastning kunna ge såväl fler jobb som ökad livskvalitet. I Frankrike sänktes normalarbetstiden vid sekelskiftet från 39 till 35 timmar i veckan. Arbetslösheten sjönk med 3 procent i samband med 35-timmarsreformens införande, och 70 procent av löntagarna anser att den har gett bättre livskvalitet.

Om hälften av produktivitetsökningarna i Sverige sedan 1980 tagits ut i kortare arbetstid hade vi nu haft 32-timmarsvecka. En jämnare arbetsfördelning kan bidra till minskade ekonomiska klyftor när fler får jobb, vilket är bra för alla.

När man har jämfört 21 rika länder visar det sig att en lång rad sociala och medicinska problem drabbar både fattiga och rika i mer ojämlika länder. Stress och miljöskadlig konsumtionshets ökar ju mer ojämlikt ett samhälle är.

Det är fantasilöst att klamra sig fast vid föreställningen att det krävs ständigt mer lönearbete och konsumtion att beskatta för att finansiera samhällsservice som utbildning och sjukvård. I stället bör vi överväga att utveckla andra hållbara former för finansiering. Det kan till exempel vara

mer av inkomstbringande kommunalt företagande som i många amerikanska kommuner, skatt på finansiella transaktioner, skatt på energi- och miljöpåverkan och att de som utnyttjar gemensamma tillgångar betalar för sig.

Man kan dela på pengarna. Ett intressant förslag att inspireras av är en motion till den amerikanska senaten av den demokratiska senatoren Maria Cantwell och den republikanska senatoren Susan Collins. De föreslår att utsläppsrätter för koldioxid auktioneras ut till företag. 25 procent av intäkterna ska användas till klimatinvesteringar och gröna jobb, och 75 procent ska delas ut till alla som bor i USA. Ett sådant system skulle såväl kunna reducera utsläppen av koldioxid som omfördela så att de ekonomiska klyftorna minskade. Därmed skulle de flesta människors makt över sina liv öka. En sann vinna-vinna-lösning.

Detta var i all korthet några exempel på hur vi i riksdagen skulle kunna välja att arbeta vidare för en hållbar ekonomi. Det är hög tid om vi ska kunna hejda klimatförändringar och skapa ett bättre och mer rättvist socialt hållbart samhälle. Både människor och miljö har allt att vinna på en mer rättvis fördelning av arbete, pengar och makt.

(Applåder)

Anf. 124 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att hälsa Annika Lillemets välkommen till Östgötabanken. Som fellow östgöte tycker jag att det är trevligt att ha fått en ny bankkamrat.

Efter de välkomnande orden vill jag vara lite tråkig: Vem ska betala? Annika Lillemets talar sig varm för arbetstidsförkortning. Det finns beräkningar som visar att även ganska måttliga arbetstidsförkortningar kostar tiotals eller hundratals miljarder. Ett förslag som drevs av De rödgröna i valrörelsen – en av Miljöpartiets hjärtefrågor, har jag förstått – är kilometerskatt på tung trafik. En kilometerskatt skulle kosta näringslivet mellan 4 och 6 miljarder kronor och ofelbart försämra konkurrenskraft och lönsamhet och därmed driva jobb ur Sverige.

Det är jättefint att ha stora visioner, men vi måste bedriva politik här och nu. Vad tänker Annika Lillemets göra för att det ska bli bättre för företag att finnas i Sverige?

Anf. 125 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Tack, Andreas! Det är roligt att sitta på Östgötabanken.

Du ställde två stora frågor. Den ena gällde hur vi ska finansiera sänkt arbetstid. I korthet kan jag säga att man i Frankrike tog ut produktivitetsökningar, man begärde inte lika hög lön och en något större del av vinsterna gick till lön i stället för till utdelningar i företagen. I allt väsentligt finansieras det med att man slipper kostnader för arbetslöshet. Företagen hölls skadeslösa genom en sänkning av arbetsgivaravgiften om man anställde för att täcka upp för den förlorade tiden.

Som jag sade måste vi tillsammans arbeta med exakt hur vi ska göra.

Det talades också om kilometerskatt. Det är väl självklart att förenaren ska betala. Varför ska man inte betala för att släppa ut koldioxid när det ställer till med stora skador? Det fungerar i andra länder i Europa, till exempel Tyskland och Schweiz.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 126 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att vi i Sverige behöver jobba mer, inte mindre, i framtiden. Vi har en åldrande befolkning. För att kunna klara välfärd och omsorg framöver måste vi ha ökad sysselsättning. Fler måste jobba och fler måste bidra till vårt gemensamma välbefinnande. Det går på tvärs mot en arbetstidsförkortning som innebär att man ska jobba mindre. Jag tror att det är helt fel väg för framtiden.

Kilometerskatten slår ju mot alla tunga transporter, oavsett om man kör på miljöbränslen eller koldioxidneutrala bränslen. Det är inte någon särskilt miljövänlig åtgärd.

Anf. 127 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Vi kommer att ha mycket att diskutera under de kommande fyra åren. Ju mer arbete desto bättre är inte sant. Vi kan inte arbeta mer än vad jorden tål. Det är ni, Andreas Norlén, som kräver den ständigt ökande tillväxten och den ständigt ökande konsumtionen, när vi redan konsumerar så mycket att vi skulle behöva fler jordklot. Ni är svaret skyldiga på hur det ska fungera i framtiden.

En jämnare arbetsfördelning är bra för alla, både för dem som arbetar för mycket och för dem som arbetar för lite.

Anf. 128 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! När Annika pratar om arbetstidsförkortning låter det fint i retoriken, men det är en del vi måste komma ihåg. Sverigedemokraterna pratar om arbetsmarknaden som statisk. Deras lösning är att vi inte ska ha så stor invandring. När Annika och Miljöpartiet pratar handlar det snarare om att antalet jobb återigen är statiskt, och att befolkningen ska dela på timmarna.

Min fråga till Annika är: Tror du att antalet jobb på arbetsmarknaden är statiskt och begränsat och att det här är enda lösningen?

Anf. 129 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Jag tror absolut inte att antalet jobb är statiskt. Det kan behövas fler som arbetar inom vissa branscher och färre inom andra. Det är inget problem att vi har en så effektiv produktion att allt färre kan producera alltmer. Då får vi en strukturarbetslöshet. Det behövs helt enkelt inte längre lika många för att producera det vi behöver. Det är inte ett problem. Det är något vi ska vara glada över och dela frukterna av mer rättvist.

När det gäller finansieringen av välfärden måste vi se på andra lösningar än bara skatt på arbete och konsumtion. Det finns, som jag sade, många intressanta uppslag. Det är något som vi behöver jobba med tillsammans.

Anf. 130 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Konsumtion kan ju i viss del av retoriken låta som något negativt. Men kom ihåg att konsumtion också är sjukvård och satsningar på skolan. Mycket av den ökade tillväxt som har skett i vårt land och som fortsatt kommer att ske med den regering som medborgarna valt har skett tack vare ökad konsumtion.

Jag skulle önska att man ägnade mer tid åt att prata om hur ekonomin ska växa och inte hur vi ska fördela en statisk kaka.

Prot. 2010/11:9
3 november

Anf. 131 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! En ekonomisk tillväxt som bygger på större resursuttag än vad ekosystemen förmår återskapa är en oekonomisk tillväxt. Vi sågar av den gren vi sitter på. Det måste ni kunna bemöta, ni som säger att ökad tillväxt är bra oavsett innehåll.

Det är bra att Edward lyfter fram offentlig konsumtion. Det är viktiga arbeten. Där behöver vi fler människor som jobbar. Då krävs det en omfördelning mellan privat konsumtion och offentlig konsumtion. Det ser jag fram emot att diskutera de närmaste fyra åren.

Anf. 132 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att önska herr talmannen välkommen. Jag har uppfattat att det här är herr talmannens första ordinarie sammanträde.

Jag har noterat att i den här debatten är ingen företrädare för det nya partiet i riksdagen – Sverigedemokraterna – anmäld. Det är en smula anmärkningsvärt.

Eftersom jag är den i kammaren som har suttit längst i skatteutskottet vill jag hälsa Henrik von Sydow välkommen som ordförande. Jag hälsar också Veronica Palm välkommen till utskottet. Ulf Berg och Hans Olsson sitter kvar sedan tidigare. Jacob Johnson, Christina Oskarsson och Peter Persson är också nya i skatteutskottet. Ni är varmt välkomna.

Herr talman! Det finns, som bekant, bara två saker som är säkra – den ena är döden, den andra är skatterna. Därför är det viktigt hur vi hanterar skatterna i Sverige. En vanlig familj med hyfsad inkomst har tre stora utgifter, nämligen bostaden, maten och – den som är störst för de allra flesta – skatterna. Det blir lite över till bil och semester.

Det är viktigt hur vi utformar skattepolitiken. Skattepolitiken ska vara solidarisk och den ska vara rättvis. Vi kan ha olika meningar om vad det innebär. Den måste också vara utformad så att olika delar av landet kan leva. Jag sitter nu i Skatteutjämningskommittén och vet vilken betydelse det har.

Vi måste samtidigt se på det totala skattetrycket i landet. Jag har suttit i skatteutskottet i nio år, och om det är något som har varit bra under de senaste åren är det att många människor har fått sänkt skatt. Det är oerhört värdefullt. Jag hoppas på en omprövning under den här mandatperioden särskilt från Socialdemokraterna när det gäller jobbskatteavdraget. Under den förra mandatperioden fanns det en majoritet för detta med 178 personer, men 171 var emot. Det var, såvitt jag kunde se, de enda i landet som var emot jobbskatteavdraget.

Det är viktigt för att man ska veta att det lönar sig att arbeta. Därför var detta en viktig reform.

Om man går tillbaka några år i tiden ser man att det finns en annan reform som har varit viktig. Den är inte bara ekonomisk, även om man kan beskriva den så. Den handlar om att man fick stopp för höjningarna när det gäller bostadsbeskattningen. Det var förödande för många människor att de inte visste om de skulle ha råd att bo kvar. På den punkten måste vi nu se till, och jag hoppas på stora förändringar på den punkten

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

också, att i och med att vi har lagt denna sak bakom oss har vi fått ordning på bostadsbeskattningen. Den har lyfts ur kapitalbeskattningen. Det är det tekniska som har skett. Men vi får se till att den inte kommer tillbaka i detta skick.

Jag tror att det är bra för många kommunalmän ute i landet att det nu kommer att löna sig att bygga både hyreslägenheter och bostadsrätter. Man kommer att få reveny av att man gör detta i stället för att staten tar allt.

Men den viktigaste reformen på detta område när det gäller bostadsbeskattningen är att väldigt många människor som tidigare var oroliga över att de inte skulle ha råd att bo kvar inte längre hyser någon sådan oro. Därför var det bra att denna fråga kunde avgöras.

Herr talman! Det är häftigt, som Mona Sahlin har sagt, att betala skatt. Men det finns en förutsättning för det, och det är att man ska veta att skattepengarna går till någonting bra och viktigt. Om man har känslan att skattepengar slösas bort, då tror jag inte att någon tycker att det är häftigt att betala skatt.

Olof Palme sade en gång: Vem vill betala skatt till Riksheraldikerarkivets expenseranslag? Det kan man verkligen fråga sig. Är det någonting som vi skulle betala en enda krona till? Nu vet jag inte om den utgiftsposten finns kvar längre.

Många människor upplever att det är viktigt och riktigt att betala skatt om den går till någonting bra. Det tror jag är viktigt när vi diskuterar olika sorters skatter.

En sak som är otroligt viktig i detta sammanhang är att vi har ett skatteverk som åtnjuter stort förtroende när det gäller service och hög legitimitet i den bemärkelsen att man verkligen ser till att det är de skatter som ska tas in som också tas in. Vi har ett bra skatteverk, särskilt vid en internationell jämförelse.

Herr talman! Samtidigt ska vi inte glömma bort att det är många människor som känner sig i underläge gentemot Skatteverket. När det kommer till tvister ställer Skatteverket upp med en otrolig mängd expertis, och den enskilde skattebetalaren kan ofta känna sig klämd.

Det skatteutskott som jag satt i tidigare var i USA. Där hade man en mer konsumentinriktad avdelning inom sitt skatteverk som kunde driva just enskilda människors frågor för att det skulle bli mer jämvikt mellan vilka resurser man hade.

Jag ser fram emot intressanta debatter i skatteutskottet och i denna kammare under mandatperioden på just detta område. Jag hoppas att vi ska få en ännu mer rättvis beskattning efter denna fyraåriga mandatperiod.

Anf. 133 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! För mig som ny i utskottet är det intressant att höra en äldre ledamots exposé över området.

Min första fråga till dig, Gunnar Andrén, är: Vet du hur många i Jönköpings län som faktiskt fick höjd fastighetsskatt i och med den reform som ni genomförde?

Min andra fråga är: Är du beredd att medverka till ökade resurser för att bekämpa det skattefusk som beräknas uppgå till 133 miljarder? Det är gigantiska summor som kunde stärka välfärd och utveckla vårt land.

Det är mina två frågor till en erfaren ledamot.

Prot. 2010/11:9
3 november

Anf. 134 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Min erfarenhet när det gäller skatter och så vidare är naturligtvis ganska ringa jämfört med den oerhört stora erfarenhet från landstinget och kommunen som Peter Persson från Jönköping representerar.

Men jag skulle ändå vilja säga att jag inte gillar den andra frågan. Jag gillar inte att man ifrågasätter att Skatteverket drar in rätt skatter och så vidare och vad man använder för metoder. Jag kan tala om för Peter Persson att vi har haft många debatter i denna fråga, och jag menar att det finns en överensstämmelse mellan alla partier i frågan. När det gäller bekämpning av skattefusk finns det ingen skillnad. Därför vill jag inte ha någon annan synpunkt i fråga om detta.

När det gäller fastighetsbeskattningen finns det säkert inte så många som fick höjd fastighetsskatt. Men, Peter Persson, vi sänkte skatten för alla hyreslägenheter, och det gjorde inte ni. Jag säger inte att det var en stor och heroisk sak. Men det var många som fick sänkt fastighetsskatt i Jönköping. Det tycker jag var bra. Hade man fortsatt med er politik hade många fortsatt fått mycket höga fastighetsskatter i Jönköpings län. Det tycker jag inte hade varit bra.

Anf. 135 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag gläds åt Andréns uppfattning när det gäller skattefusk. Han kommer i höst att få chans att rösta på ett socialdemokratiskt förslag om mer resurser till Skatteverket för att åstadkomma ett effektivt arbete.

Dessutom var det så att 90 procent i Jönköpings län fick höjd fastighetsskatt medan löftet var det motsatta.

Anf. 136 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det är en absolut felaktig beskrivning av detta. Om man hade fortsatt med den skattepolitik som ni förde, med nya taxeringshöjningar och så vidare, hade ännu fler fått höjd fastighetsskatt. Det skulle ha handlat om kanske 99 procent.

Men det viktiga, Peter Persson, är någonting annat. Det är att vi satte stopp för denna beskattning av boendet, detta totala uttag.

Det är klart att om ni vill fortsätta att driva detta är ni välkomna under fyra år till. Men jag vill varna er för det, för det är inte en politik som står i samklang med vad svenska folket vill ha. Svenska folket vill bo tryggt utan oro.

Anf. 137 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! För Centerpartiet är det viktigt att skatterna är så utformade att det är gynnsamt att vara företagare, att företagen bidrar till att skapa fler jobb och att skatterna upplevs som rättvisa. Människor och företag måste ges goda möjligheter att växa och förverkliga sina idéer.

Vi behöver resurser till vår gemensamma sektor i stat, kommuner och landsting. Jobb och företagande skapar dessa resurser men sätter också gränser för hur vår välfärd kan utvecklas.

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Skatterna är en viktig del i den ekonomiska politiken. Det är betydelsefullt på vilket sätt vi tar ut skatterna. Vi påverkar hur mycket folk vill jobba. Vi påverkar hur mycket folk vill och kan konsumera. Vi främjar eller skadar företagandet. Vi påverkar också om företagandet ur skattesynpunkt är seriöst eller oseriöst.

Det är dyrt när vi som konsumenter vill ha hjälp med tjänster. ROT- och RUT-avdragen löser en del av dessa problem. Men vi behöver gå vidare för att fler tjänster ska kunna gå från den svarta till den vita sektorn när det gäller skatten. Restauranger och frisörsalonger är några områden där vi behöver gå vidare. Sänkt mervärdesskatt på deras tjänster, från 25 till 12 procent, är ett sätt där vi i Centerpartiet både vill stärka företagandet och göra tjänsterna billigare för konsumenterna. En lunch på en restaurang skulle bli ca 10 kronor billigare. En sådan sänkning gör att det blir lättare att vara en seriös företagare. Konkurrensen från de oseriösa företagen blir mindre om momsen sänks.

Skatten är också en betydelsefull del i företagets beslutsfattande när det gäller forskning och utveckling, investeringar, anställningar och lokalisering av verksamhet i Sverige eller i ett annat land.

Ska vi i Sverige ha en internationellt sett hög levnadsstandard måste vi vara framstående inom forskning och produktutveckling. Våra skolor, universitet och högskolor måste skapa en bra grund för detta, och företagets forskning behöver skattemässigt vara gynnad. Våra produkter och tjänster behöver ha ett stort kunskapsinnehåll och/eller ett nyhetsvärde.

Ursprung, design och skicklig marknadsföring skapar också möjligheter för företagen både i Sverige och utomlands.

Vi behöver utveckla den beslutade innovationsstrategin. Den måste tydligare omfatta även tjänstesektorn. Bland annat vårdsektorn behöver vara med.

Vi behöver ha kommuner och regioner som välkomnar företag och deras investeringar. Det gläder mig mycket när jag ser att många centerledda kommuner av företagarna uppfattas som de som har det bästa företagsklimatet.

Vi behöver fler jobb i Sverige – alldeles särskilt för ungdomar. Halveringen av arbetsgivaravgiften för ungdomar upp till 26 år gör det fördelaktigare att ha ungdomar anställda. Men vi behöver gå vidare så att reglerna på arbetsmarknaden inte slår mot ungdomar på det sätt som de gör nu. Ungdomar vill ha jobb, och de flesta tycker att jobbet är viktigare än en hög ingångslön.

Vi behöver i Sverige vara konkurrenskraftiga mot andra länder. Skatterna är en viktig del i detta. Det handlar både om skatterna och avgifterna för dem som är anställda och för dem som är företagare. Centerpartiet vill, parallellt med sänkt skatt för pensionärer, ha ett femte steg med jobbskatteavdrag för låg- och medelinkomsttagare när ekonomin ger det utrymmet.

Egenföretagarna upplever naturligtvis skatterna som höga när de betalar mer i skatt och avgifter än det som är deras överskott i näringsverksamheten. Vi i Centerpartiet uppfattar att vårt uppdrag från väljarna är att fortsätta att driva på för att ge ännu bättre möjligheter för företag som skapar sysselsättning och för anställda som vill bidra till sin egen och till vår gemensamma välfärd.

Herr talman! Den europeiska unionens valutaunion befinner sig i djup kris, och det är en kris som omfattar flera av euroländerna. Denna kris har flera orsaker. En är självklart den globala finanskrisen med dess efterverkningar. I några fall handlar det dessutom om illa skötta statsfinanser och dåligt fungerande skattesystem. En annan bidragande orsak till krisen är EU:s valutaunion, euron, i sig.

Krisen blir djupare när länder med helt olika ekonomiska förutsättningar påtvingas samma valutapolitik. När ekonomin gick bra kunde länder som behövde kyla ned en överhettad ekonomi och som behövde bekämpa orimlig spekulation i fastigheter med högre ränta inte göra det. Nu när krisen är djup behöver de länder som har drabbats hårdast en annan växelkurs och låga räntor. EU:s valutaunion har skadat ekonomier i såväl hög- som lågkonjunktur.

De banker som nyss räddades av skattebetalarna tjänar nu stora pengar på att spekulera när euroländer i kris behöver låna. Den valutaunion som skulle skydda mot spekulanter har visat sig ge spekulanterna nya verktyg. Risken är nu uppenbar att eurokrisen övergår i katastrof om exempelvis Grekland tvingas ställa in sina betalningar.

Det är dags att även den europeiska unionens politiker vågar ställa sig de frågor som många ekonomer ställer i dag. Kan EU:s valutaunion överleva som den ser ut? Vore det inte klokare om länder ges en möjlighet att lämna en valutaunion med så uppenbara brister?

Sverige har klarat sig jämförelsevis bra just för att vi står fria från euron. Vi har haft lägre räntor och en växelkurs som har gynnat vår exportindustri. Vi har räddat tiotusentals svenska arbetstillfällen. Nu när svensk ekonomi växer stärks den svenska kronan.

Anders Borg och regeringen borde tacka svenska folket för att de, tvärtemot vad han och andra moderater ansåg, var kloka nog att rösta nej till EU:s valutaunion i folkomröstningen 2003. Nejet till euron och De rödgrönas tidigare sanering av statsskulden är grunden för dagens ekonomiska utveckling i Sverige. Dess värre använde inte regeringen dessa goda förutsättningar till att bekämpa arbetslösheten och stärka välfärden.

I stället för att hålla fast vid Sveriges frihet från euron gör regeringen nu allt för att binda oss hårdare till den misslyckade valutaunionen. Om euron ska överleva krävs mer av ekonomisk centralstyrning i den europeiska unionen. Europeiska rådet, som möttes i förra veckan, anser att EU ska granska medlemsländernas statsbudgetar och lägga sig i lönebildning och pensionssystem. Länder som har underskott ska straffas med miljardböter.

Det handlar om länder som Grekland, Portugal och Irland, som redan går igenom ett stålbad av nedskärningar och massarbetslöshet. Dessutom får ett land som Irland betala hundratals miljarder kronor för att rädda de banker som har spekulerat hejdlöst och oansvarigt. Om irländarna inte skär ned sin egen välfärd tillräckligt hårt för att finansiera detta ska de dessutom straffas med miljardböter från den europeiska unionen.

Om detta verkar EU:s makthavare vara överens. Det finns också en logik i att euron kanske inte överlever utan mer centralstyrning, men samtidigt vill vår regering att EU:s makt över den ekonomiska politiken ska stärkas även i icke-euroländer som Sverige. EU ska kunna lägga sig i

vår finanspolitik. Det är den del av politiken som är ett avgörande verktyg för att styra ekonomisk politik och kunna skapa arbete och välfärd.

Även vi ska kunna bötfällas med miljardböter, enligt den svenska regeringen. Det var just detta väljarna avvisade i folkomröstningen 2003. Vi röstade nej till en gemensam valuta som skulle ge EU makten att styra över vår ekonomiska politik. Nu sviker regeringen resultatet av folkomröstningen genom att ge oss euroreglerna i efterhand.

Vänsterpartiet kräver i stället att Sverige ska undantas från EU:s centralstyrda ekonomiska politik och möjligheten att bötfälla länder som inte skär ned. Vi behöver inga förmyndare för den europeiska unionen för att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik. Det har Sverige redan bevisat. Vi behöver inte binda oss vid en misslyckad valutaunion. Det är dags att regeringen visar respekt för resultatet av den folkomröstning som hölls 2003.

När den europeiska unionen nu ska ändra sitt fördrag för att öka centralstyret över den ekonomiska politiken bör Sverige i stället begära ett undantag från euron i EU-fördraget. Undantaget ska dessutom omfatta det nya centralstyret av den ekonomiska politiken i EU. Ett sådant undantag har redan Storbritannien.

Sverige bör i samband med den kommande fördragsändringen i EU dessutom begära ett bindande undantag för arbetsrätten. Det behövs ett socialt protokoll i EU-fördraget som garanterar löntagarnas rättigheter när de arbetar i andra EU-länder. Svenska kollektivavtal ska gälla alla som arbetar i Sverige, annars diskriminerar vi löntagare från andra EU-länder. Till detta bör den kommande regeringskonferensen och över synen av EU:s fördrag användas.

Anf. 139 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Så talar en sann egoist. Vad ska vi göra för någonting? Jo, vi ska exportera vår arbetslöshet till grekerna. Det finns ingen solidaritet alls med grekerna. Vi ska begära undantag, vi ska bara ha fördelar. Det är den sanna vänsterpartiståndpunkten: bara fördelar. Nej, ingen solidaritet med Grekland, men hur ska vi göra med Finland om de råkar i svårigheter? Finland har också euro, och det har gått ganska bra där. Är det en så misslyckad valuta? Man kan över huvud taget inte beskriva detta enbart i svart och vitt.

Min största kritik mot Jonas Sjöstedt och hans parti är dock att de inte ens kan stava till ordet solidaritet. Vi ska vara solidariska med grekiska arbetare och så vidare som har råkat illa ut. Det ska vi ta ansvar för.

Jag vill fråga Jonas Sjöstedt en sak. Hur hade Greklands arbetare klarat sig om de inte hade varit med i euron utan bara haft sin gamla drachma?

Anf. 140 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Att kliva ombord på Titanic är inget uttryck för solidaritet; det är ett uttryck för dumhet, skulle jag vilja säga.

När det gäller Grekland är det så att EU i dag påtvingar Grekland monstruösa neddragningar och försämringar för de grekiska arbetarna. Det är det som är resultatet av europolitiken. Det som sker i dag genom överföringarna, både via Centralbanken och via de stödpaket som skapas,

är att skattebetalarna övertar risken från de privata banker som drar i väg med vinsterna. Det är som jag ser det inte en bra omfördelningspolitik.

Nu stärks den svenska kronan i och med att euron är i så djup kris. Det Gunnar Andrén talar om är alltså egentligen det motsatta, nämligen att konkurrenskraften ökar för Grekland. Det är också rimligt, för det speglar olika ekonomiska förutsättningar i olika länder. Det är feltänkt att tro att länder som har diametralt olika makroekonomiska förutsättningar ska ha samma valutapolitik. Det har bevisats i all praktik i den europeiska unionen och dess valutaunion.

Anf. 141 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det man måste fråga Jonas Sjöstedt är ändå: Hur stort är ett optimalt valutaområde? Är det Sverige, eller är det Grekland eller kanske Tyskland, Finland, Lettland eller Litauen? Det är svårt att veta. Det finns inget absolut svar på detta.

Min stora kritik kvarstår dock. Jonas Sjöstedt ska gå ut och säga till sina väljare uppe i Västerbotten: Vi vill inte vara solidariska med de greker som nu har det svårt, utan vi ska vara riktigt sanna svenska egoister.

Anf. 142 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det finns en teoribildning om optimala valutaområden. Ju fler länder som går in i EU:s valutaunion med helt olika förutsättningar, desto sämre fungerar valutaunionen. Det ser vi nu. Valutaunionen är för stor.

Om vi skulle gå med skulle vi göra valutaunionen ännu sämre. Det blir ingen glad av i slutändan. Det är ett feltänkande att tro att man kan förbättra den genom att flera ansluter sig.

Dessutom är det bra för Sveriges omvärld om vi har en ekonomi som går hyggligt. Det ger en draghjälp när euroområdet är i så tung kris. Att vi ansluter oss till krisen är ingen lösning på problemet.

Anf. 143 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Till skillnad från Sveriges väljare, Internationella valutafonden med flera menar Jonas Sjöstedt fortfarande att det är tack vare att vi inte har euron som vi har klarat oss bra genom krisen och inte tack vare alliansregeringen. Det kan vi ha olika uppfattningar om, och det tror jag att vi kommer att ha fortsatt.

Finland och Storbritannien är två länder som har klarat sig väldigt olika. Om vi tittar ut över Europa kan vi konstatera att länder inom euroområdet också har klarat sig olika bra. Det är snarast så att sambandet är att de länder som har haft regeringar som har skött sina ekonomier har klarat sig väl och vice versa. Man kan fundera på om det verkligen är eurons fel.

Jag har en fråga till Jonas Sjöstedt. Är det eurons fel att vissa länders regeringar har misskött sina ekonomier, eller kan det vara någonting annat?

Herr talman! Låt mig bara påpeka att det är precis den politik som Vänsterpartiet står för, överbudspolitik, som gör att man inte har ordning och reda på finanserna.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 144 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Edward Riedls inlägg är möjligen bra retorik, men det är dålig empiri. Mellan 1998 och 2006 när Vänsterpartiet hade direkt budgetansvar minskade statsskulden från 70 till 40 procent i runda slängar. Under de fyra åren med alliansregeringen minskade den med 5 procent till 35 procent. Ni har mycket litet att lära oss vad gäller budgetansvar. Det är mitt svar på den frågan.

Som jag sade i mitt anförande finns det en rad olika orsaker till den ekonomiska krisen. Det är självklart finanskrisen och exempelvis misskött statsfinanser i Grekland där man inte har låtit dem som har råd betala skatt. Men problemet är att euron förvärrar krisen.

Euron låser länder i en ekonomisk politik som inte passar dem. Det är som att ha centralvärme i elementen över hela Europa men att ha en termostat satt i Frankfurt. Det blir kanske lite för kallt i Finland och lite för varmt i Grekland.

Skulle Edward Riedls resonemang stämma skulle det inte ha spelat någon roll att vi i Sverige haft lägre ränta och en annan växelkurs under de senaste åren. Det kan väl ändå inte vara Edward Riedls uppfattning?

Anf. 145 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Sverige passerar den djupa globala ekonomiska krisen som det land i Europa med de mest välskötta statsfinanserna. Vi hörde också statsministern tala tidigare i dag om hur tillväxttalen är bland de högsta i hela den utvecklade världen.

Man kan då ställa frågan till Jonas: Varför svarar du inte på grundfrågan? Vissa länder har klarat sig väl, andra har klarat sig mindre väl. Det handlar om vilken skuldsättningsgrad länderna har. Du dribblar och använder själv god retorik, Jonas.

Anf. 146 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jämför man exempelvis Grekland och Spanien, två av de länder som är mest illa ute, är det uppenbart att Grekland har misskött statsfinanser. Spanien hade relativt goda statsfinanser till för ett år sedan. Däremot har man haft en hejdlös spekulationsbubbla med först en överhettning i ekonomin och sedan en dramatisk nedgång. Man hade helt enkelt behövt en annan valutapolitik än vad exempelvis Tyskland har haft.

Det är riktigt att Sverige i rena tillväxttal har en god ekonomisk utveckling, och det är naturligtvis i grunden bra. Men den är väldigt ojämnt fördelad. Frågan är om Moderaterna vill äventyra den genom att avskaffa vår egen valuta.

Anf. 147 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Oavsett euron är det centrala om man har ordning på statsfinanserna eller inte. Det är den centrala skillnaden mellan till exempel Sverige och Storbritannien, två länder som båda står utanför valutaunionen.

Grekland drog vid eurointrädet nytta av de låga räntorna som följde av bland annat det tyska förtroendet på valutamarknaderna men lät bli att vidta åtgärder som gjorde att de i realiteten förtjänade den låga räntenivån.

Med tanke på att det är ordningen på statsfinanserna som är det centrala är det intressant att notera att Vänsterpartiet under stort motstånd tvingades av Socialdemokraterna att acceptera det ekonomisk-politiska ramverket för att få ingå i det rödgröna samarbetet: utgiftstak, självständig riksbank, låg inflation och annat sådant.

Den mest spännande frågan till Jonas Sjöstedt i dag är: Står Vänstern fast vid det ekonomisk-politiska ramverket eller tänker man överge det och återgå till en ohämmad utgiftspolitik som man tydligen gärna skulle vilja?

Anf. 148 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Denna Vänsterpartiets ohämmade utgiftspolitik innebär att vi sänkte Sveriges statsskuld från 70 till 40 procent när vi gjorde upp om budgeten under åtta år i rad. Det är sanningen. Du har inte mycket fog för det påståendet.

Vi är kritiska mot systemet med utgiftstak därför att det innebär att om intäkterna ökar kan inte dessa ökade intäkter till exempel användas till att bekämpa arbetslösheten. I en lågkonjunktur med en hög arbetslöshet är detta oklok politik.

Självklart är vårt mål att i normala ekonomiska tider ska ekonomin och statsbudgeten gå med överskott och statsskulden ska amorteras. Det är Vänsterpartiets politik, och jag har bevisat den väl i verkligheten.

Inledningen på ditt resonemang var en mycket god illustration på att det inte är en klok idé att ha en valutaunion i länder med helt olika ekonomiska förutsättningar. Du hade egentligen en väldigt fin argumentation mot den valutaunion som ditt eget parti vill att vi ska ansluta oss till. Jag gratulerar till den.

Anf. 149 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Att minska statsskulden i en glödande högkonjunktur är kanske en något mindre prestation än att göra det i en svår lågkonjunktur, vilket alliansregeringen har lyckats med.

Sedan kan vi ha olika meningar om Vänsterpartiets ekonomiska ansvarstagande. Jag hade under förra mandatperioden flera debatter med Vänstern i civilutskottet om det faktum att man ville låna upp 100 miljarder kronor för att skapa en bostadsfond för att göra investeringar i bostadssektorn. Det är knappast tecken på en ansvarfull ekonomisk politik.

Anf. 150 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Man kan jämföra att Vänsterpartiet, som är sagt här, vill låna pengar för exempelvis lönsamma investeringar i kommunikationer, modern teknik och bostäder inom vissa ramar med att den här regeringen i praktiken lånade pengar för ofinansierade skattesänkningar för dem som tjänade bäst. Vad är ansvarsfull ekonomisk politik, är det att investera för att höja konkurrenskraft och produktivitet eller att enbart sänka skatten för dem som redan har ett ordentligt sparande?

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomisk politik och
skatter

Anf. 151 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vi är från samma län, Jonas Sjöstedt. Jag vet att dina år i EU-parlamentet – är det tio det blev där borta? – kanske inte var de år du ville vara där. Ni har alltid motarbetat EU-samarbetet och inte sett poängen med att man har ett sådant samarbete.

Under den här debatten tar du upp frågan om euron, driver den frågan och är emot den. Jag var också skeptisk till den i början. Jag såg också för- och nackdelar, och då vägde nackdelarna över för mig.

Du gömmer nu din EU-skepticism via eurosamarbetet. Egentligen är det precis som flera andra har varit inne på. Grunden för att det ska fungera i länderna är att man har välskötta egna ekonomier. Det är inte först och främst euron som har stökat till det.

Har man en välskött ekonomi klarar man de stora påfrestningar som oftast kommer i olika krissituationer. Sverige är beroende av att andra ekonomier är välskötta eftersom 50 procent av vår bnp består av export. Vi är beroende av det. Annars skapar vi arbetslöshet i vårt land och drabbas negativt ekonomiskt.

Anf. 152 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Du är välkommen att stanna på nejsidan i eurofrågan, Anders Sellström.

Jag menar att man gör det väldigt enkelt för sig om man reducerar nationalekonomin enbart till statsfinanser. Statsfinanser är viktiga och avgörande i många situationer. Därför har vi bidragit till en politik som har förbättrat Sveriges statsfinansiella läge.

Men det kan ibland hända saker i omvärlden som man inte riktigt rår på. Det kan vara länder som bryter samman ekonomiskt, handelsmönster som påverkas och till exempel vara skillnader i prissättning på råvaror som påverkar olika länder olika. Det kan vara att vi får en spekulativ finansbubbla, som vi har haft i Irland, Spanien och Portugal.

Det man då behöver göra är att anpassa den ekonomiska politiken till sina nationella förutsättningar, exempelvis genom en räntehöjning. Det är någonting som borde ha skett i Irland långt innan den skedde. När inte det gjordes kommer sedan notan. Den får betalas av skattebetalarna enligt principen att vinsterna är privata medan förlusterna alltid tillhör oss alla.

Anf. 153 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Låt det inte råda något missförstånd om min syn på euron i dag. Jag tycker att den är bra trots en hel del nackdelar som finns, och det måste man ta med i detta. Grunden i allt samarbete i EU-området är att förhindra krig, att vi samarbetar och jobbar över gränserna.

Sedan har det samarbetet hela tiden utvecklats. Du vill slå sönder hela det samarbetet. Vänsterpartiet är mot det här samarbetet över huvud taget. Nu använder du euron som en hävstång för att bedriva din tes vidare. Det tycker jag är osjyst. Säg vad du egentligen vill, Jonas Sjöstedt!

Anf. 154 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det här argumentet att gemensam valuta förhindrar krig är svårt att leda i bevis eftersom flertalet väpnade konflikter är inom ett och samma valutaområde – om man nu ska ta det seriöst.

Jag tycker att valutaunionen är något av det oklokaste som EU har gjort. EU-medlemskapet i sig är långt mer komplicerat. Det finns nackdelar och det finns fördelar med EU-medlemskapet, även om jag tycker att bristen på demokrati och ambitionen att bygga en superstat tillhör de nackdelar som avgör för mig.

Jag är bekymrad över att man är beredd att äventyra Sveriges ekonomiska utveckling genom att ansluta sig till en valutaunion som står inför en avgrund.

Anf. 155 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! En god samhällsekonomi är en grundläggande förutsättning för att bedriva en politik som slår vakt om allas möjligheter till frihet, trygghet och välfärd, en stabil privatekonomi, en god miljö, omsorg om svaga grupper och en skälig levnadsstandard.

En god samhällsekonomi får samtidigt aldrig bli ett mål som överordnas allt annat. Ekonomisk utveckling får exempelvis inte uppnås genom att man gör avkall på grundläggande värden, såsom mänskliga fri- och rättigheter, eller genom att man kortsiktigt förbrukar ändliga naturresurser eller förstör miljö och klimat.

Likväl måste grundläggande värden sättas främst, och det gäller även i den ekonomiska politiken – människans unika och okränkbara värde, att resurser används på ett hållbart sätt och att våra ekonomiska aktiviteter i dag inte urholkar livsbetingelserna för våra barn och barnbarn.

Ekonomisk politik måste även bygga på en insikt om att människan är ofullkomlig och att enskilda personer, familjer och företag inte alltid fattar beslut enligt nationalekonomernas kalkyler. Människan är en social varelse med både ett behov och en stark inneboende vilja att verka i sammanhang med andra människor. Det är familjer, företag och föreningar som är de viktigaste gemenskaperna och hörnstenarna i ett samhälle som håller ihop.

Herr talman! En god privatekonomi är viktig för trygga familjer och personer. Därför kommer vi kristdemokrater alltid att slåss för familjens och enskilda personers rätt till en stark ekonomisk grund, där möjligheten att leva på egna inkomster sätts före bidrag från staten och där arbete alltid lönar sig.

Vi ser vikten av en politik som kan bidra till att familjerna får ihop sitt livspussel. Vi går alla igenom olika faser i livet där vi gör olika val och prioriteringar. Skatter eller pålagor ska inte underminera värdet av det vi sparar ihop, och ägandet ska vara tryggt.

Beslut ska tas på den nivå och i den form som är den mest ändamålsenliga och som ger de bästa förutsättningar att upprätthålla de grundläggande värdena. Det som den enskilde och familjer klarar själva ska de också ges rätt att besluta om och ta ansvar för. Det en förening, en skola eller ett företag kan göra bäst ska de också ges möjlighet att göra.

Den offentliga sektorn är en dålig huvudman för ekonomiska aktiviteter på den privata marknaden. Staten ska inte vara både spelare och domare. Vi måste därför vidga det civila samhället och renodla statens aktiva roll som aktör i ekonomin.

Ekonomisk forskning har visat att en gemensam värdegrund, fasta institutioner och en stark känsla av etik är nyckelreceptet bakom flertalet framgångsrika ekonomier. För oss är detta inte en förvånande slutsats.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Viljan att göra rätt, respekten för andra och tilliten mellan människor är grundläggande egenskaper för ett samhälle som stimulerar till ökat ekonomiskt utbyte, risktagande och tillväxt.

En gemensam etik är också förutsättningen för ett fritt samhälle där statens ingrepp i vardagslivet hålls vid ett minimum. Riksdagens uppgift är att stifta de lagar som krävs för att utforma vår etik. Men i vardagen fattas även myriader av beslut baserade på de värderingar vi bär med oss. Om inte lagstiftningen ska fortsätta växa måste diskussionen om värdet av gemensam etik ständigt hållas levande och viljan att göra rätt omsättas i praktisk handling.

Herr talman! Äganderätten är central när det gäller att föra samhället framåt. Ägandet är också den bästa metoden för att främja ett stort personligt ansvar. Vi behöver bli bättre på att slå vakt om allas möjligheter att äga olika tillgångar och ta ansvar för att utveckla och förvalta det man äger på bästa sätt. Statens ägande ska begränsas eftersom statens främsta roll är att sätta spelregler och vara domare på en i övrigt fri marknad.

Den ekonomiska politiken har en självklar roll att upprätthålla en grundläggande trygghet och välfärd som kommer alla till del. Men politiken måste också sätta tydliga gränser när det gäller vilket ansvar som vilar på det offentliga och vad som förväntas av oss som enskilda personer och av familjer, föreningar och företag i ett samhälle där mer utrymme lämnas åt det civila samhället att växa och ta eget ansvar.

Ekonomiska beslut ska fattas så nära dem som berörs av beslutet som möjligt. Så många beslut som möjligt ska fattas av dem som är direkt berörda, inte av politiker. De allra flesta vardagsbesluten ska med andra ord fattas direkt vid köksborden av familjer som tillåts leva sina liv på det sätt de själva tycker är bäst.

Kommunerna ska i första hand upphandla service i konkurrens mellan olika aktörer och ställa krav på högsta möjliga kvalitet till lägsta möjliga kostnad. Där alternativ saknas ska kommuner erbjuda service i egen regi.

För att slå vakt om skatternas legitimitet arbetar vi för att hävdvunna etiska och skatterättsliga principer så långt som möjligt ska efterlevas. Skatterna ska stå i proportion till den enskildes förmåga att betala skatt. Staten har inte rätt att göra anspråk på skatter från den som inte kan försörja sig själv och sina närmaste. En konsekvens av detta är att skattesystemet bör ha ett frikostigt grundavdrag så att den sist intjänade kronan ska beskattas högre än den först intjänade.

Skatter ska tas ut på samma sätt över hela landet och så långt det är möjligt stå i överensstämmelse med beskattningen i vår omvärld. Skatter som leder till att ekonomiska aktiviteter otillbörligt missgynnas i vårt land eller flyttas utomlands ska motverkas.

Herr talman! Den ekonomiska politiken ska bekämpa fattigdom, inte rikedom.

Anf. 156 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag blir förvånad över att Kristdemokraterna går väldigt långt tillbaka i historien. Det som Kristdemokraternas företrädare här drar upp låter nästan som en nattväktarstat. Han säger i sin inledning att vi ska ha minskade klyftor och att vi ska se till att människor kan ta egna

beslut. Sedan fortsätter han med att tala om familjen och beslut vid köksborden där vi politiker inte ska lägga oss i.

Men slutsatsen av det blir att det är kvinnor som blir ojämsställda sina män, att kvinnor ska leva på sina män. Ni vill ha vårdnadsbidrag för invandrarkvinnorna för att de ska vara beroende av sina män och för att barnen inte ska komma till förskolan. Ni vill att man ska vara beroende och inte fatta egna beslut. Det är det som blir kontentan av den kristdemokratiska politiken.

Anf. 157 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! För oss kristdemokrater är valfrihet rättvisa. Ju mer möjligheter att välja, ju mer möjligheter att fatta beslut hemma vid köksbordet för den enskilde och familjen eller i företaget eller föreningen, desto bättre fungerar vårt civila samhälle, desto mer rättvisa. Då anpassas nämligen behoven efter dem som har behoven. Det är i det mötet som det hela avgörs.

Du, Monica Green, företräder en politik där vi hela tiden ska ta ut så mycket skatt som möjligt av människor, överföra makten från den enskilde till det offentliga. Du företräder en politik där du som politiker, det har många gånger bevisats, vet bättre än den enskilde. Du vet bättre än familjerna hur man ska välja olika saker i sitt liv och vilka val man ska göra.

Men vi människor är unika. Vi är väldigt olika och har olika behov. Därför vill vi kristdemokrater föra en politik som mer och mer för tillbaka besluten hem till köksborden i den utsträckning att man kan träffa fler och fler val som passar den egna situationen.

Anf. 158 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Nej, jag vet definitivt inte bättre än gemene man. Var och en vet bäst själv hur man vill styra och välja sitt eget liv. Men jag vet bättre än den man som slår sin kvinna. Jag vet bättre än de som förgriper sig på små barn. Jag vet bättre än de som faktiskt våldför sig i hemmen i dag. I dag begås de flesta övergreppen i hemmen.

Här står Kristdemokraternas talare och säger att vi ska bestämma vid köksbordet. Det finns faktiskt människor som behöver hjälp från oss andra. Det borde vi stå upp för.

Anf. 159 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag håller med dig, Monica Green, i stora delar av det du säger i repliken. Vi måste självfallet se till att det fungerar i hemmen och att man inte är oskyddad i hemmet. Det är en självklarhet. Men var är balansen i förhållande till alla andra som sköter sig, som kan fatta beslut och där det fungerar? Vi måste göra något åt den problematik du tar upp, och det jobbas på det på flera håll.

Jag blir väldigt fundersam när du försöker klistra på andra epitet på någon annans politik, för det fungerar inte. Situationen är fortfarande sådan att ju flera beslut man kan fatta hemma vid köksborden, desto bättre anpassade blir de möjligheter man skapar sig utifrån de behov man har.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 160 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Frihet heter SSU:s tidning, och det har den hetat ända sedan SSU startade 1917. Frihet för den enskilda människan, frihet från förtrycket från överheten, frihet att kunna skapa sitt eget liv för sig och för sina närmaste har varit och är arbetarrörelsens ledstjärna.

Arbete är grunden till välfärd. Därför sätter vi jobben, jobben och jobben först. Man ska arbeta efter förmåga. Det ger inkomster och intäkter som kan användas till välfärd och som kan användas till den som är sjuk. Vi kan ge detta till oss själva genom tiderna när vi är yngre och går i skolan och när vi blir äldre och skröpliga. Inkomsterna till välfärden kan också användas till vägar och järnvägar, till barnomsorg och äldreomsorg. Därför är det så viktigt att vi sätter jobben först.

Ekonomiskt har Sverige klarat sig förhållandevis väl genom den ekonomiska kris som vi håller på att ta oss ur just nu, mycket tack vare den ordning och reda som vi byggde upp i Sverige under 90-talet under stor möda och stort besvär. Vi sänkte statsskulden. Vi såg till att vi hade utgiftstak. Vi såg till att vi lämnade över 100 miljarder i överskott 2006.

Då hade vi en hög arbetslöshet. Det var massarbetslöshet, så betraktade i alla fall de borgerliga företrädarna det, och jag håller med. 6 procent är alldeles för högt.

Sedan dess har vi haft en borgerlig regering, och sedan dess har arbetslösheten ökat. Dessutom har klyftorna ökat. Skillnaden mellan stad och land och mellan män och kvinnor har ökat.

Även om Sverige har klarat sig bra ekonomiskt har det gått betydligt sämre med jobben. Vi har inte klarat det lika bra som andra länder. Tyskland och Norge har en helt annan arbetslöshetssituation. Vi har också ökat klyftorna. Barnfattigdomen har ökat därför att vi inte stöder de mest utsatta.

Arbetslösheten är nu långt över 8 procent, och långtidsarbetslösheten biter sig fast. 70 000 fler har hamnat i utanförskap under den tid som den borgerliga regeringen hittills har styrt. Fler lever på det som borgarna föraktfullt kallar för bidrag och som vi kallar för försäkringar och skyddsnät. 30 000 jobb har försvunnit i välfärdssektorn.

Jobbstoppet är ett bekymmer för Sverige. Nu lyckades de borgerliga partierna vinna valet, och det högaktar jag er för. Det var bra gjort att kunna påstå att ni satte jobben först. Det var faktiskt väldigt bra gjort att försöka med det reptricket. Vi lyckades inte sticka hål på myten. Jag hoppas att vi kan göra svenska folket mer uppmärksamma under den här mandatperioden på att arbetslösheten har ökat.

Vi har blivit fler. Ungdomskullarna är större. Fler personer har slutat skolan. Då kan man tricksa och säga att det har blivit fler jobb. Men det hjälper inte om sysselsättningen sjunker och arbetslösheten ökar. Det är fler personer nu som söker arbete. Man kan inte vara nöjd med över 8 procents arbetslöshet.

Men den borgerliga regeringen är ju nöjd och säger: Titta, vad vi har gjort bra! Vi har sänkt skatterna för dem som jobbar, säger man. Det är det som skapar arbete.

Det har vi inte sett någonting av. Det finns inga bedömare, inte ens ert eget finanspolitiska råd, som säger att bara för att man gör de sjuka och arbetslösa fattigare och ser till att de som jobbar får lite mer pengar i plånboken – mest till dem som tjänar mest – blir det fler arbeten. Någon

har sagt att det kanske kan ge ett och annat arbete på lång sikt, men hittills har det inte gett något arbete i praktiken. Nu försöker den borgerliga regeringen och dess företrädare att påstå att det har kommit till fler arbeten och att om det bara inte hade varit så många ungdomar som slutat skolan nu hade vi säkert haft en lägre arbetslöshet.

Jag skulle vilja se satsningar på investeringar i högskolan i hela landet och på klimatsmarta lösningar när det gäller vägar, järnvägar och ombyggnad av hus. Det ger jobb både när man bygger dem och när man sedan har blivit så duktig och har den kunskapen att man kan exportera den utåt sett.

Dessutom skulle jag våga satsa mer på kommuner och landsting. Det är tragiskt att 30 000 jobb har försvunnit i välfärdssektorn. Så blir det när den borgerliga politiken får styra. Jag beklagar att ni vann valet. Jag högaktar er för att ni lyckades med det. Det var bra gjort att lyckas med tricket att påstå att ni har fixat jobb fast ni inte har gjort det.

Jag hoppas att vi socialdemokrater ska bli betydligt bättre i retoriken för att kunna visa vad det är som håller på att ske i samhället. Det handlar om ökade klyftor, massarbetslöshet och mer till dem som har det allra bäst.

(Applåder)

Anf. 161 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tror att Monica Green lever i retorikens värld och fokuserar på retoriken, precis som hon avslutade sitt anförande med. Det verkar vara retoriken, plakatpolitiken, som är det centrala i Monica Greens tillvaro.

Det finns inget jobbstopp. Titta hur jobben växer till i Sverige runt omkring dig! Det är 100 000 fler jobb nu än 2006. Alla som jobbar har dessutom mer pengar i plånboken. Under den perioden, från 2006, har regeringen dessutom betalat av och minskat den svenska statsskulden samtidigt som vi har haft en finanskris. Titta dig runt omkring! Se de tunga faktorerna! Då tror jag att du får skriva om ditt anförande i stor utsträckning.

Du säger att 30 000 jobb skulle ha försvunnit från offentlig sektor. Det är ingen kris i Kommunsverige. Det finns tvärtom överskott. Att antalet jobb har minskat där beror på andra saker. Demografin förändras och elevunderlag minskar. Deltid blir till heltid, och då minskar möjligen antalet jobb i offentlig sektor. Men det är väl någonting positivt att det blir färre deltidsjobb och fler heltidsjobb. Stämmer inte det, Monica Green?

Anf. 162 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jo, det stämmer absolut. Det är bra om fler människor får heltid. Men tyvärr har jag fakta. I er egen finansplan skriver ni på s. 226 att det har minskat mätt både i antal jobb och i antal arbetade timmar. Det har ni själva skrivit i er egen budgetproposition. Det är möjligt att Henrik von Sydow inte litar på sina egna siffror utan tycker att det är roligare att säga något glättigare till svenska folket. Men faktum kvarstår, ni har själva hänvisat till detta att jobben har försvunnit.

Sveriges Kommuner och Landsting signalerar nu att på grund av att det har blivit 3 000 färre lärare visar skolan sämre resultat. Är inte det

något att vara oroad över? Hur kan Henrik von Sydow vara så himla nöjd när människor går på knäna, klyftorna har ökat och det finns barn som har blivit betydligt fattigare under de här fyra åren?

Anf. 163 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Man kan läsa mer i budgetpropositionen och i de referenser som görs till Konjunkturinstitutet, som slår fast just detta att det generellt sett är ett överskott i kommunsektorn. Det är ingen kris. Det är inga massuppsägningar. Det är inte verkligheten. Det är just i retoriken som det förekommer. Det finns överskott. Visst finns det kommuner som har problem, men generellt sett finns det överskott.

Jag vet vad regeringen har gjort. Regeringen har i dessa tider, när andra länder runt omkring oss gör dramatiska nedskärningar, kunnat satsa och öka stödet till kommunerna, just för att på det sättet värna välfärden.

Den verklighet som du beskriver finns bara i din egen retorik. Människor känner inte igen sig i den. Ditt anförande är ett exempel på varför socialdemokratin just nu har svårt att finna stöd.

Anf. 164 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Om det nu inte är så att Henrik von Sydow vill lyssna på mitt tal och tycker att jag hittar på kan han ju läsa sin egen budgetproposition och titta på siffrorna om hur jobben har försvunnit i den offentliga sektorn. Han kan också ge sig ut i kommunerna och åka och lyssna på vårdbiträdena, som får springa fortare och fortare. Han kan åka ned till Halland och titta på hur man nu försöker minska tiden för hur snabbt det ska gå att städa en toalett. Han skulle kunna besöka en av de skolor som nu säger att det har blivit sämre resultat.

Verkligheten talar ett annat språk.

(Applåder)

Anf. 165 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag är lite bekymrad över Monica Green i det avseendet att hon bara ser svart på Sverige. Min uppfattning är att det går ganska bra för Sverige, och jag tycker att man skulle glädjas över detta. Jag tycker att man ska vara glad för att vi inte har till exempel Spaniens arbetslöshet eller Greklands eller Irlands dåliga statsfinanser. Det ser inte så tokigt ut i Sverige.

Ser man till kommunerna kan man konstatera, precis som Henrik von Sydow, att det är rekordöverskott i kommunerna, i landstingen och så vidare. I Göteborg är det 1,2 miljarder och allt vad det är.

Jag har en sista fråga till Monica Green, eftersom hon är så emot att människor har gott om pengar eller i alla fall får pengar. Jag ställde den frågan några gånger under förra mandatperioden också men fick aldrig några svar. Hur många färre Volvobilar med pentamotorer från Skövde skulle ha sålts i det här landet om det inte hade blivit några jobbskatteavdrag? Man kan ställa frågan tvärtom: Hur många fler Volvobilar skulle ha sålts med er politik?

Anf. 166 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jo, visst är jag stolt och glad över att bo i Sverige! Jag tycker att vi har möjligheternas land. Jag tycker att vi har fantastiska möjligheter att fortsätta den svenska modellen som vi en gång byggde upp, den modell som gör att vi tar hand om varandra, att vi arbetar och betalar till varandra, bygger upp en gemensam välfärd och ser till att kvinnors tidigare oavlönade arbete numera är betalt arbete så att kvinnor blir mer självständiga. Jag gillar Sverige, och jag tror verkligen på de möjligheter som Sverige kan ge.

Jag är från Skövde, och där tillverkas motorerna – många av dem i alla fall; inte alla. Vi vet ju att det är väldigt lite i en Volvobil som är svenskt. Men jag är i alla fall stolt över att bo i Skövde, och jag vill att vi ska sälja många Volvobilar. Jag var glad över att riksdagen var enig om att anta ett 28-miljarderspaket för industrin, även om jag sedan var ledsen över att regeringen sedan inte använde pengarna.

Anf. 167 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Problemet är ju inte det. Det var bra att vi hade ett 28-miljarderspaket, men problemet är ju att om det inte är några enskilda människor som har råd att köpa Volvobilarna med motorerna från Penta i Skövde blir det ingen sysselsättning. Det är det som är själva finessen med detta: Vi måste se till att människor har köpkraft.

Jag menar att Monica Green inte ska vara ledsen över det. Jag tycker att hon ska vara glad för att det är så många människor som har fått bättre köpkraft, till exempel sjuksköterskor, poliser och lärare.

Anf. 168 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag tar uppmaningen på största allvar. Jag har läst en bok som heter *Jämlikhetsanden*, som jag rekommenderar Gunnar Andrén, som visar hur bra det är för ett samhälle att alla får hänga med in i framtiden och att vi inte skapar ett tvåtredjedelssamhälle utan att vi ser till så att alla får möjligheter; att vi inte ökar klyftorna så att det är bara några få som har möjlighet att köpa de där Volvobilarna och att inte rika blir rikare och fattiga blir fattigare som det nu är i Sverige. *Jämlikhetsanden*, Gunnar Andrén, läs den!

Anf. 169 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Herr talman! En bekväm förklaring för den som förlorar valet är att väljarna inte förstod budskapet och att man inte kunde kommunicera sin politik. Därför säger också Monica Green att man nu ska bli bättre på retoriken.

Det kan också vara så att den mer obekväma förklaringen är att väljarna faktiskt har förstått och att det är politiken som det är fel på. Kanske är det så att de såg att det handlade om en skattechock på arbete och företagande för att sedan ta de pengarna, inte till välfärdstjänsterna utan för att ge pengarna till en massa människor med höga inkomster som inte arbetar. Kanske såg de att det inte är en politik för arbete.

En person som verkar ha insett detta, att det var politiken det var fel på, är Thomas Östros, som nu tillkännager att man på punkt efter punkt ska ompröva skattepolitiken. Instämmer Monica Green, som annars lät precis som före valet, i att det var politiken det var fel på och att till ex-

empel förmögenhetsskatter och massiva skattehöjningar för vanliga människor kanske inte är ett framgångsrecept för jobben eller för ert parti?

Anf. 170 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag är väldigt glad om jag låter som en socialdemokrat både före och efter valet. Jag känner mig stolt över om jag lyckas med det.

Vi måste alltid förnya och förbättra oss. Vi var antagligen inte tillräckligt bra politiskt sett, och vi var inte heller tillräckligt bra på att kommunicera.

Vi förlorade valet. Vi vet det. Därför måste vi ompröva mycket, både mycket av vår politik och hur vi kommunicerade med väljarna. Jag instämmer, Johnny Munkhammar, i att vi har ett problem, men för den sakens skull tänker jag inte ge upp de socialdemokratiska värderingarna, nämligen att vi sätter jämlikheten, jobben och jämställdheten först. Vi vill hålla ihop samhället. Vi vill ge alla människor möjligheter. Vi ska se till att människor kommer med in i framtiden och att vi inte lämnar några bakom oss på perrongen därför att de inte hade föräldrar som var rika nog eller för att de inte hade möjlighet att ta sig fram i ett allt tuffare Sverige.

Anf. 171 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Herr talman! Ja, i retoriken sätter ni jobben först. Det har vi nu noterat vid ett antal tillfällen. I politiken sätter ni bidragen först – det har varit alldeles uppenbart.

Före valet förespråkade ni en politik som handlade om att man massivt skulle höja skatterna på arbete och företagande och därmed få färre sysselsatta, och sedan ta nästan alla de pengarna och ge till människor, framför allt höginkomsttagare, som inte skulle arbeta. Är det din ståndpunkt inför er förnyelse att bibehålla den politiken?

Anf. 172 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Det är inte sant. Vi sätter jobben först både i teorin och i praktiken. Det är bara det att vi inte har styrt landet de här fyra åren, så vi har inte kunnat visa hur många fler jobb, utbildningsplatser och praktikplatser som vi faktiskt kunde ha satt i sjön när Sverige har en så hög arbetslöshet. Hade vi haft chansen hade vi kunnat visa i praktiken vad vår politik går ut på.

Men vi har ju förlorat valet. Därför blir det teoretiskt, och därför måste vi vara duktiga på att förnya politiken men också duktiga på att berätta om politikens innehåll.

Anf. 173 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Monica Green säger att hon vill förnya politiken och låter ändå precis som hon gjorde i den här kammaren före valet. Det är en intressant förnyelse.

Tony Blair lärde Labourpartiet läxan att man måste få med sig det arbetande folket för att kunna överta regeringsmakten. Socialdemokraterna

fick 22 procent av det arbetande folkets röster, så kanske har han någonting att lära Socialdemokraterna i Sverige också.

Monica Green går till skarp attack mot jobbskatteavdraget och säger att det minsann inte har gett några fler jobb. Riksrevisionen, en professor vid Göteborgs universitet och andra bedömare säger att sysselsättningen ökat i häradet 70 000–90 000 som en följd av jobbskatteavdraget därför att det blir mer lönsamt att arbeta.

Jag skulle vilja ställa den här frågan till Monica Green: tror Monica Green att fler eller färre i Sverige skulle jobba om inkomstskatten vore 100 procent?

Anf. 174 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Nu förstod inte jag frågan. Man skulle alltså ge bort alla sina pengar? Det tycker jag är en ganska fäinig fråga. Det är klart att människor ska kunna leva på sin lön. Det tycker vi är jätteviktigt, liksom att människor ska kunna ha en inkomst att leva på. Det är därför vi tycker att det är viktigt att vi har bättre löner för typiska kvinnoarbeten till exempel. Och det är givetvis så att vi ska betala efter förmåga – det är det som är det fiffiga med vår politik.

Jag är socialdemokrat både före och efter valet. Jag är stolt över det. Det är klart att jag ska vara med i förnyelsearbetet – givetvis – men min ideologi tänker jag inte släppa.

Vi står för att medlen ska fördelas mellan människor. Ni har minskat skatterna mest för dem som har det allra bäst. Den politiken har ju inte gett några fler jobb. Den politiken har bara lett till ökade klyftor, och den politiken har gjort att vi har fått fler fattiga barn i Sverige. Det vill jag motarbeta.

(Applåder)

Anf. 175 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Monica Green säger att hon vill ha bättre löner för kvinnor. Då kan jag upplysa Monica Green om att jobbskatteavdraget under de här fyra åren har gett Sveriges kvinnor betydligt mer i plånboken än motsvarande avtalsrörelser under de här fyra åren.

Monica Green förstod inte min fråga. Poängen med jobbskatteavdraget är att om det blir mer lönsamt att jobba kommer fler att jobba och söka sig ut på arbetsmarknaden. Då var min enkla fråga: Om man skulle ha inkomstskatter på 100 procent, tror Monica Green att fler eller färre än i dag skulle jobba?

Anf. 176 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag svarade på den frågan, även om jag inledningsvis sade att jag tyckte att det var en väldigt konstig fråga och att jag inte förstod den. Jag svarade i alla fall sedan och sade att människor faktiskt ska ha en lön att leva på och att vi ska se till att alla människor kommer i jobb och att vi ska ha fler människor i arbete.

Men vad jag hänger upp mig på är er politik som ökar klyftorna. Ni har gett mest till dem som har det allra bäst. Vårdbiträderna har fått en liten slant i sin plånbok, men de stora skattelättnaderna har miljonärerna fått.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Anf. 177 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Låt oss ta de här siffrorna om sysselsättning och arbetslöshet!

Sysselsättningen har ökat med 100 000, men andelen arbetslösa är högre i dag av den anledningen att vi har fler invånare i vårt land och att vi har färre sjukskrivna, fler ute på arbetsmarknaden. Och så är vi beroende av det som har hänt i vår omvärld. Det glömmar oftast Socialdemokraterna och Monica Green att ta upp i det här fallet.

Du var inne på jobbskatteavdraget. Jag tror att det bidrog till det bästa som hände under den här lågkonjunkturen, nämligen att den inhemska konsumtionen i vårt land upprätthölls. Halva bnp är beroende av export, men tack vare jobbskatteavdraget höll vi uppe den inhemska konsumtionen. Där hade ni haft en tvärtompolitik som i stället hade saboterat det och ökat på arbetslösheten. Låt oss komma ihåg det!

Sedan tycker jag att det här med inkomstspridning är ganska intressant. Under regeringsåren 1998–2006 med socialdemokratiskt styre ökade inkomstspridningen med 20 procent. Det är allvarligt när det sker i en högkonjunktur. Att vi får en sådan effekt i en lågkonjunktur vet alla. Men i en högkonjunktur under ert styre ökade inkomstspridningen med 20 procent. Hur förklarar du det, Monica Green?

Anf. 178 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Jag beklagar att vi inte alltid lyckades ta fajten mot kapitalismen, att det faktiskt är ett liv utanför politiken. Vi styr inte över allting, och det är naturligtvis bra. Det ska man inte göra heller. Men vi lyckades inte tillräckligt bra med att minska de klyftor som ökat. Det ger jag Anders Sellström helt rätt i. Men vi hade som mål att minska klyftorna. Vi jobbade hela tiden för det, att hålla ihop samhället och ge fler chansen.

Ni har som mål att öka skillnaderna. Nu stod visserligen Reinfeldt här i dag och sade: Ja, det är så synd att vi har ökade klyftor. Men det brukar han inte säga. Han säger: Vi måste ha större skillnad mellan dem som jobbar och dem som inte jobbar. Vi måste ha större skillnad mellan dem som är sjuka och dem som är friska. Vi måste ha större skillnad. Hans retorik och också er retorik går ut på det. Ni vill ha större skillnader. Vi vill inte det.

Ni hade en högkonjunktur under era två första år vid regeringsmakten. Det har bara varit två år av lågkonjunktur. Men ni har verkligen förvärrat klyftorna.

Anf. 179 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag upprepar: I en högkonjunktur har ni lyckats öka inkomstspridningen med 20 procent. Nu skyller du på att det nästan inte var ni som styrde under de här åren, då ni satt och styrde i regeringen, utan det var kapitalet. Det är någon annan som styr. Det är mycket anmärkningsvärt.

Jag sitter själv fortfarande i Sveriges Kommuner och Landstings styrelse. När det gäller de avtalsrörelser som har varit under de fyra senaste åren, under Alliansens styre, kan jag säga att det aldrig har varit så mycket lönepåslag till grupperna i offentlig sektor, och speciellt till kvinnogrupperna, som när vi har styrt. Det talar väl för en ansvarsfull politik

Anf. 180 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Ja, det går att hitta på vad som helst när det gäller historien. Men vi ska ha en sak klar för oss. Vi hade inte högkonjunktur hela tiden när vi styrde. Vi hade bland annat jättetuffa år under tiden som vi styrde, men vi hade också högkonjunktur. Vi klarade av högkonjunktur då vi samlade i ladorna. Det använde vi sedan i lågkonjunktur. Det är vår politik att försöka jämna ut skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur.

Ni hade högkonjunktur under era två första år vid regeringsmakten. Sedan kom krisen, och sedan kom jobbstoppet, och det har ni inte klarat ut när det gäller jobben.

Anf. 181 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Hur skapas nya jobb i en globaliserad värld? Det är den centrala fråga som vi har att ställa oss i Sveriges riksdag under den här mandatperioden och kommande mandatperioder. Det är jobben som är nyckeln till ett samhälle som håller ihop, ett samhälle där människor känner sig delaktiga och behövda, ett samhälle som har råd att ta hand om dem som behöver vård och omsorg, hjälp och stöd.

För att kunna göra ett politiskt ställningstagande, till exempel till vilken jobbpolitik man ska bedriva, måste man först skapa sig en uppfattning om hur verkligheten ser ut och vilka mål man vill uppnå med politiken för att därefter formulera politiska åtgärder som är verksamma för att nå målen med utgångspunkt från hur verkligheten ser ut.

När man talar om ekonomisk politik och jobbpolitik måste man därför först ta ställning till hur ekonomin fungerar i verkligheten och sedan driva en politik som är anpassad till det.

En stor skillnad mellan Alliansen och De rödgröna i årets valrörelse var just att Alliansens jobbpolitik utgick från hur samhällsekonomin faktiskt fungerar och hur nya jobb faktiskt växer fram.

En grundläggande förutsättning för en god ekonomisk utveckling är att statsfinanserna är i ordning och att inflationen hålls i schack. Om detta råder sedan i vart fall 1990-talet bred politisk enighet i Sverige. Av de sju tidigare riksdagspartierna är det bara Vänsterpartiet som inte frivilligt har ställt sig bakom det ekonomisk-politiska ramverk som har tjänat Sverige väl.

Den andra grundläggande förutsättningen för en god ekonomisk utveckling tycks däremot i hög grad vara ifrågasatt av oppositionen, nämligen betydelsen av positiva drivkrafter. Det ska finnas drivkrafter för var och en att arbeta. Det ska finnas drivkrafter för alla med en företagsidé att starta företag. Det ska finnas drivkrafter för företagen att anställa, och det ska finnas drivkrafter för den som har kapital att investera i företag och utveckling.

Om medborgarnas inkomstskatt vore 100 procent skulle mindre arbete utföras. Om bolagsskatten vore 100 procent skulle färre företag startas. Om det inte är tillräckligt lönsamt att anställa kommer färre att anställas, och om det inte lönar sig tillräckligt att investera i företag och utveckling i Sverige kommer färre investeringar att göras här.

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

Att skapa dessa positiva drivkrafter har varit ett centralt inslag i Alliansens jobbpolitik. Vi har gjort det mer lönsamt att arbeta genom att minska skatten för alla som jobbar och mest för dem med låga och medelhöga inkomster. Det handlar om ungefär 18 000 per år för ett vårdbiträde, för att ta ett exempel.

Vi har gjort det mer lönsamt att driva företag genom att minska bolagsskatten och göra fåmansbolagsbeskattningen mer förmånlig. Vi har gjort det billigare att anställa genom att sänka arbetsgivaravgifterna dels generellt, dels extra mycket för den som anställer unga, långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och vissa invandrargrupper. Och vi har gjort det lönsammare att investera i Sverige genom att ta bort straffskatten på sparande och ägande, även kallad förmögenhetsskatten.

Vill man använda nationalekonomiska etiketter skulle man också kunna säga att det här är en politik som i motsats till klassisk keynesianism inte huvudsakligen fokuserar på efterfrågesidan i ekonomin, även om det finns inslag i politiken som också stimulerar efterfrågan. I stället står utbudssidan i fokus, till exempel tillgången på arbetskraft och kapital.

Forskning och beprövad erfarenhet har visat att det här är en politik som fungerar. Den hänger ihop, och den bygger på en insikt om hur ekonomin verkar.

Även John F Kennedy, demokrat och därmed en vänsterman i amerikansk politik, delade den här insikten, i motsats till oppositionen i den här kammaren.

Kennedy föreslog 1963 en betydande inkomstskattesänkning och motiverade den med en argumentation som är ganska lik den som Alliansen använder. Han sade i ett anförande så här:

Bara full sysselsättning kan balansera budgeten, och skattelättnader kan lägga grunden för den sysselsättningen. Syftet med att sänka skatter nu är inte att skapa ett budgetunderskott utan att åstadkomma en mer välståndbringande expanderande ekonomi som kan ge ett budgetöverskott. Han hade med en rad om sitt skattesänkingsförslag i det anförande han var på väg att hålla i Dallas den där ödesdigra novemberdagen för 47 år sedan. Förslaget antogs sedermera av kongressen 1964 och anses av många ekonomer ha bidragit till att ge USA hög tillväxt och därmed ökat välstånd under resten av 1960-talet.

Positiva drivkrafter är således centralt, och de är viktiga på både kort och lång sikt. Reformen för ökade drivkrafter ger självklart effekt i det korta perspektivet men också långsiktigt. För att säkra tillväxt och välstånd även på lång sikt krävs naturligtvis ytterligare åtgärder, till exempel ett utbildningssystem som ger våra unga en god förberedelse för arbetslivet och forskningssatsningar som ger utrymme för nytänkande och utveckling.

Herr talman! Sammanfattningsvis har nya jobb goda förutsättningar att växa fram i Sverige om vi dels håller fast vid en ansvarsfull politik för stabila statsfinanser och låg inflation, dels strävar efter att hela tiden förbättra förutsättningarna och drivkrafterna för arbete, företagande och investeringar. Det är Alliansens mål för den nya mandatperioden.

(Applåder)

Anf. 182 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Andreas Norlén säger att man ska titta på hur verkligheten ser ut. Det skulle vara väldigt bra om Moderaterna gjorde det: att man tittade på barnfattigdomen, att man tittade på skillnaderna mellan män och kvinnor som har ökat och blivit värre under den här tiden, att man tittade på de sjuka som nu kastas utför en stupstock och att man tittade på den 30-procentiga ungdomsarbetslösheten. Det är det som är verkligheten.

Sedan står Andreas Norlén här och hyllar USA, där många måste ha två jobb för att över huvud taget klara sig. Fattigdom är mycket vanligt. Brottsligheten ökar hela tiden i många delar av USA.

Jag förstår inte hur Andreas Norlén kan tycka att vi ska ta efter en amerikansk modell. Det är ju där man bygger murar runt omkring sig för att skillnaderna är så stora.

Jag tror nog att Kennedy var mer moderat än Andreas Norlén, så jag tror inte att vi ska betrakta USA som ett föregångsland i det här avseendet.

Anf. 183 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Monica Green debatterar ungefär som hon brukar. Hon sluggar vilt åt alla håll och tar upp alla tänkbara politikområden på en minut. Det är en bedrift i sig.

Poängen med mitt anförande var just att lyfta fram betydelsen av drivkrafter i ekonomin – drivkrafter för arbete, drivkrafter för företagande och drivkrafter för investeringar. Det är ju just genom jobb, företagande och investeringar som vi skapar resurser för att hjälpa de barn som har det svårt och för att hjälpa de sjuka som behöver vårt stöd.

När det gäller parallellen till USA var poängen inte att i alla delar hylla den amerikanska samhällsmodellen men däremot att visa på att det finns empiriska, erfarenhetsmässiga belägg för att sänka inkomstskatter gör att fler arbetar. Det ger en högre ekonomisk tillväxt och därmed ökade resurser och ökat välstånd.

Sedan är naturligtvis USA ett helt annat samhälle på många sätt än vad Sverige är. Vi har en välfärdsstat som man inte har i USA, och den har vi ett gemensamt, brett politiskt stöd för och ska slå vakt om. Men USA kan ändå ge den erfarenheten att man faktiskt tjänar på att göra det mer lönsamt att arbeta.

Anf. 184 MONICA GREEN (S) replik:

Herr talman! Vi har en välfärdsstat i Sverige som vi har byggt upp under en lång tid och som vi socialdemokrater är väldigt stolta över men som ni moderater hela tiden har varit emot. Vid varje reform som vi har genomfört har ni sagt nej, nej, nej. Vi ska inte ha den här reformen, för det är till för de många och hur ska det gå.

Ni har varit motståndare hela tiden. Ni var även motståndare när vi skulle sätta ordning och reda i ekonomin under 90-talet. Nu slår ni er för bröstet och påstår i stort sett att det var ni som gjorde det.

Jag lyckades med mycket i mitt anförande, men det var för att jag besvarade det som Andreas Norlén sade.

Anf. 185 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att det är så svårt för Monica Green att debattera det jag faktiskt tog upp, nämligen förutsättningarna för att skapa jobb och välbefinnande.

Monica Green får gärna i sina anföranden ta upp sina hjärtefrågor, men här var frågan: Vad ska man driva för politik för att det faktiskt ska bli fler jobb och för att fler människor ska arbeta? Det verkar hon ha väldigt svårt att formulera några tankar och förslag omkring.

Anf. 186 HANS OLSSON (S) replik:

Herr talman! När det gäller att positiva drivkrafter som skapar tillväxt och jobb skapas via skattesänkningar har jag en liten fråga. Sverige och Danmark brukar tävla om vem som har det största skattetrycket i förhållande till bnp. Nu leder Danmark. Turkiet och Mexiko tävlar i botten om vilket land som har det lägsta skattetrycket i förhållande till bnp.

Då är min fråga: Är det bättre företagsamhet och bättre möjlighet att skapa sysselsättning i Mexiko och Turkiet med den låga skatten än det är i Danmark och Sverige med det höga skattetrycket?

(Applåder)

Anf. 187 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Den centrala poängen med mitt anförande var just att det är viktigt att skapa positiva drivkrafter för jobb, företagande och investeringar. Det är det centrala budskapet.

För övrigt var det ett sakfel där. Det är faktiskt Sverige som leder skattetrycksligan nu när Danmark har sänkt sina inkomstskatter.

Det är ju så att de här samhällena som tas upp är väldigt olika. De går därför inte att jämföra dem. Vi i Sverige är överens om att vi ska ha en välfärdsstat.

Det kommer att göra att vi under all framtid har ett väsentligt högre skattetryck än de länder som väljer en helt annan samhälls- och välfärdsmodell. Men det förtar inte effekten av att lägre skatter och väl inriktade, smarta skattesänkningar faktiskt gör att fler kommer i jobb, att fler företag startas, att fler investeringar görs och att därmed tillväxten och vårt välbefinnande ökar och därmed ger ökade resurser för välfärdssatser.

Anf. 188 HANS OLSSON (S) replik:

Herr talman! Hur kan det komma sig att de nordiska länderna som har det största skattetrycket i förhållande till omvärlden samtidigt har den högsta sysselsättningsgraden av jämförbara länder? Det talar ju precis tvärt emot vad Andreas Norlén säger.

Anf. 189 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är lite märkligt att socialdemokrater har så svårt att ta till sig tanken om att drivkrafter faktiskt betyder någonting för människor. Om jag har 100 procent av min inkomst i skatt jobbar jag mindre än om jag har 50 procent av min inkomst i skatt eller 25 procent.

Jag tycker att det är en argumentation som också visar att man inte vill ta till sig den forskning och erfarenhet som finns. Sysselsättningsgraden i ett samhälle påverkas till exempel av hur stor andel kvinnor som arbetar. Vi har många fler kvinnor som jobbar i Sverige än i många andra länder. Det finns alltså många förklaringar till detta.

Anf. 190 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Tack, Andreas Norlén! Jag tycker att Hans Olssons fråga är mycket relevant, och den saknar fortfarande svar. Man behöver inte jämföra med Mexiko; man kan jämföra med EU. Andreas Norlén talar om forskning, men vi talar om verklighet. Vi har den högsta sysselsättningsgraden och också det största skattetrycket. Motsäger inte detta det som du nyss har sagt?

Jag ska också säga att jag tycker att ditt tal var en exposé över vad alliansregeringen gjorde under den förra mandatperioden, och gott så. Men här fanns inte ett enda konkret förslag som ger fler jobb i massarbetslöshetens Sverige. Här fanns inte en enda strimma av hopp till de hundratusentals unga som i dag inte kan försörja sig och flytta hemifrån. Det var bara en historiebereskrivning av vad som redan har skett. Om man redan har gjort det man tror på och det sedan inte leder någonstans är risken att massarbetslösheten biter sig fast om man inte är beredd att gå vidare.

Sedan till min konkreta fråga som gäller en specifik del av regeringens politik. Hur passar vårdnadsbidraget rent konkret in i politiken för att öka incitamenten för att arbeta?

Anf. 191 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt kan vara alldeles lugn. Regeringen och Alliansen kommer självklart att fortsätta driva en aktiv politik för att göra det mer lönsamt att arbeta, driva företag och investera i Sverige. Det finns ju flera konkreta förslag i valmanifestet. Det handlar om ett femte jobbskatteavdrag, det handlar om sänkt restaurangmoms och en rad andra åtgärder.

När det gäller sysselsättning och skattetryck började jag säga i min slutreplik i det förra replikskiftet att det ju finns en mängd sociala och samhällseliga faktorer som påverkar den totala sysselsättningen. Det handlar till exempel om att man i ett antal länder i Europa har väldigt låg sysselsättning bland kvinnor. Där har vi i Sverige en mycket högre förvärvsgrad, vilket vi ska vara glada för. Det ger oss tillväxt, och det gör att kvinnor har en möjlighet till ett självständigt liv som man inte har i ett antal andra länder.

Det är klart att den ekonomiska politiken och skattepolitiken inte ensamma förklarar sysselsättningsgrad och annat, men de är viktiga för att skapa drivkrafter.

Jag får ta vårdnadsbidraget i nästa replik.

Anf. 192 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag ser fram emot repliken om vårdnadsbidraget som sysselsättningsskapare och incitament. Det gör jag verkligen.

Man lovar egentligen bara mer av den politik som faktiskt inte fungerar. Sverige är ett samhälle av massarbetslöshet, en massarbetslöshet som är på väg att bita sig fast trots att vi har rekordhög ekonomisk tillväxt. Ni

säger bara att vi ska fortsätta att göra ungefär som tidigare. Det ska jämföras med en vänsterpolitik som bygger på att man ökar investeringarna i samhället, att man bygger sig ur krisen och att man också satsar på offentlig konsumtion.

Nu vill jag gärna ha svar på frågan om vårdnadsbidraget.

Anf. 193 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Vi har en jobbpolitik som faktiskt fungerar. Det har blivit 100 000 fler jobb i Sverige nu än vad som fanns 2006. Vi ser de tydliga prognoserna som visar att arbetslösheten faller kraftigt i Sverige. Jag tycker att Jonas Sjöstedt ska se sig om i Sverige och se hur företagen nyanställer och se hur de nya jobben växer fram.

Vårdnadsbidraget är en familjepolitisk rättvis- och valfrihetsreform som gör att människor får mer tid, valfrihet och större möjligheter att forma sin tillvaro efter eget val. Det är något som är gott i sig.

Anf. 194 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Har vi som sitter här blivit maktlösa? Finanskris, klimatkris, utfiskning, skogsskövling, ökenutbredning och artutrotning skulle kunna tolkas som att vi som är satta att förvalta människors förhoppningar om en rättvis och hållbar utveckling helt håller på att tappa kontrollen. I stället sätter ansiktslösa ekonomiska krafter den verkliga agendan i vår tid.

Vid närmare betraktande finns det – tack och lov – inte fullt fog för påståenden om att demokratin avlövas och bara i bästa fall aningen förmår bromsa negativa skeenden och inte längre äger kraft att skapa ett bättre samhälle. Få saker tror jag i själva verket är viktigare än att motverka sådana känslor av vanmakt och uppgivenhet.

Det handlar om att i såväl riksdagsdebatter som i det vidare offentliga samtalet lyfta fram de verktyg folkstyret faktiskt förfogar över. Jag tänker på till exempel vårt gemensamt förvaltade pensionskapital i AP-fonderna, vars ägardirektiv fastställs av riksdagen. Ägarmakten i dessa hundratals miljarder kronor skulle kunna bli till en hävstång för en rättvisare ekonomi som håller sig innanför naturens ramar och som satsar massivt i branscher som förnybar energi och energieffektivisering och i företag som prioriterar jämställdhet, medbestämmande och sjysta villkor för anställda också hos underleverantörer i andra länder.

På många håll i omvärlden pågår en spännande utveckling på området. I exempelvis Kalifornien finns en pensionsfond för de offentligtanställda som heter Calpers som förvaltar ca 200 miljarder dollar och är en av USA:s allra största pensionsfonder. De har investerat i något som man kallar för Green Wave Initiative, som innebär riktade satsningar mot gröna företag inom solenergi och andra framtidsbranscher. Man placerar också några procent av den årliga investeringsvolymen i regioner med hög arbetslöshet.

Grundfilosofin är att pensionskapitalet bör vara investerande snarare än spekulerande och bidra till långsiktigt värdeskapande i företag som är medspelare och inte motspelare till ekosystemen. En liknande investeringsfilosofi finns också hos många kanadensiska pensionsfonder.

Ett annat verktyg med stor potential är naturligtvis offentlig upphandling, som i flertalet industriländer uppgår till en femtedel av den totala

ekonomin. Vi kan naturligtvis där ställa avsevärt tuffare sociala och miljömässiga krav än hittills och på så vis gynna företag som ligger i framkant på områdena. Ja, kanske kraven rent av också kan gynna framväxten av nya typer av företag, till exempel så kallade stakeholder companies, där utöver ägare och anställda även underleverantörer, kunder, ortsbor, miljöintressen och andra som berörs av företagets verksamhet också äger reellt inflytande.

Det här är inte alls så verklighetsfrämmande som det kan låta. Lagstiftning om olika former av stakeholder companies har redan introducerats i Frankrike, Storbritannien och USA.

Jag tror, herr talman, att intresset för politik och samhällsfrågor skulle öka om den politiska debatten lite oftare slog på helljuset och belyste frågor som ligger en bit bortom den omedelbara dagspolitiken. Att inrätta ett framtidsutskott, som man redan har gjort i Finlands riksdag, kunde vara en god början.

Anf. 195 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Det var inte utan att jag fick lite kalla kårar utmed ryggraden när jag hörde Valter Mutts anförande. Han tyckte att vi skulle använda AP-fondernas hundratals miljarder för en avancerad statlig industripolitik.

Jag kan berätta för Valter Mutt att AP-fondernas ägardirektiv inte fastställs i Sveriges riksdag. Tvärtom var ambitionen när det nya pensionssystemet sjösattes att se till att varken regering eller riksdag hade något inflytande av betydelse över hur AP-fonderna placerar sina pengar. Det var mycket tydligt att AP-fondernas medel inte skulle få användas för att politiskt styra näringslivet.

Löntagarfonderna – saliga i åminnelse, eller kanske inte – vore en västanfläkt jämfört med att använda AP-fondernas hundratals miljarder för att försöka styra näringslivets utveckling. Det är inget annat än socialism.

Anf. 196 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Nej, det är ramekonomi. Jag hänsyftar till Bertil Ohlin, folkpartiledare under 23 år och tillika Nobelpristagare i ekonomi. Det här är något som också republikaner i Amerika står för. Det handlar inte om detaljstyrning utan det handlar om ramekonomi. I stället för att AP-fonderna i dag satsar över 90 procent på fossilt bränsle och kärnkraft skulle de satsa på förnybar energi.

Det här är något som växer i många länder. Det handlar alls icke om detaljstyrning, men det handlar om att skapa nya jobb i framtidsbranscher. Det har man gjort i delstaten Quebec i Kanada sedan 1984 under en liberal delstatsregering. Det har skapat 120 000 nya jobb i Quebec. Liknande pensionsfonder har därför spritts till de övriga nio provinserna i Kanada.

Anf. 197 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Om man vill använda AP-fondernas hundratals miljarder kronor som ett aktivt politiskt verktyg för att styra utvecklingen i näringslivet är det socialism. Det finns ingen annan benämning för det.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomisk politik och
skatter

Då tar man in medborgarnas pengar, lägger dem i statligt kontrollerade fonder och låter dem agera på marknaden. Det är socialism.

Jag vill dessutom påpeka att det innebär också ett rätt avsevärt risktagande med pensionsspararnas pengar om man ska investera i det som Valter Mutt kallar framtidsbranscher. Hur vet han att de inte kraschar?

Anf. 198 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Pensionskapitalet användes redan under det stora bostadsbyggnadsprogrammet på 60-talet, som den tidens borgerliga politiker också var för. Energisanering av miljonprogramsområdena skapar stora vinster. Om man satsar på sol och vind skapar det vinster. Om vi fortsätter som i dag med en spekulativ finanskapitalism skapar det helt ohållbara förluster.

Anf. 199 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Så har den nya mandatperioden rullat i gång. För min egen del innebär det att jag har bytt politikområden; från EU-nämnden och miljö- och jordbruksutskottet till skatteutskottet och finansutskottet. Det är från klimat, havsmiljö, EU:s jordbrukspolitik, biologisk mångfald med mera till pengar och särskilt hur samhället med hjälp av skatter ska finansiera välfärden, omfördela bördorna mellan rika och fattiga, främja klimatomställningen och utöva en restriktiv alkoholpolitik med mera.

Många siffror lär det bli att ta ställning till de närmaste åren. Men bakom dessa siffror döljer sig människors och naturens väl. Det är en stor och spännande utmaning att ta sig an skattefrågorna.

Hur ska man då se på skatter? Det finns en hel del kända citat man kan referera till. I en strof i *Internationalen*, som vi i och för sig inte brukar sjunga så ofta, sjungs: ”Båd’ stat och lagar oss förtrycka, vi under skatter digna ner.” Det är en text som inte känns så bekväm för oss i dag i dessa dagar av försvar för finansieringen av välfärdsstaten.

Ett annat senare citat är den socialdemokratiska socialministern Gustav Möllers uttalande om att ”varje förslösad skattekrona är en stöld från folket”. Det uttalandet har fortfarande sin aktualitet i meningen att naturligtvis måste de skatteintäkter som stat och kommun tar in användas effektivt för avsedda ändamål.

Ett tredje ännu mer samtida citat är Mona Sahlin's uttalande att om man är socialdemokrat tycker man att det är häftigt att betala skatt. Även om jag själv inte skulle använda ordet häftigt delar naturligtvis jag och andra vänsterpartister andemeningen i Sahlin's uttalande.

Låt mig så här i mitt första skattepolitiska inlägg i kammaren få repetera syftet med vårt skattesystem. Enligt skattelagstiftningen är ett primärt syfte att täcka det allmännas utgifter, det vill säga att finansiera den offentliga sektorn och framför allt det vi i dagligt tal kallar välfärden: skolan, vården och omsorgen. Men skatter används också i fördelningspolitiskt syfte och för att styra beteenden, till exempel med avseende på klimat och miljö eller folkhälsan. Skatter kan också användas i stabiliseringspolitiskt syfte, det vill säga höjas under tider av högkonjunktur respektive sänkas under lågkonjunktur, för att hålla igen respektive stimulera efterfrågan.

Dessutom finns ett antal principer för hur skatten bör tas ut: att det ska vara ”skatt efter bärkraft”, att det ska finnas en koppling mellan skatt

och förmån, att skattesystemet ska vara rationellt, enkelt, kontrollerbart, legitimt, rättssäkert, likformigt med mera. Om såväl syftet med skattesystemet som principerna finns det nog en ganska bred enighet, även om vi lägger fokus på olika delar av detta skattesystem.

Mer intressant och politiskt blir det, herr talman, om vi börjar gå in och tittar på skatteintäkternas storlek, fördelning och användning, inte minst eftersom det återspeglar olika partiers ambitioner inom välfärdspolitiken och klimatomställningen.

Enligt budgetpropositionen för nästa år kommer skattekvoten under perioden 2011–2014 att ligga på knappt 45 procent, vilket är avsevärt lägre än till exempel i slutet på 1980-talet, då andelen var drygt 50 procent och då vi hade i stort sett full sysselsättning. Det var en skillnad på ca 5 procent av bnp, i dag motsvarande ca 165 miljarder kronor. Det motsvarar på ett ungefär de skattesänkningar som regeringen Reinfeldt har genomfört under föregående mandatperiod.

Det är mot den bakgrunden intressant att läsa vad den socialdemokratiska statsvetaren och debattören Bo Rothstein häromdagen skrev i en debattartikel med rubriken ”Därför har socialdemokratin havererat”. Rothstein hänvisar i sin artikel till nobelpristagaren och ekonomhistorikern Douglass North, ”som i sin senaste bok (*Violence and Social Orders*) går till kraftigt angrepp mot idén att en effektiv marknadsekonomi kräver en liten offentlig sektor och låga offentliga utgifter. Tvärtom säger North och hävdar att i länder vars BNP per capita överstiger 20 000 dollar om året är andelen offentliga utgifter i genomsnitt 53 procent av BNP”, det vill säga ca 100 miljarder kronor mer.

Mycket talar, herr talman, för att Rothstein och North har rätt. I utvecklade välfärdssamhällen där invånarna ställer berättigade krav på välfärd, kollektivtrafik och universitet i världsklass är det både nödvändigt och effektivt med en högre skattekvot än den Sverige har i dag. Det är därför en huvuduppgift för en vänster värd namnet att ta strid för en skattefinansiering efter förmåga som är tillräckligt hög för de politiska mål vi kämpar för.

Men nog kan en vän av ordning fråga sig: Betyder detta att arbetarrörelsen måste börja sjunga den glömda versen i *Internationalen* igen, där det står att ”vi under skatter digna ner”? Nej, herr talman, det finns pengar på andra ställen att ta av. Världens samlade finansiella tillgångar har mångdubblats under nyliberalismens och marknadsfundamentalismens guldålder. Det finns andra skattekällor.

Nej, vi dignar inte ned under höga skatter – tvärtom. Om vi gemensamt betalar välfärden genom skatter och samtidigt lever upp till Möllers påminnelse blir det ett kostnadseffektivt sätt att betala och ta ansvar för den trygghet och frihet som en bra välfärd för alla innebär. Ja, då blir det just häftigt att betala skatt!

Anf. 200 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det var ett intressant ideologiskt anförande som Jacob Johnson höll, tycker jag. Det var en lovsång för de höga skatternas inte bara försvar utan också höjande.

Jag tycker det är viktigt att diskutera det, inte minst ur Vänsterpartiets synpunkt. Har vi en rimlig beskattning på arbete? Man kan beskatta kapital, insatsvaror och konsumtion. Men Jacob Johnson företräder uppenbar-

ligen den kategori som tycker att arbete är något särskilt viktigt som ska beskattas särskilt hårt.

Där går en viktig skiljelinje mellan den uppfattning som den här regeringen och de partier som står bakom den företräder och den linje som Jacob Johnson företräder.

Jag tror för min del att människor uppskattar den ökade friheten att använda sina pengar till vad man själv helst vill, om man inte har så oerhört hög skatt på just arbete.

Anf. 201 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Gunnar Andrén hörde kanske inte riktigt slutet av mitt anförande, som blev lite komprimerat på grund av tidsbrist.

Jag hänvisade till att världens samlade finansiella tillgångar från att vara ungefär lika stora som världens samlade bnp år 1980 har ökat till att vara ca 3,5 gånger större år 2007. Vi har alltså fått en enorm tillväxt av finanskapitalet. Det kanske ger en fingervisning om hur jag tycker att vi ska finansiera en större del av de ökade skatterna.

Anf. 202 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Det beror på vad man menar med kapital. Som jag framfört tidigare tycker jag att det är bra att vi har lyft ut bostäderna från kapitalbeskattningen. Jag tror inte att någon människa tycker att den egna bostaden ska beskattas över huvud taget.

Men min fråga går ändå till Jacob Johnson: Anser Jacob Johnson och hans parti att den nuvarande beskattningen av arbete är optimal, eller ska man höja den ytterligare? Jag tycker att det har varit väldigt bra att vi har kunnat sänka skatten på just arbete, för det är liksom det mest centrala av allt. Sänkt skatt på arbete är bra.

Anf. 203 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Att dagens beskattning av inkomster är optimal tror jag varken Gunnar Andrén eller jag tycker. Den går naturligtvis alltid att förbättra.

Jag vill ha en starkare fördelningspolitisk profil, till exempel att du och jag skulle kunna betala ett antal tusenlappar mer i månaden i skatt. Det tror jag att vi klarar av ganska lätt.

Anf. 204 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! Jacob Johnson sade att en huvuduppgift är att verka för en skattepolitik värd namnet, om jag kommer ihåg hans uttalande rätt. Men snarare verkar han tycka att huvuduppgiften är att verka för höjda skatter med 100 miljarder, om man ska dra slutsatser av hans anförande.

Alliansregeringen har under de fyra senaste åren lyckats med att både göra stora satsningar på välfärden i kommuner och landsting i form av höjda statsbidrag, kömiljard och mycket annat och ge människor rejält med pengar kvar i plånboken om man jobbar.

Tycker Jacob Johnson att det är dåligt att både satsa på välfärden och sänka skatterna? Är han emot den typen av ekonomisk politik som både ger människor mer skatt och ger mer pengar till välfärden?

Anf. 205 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! I slutet på 80-talet hade vi en högre skattekvot och också en mycket lägre arbetslöshet. Som jag sade tidigare finns det väldigt stora behov i samhället. Vi behöver bättre skolor, forskning och utbildning, och vi behöver satsa på infrastrukturen. Det är ungefär som Jonas Sjöstedt sade tidigare: Vi ska investera oss ur arbetslöshetskrisen efter de samhällsbehov som finns. Då kan staten och samhället gå före och vara ett lokomotiv i den satsningen och i stor utsträckning finansiera med skatter.

Anf. 206 ANDREAS NORLÉN (M) replik:

Herr talman! I mitt anförande talade jag om vikten av drivkrafter: drivkrafter för arbete, för företagande och för investeringar. Har Jacob Johnson någon förståelse för att människor faktiskt vill ha en morot för att satsa på företag eller för att satsa på att arbeta mer eller investera i Sverige – eller lever han i tron att om man chockhöjer skatterna i Sverige kommer vi ändå att ha gott om utländska investeringar, gott om människor som vill satsa på företagande, gott om människor som vill arbeta mer?

Anf. 207 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Den starkaste drivkraften tror jag är alla människors önskan att vara med och bidra, att kunna försörja sig själva, att få ett jobb. Det tror jag är den starkaste drivkraften. Då måste det också finnas jobb att få. Det kan man få genom att satsa på de eftersatta samhällsbehov som vi alla vet finns.

Anf. 208 CECILIA BRINCK (M):

Herr talman! Syftet med skatteutjämningssystemet är att utjämna skillnader i skattekraft och strukturella kostnader mellan kommunerna. Det finns ett motsvarande system för landstingen. Jag ifrågasätter inte alls behovet av ett sådant system; det är stort och det kommer att fortsätta att vara stort. Men det skatteutjämningssystem som vi har i dag slår snett. Det har fått konsekvenser som ingen förmodligen hade räknat med men som är ganska svåra att hantera. Jag ska försöka belysa några av dem.

För kommunerna omfattar skatteutjämningssystemet i dag strax under 50 miljarder kronor. Staten står för huvuddelen – drygt 45 miljarder. De resterande miljarderna betalades 2009 av tolv kommuner. Nio av dem ligger i Stockholms län. De tre som inte gör det är Oxelösunds kommun, Lomma kommun och Vellinge kommun.

Motsvarande system för landstingen är ännu lättare att berätta om. Där finns det nämligen bara en nettobetalare, och det är Stockholms läns landsting. Alla andra landsting och regioner är nettomottagare i systemet.

Problemen med systemet är många. För det första är det så komplicerat att de flesta som fattar beslut om det i kommuner och i landsting förmodligen inte vet eller kan förutse vilka konsekvenser besluten får. Det är i sig ett rätt stort bekymmer att vi har ett system som omfattar så mycket pengar men som är så snårigt att de som förvaltar det bara i undantagsfall begriper hur det fungerar. Jag betraktar mig själv som åtminstone rimligt normalbegåvad. Jag har sysslat med kommunalpolitik i många år, men jag ska villigt erkänna att det finns mycket i skatteutjäm-

ningssystemet som jag inte har en aning om hur det fungerar trots idogt studium.

Men det allvarligaste är kanske inte de komplicerade reglerna; det finns väl antagligen någon någonstans som förstår allihopa. Det är i stället de konsekvenser som systemet har, som syns på flera plan och som har förstärkts med åren trots att vi har lappat och lagat systemet och försökt motverka de negativa konsekvenserna.

En kommun som arbetar för att öka sin ekonomiska tillväxt, som arbetar för att attrahera nya företag och för att skapa en kommunal struktur som gynnar företagande och som gynnar investeringar straffas för det genom att kommunen får betala mer i utjämningsbidrag än vad man får in i form av ökade skatteintäkter. Det finns många delsystem i detta, och det är nämligen så att delsystemet för utjämning är så långtgående att det resulterar i praktiskt taget samma skattekraft efter utjämningen. Man frågar sig: Vilka är då incitamenten för att skapa ett gott näringslivsklimat? Vilka är då incitamenten för att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik, att sköta kommunens affärer och att förvalta skattebetalarnas pengar på ett gott sätt?

Herr talman! Det är inte heller rimligt att i stort sett hela kommunernas kostnad i systemet bärs av kommunerna i Stockholms län. Skatteutjämningsystemet har utretts flera gånger. Just nu pågår ytterligare en översyn. Men det går inte att hålla på att lappa och laga hur mycket som helst i det existerande systemet. Det blir bara krångligare och mer svår genomträngligt. De negativa effekterna får man inte bort.

De som försvarar systemets utformning invänder här: Pengarna går ju till kommuner och landsting i glesbygden! Pengarna går ju till områden som brottas med problem och utmaningar som de faktiskt inte kan klara av på egen hand! Men så är det ju inte, eller åtminstone i ganska liten utsträckning. Visserligen får Norrlandskommunerna mest utjämningsbidrag per invånare – i snitt lite drygt 10 000 kronor. Men det är inte där de stora pengarna hamnar. Det är inte det som belastar systemet. De stora pengarna hamnar i stället i Malmö, Göteborg, Norrköping, Örebro, Helsingborg och Jönköping. För Malmös del är det drygt 3 miljarder och för Göteborgs del ungefär hälften så mycket. De stora vinnarna är alltså expansiva tillväxtområden i södra, västra och mellersta Sverige.

När det gäller systemen för utjämning mellan landstingen finns det, som jag sade, bara en enda nettobetalare. Det är Stockholms läns landsting, som betalar ungefär 1,3 miljarder in i systemet. Alla andra landsting är nettomottagare. Mest pengar går inte alls till Norrland, utan mest pengar går till Region Skåne – 3,6 miljarder. Västra Götaland får 3,4 miljarder och på tredje plats kommer Östergötland med 1,2 miljarder.

Från det landsting som har landets högsta landstingsskatt, nämligen Stockholms läns landsting, går alltså stora summor pengar ut till resten av Sverige. Så blir det eftersom dessa kommuner och landsting har lägre skattekraft än Stockholmskommunerna. Det handlar inte om att de strukturella kostnaderna är högre. Det är inte dyrare att bedriva offentlig verksamhet i Göteborg och Malmö än vad det är i Stockholm.

Den praktiska konsekvensen är att Stockholmsregionen ekonomiskt stöttar de två andra storstadsregionerna – expansiva tillväxtregioner. Detta påverkar negativt dels Stockholmsregionens möjligheter att lösa

sina egna problem, dels vår möjlighet att stödja dem som ju skulle stödjas när systemet infördes, nämligen glesbygdsområdena.

På sikt utgör detta skatteutjämningsystem ett hot mot utvecklingen inte bara i Stockholms län utan i hela Sverige. Det motverkar de positiva effekterna av tillväxt och motverkar därmed ekonomisk utveckling.

Herr talman! Vi behöver ett system för utjämning mellan kommuner och landsting. De offentligt finansierade välfärdstjänsterna måste kunna garanteras även i områden där skattekraften är låg och där förutsättningarna är besvärliga. Men dagens system fungerar inte. Det måste ändras. En lösning kan vara att staten tar det fulla finansieringsansvaret. Staten bär ju redan 95 procent av finansieringsansvaret. På det sättet bestraffas inte längre kommuner som arbetar för att förbättra sitt näringslivsklimat och sin skattekraft. Framför allt ställs inte kommuner och landsting mot varandra, vilket sker i dagens system.

Anf. 209 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Det vore dystert om det är Cecilia Brincks mening som förebådas i Moderaternas ställningstagande i den kommitté som nu har att överse inkomstutjämnningen.

Jag skulle vilja fråga dig, Cecilia Brinck: Tror du att benägenheten att utveckla en kommun är mindre för kommunalmän och kommunalkvinnor i Borgholm – för att ta en sydlig kommun – än i Täby, en Stockholmskommun? Tror du att benägenheten att arbeta för kommunens utveckling är mindre hos kommunpolitikerna i Borgholm än i Täby?

Anf. 210 CECILIA BRINCK (M) replik:

Herr talman! Jag tror att benägenheten hos kommunpolitiker att arbeta för att utveckla och förbättra situationen i sin kommun minskar när man tar ifrån dem incitamenten att göra det. Jag tror att benägenheten att bedriva ett aktivt förbättringsarbete minskar när man inte får behålla frukterna av det goda arbetet och när man faktiskt bestraffas när man ökar sin skattekraft genom att man arbetar för att dra nya företag och verksamheter till kommunen. Det tror jag minskar kommunalpolitikernas benägenhet att arbeta för att förbättra situationen.

Anf. 211 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Från Täby, med 160 procent av medelskattekraften, reser man som semesterfirande till Borgholm, med 70 procent av medelskattekraften. Och Cecilia Brinck orkar påstå att Borgholmsborna, och särskilt deras förtroendevalda, idkar slöhet och inte vill arbeta för att utveckla sin kommun. Men det går bra att åka dit och sola sig! (Applåder)

Anf. 212 CECILIA BRINCK (M) replik:

Herr talman! Nu slåss Peter Persson mot en motståndare som inte finns. Inget av det han nu angrep mig för ingick i det jag sade.

Jag tror att kommunalpolitiker – de jag har träffat i olika sammanhang – arbetar så mycket som de känner att de kan för att förbättra situationen i sina kommuner. Men vad händer om de inte får behålla följderna och frukterna av det de gör? Om incitamenten för att sänka kommunals-

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

*Ekonomisk politik och
skatter*

katten och för att bedriva ett aktivt arbete i kommunen minskar gör man självfallet inte detta riktigt lika flitigt.

Anf. 213 JOHNNY MUNKHAMMAR (M):

Herr talman! Så här i inledningen av en mandatperiod borde man ägna sig mer åt att tänka nytt än åt att gräva nya och gamla skyttegravar mellan partierna. Jag tänkte därför ta upp ett mer långsiktigt och internationellt perspektiv än vad som kanske annars är gängse i den här typen av debatter.

Jag tänker ställa frågan: Finns det någon övergripande inriktning på den ekonomiska politiken som kan främja tillväxt, sysselsättning, fattigdomsbekämpning, sociala framsteg och upplevt välmående hos befolkningen? Svaret är ja. Det kan kallas ekonomisk frihet.

Ekonomisk frihet är också ett samlingsbegrepp för ett antal olika företeelser som handlar om hur lätt det är att starta företag, hur mycket makt man har över den egna inkomsten, hur lätt det är att handla med utlandet, i hur många branscher man får bedriva företagsamhet och om hur lätt det är att konkurrera med andra företag.

Det är ett antal företeelser som tillsammans anger hur stor den ekonomiska friheten i ett visst land är. Detta utvärderas av Heritage Foundation och Wall Street Journal varje år i *Index of Economic Freedom*. Det har gjorts i ett antal år, och det bygger på alla tillgängliga data från OECD, Världsbanken och andra, som är objektiva och som vi alla grundar våra analyser på.

Där har man kommit fram till att under 25 år i stort sett har den ekonomiska friheten i världen ökat. Mellan länder – det kan kallas globalisering – och inom länder har den ekonomiska friheten ökat. Det har blivit lättare att handla, lättare att driva företag, lättare att investera. På massor av sätt har den ekonomiska friheten ökat runt om i världen. Och vad har det gett för effekter: Jo, det har gett en fördubbling av den genomsnittliga inkomsten per person i världen. Det har lett till den snabbaste minskningen av den extrema fattigdomen hittills i världen. Vi har sett hundratal miljoner människor i Kina och Indien framför allt men också på andra ställen som har lämnat den extrema fattigdomen och gått in i en mycket bättre levnadsstandard, tack vare den ekonomiska friheten. Tack vare chansen för de här människorna att bygga sig en bättre framtid har de byggt sig en bättre framtid, och fattigdomen har minskat och de sociala framstegen är stora.

Tyvärr kunde man notera i den senaste upplagan av indexet att under finanskrisen minskade för första gången den ekonomiska friheten i hälften av alla världens länder. Då kan man fråga sig: Vad gjorde de? Jo, framför allt ägnade de sig åt att spendera enormt mycket pengar från skattebetalarna, skapa stora underskott och stora stimulansprogram. Då kan man fråga sig: Gick det bättre för de länderna i finanskrisen? Svaret är: Nej, de länder som drog på sig stora underskott och skulder genom stimulansprogrammen fick inte en bättre utveckling. Det är de som nu sitter mest fast, Spanien och Storbritannien, i underskott och inte har tillräcklig tillväxt.

En annan poäng som är relevant i sammanhanget kommer från en ny studie och handlar om att en aspekt av den ekonomiska friheten är den fria rörligheten. Det är nämligen så, och det kanske kunde vara relevant

att ha några representanter för det parti här i kammaren som inte gillar invandring, att det finns en studie som visar att ju mer invandring man har i ett land, desto mer stiger lönerna för dem som bor i landet. Det finns ibland en uppfattning att invandring skulle sänka löner. Så är det inte. Tvärtom ökar lönerna om man har stor invandring, och fri rörlighet är centralt för ekonomisk frihet.

Man kan också se att ju friare arbetsmarknaden är i ett land desto mer ökar lönerna, tack vare invandringen, så det är inte så att vi behöver en massa regleringar på arbetsmarknaden och en massa avtal av olika slag för att se till att invandringen inte leder till lönedumpning. Tvärtom leder en fri arbetsmarknad och en fri invandring till höjda löner.

Så kommer vi till Sverige. Under de 25 åren som den ekonomiska friheten har ökat i världen har den också ökat dramatiskt i Sverige, därför att vi har avreglerat marknader, sålt statligt ägande i företag, sänkt marginalskatter, gjort Riksbanken oberoende, fått låg inflation – massor av saker som har ökat den ekonomiska friheten och öppnat nya sektorer för företagande. Detta har också gett Sverige en mycket bättre ekonomisk utveckling. Det har skett under såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar. Socialdemokraterna kanske gjorde det delvis motvilligt, men de har också varit med på den resa som handlar om ökad ekonomisk frihet i Sverige. Faktum är att Sverige är ett av de länder i Europa som har ökat den ekonomiska friheten allra mest. Vi har därför klarat oss väldigt bra.

Nu är då frågan: Ska vi fortsätta att öka den ekonomiska friheten i Sverige? Ska vi fortsätta att öppna nya branscher för företagande och avveckla offentliga monopol? Ska vi sälja statligt ägande i företag och ta ned skatterna, så att vi kan fortsätta på den framgångsväg som har varit Sveriges under mycket lång tid och som har varit en framgångsväg för alla de länder som har ökat sin ekonomiska frihet i 25 år? Mitt enkla svar är: Ja, vi ska fortsätta att öka den ekonomiska friheten, för det är framgångsvägen. Det visar inte minst 179 länder och det visar också Sverige. Vi ska inte ägna oss åt den vänstersväng som förutspåddes före valet med skattechocker och bidragshöjningar. Det sade också väljarna, klokt nog, nej till.

Jag skulle snarare vilja förorda att vi sätter upp ett ambitiöst mål. Sverige är i dag på plats 21 av 179 – ett av världens ekonomiskt friaste länder. Det är klart att vi ska till topp tio.

Anf. 214 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Munkhammar talade tidigare i dag drömskt om det skatetryck som fanns på Erlanders tid. Tidigare generationer socialdemokrater har ju en benägenhet att upptas i Moderaternas famn, trots att det nog trotsar deras egen vilja.

Nu vill jag fråga dig, Munkhammar: Vilken är din ideala skattenivå? Vilken skatteandel vill du ha av bnp i dag? Vilket är ditt mål?

Den andra frågan är: När människors inkomster stiger, när skatterna minskar, när utrymmet i börsen blir större och om man vill ha en bättre standard på dagis och skola, ska man då kunna använda den egna plånboken och köpa en bättre standard i den verksamheten?

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Ekonomisk politik och
skatter

Anf. 215 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Herr talman! Svaret på frågorna om skattetrycket är att man inte på förhand kan säga exakt vilket skattetryck man ska landa i. Jag kan bara konstatera att vi har ett stort utrymme i Sverige och de flesta andra länder att fortsätta att sänka skatter för att göra så att människor får mer pengar kvar, att man kan leva på sin lön. Företag behöver behålla sina pengar för att kunna anställa och för att kunna göra investeringar. Så på massor av sätt behöver vi fortsätta att också på skatteområdet öka den ekonomiska friheten, så att människor har mycket mer pengar att röra sig med och så att vi kan investera och skapa nya jobb.

Man kan ställa motfrågan: Vilket skattetryck vore det ideala om du skulle bestämma? Är det 50 procent, är det 60 procent? Det fanns en person i er tidigare rödgröna koalition här som talade om en dramatisk skattehöjning. Delar du den uppfattningen?

Anf. 216 PETER PERSSON (S) replik:

Herr talman! Svara på min fråga nästa gång, Munkhammar: Ska den egna plånboken kunna öppnas för att köpa det som dras undan när skatterna minskar?

Mitt svar på din fråga är: Fixeringen hos socialdemokratin finns inte där utan i ett fungerande välfärdssamhälle. Skatterna är inte ett mål, de är ett medel.

Anf. 217 JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik:

Herr talman! Svaret på frågan om tillgången till välfärdstjänster är den att vi under den förra mandatperioden har sett till att både sänka skatter och satsa mer pengar på välfärdstjänsterna. Det har gjort att tillgången har blivit bättre. Till exempel har köerna till sjukvården minskat. Det är den politik som vi tänker fortsätta att förordas.

Ifall människor känner ett behov av att köpa sig bättre tjänster är det ett misslyckande. Och det är ett misslyckande som tidigare har skett och som vi försöker komma förbi genom att öka tillgängligheten, för alla ska ha tillgång till den bästa utbildningen och till den bästa sjukvården.

(forts. 9 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.26 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.30, då statsminister Fredrik Reinfeldt (M) skulle lämna information från Europeiska rådets möte den 28 och 29 oktober.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.30.

Anf. 218 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! Europeiska rådet träffades i Bryssel den 28 och 29 oktober under ledning av den valde ordföranden Herman Van Rompuy. I fokus för mötet stod som förväntat den ekonomiska styrningen i unionen. Herman Van Rompuy presenterade slutrapporten från den ekonomiska expertgrupp, den så kallade task force, som han lett sedan mars i år. Diskussionen kom till stor del att koncentreras till en specifik del av expertgruppens rapport, nämligen den permanenta krishanteringsmekanismen. Denna föreslås ersätta den tillfälliga krishanteringsmekanism som varar till 2013 och som tillkom i samband med den ekonomiska krisen i Grekland.

Toppmötet behandlade också förberedelserna inför G20-mötet i Seoul den 11–12 november och klimatmötet i Cancún i början av december. Därutöver diskuterades EU:s kommande toppmöten med USA, Ryssland, Ukraina, Indien och Afrika.

Herr talman! Det nya Lissabonfördraget har varit i kraft under mindre än ett år. Processen som ledde fram till antagandet av Lissabonfördraget sträckte sig nästan över en tioårsperiod. Det var först under det svenska ordförandeskapet förra hösten som de sista knutarna kunde lösas upp och fördraget träda i kraft.

Jag vet därför av egen erfarenhet hur svårt och känsligt det kan vara för medlemsländer att anta fördragsändringar. Entusiasmen var också begränsad bland flertalet medlemsländer i torsdags och fredags när det stod klart att vi åter kommer att behöva justera fördraget för att inrätta den permanenta krishanteringsmekanismen.

Jag vill dock understryka en viktig sak. Toppmötet var rörande enigt om att det denna gång handlar om en begränsad justering av förslaget enkom i avsikt att inrätta den permanenta krishanteringsmekanism som Europas ekonomier så väl behöver.

Även om den svenska ekonomin är god är situationen fortsatt bräcklig i många andra medlemsländer. Vi kan inte heller utesluta att vi får se ytterligare en kris av samma dignitet som den grekiska. Detta kräver god beredskap, vilket är något som Sverige har allt att vinna på inte minst då svenska jobb och svensk välfärd är starkt beroende av att resten av Europa producerar och konsumerar. Sverige kan som bekant inte isolera sig från en kris i Europa när 60 procent av vår export går till europeiska länder.

Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy kommer nu att konsultera medlemsländerna för att vid toppmötet i december föreslå vilka fördragsjusteringar som kan bli aktuella. Kommissionen kommer i sin tur, i nära samarbete med Herman Van Rompuy, att utarbeta ett förslag om hur den permanenta krishanteringsmekanismen ska se ut. Tanken är att även denna rapport ska vara klar till toppmötet i december. Detta är bra. Jag påtalade vid mötet vikten av att krishanteringsmekanismen vilar på ett solitt regelverk för att kunna bli effektiv.

Vid toppmötet i december kommer Europeiska rådet också att kunna granska ett förslag till krishanteringsmekanism innan vi tar ställning till typen av fördragsjustering. Vi kommer också att ha kommit en bit på väg

i behandlingen av de förslag om skärpt ekonomisk styrning som kommissionen presenterade i slutet av september.

Jag underströk också vid toppmötet att krishanteringsmekanismen bör vara öppen för deltagande av samtliga medlemsländer som så önskar.

Herr talman! Jag tillsammans med många andra stats- och regeringschefer framförde tveksamheter inför förslaget att suspendera rösträtten för ett land som allvarligt bryter mot EMU:s grundläggande principer. Det skulle kräva en mycket större fördragsändring samtidigt som ändringen inte är nödvändig för att inrätta den permanenta krishanteringsmekanismen. Dessutom skulle en sådan fördragsändring sannolikt föranleda komplicerade folkomröstningar i ett antal medlemsländer och därmed till och med kunna riskera inrättandet av krishanteringsmekanismen.

I slutsatstexten ges nu bara ett icke tidsbestämt uppdrag till Herman Van Rompuy att konsultera medlemsländerna gällande euroländernas rättigheter att delta i beslutsfattande i EMU-relaterade processer vid ett permanent hot, som det uttrycks, mot hela euroområdet stabilitet. Detta är en förbättring dels för att det handlar om en betydande urvattning av det tysk-franska förslaget, dels för att det inte berör Sverige.

Herr talman! Vid toppmötet hölls en intressant diskussion om de avsevärda budgetnedskärningar som flera medlemsländer nu tvingas göra. Inte mindre än 24 av EU:s 27 medlemsstater är föremål för underskotts-förfarande inom EU:s stabilitets- och tillväxtpakt. Dessa länders budgetunderskott överstiger gränsvärdet på 3 procent. Den genomsnittliga offentliga skuldsättningen stiger nu mot 90 procent av bnp i EU samtidigt som det är avsevärt högre i flera länder.

Allt detta har lett till betydande sparpaket i många länder. Senast såg vi Storbritannien lägga fram budgetnedskärningar på 81 miljarder pund över nästa fyraårsperiod. Den brittiska finansministern George Osborne har också talat om nedskärningar motsvarande 490 000 jobb i den offentliga sektorn.

I skarp kontrast till denna situation befinner sig Sverige som genomgår en snabb återhämtning och vars finansiella sparande bedöms vara tillbaka på överskott redan om något år, och det utan att behöva ta till nedskärningar eller skattehöjningar för att nå dit.

Diskussionen utmynnade i slutsatser om att även EU:s budget och nästa finansiella perspektiv måste reflektera den budgetkonsolideringsprocess som nu pågår i många EU-länder.

Jag undertecknade dessutom tillsammans med tolv andra medlemsländer ett brev som klargör att Europaparlamentets förslag att höja EU:s budget för år 2011 med 6 procent är oacceptabelt. Vi kan inte tänka oss mer än den av rådet beslutade nivån på 2,91 procent. För svenskt vidkommande är redan 2,91 procent en för hög nivå, men med denna nivå lyckades vi forma en så kallad blockerande minoritet mot Europaparlamentet.

Herr talman! Vi diskuterade också förberedelserna inför G20-mötet som ska hållas den 11–12 november i Seoul. Huvudpunkterna på detta möte rör G20:s tillväxtramverk, tidigare åtaganden på finansmarknadsområdet och styrnings- och inflytandereformerna i IMF.

Vi berörde också kort förberedelserna inför klimatmötet i Cancún. Vi enades bland annat om att i mars återkomma till frågan om EU kan minska sina växthusgasutsläpp ytterligare.

Slutligen diskuterade vi förberedelserna för EU:s kommande toppmöten, som jag nämnde, med USA, Ryssland, Ukraina, Indien och Afrika.

Jag är nu beredd att svara på ledamöternas frågor.

Prot. 2010/11:9
3 november

*Information från
regeringen*

Anf. 219 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporteringen. Vi socialdemokrater tycker att det viktigt att göra denna fördragsändring för att åstadkomma en permanent krishanteringsmekanism. Vi tycker dock inte, och antar att regeringen delar vår uppfattning, att det är rimligt att länder som Tyskland och Frankrike går bakom EU:s rygg och gör upp egna agendor.

Vi vet att om EU inte har en permanent krishanteringsmekanism kommer Europas löntagare att drabbas. Därför tycker vi att det är rimligt att den görs.

Vi kräver dock, precis som vi krävt i EU-nämnden, att det är viktigt att nuvarande maktbalans enligt Lissabonfördraget hålls intakt. Det måste också ställas tydliga krav på att alla medlemsländer sköter sina statsfinanser, också när det inte är kris. Det får inte heller bli mer maktöverföring till EU. Detta är viktiga utgångspunkter för oss. Jag har förstått att det här följer de diskussioner som har varit i Bryssel, men jag skulle vilja att statsministern utvecklar sin syn på detta.

Anf. 220 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag tackar Marie Granlund för frågan. Vi gick naturligtvis igenom de fyra punkter som Socialdemokraterna framställde i EU-nämnden för att testa mot förenligheten med det som är slutsatserna. Vi menar att detta är fullt förenligt med det som Socialdemokraterna har framfört, givet att vi har begärt en analys av vilken avgränsad fördragsjustering som är möjlig. Vi återkommer till det i december.

Det möter på de punkter som Socialdemokraterna har tagit upp, bland annat ingen ytterligare kompetensöverföring. Att det ska täcka hela EU är också något som vi har framfört och som vi menar är förenligt med hur uppdraget är formulerat. Det gäller, som sagt, återkomst inför, under och efter toppmötet i december om den här frågan. Jag bedömer att vi har motsvarat de synpunkter som Socialdemokraterna framfört.

Anf. 221 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag tackar för de orden. Vi kommer att följa detta noga inför toppmötet i december.

Det finns hela tiden risk för att man tappas legitimitet. Det är stora rörelser på gång när man öppnar fördraget. Jag tror att jag talar för många här inne när jag säger att det inte är någon bra situation att göra tillägg till fördraget. Många rörelser sätts i gång.

Jag vill, precis som i EU-nämnden, göra ett medskick. För att man verkligen ska få legitimitet för det europeiska projektet tror jag att det är viktigt att man tar de sociala frågorna på stort allvar och ser till att den svenska arbetsrätten kan garanteras framöver.

Anf. 222 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Inför i princip varje toppmöte har vi ett fransk-tyskt förmöte. Vi ska vara ärliga och säga att i sina bästa stunder tar både Frankrike och Tyskland mycket stort ansvar både för att föra EU framåt och för att finansiera mycket av EU:s resurser. Ibland uppfattas det som att de har ett möte som försöker styra dagordningen för alla andra.

Jag tycker att det är värt att notera att EU:s slutsatser nu inte är exakt där den fransk-tyska överenskommelsen låg. Det är viktigt att komma ihåg. Det är EU-27 som nu förhåller sig till något som fransmän och tyskar har talat ihop sig om. I övriga delar får vi återkomma.

Det är välkända positioner från Socialdemokraterna när det gäller svensk arbetsrätt. Under den här diskussionen var det naturligtvis inte uppe. Man kan få säga det ändå, men det var inte föremål för någon diskussion under toppmötet.

Anf. 223 GUSTAV BLIX (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Det är bra att EU nu genom specialgruppen för ekonomisk styrning och kommissionens förslag tar steg mot bättre budgetdisciplin, ökad samordning och effektivare krishantering.

Tyvärr får man väl säga att den förra stabilitets- och tillväxtpakten varken gav den stabilitet eller tillväxt eller ens var den pakt som vi hade hoppats. Det är därför bra att vi nu kan gå vidare. Jag ser gärna att vi kan ta ytterligare steg på vägen för att, som Sverige och statsministern har drivit, få fler automatiska sanktioner mot dem som inte respekterar reglerna.

Min fråga gäller främst vägen framåt. Stabilitet är både bra och nödvändigt, men det är tillväxt och fler jobb också. Här har EU en viktig roll att spela. Det handlar dels om inre marknadsreformer dels om att den egna budgeten strävar mot tillväxt och fler jobb.

Statsministerns initiativ att tillsammans med tolv regeringschefskolleger skriva ett brev till rådets ordförande Van Rompuy är välkommet och bra. Att hålla emot Europaparlamentets 6-procentiga ökning är viktigt, inte minst nu när vi vet att både kommuner, regioner och länder genomfört stora åtstramningar och tuffa prioriteringar.

Min fråga till statsministern är: Vad har ni för förhoppningar om att brevet ska få effekt och att vi ska få den typ av budget som vi hoppas som leder till tillväxt och jobb i framtiden?

Anf. 224 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det ska enas om en budget utifrån förhandlingar mellan rådet och parlamentet. Parlamentets framställan om en 6-procentig ökning av parlamentets utgifter är provocerande i ljuset av att såväl stora som små ekonomier i Europa nu skär ned och skär ned mycket kraftigt när det gäller välfärd, polis och offentliganställda. Det användes som ett argument från flera att i ljuset av detta måste många visa återhållsamhet. Låt oss hoppas att det leder till en kompromiss om de 2,9 procent som trots allt har varit en utgångspunkt. Men det är för tidigt att säga. Det ska vara en fortsatt diskussion om detta.

På brittiskt initiativ fördes hela det kommande finansiella perspektivet in. Man sade att det, i ljuset av konsolideringsåtgärder, också måste

präglade de kommande diskussionerna när det gäller flerårsbudget. Det kan tyckas vara väl tidigt att väcka de frågorna. I EU:s planering talar vi om en budget som förhandlingsmässigt ska antas våren, eller möjligen hösten, 2012. Det finns uppenbarligen en stor iver att komma i gång med de diskussionerna redan nu. Även där har vi beställt fram ytterligare analyser till decembertoppmötet.

Prot. 2010/11:9
3 november

*Information från
regeringen*

Anf. 225 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

När svenska folket fick bestämma beslutade vi med stor majoritet att behålla en egen valuta. Det var ett beslut som har tjänat oss väl. Medan andra små länder i euroområdet utkant har fått problem när de skulle passa in sin ekonomi i en tvångströja sydd för de stora europeiska ekonomiernas behov har Sverige kunnat ha en ekonomisk utveckling byggd på en självständig penningpolitik och en självständig valuta.

Nu försöker man inom EMU lösa de problem som en centraliserad penningpolitik har ställt till med genom att också centralisera finanspolitiken. I de slutsatser som Fredrik Reinfeldt ställde sig bakom förra veckan ges EU-kommissionen möjlighet att granska de enskilda medlemsstaternas budgetar och att utifrån sina definitioner av ett uppsatt regelverk använda maktmedel om man uppfattar att någon stat inte följer det regelverk som de har definierat.

Utifrån detta måste man ställa ett par frågor. Att en centraliserad penningpolitik leder till en centraliserad ekonomisk politik i övrigt var just vad vi varnade för inför EMU-omröstningen. Jag tycker att det är huvudlöst att Sverige nu ska inordna sig under den centraliserade finanspolitiken. Det är framför allt respektlöst mot alla dem av oss som röstade nej till en sådan utveckling i Europa vid folkomröstningen 2003.

Hur har statsministern företrätt oss vid Europeiska rådets möte?

Anf. 226 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag delar inte riktigt Gustav Fridolins syn på fördelningen mellan penning- och finanspolitiken. Enligt min uppfattning är ECB och den europeiska penningpolitiken en grund på vilken mycket av Europas stabilitet har vilat genom finanskrisen. Det har snarare försökt dämpa följderna av väldigt svag finanspolitik i den meningen att många av Europas länder har mycket djupgående problem med offentliga finanser. Jag skulle snarare vilja säga att man inte så tungt kan lasta penningpolitiken för brister som finns i finanspolitiken med mindre än att det sätter tryck på den samlade eurons värde. Många beskrev det som att en i grunden tysk syn och tysk stark valuta skulle komma många fler till del genom att omvandlas till euro. Det byggde också på att man skulle få in ekonomier som var skötsamma och hade möjlighet att klara av att vara inom ett hårdvalutaområde. Det är bitvis det som diskussionen fortsatt handlar om.

Kom länder in för tidigt? Är flera av dessa ekonomier inte tillräckligt välskötta och har de inte tillräckligt god ordning på offentliga finanser? Vi har haft en stabilitets- och tillväxtpakt som ska finnas till stöd, men som inte har använts eller fungerat fullt ut, som en tidigare frågeställare påpekade.

Jag skulle vilja vända på ordningen. Det var också min poäng. Det måste börja i bättre skötsel av nationell finanspolitik. Vi hade gärna sett minimiregler för den typ av budgetramverk som vi nationellt har i Sverige sedan mitten av 1990-talet. Med god ordning i offentliga finanser i vart och ett av medlemsländerna – det kan gälla både inom eurozonen och utanför – blir det större och bättre utrymme för penningpolitiken att verka för den stabilitet som är deras uppgift att utföra men som de inte är ensamma om inom ramen för den ekonomiska politiken.

Vad är då att säga om det svenska beslutsfattandet? Det är rätt att svenska folket enligt folkomröstningsresultatet bestämde att vi inte skulle träda in i det tredje steget av EMU, det vill säga övergå till euro. Men vi har fortsatt en del av EMU:s ambitioner. Även om man respekterar svenska folkets beslut är vi i EU:s syn fortsatt på väg in i euron utan den typ av undantag som en del andra länder har. Vi brukar påpeka att vi får respektera vad svenska folket sade.

Anf. 227 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Man får väl tacka för att statsministern respekterar vad svenska folket sade. Respekten i den övriga EU-kretsen verkar något begränsad när de ser Sverige – efter ett klart och tydligt nej till deltagande i tredje steget i EMU – vara på väg in i just den valutaunionen.

Problemen med att ha en gemensam penningpolitik när man skiljer sig åt så mycket när det gäller den ekonomiska politiken inom euroområdet är problem som vi har sett och som statsministern nu verkar dela problembeskrivningen av. Det leder till att man måste passa ihop den ekonomiska politiken för hela valutaområdet.

Men frågan kvarstår. Varför ska vi som har valt att stå vid sidan av och ha fördelarna med en självständig valuta anpassa oss till denna ekonomiska politik? Varför ska vi underkasta oss EU-kommissionens definitioner av regelverket och inte förbehålla oss rätten, som till exempel Storbritannien kommer att göra, att själva definiera vad en sund och klok finanspolitik och ekonomisk politik är?

Anf. 228 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Poängen, Gustav Fridolin, är att den skötsel som vi underkastar oss själva också är den skötsel som alla andra har att följa. Fungerar det över hela Europa spiller vi inte varandras problem över till varandra. Då blir det i grunden bättre ekonomiska förhållanden i Europa. Det är hela tanken.

Den här idén att det skulle vara väldigt mysigt att få stå vid sidan av och missköta sig lite grann är helt enkelt alltför prövad och befunnen alltför kostsam för det land som missköter sig men också därför att det påverkar grannländerna. Det är det som vi har försökt åtgärda. Att Europa blir bättre på att samordna är någonting som vi snarare välkomnar, givet att vi har genomfört en rambudgetpolitik som skapar stor skötsamhet i svensk ekonomi. Det är bara så att det måste se likadant ut också i övriga Europa.

Anf. 229 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Resultatet av detta toppmöte blir ett principbeslut om en ny permanent krismekanism. Det är helt klart att euroländerna omfattas i

detta principbeslut. Statsministern var även inne på att icke-euroländer skulle inkluderas och nämnde att det är Sveriges strävan att samtliga länder ska vara med.

Då är min fråga: Hur ser prognosen ut? Vilka är invändningarna mot att Sverige och andra icke-euroländer ska vara med?

Min andra fråga är rak: Vilka förpliktelser innebär det, och hur gynnar eller missgynnar det Sverige att vara med i denna mekanism? Vilka rättigheter och skyldigheter kommer Sverige att ikläda sig med ett sådant svenskt medlemskap i denna mekanism?

Anf. 230 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det står nu mycket tydligt att både krishanteringsmekanismen och mycket av detta arbete för att få bättre stabilitet i Europas ekonomier till att börja med är koncentrerat till eurozonen, alltså 16 av medlemsländerna. Man kan sedan säga att de av övriga länder som står utanför eurozonen och som vill också få ansluta sig. Det förutsätts att det i realiteten kan handla om alla utom Storbritannien. Storbritannien har en särskild opt-out. Men det ska då noteras att David Cameron under toppmötet också i mediekommentarer påpekade vikten även för Storbritannien av att euron är stark och stabil. Även britterna inser alltså vikten och värdet av de ansträngningar som nu inte minst eurozonen försöker göra.

Mekanismen i sig är tänkt att vara ett sätt att kunna agera när ett enskilt medlemsland hamnar i problem. Låt oss komma ihåg att mycket av arbetet handlar om hur vi ska säkerställa att de inte gör det. Men för den händelse att så sker – precis som Grekland finns det flera andra länder som har mycket svaga offentliga finanser, och det förs en diskussion också om andra länder – ska det helt enkelt finnas en funktion som kan träda in och ge lån till länder för att de ska ta sig igenom mycket svåra prövningar. Återigen handlar det i första hand om euroländer. Men det ska också finnas möjligheter för andra länder att biträda. Det handlar om lån på bra villkor som man förutsätter blir återbetalda. Det är därför inte ett risktagande med skattebetalarnas pengar.

Varför är detta viktigt? Ja, vad är alternativet? Ska stora Europaekonomier börja fallera och därmed få stor spridningsverkan utan att man på något sätt finns till hands för att hjälpa till? Alternativet har varit mer bilaterala stödaktioner likt sådana som Sverige har varit involverade i med Lettland och Island tillsammans med IMF. Detta är faktiskt att säkerställa att det mer permanent och mer närvarande finns en funktion som träder in snabbare till stöd för länder som får problem. Det är bra för Europa men också mycket bra för Sverige.

Anf. 231 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Det sista ordet i rapporten från toppmötet är Afrika. EU:s regeringschefer diskuterade toppmötet mellan Afrikas och EU:s länder i slutet av denna månad i Libyen, i Tripoli eller kanske i Sirte. Jag vill ställa en fråga om detta.

Trots många decennier av stora biståndsinsatser från Sverige och EU för att öka Afrikas livsmedelsproduktion står den och stampar. Detta tillsammans med en stark befolkningstillväxt gör att Afrikas självförsörjningsgrad på 30 år sjunkit från full självförsörjning till kanske bara hälft-

Prot. 2010/11:9
3 november

*Information från
regeringen*

ten. Övriga kontinenter har däremot ökat produktionen kraftigt. Detta är ett stort misslyckande för Afrika och för vårt bistånd.

Nu diskuterar man att även ta upp livsmedelsfrågor och jordbruksfrågor i samarbetet, vilket jag välkomnar. Det handlar då om stabila marknadspriser för lantbrukarna, och det handlar om äganderätten till jordarna. Sverige är ett stort biståndsland, och vi har goda förutsättningar för att inom detta samarbete mellan EU och Afrika lyfta fram dessa frågor om stabilare marknadspriser till bönderna och en starkare äganderätt.

Jag tycker att det är viktigt att Sverige tar initiativ i denna riktning. Jag vet att man arbetar med detta inom Regeringskansliet.

Denna fråga kanske inte tog så mycket plats på toppmötet. Men det är ett viktigt toppmöte, och vi kommer att återkomma till denna fråga. Min fråga är alltså: Delar statsministern min syn på att Sverige som ett stort biståndsland med ett stort kunnande på området skulle kunna ha en viktig roll för att driva på för att utveckla livsmedelsproduktionen och att det är ett viktigt samarbetsområde mellan EU och Afrika?

Anf. 232 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som Staffan Danielsson mycket riktigt påpekar fördes i realiteten ingen diskussion på toppmötet om detta utan det anhängiggjordes mer att ett kommande toppmöte ska avhållas mellan EU och i realiteten Afrikanska unionen och inte Afrika.

Sverige är intressant i detta sammanhang eftersom alla inser att det i mycket är det koloniala förflutna som gör sig påmint här eftersom en lång rad av de större länderna i Europa har mycket speciella relationer till olika afrikanska länder vilket ibland komplicerar tillvaron och gör det svårare att bryta ny mark för utveckling. Sverige har inga sådana anspråk och ingen sådan historia och är precis som Staffan Danielsson påpekade mycket närvarande och i dessa sammanhang dessutom om inte en stormakt så åtminstone en stor biståndsgivare.

Jag har själv deltagit vid ett möte med Afrikanska unionen i Lissabon för något år sedan. Det är många frågor kring detta, och vi försöker hålla fast vid att det ska handla om utveckling och produktivitet i jordbruk och öppenhet för handel, demokratireformer och liknande.

Vi talar här om en kontinent med 53 länder, och det finns inte en enhetlig sanning. Här finns länder med vilka vi har ett mycket bra samarbete och som har en positiv utveckling. Sedan finns det andra länder där det ser annorlunda ut. Vi hade vid detta tillfälle mycket svårt när det gäller relationerna till närvarande Mugabe från Zimbabwe. Jag vill bara nämna det.

Det kommer naturligtvis i realiteten att se likadant ut vid detta möte. Återigen: Det ska hållas i Libyen och under ledarskap av Khadaffi. Jag förutser möjligheter att föra dessa viktiga diskussioner. Men det ska samtidigt sägas att dessa toppmöten också är lite komplicerade, vilket jag ska erkänna, just för att dessa politiska spänningar också finns.

Anf. 233 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag vill börja med att uttrycka mitt stöd för linjen i budgetförhandlingarna och önskar er lycka till. Jag tror att det var ett misstag som man kommer att ångra

många gånger att ge parlamentet makt på detta område. Jag känner dem väl.

Sedan ska jag återkomma till det som har varit Europeiska rådets huvuduppgift för diskussionerna. Det är den första hjälpen till valutaunionen, om man kan kalla den det. Det finns en logik i att man måste centralisera makten över finanspolitiken om man ska få en valutaunion att fungera. Det bestrider jag inte. Det som jag bestrider är nyttan i att utsträcka denna makt till icke-euroländer. Jag menar att detta att man ger länder som inte följer finanspolitiska rekommendationer sanktioner är intimt kopplat till valutaunionens tredje steg. Det var det som vi röstade nej till. Jag menar att det är i strid med det som beslutades i folkomröstningen. Jag menar att det också är provocerande mot den opinion som röstade nej till valutaunionen.

Jag hävdar också att det finns en svag fördragsmässig grund att ge EU-kommissionen mer makt genom ett omvänt majoritetsbeslutande. Det gäller även detta med att utsträcka bestraffningsmöjligheten. Detta gör att det nog krävs en lite större fördragsändring, och det är en kompetensöverföring om den blir så här stor. Jag menar att man inte kan bestrida det. Där delar jag inte bedömningen.

Jag ska ta upp ett område till som även socialdemokraten Marie Granlund tog upp, och det är arbetsrätten. Jag menar att Sverige vid denna fördragsändring ska kräva ett socialt protokoll som garanterar respekt för nationell arbetsrätt från första dagen. Det är ett sätt att återställa balansen efter bakslaget i Lavaldomen, och det är ett lackmustest, tror jag man säger, på regeringens vilja att stå upp för svensk arbetsrätt.

Anf. 234 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Först och främst: Det är ännu inte färdigt. Vi har ännu inte avgränsat och fått den färdiga analysen för hur en eventuell fördragsjustering ska se ut.

Min uppfattning är att vi löste ut detta och att det i den översyn som nu görs inte kan handla om den typ av inskränkning av rättigheter som är kopplad till exempelvis rösträtten. Jag delar uppfattningen att vi då i stället pratar om en större fördragsförändring som kommer att utlösa folkomröstningar och liknande. Låt oss alltså återkomma till exakt hur avgränsad denna fördragsjustering kan bli och vilka följdresonemang som kan bli resultatet.

Jag noterar att Jonas Sjöstedt har ställt en interpellation till Anders Borg som säkert kommer att fördjupa dessa frågor. Vår utgångspunkt är att det är bra för Sverige att vara en del av ansträngningarna att få ett Europa som sköter sig väl. Då får man också underkasta sig själv den typ av normpolitik som delvis redan ligger i våra egna budgetregler. Nu är inte Vänsterpartiet helt förtjust i dem heller, så jag förstår om man kan se viss konsekvens här i kritiken av normpolitik.

Vi tror dock att det är tjänligt för Sverige både här i Sverige och dessutom att EU har denna typ av regelsystem. Annars är det risk att vi kommer tillbaka till ett Europa i mycket kraftig underfinansiering av sina finanspolitiska ansträngningar. Vi tror helt enkelt att det inte är bra. Det underminerar valutor, det underminerar ekonomin och det skickar väldigt mycket problem och skulder på framtida generationer. Det är bra om vi på olika sätt kan säkerställa att det inte sker.

Prot. 2010/11:9
3 november

*Information från
regeringen*

Anf. 235 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag skulle vilja återkomma till den sista delen av min fråga, nämligen möjligheten att resa krav på antingen ett socialt protokoll i EU-fördraget som garanterar arbetsrätt från första dagen eller, om det visar sig inte möjligt, åtminstone ett protokoll som garanterar arbetsrätten i Sverige.

Regeringen har många gånger bedyrat att man står upp för svensk arbetsrätt. Om man inte gör denna fördragsförändring hamnar vi i en situation där vi konsekvent diskriminerar arbetstagare från andra EU-länder som inte ges samma rättigheter på arbetsmarknaden som svenska löntagare.

Anf. 236 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är min absoluta uppfattning att regeringen har stått upp för den svenska arbetsmarknadsmodellen och att vi hävdar vår rätt att i vissa delar dessutom vara avvikande från övriga Europa.

I Europa finns en mycket tydligare tradition av lagstiftningsstyrd reglering i förhållande till vad vi har, nämligen en av parter uppbyggd modell. Den bör vi vara mycket aktsamma om. Vi bör inte ropa alltför mycket på europeisk reglering, om jag får uttrycka det så. Jag tror nämligen att det är stor risk att det snarare förskjuts i riktning mot mer av lagstiftning, som vi ser nere i Centraleuropa.

Jonas Sjöstedt vet detta, men det är precis det Jonas Sjöstedt nu säger som är en av anledningarna till att man ska vara utomordentligt försiktig med att begära ens minsta lilla fördragsjustering. Det väcker nämligen precis den typ av frågor som Jonas Sjöstedt nu väcker, fast med olika ingång i alla länder. Alla räcker alltså upp handen och säger: Då vill vi ha följande fördragsförändringar på plats.

Britterna vill till exempel ha en fördragsförändring där man får rätt att ta tillbaka en viss del av suveräniteten som man med brittiska förtecken anser ha gått förlorad i det EU som redan i dag finns. Det är alltså att öppna Pandoras ask, och det menar jag vore helt fel sätt att bemöta den situation EU nu befinner sig i.

Låt oss se om det är möjligt att göra en mycket mindre justering som inte möter krav på folkomröstningar och som möjliggör för Tyskland att finnas med också i en permanent krishanteringsfunktion och inte bara i den tillfälliga. Alla ska nämligen vara klara över att det är Tyskland som begär detta för att vara med i ett fortsatt deltagande. Det är många andra som hellre hade avstått om det hade varit möjligt.

Anf. 237 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Herr talman! Tack, statsministern, för redovisningen!

Jag tycker att det var glädjande när jag läste dokumentet från slutsatserna, för när man har pratat om budgetdisciplin och att alla länder ska konsolidera sina ekonomier har det funnits en diskussion om att EU skulle öka sin egen budget och inte alls konsolidera den på något sätt. Jag tycker att det är väldigt bra att vi i texten kan se att det verkar finnas en viss självinsikt och att man ska se till att utgifterna på europeisk nivå på lämpligt sätt bidrar till detta. Jag hoppas att det är så man ska tolka detta dokument.

När det gäller konsolidering är en viktig fråga – och den fanns också med lite grann nu – pensionssystemen. Vi vill inte att det ska finnas en EU-pension, men frågan är hur diskussionerna gick och hur det kommer att påverka Sverige. Det som står här, att man ska diskutera pensionsreformer för strukturella åtgärder, är naturligtvis nödvändigt för att få ordning på de offentliga finanserna i flera av de länder som finns med i EU. EU:s alla länders ekonomier påverkar naturligtvis Sverige. Har de bra ekonomi kan de handla och köpa av Sverige, och vår export ökar.

Detta är alltså självklart en viktig fråga. Det skulle vara intressant att lite grann få statsministerns redovisning av på vilket sätt man pratar pensionsreformer och de stridigheter som finns ute i olika länder kring detta samt hur vi ska konsolidera ekonomierna både inom EU som helhet och inom enskilda länder för ökad stabilitet i regionen.

Anf. 238 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är riktigt; det dök också upp en diskussion om hur man skulle se på avsättningen i olika pensionssystem. Varför? Jo, för att flera länder nu följer Sveriges spår. Det kanske inte är så de själva skulle beskriva det, men vi gjorde på 90-talet en förändring som flera nu tittar på och efterliknar.

Man går alltså från vad som har kallats pay-as-you-go-system eller de mer förmåsuppbyggda system som vi hade tidigare, det gamla ATP-systemet, till mer fonderade system som till och med innehåller individuella premiepensioner. Så ser det nya svenska pensionssystemet ut.

Detta innebär att man helt plötsligt får ett system som innehåller en del fonderade resurser. Diskussionen blir då hur man ska se på dessa fonderade resurser. Om man använder dem som åtminstone delvis offentliga resurser påverkar det hur det ser ut med underskottet och statsskulden. Om man helt räknar bort det får man ett sämre ekonomiskt förhållande, och om man delvis får ta in det ser de ekonomiska relationerna bättre ut.

Varför är detta betydelsefullt? Ja, det är det hela diskussionen handlar om: Hur ser det ut med budgetunderskotten? När ska det utlösa krav på åtgärder? Flera länder som nu är i färd med att göra dessa reformeringar menar nu att systemet inte får utformas så att det straffar sig att gå mot ett i grunden bättre fonderat pensionssystem.

Det är precis vår uppfattning, och det är det vi har bett att få analyserat till toppmötet i december. Drivande nu var Polen, men det är flera länder som ligger i kö bakom. Det är mycket komplicerad materia och någonting som i grunden handlar om svenska intressen av att detta ska redovisas rätt. Det var bara avgränsat denna diskussion, och det är det som återspeglas i slutsatserna. Även detta återkommer i december.

Anf. 239 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Förhoppningsvis har vi nu ett mer krismedvetet EU, och förhoppningsvis får vi mer ordning och reda – ungefär såsom Sverige byggde upp under 90-talet.

Vi har, precis som Marie Granlund påpekade, välkomnat skärpta regler, och vi välkomnar också de tillsynsmyndigheter som ska komma till även om vi har en del frågetecken både om den ökade byråkratin och den överrock länderna får på sig. Det finns en del frågetecken kvar runt detta.

Jag har två frågor. Den ena har statsministern delvis besvarat, nämligen hur automatisk krishantering blir så att de små länderna inte får hårdare regler än de stora trots att dessa sköter sig lika illa. Den andra frågan handlar mer om institutionernas roller i framtiden. Får kommissionen en annan roll gentemot toppmötena och gentemot EU-parlamentet i framtiden?

Anf. 240 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta är synnerligen berättigade frågor som jag tror att många inom Europa ställer sig just nu. Är vi i färd med att se en förskjutning av makt och inflytande via Lissabonfördragets ikraftträdande?

Vi har ett Europaparlament som har blivit kraftfullare, och det finns nya institutioner i form av Europeiska rådets valda ordförande och höga representant för utrikesfrågor som ska komma in i Bryssel och passa in i hur det fungerar. Det kommer definitivt att vara en maktförskjutning som, kan jag säga med utgångspunkt i att tro på devisen att kommissionen oftast är mindre och medelstora länders vän, kanske delvis är på kommissionens bekostnad. Det är bara att konstatera att sådana diskussioner förekommer.

Exakt hur det kommer att se ut framöver är alltså möjligen för tidigt att säga. Det var också delvis den tänkta idén med fördragsjusteringen. Jag kan än en gång påminna om att Sveriges riksdag dessutom påpekade att det fanns lite frågetecken kring vad idén med den valda ordföranden var, men vi lämnar detta. Vi har pratat om det många gånger förut.

Sedan gäller det Monica Greens första fråga, om automatiken i sanktionerna. Återigen, som jag har påpekat för Jonas Sjöstedt: Det exakta svaret har vi ännu inte. Vi, i meningen Sveriges röst, framförde att vi snarare ser det som bättre att använda mindre, tidigare verkande, automatiska ekonomiska sanktioner snarare än politiskt avvägda, efter röstning framtagna sanktioner som handlar om att inskränka andra typer av rättigheter, till exempel rösträtten.

Men det är en typisk diskussion mellan fransmän och tyskar, när man gärna från Frankrikes sida för detta närmare rådet och till mer politiskt beslutsfattande, som vi då är mer tveksamma till. Jag tror nämligen att det ligger någonting i Monica Greens beskrivning. Det blir lätt att man passar på att inte använda det när det blir fel land som står i fokus, och det är det vi vill undvika. Vi vill helt enkelt att det ska fungera. Vi ska premiera skötsel och dämpa känslan av att det är politiska överenskomelser som kopplar till detta. Men sista ordet är ännu inte sagt.

Anf. 241 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Här i Sverige och i kammaren är vi helt överens, sedan över 100 år tillbaka, om att nyckeln till tillväxt är frihandel. Mot bakgrund av det vill jag fråga statsministern om de kommande toppmötena med USA, Ryssland och Ukraina, bland annat.

Då tänker jag att republikanerna i USA nu har haft framgångar i kongressvalet. Frågan är hur det kommer att påverka frihandeln på kort och på lång sikt, eftersom man från USA:s sida är ganska känd för att vara protektionistisk och att man gärna vill skydda sina egna marknader.

Vad det gäller Ryssland är det glädjande att de är på väg in i WTO, men de har också haft tendenser till att vilja skydda sina egna marknader.

Och vi vet att svensk industri exempelvis har varit drabbad av detta när det gäller virke och trä.

Därtill kan man titta på Ukraina och deras svåra ekonomi men också deras rika tillgång på material som är kopplat till energi och så vidare.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsministern om man på EU-toppmötet diskuterade frihandelsfrågan utifrån den här möjligheten inför framtiden när det gäller tillväxt.

Prot. 2010/11:9
3 november

*Information från
regeringen*

Anf. 242 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ja, det berördes. Det är väl känt att många runt om i världen i teorin är för frihandel, men i praktiken ägnar sig väldigt många länder åt att försöka bekämpa den tesen eller åtminstone åt att för egen del försöka vrida till fördelar just för det egna landet.

Det ska ärligt beskrivas som att problemet ibland i Europa är att det också är en viss delning inom Europa i synen på detta. Jag delar helt Carina Adolfsson Elgestams beskrivning av att Sverige har varit en röst för frihandel och öppenhet så länge någon kan överblicka, och Sverige utför fortsatt ett viktigt arbete med att förespråka frihandel. Det är ganska naturligt att en liten öppen ekonomi som är mycket beroende av utrikes-handeln har den positionen.

Men det ska också noteras att den diskussion som dyker upp handlar om röster inom Europa som i teorin är för frihandel men som i praktiken talar om olika former av sanktioner eller handelsbegränsningar i enskilda delar eller mer som en följd av klimatpolitik eller vad det kan tänkas vara för ingångar.

Strävan just nu – jag delar uppfattningen – handlar bland annat om ett möjligt kommande WTO-medlemskap för Ryssland till vilket vi gärna kopplar precis den här diskussionen om att vi vill se borttagna tullar för virke. Det är en diskussion vi har med Ryssland.

Jag delar också helt uppfattningen att det ska bli mycket intressant att se om det händer någonting i amerikansk politik med deras inflytande över Doharundan och världens ansträngningar när det gäller att få bättre frihandelsavtal på plats till följd av det som nu sker i amerikansk politik.

Man får ju ha missat mycket, höll jag på att säga, om man inte har noterat att väldigt många i den amerikanska politiken, oavsett vilket parti de tillhör, låter alltmer som protektionister. I den delen måste jag uttrycka ett visst bekymmer och en viss oro. Men det skulle behövas en annan inställning från USA också i de här frågorna och en större kraft bakom att driva frihandelsfrågor.

Anf. 243 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen! Även om det nu ser ut att ljusna ute i Europa och i många av Europas ekonomier är det naturligtvis alldeles för tidigt att blåsa faran över, för många av länderna har definitivt stora problem.

Därför är det väldigt glädjande att höra att det ändå finns en sådan samsyn bland EU:s ledare om att få till den här ekonomiska styrningen. Det handlar också om det som Désirée var inne på, att diskutera viktiga strukturreformer.

Men det finns en fråga som inte har nämnts här. Jag undrar om den kom upp på toppmötet. Den oroar mig en del. Det är kanske en lite

mindre fråga i det stora hela, men det är frågan om skatter på transaktioner. Den frågan verkar poppa upp titt som tätt genom olika decennier, höll jag på att säga. Den poppar i alla fall upp lite då och då. Vissa länder verkar tycka att det är en fantastiskt bra idé att beskatta transaktioner. Jag skulle vilja höra med statsministern om den här frågan över huvud taget kom upp. Hur stor är frågan i andra länder? Och har vi möjlighet att trycka tillbaka den?

Anf. 244 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Inför Europeiska rådets möte skrev Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso ett brev till stats- och regeringscheferna som de beskrev som en position inför G20-förhandlingar, som också har tillsänts EU-nämndens ledamöter.

Där återges att en av de positioner som EU avser att driva inom ramen för G20 är att det ska finnas en internationell finansiell transaktions-skatt. Kravet för att den ska införas ska vara att den är heltäckande och global.

Alla som förstår internationell politik vet att det, så att säga, är en kodex för att säga att det inte går, av det enkla skälet att stora delar av de utvecklade länderna i världen säger: aldrig någonsin. Det brukar då vara liktydigt med att man kan ha den ambitionen, men det går därmed inte att genomföra.

Det förminskar inte att åtminstone vissa länder i Europa driver detta med stor emfas, som ett sätt att möta, som de upplever det, problem i den finansiella sektorn och i realiteten också skapa en ny intäktskälla.

Sverige är ett av få exempel i den utvecklade världen som har försökt och testat, infört skatten och snabbt avskaffat den, eftersom den inte gav avsedd effekt. Det vill säga skatten gav få intäkter, för det man skulle beskatta flyttade ut ur landet. Det visar just hur känsligt det är i ett läge där man inte får den att bli helt övergripande, heltäckande.

Förekommer det tankar i den här riktningen? Ja, absolut, men huvudproblemet kvarstår. De som förespråkar detta kan egentligen inte svara på hur det ska kunna komma på plats globalt.

Detta dyker därmed säkert upp på G20 och kommer återigen av stora delar av världen att avfärdas, och förmodligen kommer man då inte att föra frågan längre.

Anf. 245 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Miljöpartiet noterar att EU ett år efter Köpenhamns-mötet om klimatförhandlingarna och alldeles före mötet i Cancún om de internationella klimatmålen fortfarande står kvar vid i stort sett samma strategi som man hade för ett år sedan när det gäller de internationella förpliktelserna.

Jag vet att statsministern har hört det men ännu inte flyttat sig när det gäller det gemensamma kravet från de rödgröna partierna här i riksdagen om att EU borde ha flyttat upp sitt mål till 30 procent före Cancúnmötet.

Jag vill höra lite hur diskussionerna gick på rådet när det gäller andra medlemsländer. Vi har nämligen hört många andra medlemsländer som har ställt de kraven inför Cancún. Också klimatkommissionären själv har uttalat att det finns ett behov av det.

Man kan ju se vad som har hänt efter Köpenhamn. Vi misslyckades i Köpenhamn. Det var väl den tydligaste delen. Vi har också fått återkommande rapporter från forskarna om att klimathotet är allt allvarigare. Man kan tycka att EU:s fascination vid att stå kvar vid den här strategin – det handlar om strategiska skäl men framför allt om vilken signal det ger till de internationella förhandlingarna – inte är tillräckligt tydlig. Det ger fel signal till de förhandlingarna, menar vi. Det ger fel signal som svar på forskarnas rapporter om det allvarliga hotet. Det ger också fel signal till EU:s näringsliv i fråga om vad det är som gäller för framtiden. Framför allt, herr talman, är det fel signaler till jordens fattiga, för det är de som får bära den första bördan.

Anf. 246 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Först och främst fördes det väldigt få diskussioner om detta på toppmötet. Frågan kommer att återkomma i mars.

Efter att ha fått frågor om det, bland annat av Miljöpartiet i EU-nämnden, har jag hört mig för lite om hur en del andra länder har resonerat kring att de har förordat en ensidig uppflyttning av Europamålet från 20 till 30 procent.

Bland annat kommer jag från Island där jag träffade Lars Løkke Rasmussen, den danske statsministern. Jag har också gått igenom den tyska positionen.

Det fanns ju en dubbel konditionalitet, kan man säga, när EU sade att man skulle röra sig från 20 upp till 30 procent.

Den ena handlade om att säga: Vi är beredda att göra det om övriga utvecklade delar av världen gör det, det vill säga det kräver också att USA och Japan tar på sig större åtaganden.

Låt oss konstatera att det framför allt när det gäller den amerikanska klimatpolitiken och med det valresultat vi nu har fått, bara för att understryka det, ligger längre bort än vad det har gjort på många år, skulle jag vilja hävda, att tänka sig att få det på plats.

Man skulle trots detta kunna hävda, lite med Åsa Romsons sätt att resonera, att det ändå kan vara bra att göra det utan den konditionaliteten.

Det är den första.

Den andra byggde på att det måste täcka hela EU. Att gå från 20 till 30 procent handlar alltså inte om att alla går från 20 till 30 procent. Det handlar om att man därifrån ska definiera vad det innebär för 27 länder. Det blir nämligen olika siffror, för vi har olika bakgrunder och olika förutsättningar.

Hur det sedan individuellt ska uttolkas brukar kallas för en bördefördelning. När vi gjorde det i fråga om 20-procentmålet var alla 27 med. Nu var grundfrågan: Om vi gör det i fråga om 30 procent, är alla med? Jag bedömer att ungefär tio till tolv länder i dag säger: Det bör vara frivilligt, och vi bör avstå. Jag har tittat på den danska och den tyska positionen där det här förordas. Den konditionaliteten har de inte släppt. De säger: Förutsatt att alla 27 är med.

Om ni vill att jag ska säga det, visst kan jag säga det. Men jag vet bättre; jag vet att tio till tolv länder kräver frivillighet, och de kommer att hävda att de ska slippa detta. Då ska det här bördefördelas på något annat sätt. Här har jag ännu inte ett bra svar. Jag tycker att man bör ha bättre

underlag innan man utlovar något som leder till att länder som behöver bättre klimatpolitik kommer att avstå om vi gör fel nu.

Anf. 247 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen! Du svarade redan delvis på den fråga som jag hade tänkt ställa, men jag vill ändå citera vad som rådet kom fram till i sina slutsatser: Rådet ska granska möjligheten att minska utsläppen av växthusgaser med mer än 20 procent för att vara redo att agera på de pågående internationella klimatförhandlingarna.

I EU-nämnden minns jag, och säkert andra EU-nämndens ledamöter, att statsministern ansåg att det här inte är möjligt att ta fram i diskussionerna. Jag skulle gärna vilja att du utvecklade de resonemangen ytterligare eftersom det i rådets slutsatser ändå påpekas: med mer än 20 procent. Det antyder i varje fall en ansats och en ambition om att göra något mer, att kunna utveckla den här politiken på den nivån att vi till slut kanske landar på 30 procent, precis som vi socialdemokrater och andra rödgröna har aviserat i EU-nämnden. Vi tycker att det är en rimlig ambitionsnivå. Det är bra att våga ha den ansatsen inför Cancúntoppmötet.

Jag förstår problematiken, statsministern, men samtidigt finns det här i slutsatserna. Då måste det ha förevarit någon form av diskussion eller underhandskontakt eftersom man ändå fått det på prant.

Anf. 248 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som jag sade var det väldigt korta diskussioner om detta. Avsikten är att återkomma till det vid marstoppmötet.

Jag har ingått i de här förhandlingarna i flera år, och jag vet precis hur resonemangen kommer att se ut. Det är därför jag berättar att ett av de svåraste toppmöten vi har haft var när vi bördefördelade 20-procentsnivån. Då ingick alla 27. Det tycker jag är en poäng. Det är en poäng därför att det sätter tryck. Jag har försvarat EU just därför att det är unikt att vi kan fatta beslut som skapar ett tryck på länder som annars förmodligen inte skulle ha en så ambitiös klimatpolitik. Det är en av poängerna i bördefördelningsdiskussionen. Därför var den följaktligen mycket tuff.

Vad jag bedömer – jag kan inte exakt säga – är att tio och upp till tolv länder har sagt att nästa steg måste vara frivilligt. För att nå 30 procent i genomsnitt innebär det i realiteten att någon annan måste ta upp det andra inte gör. Hur ska den bördefördelningen se ut? Vem ska stå för det? Hur ska den klimatpolitiken föras?

Jag tittar till exempel på den tyska positionen. Tyskarna har sagt att de är beredda att föra upp det till 30 procent. Men det står under en asterisk i den tyska utgångspunkten att de inte är beredda att föra den nationella tyska målsättningen över 40 procents reduktion. Det är redan ett av deras nationella mål.

Vi har ett likartat nationellt mål. Ska vi uttrycka oss så: Sverige är berett att föra upp det till 30 procent men inte med följdverkan att vi är beredda att gå längre än vår nationellt angivna målformulering om 40 procent?

Min utgångspunkt är att när man är med och fattar politiska beslut ska man veta följdkonsekvenserna av det. Man ska veta vad kostnaden är och vem som ska ta på sig ansvaret. Det är så vi är ansvariga inför väljarna.

Jag anger gärna att här finns stora oklarheter, stora brister i underlag och i analyser. Därför har jag inte varit beredd att ställa ut några löften. Jag har inte heller velat skriva in den typen asterisker och hänvisningar som andra gör.

Frågan kommer att återkomma. Vid marstoppmötet måste vi uttrycka oss tydligare om detta. Det är få som nu förutser att det sker några genombrott i Cancún, utan många talar om att snarare förflytta kraften till det toppmöte som ska vara i Sydafrika sent nästa år.

Anf. 249 SUSANNA HABY (M):

Herr talman! Tack till statsministern för återrapporten. Jag har en fråga som rör den sociala stabiliteten kanske mer än den ekonomiska. Det är jättebra om de länder som inte tidigare har haft ordning på sin budget måste införa stora sparpaket och att de inte bara har planer för det utan också genomför det. Samtidigt blir det ganska stora reaktioner från invånare i respektive land. Då menar jag att det krävs väldigt mycket arbete internt i varje land men också samarbete inom EU för att förebygga så att det inte får för stora konsekvenser.

Min fråga till dig är: Hur ser du på den sociala dimensionen? Tycker du att länderna är förberedda för att kunna hantera det? Om de inte skulle vara det, tycker du att EU i så fall skulle ha en roll i detta?

Anf. 250 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! När det var valrörelse var det svårt att berätta att det ser bra ut i Sverige och att många andra har problem, för det ansågs vara ett försök att felaktigt beskriva något som var anpassat till valrörelsen.

Jag hävdar med stor bestämdhet att man inte behöver sitta länge på europeiska möten för att få ganska klart för sig att det är väldigt olika. De flesta kommer att referera till mycket stora demonstrationer och kraftiga reaktioner över hela Europa på mycket stora neddragningar, kraftiga förändringar i pensionsregler, indragningar av tjänster som offentliganställda. Många skulle nog säga att det är en social oro kring saneringsprogrammen, inte minst i Frankrike, men det finns många andra exempel – Spanien, Grekland, Irland och andra länder.

Det är ett oroligt Europa vi talar om nu. Dessutom ser vi framför oss att det bara är början på mycket av saneringspolitiken. Det är i princip så att det enda den brittiska regeringen har gjort är att presentera början på ett kraftigt saneringsprogram som ska verka över tid.

Det återspeglar just detta att man först måste ha skött sig i det nationella. Vad Europa kan göra är att bara delvis finnas till stöd. Det såg vi under finanskrisen. EU:s budget är begränsad i förhållande till detta och innehåller oftast snarare diskussioner om att föra över från rikare länder till fattiga. Nu kan vi notera att det är en del av de absolut största netto-bidragsgivarna, de vi kallar de rikaste länderna, som har störst problem och som själva genomför stora saneringar.

Jag tror att vi definitivt kommer att diskutera sociala aspekter av det vi nu upplever, både mer av Europapolitik och mer av nationellt ansvarstagande. Jag förutser att den diskussionen ska fortsätta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Allmänpolitisk debatt

9 § (forts. från 7 §) Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

Anf. 251 TINA EHN (MP):

Herr talman! Det som inte syns finns inte. Jorden är till 70 procent täckt av oceaner och hav, en blågrönskimrande yta. Vi ser fågelliv, vi ser båtar och vi ser en del fisk.

Livet i världshaven är fortfarande till stor del utforskat. Det är ett myller av livsformer som vi aldrig har sett. Samtidigt är det en miljö som vi har utnyttjat hårt, något som delvis har fått pågå på grund av att vi inte ser vad som händer under ytan. För det vi inte ser har historiskt inte funnits. Skräp har man alltid kunnat tömma i det oändliga havet, avlopp i långa rör – allting som sprider sig, kemikalier som späds ut.

Men vad värre är – när vi börjar förstå och när vi börjar se – att ekosystemen strejkar och att det är obalans mellan topp-predatorer och deras byten, som torsken och skarpsillen. Vi ser algbloomningar och upptäcker döda bottnar, fisken flyr och nya arter anpassar sig utan problem. Men de mänskliga verksamheterna fortsätter likafullt. Det är fruktansvärda katastrofer som utspelar sig ibland.

För en tid sedan var det olja som pumpades rakt ut i Mexikanska golfen, vecka efter vecka, månad efter månad. En katastrof som inte ska hända och inte borde hända hände likväl. Förutom allt liv och människor som dog ligger prislappen på någonstans på 270 miljarder kronor i dag. Beroendet av oljan är gigantiskt och fortsätter att följa oss om vi inte driver på för en politik bort från ett alltmer ökat oljeberoende. Grön politik är sådan politik.

Men det största pågående miljöproblemet är kanske inte oljekatastroferna. Det är snarare övergödning och miljögifter. Hoten och problemen är många fler. Det är bottenfärger, det är främmande arter och det är inte minst ett gigantiskt överfiske. Det kan tyckas som något av ett hopplöst arbete att hitta åtgärder och resultat, men det vi har ställt till får vi faktiskt ställa tillbaka.

Flera olika samarbetsformer finns i dag. Vi har Östersjökonventionen som kallas för Helcom. Inom ramen för Helcom har vi tagit beslut om att vi ska åtgärda flera saker inom Baltic Sea Action Plan. Där finns bland annat ett åtagande från Sverige om att vi ska minska kvävet med 2 100 ton och fosfor med 290 ton inom en tidsram.

Problemet med övergödningen härrör också från markanvändning, jordbruk, skogsbruk och reningsverksutsläpp med mera. Utifrån det perspektivet behöver man ha en helhetspolitik. Man kan inte se politiken i stuprör.

Det här försöker vi inom de gröna göra, och vi är därför väldigt tydliga med att tala om att borttagandet av skatten på handelsgödsel var en

nitlott för havet, för klimatet, för kretsloppstanken, för kvinnorna och inte minst för Östersjön.

Regeringen har med inte minst Centerpartiets ledamöter i spetsen gång på gång talat om och prioriterat havsmiljön som en viktig fråga, men man har haft svårt att förklara hur man har prioriterat havsmiljön när man samtidigt avskaffat skatten på handelsgödsel, kväve och kadmium. De flesta remissinstanserna var också väldigt kritiska till detta. Anledningen är dessutom att kadmiumdelen kan bidra till att tusentals kvinnor i Sverige och i flera andra europeiska länder kan få en förhöjd kadmiumnivå i njurarna.

Det här är inte bra. Jag skulle vilja säga att hur man förvaltar haven och fiskeresurserna hänger ihop med hur de ekologiska systemen klarar sig. Jag skulle också vilja påstå att Miljöpartiet har gjort en stor skillnad när det gäller fiskeripolitiken. Vi har gått före, vi har dragit ett tungt lass och i dag vet vi att vi har gjort en stor skillnad i den debatten och i den långsiktiga politiken.

Jag har under de fyra år som jag har varit ledamot i riksdagen upplevt att det finns en viss förändring i vikten av vi i verkligheten väljer att följa den vetenskapliga rådgivningen i samband med fiskekvotsförhandlingar. Här påstår jag att vi, de gröna, både nationellt och via EU-parlamentet och fiskeriutskottet och vår ledamot där, Isabella Löwin, gör en insats som gör skillnad.

Det finns flera viktiga åtgärder som behöver ske. Fler överenskommer behövs antas. Därför är det väldigt viktigt att vi nu inom den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik som håller på att mejslas fram verkligen driver på de långsiktiga hållbarhetsfrågorna för att våra gemensamma hav ska vara långsiktigt hållbara i framtiden.

En sak är skattesubventionerna som finns och som ger orättvisa spelregler och är en förmån för storskaliga långväga fiskefartyg med bränsleintensiva fiskemetoder. Att avskaffa detta kräver i praktiken en förändring av EU:s energibeskattningsdirektiv, och det här tycker jag att man behöver driva på i samband med fiskeriförhandlingarna.

En annan sak är att driva på det som kallas för hållbarhetskriterier. När företag utnyttjar våra gemensamma fiskeresurser för kommersiell vinning kan man driva på det här när det gäller fiskerättigheter. I dag är det så att fiskerättigheter fördelas efter hur mycket man fiskat tidigare.

Det finns också en vikt av att vi verkligen inrättar fler marina reservat och skyddade områden. Det är viktigt i dag och för framtiden, och det ger mer fisk för morgondagen.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga att kunskapen om havet och havets sårbarhet ökar. Kunskaperna leder ofta till bra och positiva åtgärder. Jag vill avsluta med att uttrycka det som Muminpappan uttrycker i *Pappan och havet*: Ni förstår, jag vill komma underfund med om havet har något system eller om det bär sig åt precis hur som helst. Det är viktigt.

Anf. 252 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Låt oss diskutera handelsgödsel, Tina Ehn! Sverige har världens mest miljöinriktade växtodlingsjordbruk med en kontrollerad användning av handelsgödsel. Inget annat land i världen har någon skatt på handelsgödsel.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

Problemet för Östersjön blir inte bättre om Sverige lägger ned sitt jordbruk och vi köper produkter från Polen, Tyskland och Danmark. Det blir mer läckage i Östersjön. Det stora problemet för svenskt jordbruk just nu är att livsmedelsproduktionen minskar. Den har minskat dramatiskt, med en tredjedel, på 20 år. Låt vara att den ekologiska produktionen som omfattar 5 procent av produktionen ökar. Det är bra, men de övriga 95 procenten har minskat med en tredjedel.

Med Miljöpartiets förslag om ytterligare skatter på jordbruket sjunker lönsamheten, bönder lägger ned sina företag, och vi köper mat från Danmark och Tyskland där det läcker mycket mer till Östersjön. Är det bra för miljön, Tina Ehn?

Anf. 253 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Det är väldigt viktigt det som Staffan Danielsson säger: att vi producerar allt mindre livsmedel i Sverige i förhållande till det vi konsumerar. Det är naturligtvis ett problem, men det har knappast med handelsgödselskatten att göra. Handelsgödselskatten är ändå en skatt som vi vet är ett ekonomiskt styrmedel som har haft en effekt och som kommer att ha en effekt.

Vi ska ju inte bara konkurrera med billiga livsmedel. Vi ska konkurrera med kvalitet, och det tror jag att även Staffan Danielsson och Centerpartiet tycker är viktigt. I det kvalitetsarbetet måste vi flytta fram positionerna, och vi måste ta ett stort ansvar. Vi måste ta ett ansvar för hur vi producerar, vad det bidrar till och vilka utsläpp det medför.

Vi vet att en skatt på handelsgödsel också ökar intresset för alla de resurser som finns i samhället med näringsämnen som faktiskt tar fel vägar i dag. Det måste vi utveckla.

Anf. 254 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Sveriges bönder använder alltså handelsgödsel i kontrollerade former. Den har blivit mycket dyrare genom oljeprisets uppgång. Inget annat land har skatt på den här produktionsresursen. Om Sverige fördyrar kostnaderna för svenskt jordbruk med 300–400 miljoner, och produktion läggs ned eftersom lönsamheten är mycket pressad så ökar ju detta om ni ytterligare ökar skattebelastningen. Det är en väldigt konstig politik.

Anf. 255 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Det som är bra för miljön ska vara billigt, och det ska vara enkelt att göra rätt. Det som förorenar och förstör ska kosta. Det är vår grundpolitik.

I detta kan man säga att handelsgödseln faktiskt också är en av de stora klimatpåverkande delarna inom jordbruket, och det vill vi ju alla komma till rätta med. Vi ser att vi inte ska öka det totala trycket av kväve och binda in det i systemet när vi har kväve som läcker ut i havet och som ligger på andra ställen i samhället.

Vi måste gynna det som är bra och som går tillbaka till kretsloppet. Skatten på handelsgödsel har varit ett ekonomiskt styrmedel som vi andra säger att vi vill använda.

Anf. 256 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Som medlem av ett annat grönt parti har jag stor respekt för det engagemang som Tina Ehn representerar. Som medlem av Centerpartiet tycker jag att den havsmiljöstatsning som vi har gjort under den förra mandatperioden, ett nytt anslag som inte fanns när Miljöpartiet hade samarbete med den socialdemokratiska regeringen, är viktig. Då är frågan: Var inte havsmiljön viktig då, eller varför fanns det inget sådant anslag?

Tina Ehn lyfter också upp EU:s fiskeripolitik. Jag kan hålla med om att det är ett sorgebarn, men det gäller också att våga vara med och påverka. Det första Eskil Erlandsson gjorde för fyra år sedan som ansvarig fiskeriminister från Sverige var att åka till Bryssel, sitta vid förhandlingsbordet och vara med och förhandla ned fiskekvoter. Det hade aldrig hänt tidigare.

Orsaken till det var att Miljöpartiet inte hade gett den socialdemokratiska ministern tillåtelse att sitta kvar vid bordet annat än för att säga torskfiskestopp och sedan inte vara med och förhandla.

Nu satt Eskil Erlandsson kvar och förhandlade ned fiskekvoterna.

Anf. 257 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Det är jättebra att man vill satsa på havsmiljön. Det vill även Miljöpartiet. Men det ni gjorde var att plocka ut pengar från ett annat budgetanslag och skriva havsmiljö på det. Ni tog också pengar från biologisk mångfald och satsade på havsmiljön. Det kan vara riktigt, men det var inte mer pengar totalt.

När det gäller fiskeriförhandlingar och det som jordbruksministern gjorde när han började som fiskeriminister i regeringen var det att åka och förhandla. Han kom tillbaka och sade att han hade lyckats med mycket mer än någon annan hade gjort innan. Men när man tittade på det biologiska underlaget i förhållande till de kvoter man satte var det inte en bättre politik än den som hade varit innan.

Vi var med och drev på för att man verkligen skulle ta upp frågan om bestånden. Vi var tuffa. Det blev mycket skrivelser. Det blev bakslag för många. Men det här banade väg för att man i dag kan vara mycket tuffare i förhandlingarna. Det är jag stolt över.

Anf. 258 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Det är helt rätt att man ska utgå från de vetenskapliga underlagen och det biologiska underlaget. Men hur många torskar räddade Miljöpartiet och den tidigare socialdemokratiska regeringen genom sitt agerande? Det går inte att hårdnackat tala om torskfiskestopp och sedan tvingas lämna förhandlingsbordet. När Eskil talade om torskfiskestopp men sedan hade en andrahandsposition var han faktiskt med och förhandlade ned fiskekvoterna. Ja, det var otillräckligt, men det var första gången fiskekvoterna förhandlades ned.

Frågan är hur många torskar Miljöpartiets strategi räddade.

Anf. 259 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att vi räddade många. Jag tror inte att vi hade varit där vi är i dag med en tillväxt i bestånden av torsk, speciellt i det östra beståndet som har varit så hotat. Jag är väldigt glad att vi var så

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

tuffa den gången så att den här regeringen har kunnat glida vidare på den politiken. Jag är övertygad om att man måste vara tuff.

Det var tufft för oss då. Vi får fortfarande lida för att vi vågade ta upp frågan om torskfiskestopp en gång i tiden. Vi lärde oss något. Många andra lärde sig något. Det blev en opinion som gjorde att vi i dag har en större förståelse för vad det handlar om och en politik som vågar ta större ansvar.

Anf. 260 ROGER TIEFENSEE (C):

Herr talman! Sverige och världen står inför stora utmaningar på miljöområdet. Jag är glad och stolt över att Centerpartiet och alliansregeringen har fått ett förnyat förtroende att jobba vidare med de utmaningarna, precis som också med den övriga politiken.

Den fråga som dominerat miljödebatten de senaste åren är klimatfrågan. En viktig orsak till att klimatfrågan blev så uppmärksammas inte bara bland oss som är miljöengagerade och klev in i politiken på grund av miljöfrågan utan generellt brett bland beslutsfattare och allmänhet var Sternrapporten. Världsbankens tidigare chefsekonom Nicholas Stern slog tydligt fast i rapporten att det skulle kosta mer att låta den globala temperaturhöjningen fortgå än att sätta in motåtgärder. Just att koppla ihop miljö, klimatresultat, effekter och ekonomi är oerhört viktigt. Jag brinner extra för detta som ekologisk ekonomi, och jag har jobbat och utbildat mig i frågan om att få ihop miljö och ekonomi.

FN:s klimatmöte i Köpenhamn för knappt ett år sedan blev ett misslyckande. Jag är den förste att vara besviken över det. Det är ändå ett faktum, misslyckandet till trots, att det finns en bred enighet om att klimatfrågan tillhör vår tids stora globala utmaningar såväl mänskligt som ekonomiskt.

Ett av mänsklighetens största miljöproblem förutom klimatfrågan är förlusten av biologisk mångfald. Den biologiska mångfaldens motsvarighet till Sternrapporten heter TEEB, The Economics of Ecosystems and Biodiversity. För några veckor sedan avslutades ett möte i Nagoya i Japan där en studie presenterades. Ett initiativ togs av Tyskland och EU-kommissionen 2007, och nu har en studie presenterats.

Genom att ta med ekosystemtjänsternas värden i beslutsfattandet har vi möjlighet att fatta bättre beslut i framtiden. I regeringens budget som presenterades för kammaren för några veckor sedan framgår att en utredning ska tillsättas som ska ha som uppdrag att utveckla en strategi med verktyg såsom ekonomiska styrmedel i syfte att synliggöra värdet av ekosystemtjänsterna och deras relevans för olika sektorer och näringar.

I förra replikskiftet pratade vi om en sådan ekosystemtjänst, nämligen våra fiskebestånd som är viktiga att förvalta. Men att sätta ett värde är ett viktigt komplement till den typen av administrativa regleringar som torskfiskekvoter eller fiskekvoter i allmänhet utgör. Det är också viktigt att understryka att man måste våga byta strategi. En sådan strategi som regeringen bytte handlade om skyddet av skyddsvärda skogar. När vi trädde in i Regeringskansliet för fyra år sedan fanns det ett mål som skulle uppnås till 2010. Bedömningen var att målet skulle uppnås först 2020. Genom att byta strategi, genom att inte bara socialisera och köpa upp små skogsägares skyddsvärda mark, utan i första hand skydda den statligt ägda marken, i andra hand använda statligt ägd mark för att byta

till sig skyddsvärd mark från skogsägare, uppnår vi målet i år 2010. Vi uppnår målet om att skydda 400 000 hektar skog långsiktigt och formellt.

Det här är viktigt. Jag har haft många diskussioner med miljöpartister om detta i ekonomiska debatter. De tittar mycket på anslaget för biologisk mångfald. Ja, vi har dragit ned på det anslaget. Vi har använt en viss del till att skapa ett nytt anslag för havsmiljön, men vi har uppnått målet. Vad är det viktiga? Är det miljonerna, i det här fallet också miljarder för havsmiljö, som vi kan använda på ett bättre sätt och minska anslaget till biologisk mångfald, eller att uppnå resultatet som var tio år bort men som vi har nått nu på ett annat sätt? Det är den tydliga skillnaden mellan kammarens två gröna partier, Centerpartiet och Miljöpartiet. Vi levererar resultatet. Miljöpartiet har miljö i sitt prefix i namnet, men det är mycket prat.

Låt mig koppla det här till det förra replikskiftet. Hur många torskar räddades? Det handlar också om biologisk mångfald. Där var det en strategi där man framförde ett torskfiskestopp, och sedan fick man inte sitta kvar vid förhandlingsbordet. Man påverkade ingenting. Man hade rena händer, men rena händerna får inte så mycket gjort. Det viktiga är resultaten. Det viktiga är att fortsätta ett långsiktigt arbete för att skydda biologisk mångfald. Det finns otroligt stora värden.

Man måste vara krass och våga byta strategi. Man måste våga se nytt. TEEB-rapportens bidrag är att vi får in dessa värden i beslutsfattandet på ett tydligare sätt.

Anf. 261 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Tack, Roger Tiefensee, för ett insiktsfullt inlägg! Jag vill ställa två frågor till Centerpartiet.

Den ena frågan gäller hur Centerpartiet ställer sig avseende en 30-procentig minskning av växthusgaserna inom EU. Anser Centerpartiet att det är regeringens plikt att följa den inriktning som jag som riksdagsledamot ändå upplever att Sveriges riksdag står bakom?

Den andra frågan handlar om varför Centerpartiet inte agerade mer kraftfullt och följde Ices rekommendationer om en minskning av laxfiske. Det som landade på 15 procent var enligt Ices 25 procent.

Herr talman! Jag skulle uppskatta ett svar från Roger Tiefensee i de frågorna.

Anf. 262 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Den första frågan gällde EU:s minskning. Det finns en bred överenskommelse om ett mål om 20 procent. Om det blir ett internationellt avtal ska EU växla upp till 30 procent. Centerpartiet är tydligt, och Pyry Niemi skulle se det om han läste vårt valmanifest. Vi tycker att EU ensidigt ska gå upp till 30 procent.

När det gäller frågan om fiskekvoten för laxfiske ber jag att få passa. Jag har inget svar på frågan. Jag kan återkomma. Jag har varit ekonomisk talesman, och jag är nu ny talesman i miljöfrågor. Jag har inte svar på din fråga.

Anf. 263 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Då tolkar jag Roger Tiefensees svar som att Centerpartiet avser att driva frågan om en 30-procentig reduktion av växthus-

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

gaserna inom EU och ta ett ordentligt samtal med regeringen om detta så att man ansluter sig till ambitionsnivån och gör det till en ordentlig politisk fråga även inom Europeiska rådet.

Anf. 264 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Det är helt rätt tolkat. Jag upplever inte att det finns några motsättningar inom regeringen. Vad det handlar om är att vi också vill få ut något. Vi kan säga 30 procent i ett svenskt perspektiv, men vi vill använda det som en påtryckning för att också få upp EU till målet 30 procent.

Anf. 265 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Angående den sista frågan: Miljöministern, som är från samma parti som den aktuella talaren, redogjorde här i plenisalen redan för några veckor sedan för att man inte företräder 30 procent utan 20 procent som EU-mål. En viss oenighet mellan regeringspartierna om det är så att Centerpartiet utanför regeringen driver målet 30 procent måste det ändå vara. Det får vi nog återkomma till.

Det var mer intressant att den nya miljöpolitiska talespersonen för Centerpartiet här i riksdagen väljer att prata om ekosystemtjänster. Det är ett ämne som Miljöpartiet har lyft upp ett antal gånger. Det är bra om vi är flera här i kammaren som talar om detta. Det är en ansats och ett synsätt på miljöpolitiken som jag tror är oerhört viktig för framtiden.

Det är lite tråkigt, när man tolkar det till svensk politik, och du tog upp exemplet skogspolitiken och vurmade lite för att det var en ekonomisk ansats i fråga om de statliga skogarna. Det ifrågasätter vi verkligen starkt.

Anf. 266 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Ansatsen när det gäller skydd av skog är att skydda skog. När vi trädde in i Regeringskansliet för fyra år sedan skulle målet nås 2010, men prognosen var att det skulle nås 2020. Det fattades mångmiljardbelopp som inte fanns i budgeten utan behövde läggas till där. Då såg vi att vi måste byta strategi och tänka om.

Vi började med att skydda de statligt ägda skogarna. Staten äger genom Statens fastighetsverk och Sveaskog stora skogsområden. Vi började med att skydda dem, och sedan har vi också använt statligt ägd skog som bytesskog.

Vi uppnår målet, och det är det viktiga. Det är den biologiska mångfalden och inte miljarderna i anslaget som är det viktiga.

Anf. 267 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Målet är levande skogar. Du vet nog lika väl som vi att det handlar om kvaliteten på den skyddade skogen. Det är jättebra att man tar större ansvar för de statliga skogarna och att de bevaras. Det ansvaret trodde vi nog att man skulle ta ändå, med det ägande som man hade.

En smidig ekonomisk lösning på en budgetproblematik som du själv pekade på, där ni inte lyckades förhandla gentemot Finansdepartementet, kan man slå sig för bröstet för, och man kan tycka att man är ett grönt

parti. Men det är inget som står sig i det långa loppet, när vi ska nå upp till det riktiga målet, det vill säga levande skogar. Då är det nog upp till bevis om byteshandeln kommer att resultera i ökad biologisk mångfald i svenskt skogsbruk.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Anf. 268 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Jag undrar om jag tolkar Åsa Romson rätt i fråga om den skog som nu skyddas. Miljömålsberedningen och andra är tydliga om att vi uppnår tre av fyra delmål. Vi uppnår målet om att skydda 400 000 hektar skyddsvärd skog. Åsa Romson pratar om kvaliteten på den skyddade skogen. Insinuerar Åsa Romson att det inte är tillräckligt hög kvalitet på den skog som nu skyddas? Det är inte Miljödepartementet som sitter och bedömer vilken skog som är skyddsvärd och därmed ska skyddas, utan det finns myndigheter som Naturvårdsverket som jobbar med detta.

Jag är trygg i förvisningen om att vi når målet. Det viktiga är resultatet biologisk mångfald – inte budgetposten.

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

Anf. 269 OTTO VON ARNOLD (KD):

Herr talman! Det är trevligt att vara tillbaka igen. Vi debatterar jordbruk, miljö, skogsbruk och fiske, och jag tänker hålla mig till en del av detta. Jag börjar med ett globalt perspektiv.

Jordbruks-, landsbygds- och miljöpolitik hänger samman även på det globala planet. Vi har ett antal utmaningar, bland annat att vi år 2050 kommer att vara nio miljarder människor. Samtidigt har vi en klimatförändring på väg som påverkar produktionen. Vi får stor variation i skördarna, och i vissa områden får vi ökad hungersnöd. Enligt FAO uppgår i dag antalet hungrande människor till en miljard, och antalet kommer att öka om vi inte gör något.

Samtidigt vill vi kristdemokrater se en långsiktig förvaltning av de ändliga resurserna, se sambandet mellan jordbruket, landsbygden och miljön. Förvaltarskapstanken är en bärande idé för oss kristdemokrater. Det är viktigt att vi brukar – inte förbrukar – de resurser som finns. Det ska ske på ett ansvarsfullt sätt. Vi ska kunna lämna det vidare till nästa generation i det skick som vi tog emot det.

Det är grundinställningar för oss kristdemokrater, och jag vet att många här i kammaren delar de uppfattningarna.

I dag kan vi notera att EU är både den största importören och den största exportören av livsmedel från de fattiga länderna. Genom handel skapas det välfärd. Det är en viktig komponent, men den är inte den enda. Det behövs annat, som demokratiutveckling, uppbyggande av lokala marknader, organisationer och lantbrukskooperativ, och framför allt stärkande av äganderätten. Detta tillsammans skapar ett välstånd i de fattiga länderna.

Jag vill påpeka, precis som Staffan Danielsson sade tidigare i kammaren, att just stödet till jordbruket är viktigt. I mitten av 80-talet gav OECD-länderna ungefär 11,5 procent av sitt bistånd i jordbruksstöd. Nu, ungefär 20 år senare, är det bara 3,4 procent. Men jordbruksstödet är det effektivaste sättet att få i gång en fungerande demokrati, fungerande marknader och en självförsörjningsgrad i de fattiga länderna. Därför bör vi aktivt verka för det.

Vi har framför oss på jordbrukssidan ett antal beslut att fatta, som en ny jordbrukspolitik från år 2013. Det innebär stora utmaningar. Det vill bland annat till att hantera livsmedelssäkerheten på en global nivå. EU har ett ansvar, när vi ser vilka behov som finns i världen med både klimatförändringar och ökande befolkning.

På samma sätt måste vi se till att ha ett konkurrenskraftigt jordbruk i hela Europa, från Norrland till Kalabrien i söder. Det är också viktigt att jordbrukspolitiken i framtiden kommer att förverkliga Lissabonstrategin om smart, hållbar och sammanhållen tillväxt.

Sverige måste ta en aktiv del i de diskussionerna, för om vi inte är med i debatten kring den gemensamma jordbrukspolitiken blir vi akterseglade och kan över huvud taget inte påverka den. Det har hänt förr, och det vill vi inte vara med om igen.

Samtidigt har vi också en situation i Sverige som involveras. Vi är oroad över den minskade produktionen, speciellt i de känsliga bygderna. Det vill till att hitta system och möjligheter inom den gemensamma jordbrukspolitiken för att få en lönsamhet i de bygderna och även se till att vi har en aktiv produktion framför allt på animaliesidan men också på spannmålssidan. Vi kommer också att vara delaktiga i den gemensamma globala expansionen, för att kunna se till att föda världen framåt.

Vi har ett antal fördelar i Sverige som vi vill understryka. Vi har en enastående djurhälsa. Den ska vi vidareutveckla och sprida vidare i världen. Vi har också att skydda den värdefulla resurs som heter jordbruksmark. Det är frågan om vi inte borde göra detta till ett riksintresse.

Avslutningsvis, herr talman: Moderneringen lantbruket är navet för lantbrukspolitiken och för att hålla en långsiktig förvaltning av våra miljöresurser.

Anf. 270 KEW NORDQVIST (MP):

Herr talman! Det är med skräckblandad förtjusning som jag för första gången antrar denna talarstol i Sveriges riksdag. När jag nu får chansen att tala om det mitt hjärta brinner för har jag valt en fråga som vi alla berörs av, nämligen klimatet på det enda klot vi har.

Ingen kan väl ha undgått att reflektera över vädret – det alltmer extrema vädret med mer torka, mer nederbörd och fler och fler stormar. Jag tror att det räcker att nämna länder som Ryssland, Pakistan, Kina, Haiti eller Saharas randstater eller för den delen smältande isar.

Ingen kan bevisa att varje enskild katastrof har med växthuseffekten att göra. Men mönstret, herr talman, blir allt tydligare. Aldrig tidigare har koldioxidhalten varit så hög som nu. Det är ett faktum som knappast den mest inbitne klimatförnekare kan bestrida.

Klimatfrågan är för oss miljöpartister den kanske allra viktigaste frågan, för den handlar om allas vår överlevnad. Den handlar också om centrala begrepp såsom solidaritet med utsatta människor, solidaritet med kommande generationer och solidaritet med djur och natur.

Herr talman! Låt mig få ställa ett par frågor. Det är frågor som jag egentligen inte förväntar mig att någon ska besvara men som reser en moralisk dimension åt klimatfrågan. Med vilken rätt gör dagens generation slut på jordens ändliga resurser – med vilken rätt? Med vilken rätt roffar vi i den rika världen åt oss av jordens ändliga resurser – med vilken rätt?

Betänk att när vi i dag gör slut på den fossila energin är det de fattigaste på jorden som får betala det högsta priset genom vädrens obarmhärtiga våldsamhet! När jag nämner Bangladesh och dess låglänta tätbefolkade deltaland förstår alla vad jag menar.

Klimatet handlar också om vår livsstil – vår självpåtagna rätt att förbruka jordens ändliga resurser. I bästa fall är vi omedvetna om sambandet mellan klimat och livsstil. Vi tycks tro att det är en mänsklig rättighet att flyga till Thailand eller någon annan soldränkst kust minst en gång om året – för att inte tala om en liten tripp till London, Paris eller Rom! Vi har också vårt upplevda beroende av bilen. Fossilberoendet i den svenska bilparken är massivt. Samhället satsar på bilismen och dess ständiga hunger efter nya vägar. I stället borde satsningarna gå till miljövänliga, kollektiva trafiklösningar.

Herr talman! Hur många av oss är det inte som retar sig på alla dessa långträdare som fyller våra vägar? Men tänk då på att de inte åker för sitt nöjes skull. De är fulla av varor för att stilla vår konsumtionshunger. Apropå hunger, herr talman, är vår matkonsumtion, och då i synnerhet av kött, ytterligare en orsak till vårt förändrade klimat. Men nu tänker jag inte kräva någon köttskatt, åtminstone inte här och nu, om nu någon hade trott det.

Dagens konventionella jordbruk bidrar med sin användning av handelsgödsel och handelsgödselkväve till betydande utsläpp av koldioxid och lustgas inte bara i tillverkningsprocessen utan även vid användandet. Lustgas är som bekant en mycket potent växthusgas med stor påverkan på ozonlagret. Dessutom medverkar mer kväve i omlopp till läckage till vatten och luft, som om till exempel inte Östersjön har nog med bekymmer.

Det är inte utan att jag kan konstatera att vi lever som om vi vore den sista generationen. I augusti i år tittade jag en söndag på SVT:s *Aktuellt*. Då fick jag se ett inslag med Tjeckiens förre president, tillika författare och poet, Václav Havel. Han säger: Det värsta med dagens politik är att den inte är långsiktig. Det är som om ingen bryr sig om vad som händer om 50 eller 100 år.

Herr talman! Jag håller med. Det räcker inte med att säga att vi i Sverige tar vårt klimatansvar, för jag tycker inte att vi gör det. Jag tänker under mina kommande fyra år i Sveriges riksdag kämpa för ett bättre klimat. Jag engagerade mig politiskt för att jag ville rädda världen. Och det vill jag fortfarande; jag lovar!

Anf. 271 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra på Kew. Det synsätt som han framhåller är inte något speciellt optimistiskt synsätt; det kan man nog konstatera.

Detta förvånar mig lite grann när det gäller de satsningar som vi ändå gör på området. Vi håller på med miljöbilar. Vi har snabbtåg. Det utvecklas alternativa bränslen etcetera. Är det inte en början på räddningen av jorden?

Anf. 272 KEW NORDQVIST (MP) replik:

Herr talman! Det är bra satsningar, Otto, men de är otillräckliga och de kommer för sent. Jag kan inte förstå varför vi har en regering som inte

satsar på snabbtåg utan i stället drar det i långbänk. Man gör ju satsningar på vägar och bilismen.

Miljöbilsatsningen är långt ifrån tillräcklig. Dessutom kommer det inte att räcka. Även om alla bilar vore miljöbilar har vi problem med strategiska metaller etcetera. Det handlar om vår livsstil, och det handlar om att tänka i andra banor.

Anf. 273 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Snabbtåget är en speciell sak. Det är först och främst väldigt dyrt. Det är någonting man tittar på och som kanske kan fungera på vissa sträckor där det är tättbebyggt.

Vi kommer aldrig att komma ifrån bilismen. Det är uppenbart att den är här för att stanna. Därför får man försöka hitta de bästa exempel som finns. Här är vi på god väg i Sverige, tycker jag nog. Detta borde man också uppmuntra så att vi får en bättre användning av miljöbilar.

Anf. 274 KEW NORDQVIST (MP) replik:

Herr talman! Om det är någonstans bilen behövs så är det på landsbygden. Det kan vi nog vara överens om. Jag tycker att vi i städerna ska uppmuntra kollektiva lösningar och inte en massbilism.

Anf. 275 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Kew Nordqvist för ett bra inlägg. Även jag vill förändra världen; då är vi två. Det var ett sympatiskt anslag i inlägget.

Men jag vill ta upp en del till diskussion. Som jag ser det har vi två bra miljöalternativ när vi köper mat i Sverige. Det första är det ekologiska svenska jordbruket. Det är ett bra miljöalternativ. Det andra är det vanliga miljövänliga jordbruket med modern teknik. Det är också ett bra miljöalternativ. Det vi inte ska göra är att köpa importerad mat från länder där djuromsorgen och miljön oftast är sämre.

Kew nämnde att det vanliga jordbruket ofta har bekymmer med handelsgödsel. Man tillför växtnäring i kontrollerade former. Det som är allvarligt är att den svenska jordbruksproduktionen har minskat med en tredjedel på 20 år. Importen har ökat från 20 till 45 procent. Ser Kew några bekymmer med detta? Eko har ökat till 5 procent, men 95 procent är det vanliga miljövänliga jordbruket i Sverige. Måste vi inte tillsammans vända utvecklingen och stötta det så att det kan ta tillbaka marknadsandelar från importen?

Anf. 276 KEW NORDQVIST (MP) replik:

Herr talman! Jo, jag tycker att det är allvarligt att vi tappar självförsörjningsgrad. Detta fyller vi med skuggarealer utomlands – arealer som andra behöver odla för sin egen skull. I så måtto är vi överens.

När det gäller handelsgödsel har man i tidigare replikskiften här belyst frågan med att säga att man ökar omsättningen av kväve i omlopp. Det handlar också om tillverkningen av handelsgödsel, som är energikrävande. Ett kilo handelsgödselkväve motsvarar en till en och en halv liter olja. Vi sprider 80 kilo per hektar och år i Sverige. Vi har 2 ½ miljoner

hektar. Multiplicera det så har vi en supertanker som vi lägger på våra åkrar varje år! Det är inte ett hållbart jordbruk, Staffan.

Prot. 2010/11:9
3 november

Anf. 277 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Det är riktigt att handelsgödsel kräver olja i tillverkningen, men de 80 kilo som används i konventionellt jordbruk producerar man mat med. Om man använder det ekologiska jordbrukets principer, utan modern teknik, får man köra väldigt mycket mer traktor, vilket också drar olja, Kew, så verkligheten är svår.

Min uppfattning är att vi har två bra miljöalternativ i svenskt jordbruk, det ekologiska som jag har all respekt för – det är lite fyrkantigt men ett bra miljöalternativ – och det vanliga miljövänliga svenska jordbruket med modern teknik, bäst i världen.

Anf. 278 KEW NORDQVIST (MP) replik:

Herr talman! Vi är inte framme där. Det ekologiska lantbruket som det ser ut i dag är inte tillfyllest. Vi är precis lika beroende av olja och insatsmedel där när det gäller våra traktorer. Våra säger jag därför att jag varit ekobonde i 20 år. Det är lite frustrerande att luften till nästan 80 procent består av kväve, och vi har biologisk fixering som kan få ned kväve i marken utan tillförsel av olja.

Anf. 279 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Jag vill kasta in en brandfackla i den svenska jordbruksdebatten. Vad är då lämpligare än att göra det i riksdagens allmänpolitiska debatt? Är den svenska jordbruksmodellen en succé eller är den närmare ett fiasko?

Vi står alla brett i Sverige bakom den här modellen, även jag, verkligen. Vi diskuterar sällan om den blivit för byråkratiskt reglerande, utan debatten handlar främst om ytterligare regelverk, förbud, kontroller och klimatcertifiering utöver annan certifiering. Certifiering för svinproducenter, grisproducenter, ska komma, GMO-förbud diskuteras och ytterligare regelverk är på gång, och den tidigare rödgröna oppositionen vill införa en skatt på handelsgödsel, införa en ny djurombudsman och så vidare.

Visst ska vi i Sverige ligga i täten för en miljöinriktad livsmedelsproduktion med god djuromsorg. Men ska vi verkligen ligga före täten om vi samtidigt kraftigt minskar vår livsmedelsproduktion och lika kraftigt ökar importen av mat? Hur kan det gagna en bra miljö- och djuromsorg i världen? Eller med andra ord: Nu producerar vi en livsmedels Rolls Royce med stora mervärden. Och vi diskuterar sedan 20 år hur konsumenterna i Sverige och utomlands ska förmås att slanta upp för dessa mervärden. Tyvärr köper allt fler av dem i stället en importerad Skoda. Matimporten har på 20 år ökat från ca 20 till 45 procent av den svenska konsumtionen. Vore det verkligen sämre att nöja sig med att ligga i täten och i stället producera en Volvo?

Hur har det då gått för den svenska livsmedelsexporten? Jo, den ökar, och det är bra. Men mycket av ökningen består av vodka, fisk och kaffe.

Allt tal vid EU-inträdet om att om Sverige skulle knappa åt sig någon procent av EU:s matkonsumtion skulle produktionen behöva fördubblas har inte besannats. I stället har vår livsmedelsproduktion rasat med en

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

tredjedel på 20 år. Är rätt benämning på detta succé eller är det närmare ett fiasko? Det tål att tänka på.

Vi måste se verkligheten i vitögat. Huvuddelen av den svenska livsmedelsdebatten handlar om hur den ekologiska produktionen ska kunna öka. Och, visst, den har på 20 år mångdubblats från nästan ingenting till 5 procent av dagens produktion i Sverige. Riksdagen har satt upp precisa mål att ekoarealen ska omfatta 20 procent, och den offentliga sektorn ska inhandla 25 procent av sin mat ekologiskt. Jag har all respekt för ekomaten, och visst ska den ha stöd efter sina miljöfördelar. Den är ett bra miljöalternativ liksom den vanliga svenska miljövänliga produktionen med modern teknik är det. Det är den importerade maten som står för sämre miljöinriktning och en betydligt sämre djuromsorg. Därför är det rent tragiskt – jag hittar inget annat ord – att världens bästa miljövänliga mat, framtagen med modern teknik, den svenska, under 20 år har minskat med en tredjedel. Här finns minsann inga politiska mål uppsatta.

Svenska Naturskyddsföreningen och Miljöpartiet vill så väl, men deras ensidiga fokus på ekomatsnischen samtidigt som de obekymrat ser matimporten välla in över Sverige på det vanliga miljövänliga jordbrukets bekostnad kan betecknas som ett livsmedelshyckleri.

Det här måste nu förändras. Fokus i debatten och de politiska målen måste riktas mot hur Sverige ska kunna stoppa raset för den svenska livsmedelsproduktionen och vända den till en ökning. Fokus måste flyttas till den vanliga miljövänliga matproduktionen, enligt min uppfattning främst i världen. Hur ska dess kräftgång bromsas och vändas till en ökning? Herr talman! Jag ska använda den sista minuten till att ge ett recept för detta.

Det behövs en kraftsamling och gemensamma tag från näringen, staten, handeln, myndigheter och så vidare, för vi är överens i Sverige om att vi ska producera mat med god djuromsorg och miljö, och vi ska göra det i Sverige. Detta missar vi ju.

Här behövs en livsmedelsstrategi. Här har vi en satsning på Matlandet Sverige som innefattar detta. Det är utmärkt. Det jobb som regeringen under Eskil Erlandsson har påbörjat är på rätt väg men måste ges ytterligare kraft. Här måste enligt min uppfattning de svenska miljö- och djurskyddsregelverken ses över så att Sverige alltså ligger i världstäten medan kostnaderna kan minskas genom förenklingar och avbyråkratiseringar där så är möjligt. De svenska skatterna måste anpassas till de i vår omvärld så att jordbruket ges likvärdiga konkurrensförutsättningar. Att höja dem, som de rödgröna vill, skulle enbart flytta ut ytterligare livsmedelsproduktion från Sverige.

Den offentliga sektorn – vi alla i kommuner, landsting och så vidare – måste ställa samma kvalitetskrav vad gäller miljö- och djuromsorg vid sina matinköp som Sverige kräver av sitt eget lantbruk när maten produceras. Allt annat är ju hyckleri. Detsamma borde faktiskt företag, organisationer och vi konsumenter göra.

Upp till kamp för att vända den svenska livsmedelsproduktionens dramatiska minskning under 20 år till en ökning, och det tror jag att vi är överens om.

Anf. 280 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Jag vill tacka dig, Staffan Danielsson, för ett mycket insiktsfullt inlägg, måste jag säga. Jag blev imponerad av att du talade precis som vi socialdemokrater och rödgröna gör.

Jag har förstått, herr talman, att Staffan har suttit i riksdagen tidigare och också som centerpartist har haft förmånen och möjligheten att förhoppningsvis påverka regeringens politik.

Min fråga, herr talman, till Staffan Danielsson är som följer: Är du beredd att verka för att vi gör en gemensam livsmedelsstrategi i riksdagen med en bred politisk enighet? Vi upplever nämligen inte att regeringen har haft en insikt om det under den här tiden.

Statsrådet Erlandssons viktigaste ambition har varit att premiera Matlandet Sverige, som förvisso har en trevlig och pittoresk inramning och som har fått ett antal företag att agera på ett bra sätt. Men det har inte gett de resultat som Staffan Danielsson nu efterfrågar i regeringens politik.

Anf. 281 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! På försvarets område, i säkerhetspolitiken, tror jag på breda lösningar. Det är nationellt viktiga frågor. Svensk matproduktion är ett område av samma dignitet, som jag ser det, vad gäller hållbarhet, maten, kretsloppet och så vidare.

LRF har föreslagit en livsmedelsstrategi. Jag tycker att det är ett utmärkt förslag. Eskil Erlandsson driver Matlandet Sverige, fem områden där en viktig punkt är produktionen av livsmedel och som syftar till samma typ av strategi. Jordbruksministern har också sagt att en strategi är han positiv till. Sedan får vi se om Matlandet är rätt benämning eller vad det utvecklas till. Men jag är glad över en så gemensam strategi som möjligt mellan politiska partier i riksdagen, handel och konsumenter för att titta på detta.

Den verklighet som jag lyfter fram nu är inte allmänt känd. Väldigt många tror att det inte är någon ko på isen, att det ekologiska jordbruket och svensk livsmedelsexport ökar. Att det har minskat med en tredjedel och att minskningen fortsätter är inte känt, och det bör vi gemensamt göra något åt.

Anf. 282 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Kan jag tolka Staffans inlägg som att Centerpartiet är redo att skapa en gemensam livsmedelsstrategi i Sveriges riksdag som är kopplad till Matlandet Sverige, som ser till de säkerhetspolitiska arrangemangen – det är viktigt att vi har en självförsörjning i kristider – och som vilar på en bra kontakt och dialog med LRF, livsmedelsföretagarna och konsumenterna så att det blir en samsyn som bär långt in i framtiden och inte bara handlar om att stötta enskilda landsbygdsföretagare?

Anf. 283 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Politik kan lätt bli bara ord. Det viktiga är innehållet. Jag är för gemensamma tag för att visa på verkligheten, för att hitta åtgärder som är verkningsfulla och för att så många som möjligt omfattas av detta. Jag är öppen för och glad över ju fler som tittar på det problem

vi diskuterar och utveckla insatser för att vända utvecklingen, för det har varken ni eller vi lyckats med. Det här får vi alltså jobba vidare med.

Anf. 284 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Vi är alla fast i olika system. Jordbrukssystemet är ett mycket övergripande system, och det har haft en utveckling som inte alltid varit så lycklig. Om man inte vill ha detta system och vill något annat ska man driva en sådan politik och inte försvara systemet.

Vi i Miljöpartiet har en klar politik. Vi vill att det ska finnas en mångfald av husdjursarter. Vi vill att det ska finnas en mångfald av utsäde. Vi vill inte att allt ska bli monokulturer och serva det GMO-inriktade jordbruket. Vi vill att man samarbetar mer mellan djurgårdar och spannmåls- gårdar för att få en bättre balans. Vi vill att biogasen ska utvecklas så att de ekologiska bönder som kanske måste radhacka lite mer kan köra sina traktorer på biogas.

Dessa visioner vill vi styra in i politiken, och det ekologiska jordbruket är en nyckel i detta. Jag upplever dock att Staffan alltid slår på det.

Anf. 285 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vill absolut inte slå på det. Det är ett utmärkt miljöalternativ. Det är lite fyrkantigt ibland med sina förbud, men det är ett miljöalternativ. Jag kan dock vända på frågan. Jag tycker att Miljöpartiet slår lite på det vanliga miljövänliga svenska jordbruket med modern teknik som är bäst i världen. Det förtjänar att lyftas upp att det är ett alldeles utmärkt jordbruk som också är ett miljöalternativ. Det kanske vi kan diskutera.

Miljöpartiet vill så väl. Ni vill ha mångfald, ni vill ha mer ekoproduktion och ni vill att konsumenterna ska betala för varorna. Vi har kört denna affärsidé, som vi är överens om, i 20–30 år. Men min fråga är: Har det blivit en succé? Produktionen i Sverige har minskat med en tredjedel. Gårdar läggs ned, och vi köper mat från Polen, Tyskland, Argentina och Brasilien. Det är inte bra för miljön. Vi har alltså misslyckats. Nu måste vi visa på detta misslyckande och sätta in insatser för att vända utvecklingen. Det är det jag är ute efter.

Anf. 286 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag håller med. Det vanliga miljövänliga jordbruket går över hela spektrumet. Det är dock fortfarande beroende av import, till exempel av soja. Sojaimporten är enormt stor i Europa och Sverige. Sådant här måste man ta med när man tittar på vilket jordbruk man vill ha. Vi tycker att man ska vara mer självförsörjande på proteingrödor både i Sverige och inom EU. Vi vill ha en politik som styr mot det.

Vi har mycket stöd inom jordbruket. Jag förstår inte varför man ska klanka på stödet till det ekologiska jordbruket. Det finns stöd till miljöskyddsåtgärder, anläggning av våtmarker, företag och tusen miljoner andra stöd. Stödet till det ekologiska jordbruket är bra för att nå målen för ett bättre och hållbarare system.

Anf. 287 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Vi är överens om att det ekologiska jordbruket ska ha stöd efter sina miljöfördelar och att det konventionella ska ha stöd efter sina miljöförtjänster. Det ska vi diskutera i vetenskaplig ordning.

När det gäller import av soja är jag för att vi producerar så mycket proteinfoder som möjligt. Det är dock värre att importera mat än att importera soja. Importerar man mat har man inga betande kossor och inga grisar som inte är fixerade. När man importerar mat köper man hela konceptet. Den utvecklingen kan vi inte gilla. Vi måste vända utvecklingen. Det räcker inte att fokusera på den ekologiska nischen, utan vi måste utveckla det vanliga miljövänliga jordbruket.

Anf. 288 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Staffan för ett ypperligt och viktigt inlägg. Det tål att understrykas att fallande lönsamhet och minskad produktion är ett stort problem för många lantbrukare ute i landet.

Låt mig göra en reflexion. Det är inte många, om ens någon, lantbrukare som kör Ferrari. Däremot kör ett antal Icahandlare Ferrari. Har du några synpunkter på det, Staffan? Jag vet att man i EU-kommissionen har börjat titta på vinstfördelningen i hela livsmedelskedjan.

Anf. 289 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Det är en stor fråga som är viktig att diskutera. Jag tackar för Ottos inlägg. Vi har en marknadsekonomi, och vi tror alla på det. Jag tror på marknadskrafter och privat företagsamhet även när det gäller den offentliga sektorn, men det är en annan debatt.

Att jordbruket har minskat dramatiskt i Sverige beror på pressad lönsamhet. Marginalerna är för små. Att då som innehåll i en jordbruksstrategi lägga på ökade skatter är fel väg att gå. Det skulle driva ut jordbruket ytterligare. Lönsamheten måste upp, och vi måste diskutera hur vi ska lyckas med detta. Vi måste titta på skatter, konkurrenskraft, pålagor, regelverk, kostnader och upphandling i den offentliga sektorn.

Handeln går lysande och betalar mycket på insatt kapital. Där är konkurrensen för dålig. Människor klagar dock inte så mycket på dyr mat. Svensk mat är mycket prisvärd.

Anf. 290 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret. En annan viktig fråga är hur exporten fungerar i Sverige. Talar man med handelsministern diskuteras matexport över huvud taget inte. För att vi ska kunna komma ut på marknaden och ha den spetskompetens som behövs är exporten en viktig bit.

Jag var på ett seminarium i går om just soja. Det går att hantera. Vi kan ersätta mycket grovfoder och soja med inhemsk produktion.

Anf. 291 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Jag är glad över alla som köper svensk miljövänlig mat producerad med världens bästa miljö- och djuromsorg. Jag tycker att vi i första hand ska njuta av den själva, men den får även gärna gå på export.

Det är dock tufft med export. Det gäller att få upp volymer och att hitta marknader som vill betala för mervärdena.

Nummer ett är nog att få svenskarna att välja den fina svenska maten. Det gäller även våra skolor, vår äldreomsorg och våra myndigheter. Jag tror att vi måste börja där för att vända utvecklingen, för det är förfärande att den bästa maten i världen minskar i produktion.

Anf. 292 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Det är första gången jag står i denna talarstol, och jag måste erkänna att det känns lite annorlunda mot att stå i fullmäktige hemma i Kil och tala. Jag ska passa på att tala om en av mina hjärtefrågor. Det är en fråga som blir alltmer aktuell allteftersom virkespriserna stiger. Jag tänker tala om hotet mot våra skogar och om vad vi måste göra för att dagens skogsbruk ska bli ett skogsbruk för framtiden.

Herr talman! Vi står vid ett vägsval. Vart vill vi gå? Vad vill vi lämna efter oss? Är det tysta virkesåkrar, gödslade och besprutade monokulturer? Är det sönderkörda hyggen där spåren och såren aldrig läker? Eller är det levande skogar fyllda med fågelsång där skogsbruket går hand i hand med andra skogsnäringar och friluftslivet?

För 30 år sedan kom jag till Boda, en socken mitt emellan Karlstad och Arvika. Det var en förälskelse som tog mig dit, och väl där blev jag förälskad på nytt. Det var traktens skogar som blev föremål för min förälskelse. Den har hållit i sig även om skogarna de senaste åren har varit utsatta för stora övergrepp och även om de i dag inte alls ser ut som för 30 år sedan.

De stora skogsbolagen ringer runt och lovar guld för våra gröna skogar. Den gamla bondskogen försvinner i rasande takt. Allt försvinner, ingenting lämnas kvar. Till och med rötterna slits upp ur marken. I Värmland har vi också den nya tidens skogspatroner som har kommit hitresande och köper upp fastigheter, styckar från husen och säljer till högstbjudande. Sedan avverkar de ekosystemet och säljer de värdelösa kalhyggena så snabbt det går.

Det har skrivits mycket i Värmlandstidningarna det senaste året om hänsynslösa avverkningar. Jag vet att det här inte bara händer i mina hemtrakter utan i hela Sverige i dag.

Det finns också många skogsägare som vill ha ett annat skogsbruk. Det finns skogsbolag som vill ändra kurs, som vill använda hyggesfria metoder när de avverkar och som menar att det inte räcker att skydda våra urskogar och gammelskogar. De menar att vi måste restaurera och göra nya skogar av kalhyggen och virkesåkrar.

Herr talman! Det är de skogsägarna och skogsbolagen som behöver uppmuntras. Hur kan vi som riksdagsledamöter bidra till det? Det är flera saker som behöver göras. Jag ska nämna tre.

För det första måste vi ändra skogsvårdslagen så att produktionsmålet underordnas en långsiktigt ekologisk hållbar utveckling av skogen. För det andra måste vi främja hyggesfria metoder genom att anslå medel till utbildning, rådgivning, ekonomiskt stöd och ytterligare forskning. För det tredje – det är egentligen så självklart att det är hemskt att det behöver sägas – måste vi se till att skogsvårdslagens regler för miljö- och kulturhänsyn efterlevs. Det ska inte vara okej att låta bli att lämna högstubbar. Det ska inte vara okej att köra sönder skogsvägar, stigar och

fornlämningar. Det ska inte vara okej att låta bli att lämna träd vid vat- tendrag. Det ska inte vara okej att vänta med att åtgärda skador tills nå- gon eventuellt gör en anmälan till Skogsstyrelsen som eventuellt hör av sig med ett påpekande.

Detta och mycket annat måste vi göra för att våra barn och barnbarn ska få uppleva levande skogar. Detta måste vi göra för att säkra den bio- logiska mångfalden, för att säkra framtiden för andra skogsnärningar och för rekreationsvärdena. Detta måste vi också göra av ekonomiska skäl. Dagens skogsbruk ger måhända ägaren snabba pengar i fickan, men i ett längre perspektiv är det med andra bruksmetoder vi får ut mer av skogens värden.

Levande skogar är namnet på en motion som jag har varit med och skrivit under den allmänna motionstiden. Den handlar bland annat om det som jag har pratat om här. Jag hoppas att den tas emot positivt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Tina Ehn (MP).

Anf. 293 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! När vi brukar jorden utarmas den sakta på mineraler och näringsinnehåll. För att behålla bördiga åkrar och kunna fortsätta att odla livsmedel behöver ämnena som vi tar från jorden också föras åter. Fosfor är ett av dessa ämnena. Det är ett livsnödvändigt grundämne. Det har fler funktioner i djur och människor än något annat ämne och är också ett nyckelelement i fotosyntesen. Fosfor är ett av de kvantitativt mest bety- delsefulla näringsämnena i vårt jordbruk. Därför är det viktigt att vi ser till att det råder balans mellan uttaget och tillförseln av fosfor på vår åkermark.

I arbetet med de nationella miljömålen samlades riksdagen kring må- let att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöpro- blemen är lösta och kring fem grundläggande värden. Några av dem är att vi ska främja människors hälsa och värna den biologiska mångfalden. Vi ska bevara ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga och trygga en god hushållning med naturresurserna.

Utifrån dessa värden har man sedan arbetat med att bryta ned det övergripande målet och, med varierande framgång, uppnå målet. En del av detta arbete har gått ut på att vidta åtgärder för att fosfor från avfall och avlopp ska kunna ingå i ett kretslopp och kunna återföras till jord- bruksmark utan risk för hälsa och miljö.

Herr talman! Kunskapen om de ämnena som finns i slammet – det är slammet jag talar om – är bristfällig. Effekterna är inte tillräckligt under- sökta. Att värna jordbruksmarken och återföra näringsämnena via slam är tveksamt. Det är viktigt att värna jordbruksmarken för dagens och kom- mande generationer. Det är ett viktigt mål för hela samhället.

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att uppdatera en akt- ionsplan från 2002 för återföring av fosfor från avlopp. Den reviderade aktionsplanen har nu varit utsänd på remiss. Det nya förslaget utgår från samma mål som tidigare. Näringen i avloppet ska återföras till mark där näringen behövs, utan risk för hälsa eller miljö. Naturvårdsverket har kommit till slutsatsen att detta kan ske genom slamspridning ur både kort och långt perspektiv. Jag och flera med mig delar inte den uppfattningen.

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

Naturvårdsverkets förslag ställer högre krav på slammets innehåll. Det är bra. Det utgör en drivkraft för ett fortsatt arbete med att minska utsläppen av föroreningar redan vid källan. Jag menar att det trots de ökade kraven finns skäl att inte tillåta denna spridning av slam på jordbruksmark. Slam från våra reningsverk är ett avfall. Det är en produkt av allt vi spolat ned i våra avloppssystem. Det kan vara läckor från dagvattensystem och kemikalier som används i reningsverkens egna reningsprocesser. Slammet innehåller miljögifter, riskabla tungmetaller, läkemedelsrester, hormoner och ett stort antal oidentifierade kemiska substanser.

I arbetet med aktionsplanen pekar Naturvårdsverket på att det saknas underlag och på att man inte har all kunskap. Ändå kommer man till slutsatsen att det är förenligt med försiktighetsprincipen att återföra slammet till jordbruksmarken.

Herr talman! Att tillåta slamspridning går emot miljömålet Giftfri miljö. Naturvårdsverket pekar i sin rapport på att man ökar mängden kadmium som vi vet är skadligt redan på de nivåer som i dag finns i åkermark och en del livsmedel. Det finns andra sätt att sluta kretsloppen för fosfor. Med den föreslagna aktionsplanen legitimeras slamspridning, och incitamenten att vidareutveckla och realisera andra alternativ undergrävs. Naturvårdsverkets förslag till aktionsplan visar inte vägen till en hållbar utveckling. Återföringen av fosfor från slam måste därför ske på andra sätt än via spridning av slam.

Detta har vi i Miljöpartiet motionerat om under den allmänna motionstiden. Jag hoppas att vi får en bred diskussion om den motionen och att vi når en annan utveckling än den som vi hittills har slagit in på.

(Applåder)

I detta anförande instämde Tina Ehn (MP).

Anf. 294 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Det är ett mycket brännande problem som Jonas Eriksson tar upp här. Att kunna återföra fosfor och kunna använda den är synnerligen viktigt. Det skulle vara intressant att föra den debatten. Hur har ni tänkt er att kunna återföra den till åkermarken? Det är min fråga.

Anf. 295 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! I arbetet kring denna aktionsplan har flera olika remissinstanser yttrat sig. I aktionsplanen pekas det på att det finns flera olika alternativ. Man kan till exempel bränna slammet och ur den aska som bildas utvinna fosfor. Det har en del nackdelar, men det innebär också att en del av de föroreningar som jag nämnde i mitt anförande försvinner eller mer deponeras i askan och inte hamnar i jordbruket.

Det kan också handla om att använda den fosfor som finns ute i jordbruket i dag men som inte används utan koncentreras kring våra djurgårdar på ett mer effektivt sätt. Vi har fosfor också i matrester och kadaver som går att ta till vara.

Detta är inte tillräckligt utrett och blir det inte heller om vi nu ger grönt ljus för en fortsatt spridning av slam.

Anf. 296 OTTO VON ARNOLD (KD) replik:

Herr talman! Det är lovvärt att titta på alternativa metoder. Men inom slamspridningen finns det möjligheter att separera slam från olika typer av reningsverk. Det är stora kostnader för samhället. Har ni gjort någon analys av vad det skulle innebära att till exempel dela upp avloppssystemet?

Anf. 297 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Den analysen har inte Miljöpartiet gjort. Men det finns andra som har titta på detta. De alternativa sätten att ta till vara på fosfor, till exempel förbränning, har man gjort studier på och även fullskaliga försök i andra länder. Det visar på en kostnadsökning på 2–5 procent.

Vi vill gärna bygga om samhällets struktur så att man kan separera näringsämnena redan vid källan. Men det är en lång förändring, och det kräver också ett engagemang från oss och att vi inte öppnar vägen för slamspridning. Då försvinner incitamentet för andra lösningar.

Anf. 298 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Jonas Eriksson för ett intressant anförande som jag i många delar kan instämma i. Fosfor är ett viktigt växtnäringsämne. Vi äter mat, och sedan ska fosfor självfallet återgå till kretsloppet.

Vi har ett stort bekymmer i dag. Bekymret är vårt vattentoalettssystem. Att hitta andra system i stället för det är svårt. Men det vore det bästa.

Man jobbar hårt med det svenska slammet. Man renar det och minskar tillförseln. Det är sannolikt det renaste slammet i världen. Det jordbruk som främst skulle behöva denna fosfor är det ekologiska jordbruket som inte vill köpa in vissa typer av handelsgödsel. Vi har alltså ett stort bekymmer. Denna fosfor används inte. De lösningar som du talar om, Jonas Eriksson, är på lång sikt. Hur klarar vi fosfortillgången till jordbruket? De förslag som du hade fanns det inga volymer i. Vi har ett bekymmer. Jag har inte lösningen. Det är en viktig fråga att diskutera, och jag uppskattar ditt inlägg.

Anf. 299 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag sitter inte själv inne med någon fullständig lösning på denna problematik. Men som jag var inne på i det tidigare replikskiftet finns det redan i dag en koncentration av fosfor, en outnyttjad mängd fosfor, just på grund av strukturen i vårt jordbruk där vi skiljer djurgårdar från grödproduktion, alltså växtproduktion, som utarmas på fosfor, medan andra i stället på grund av en koncentration av gödsel hamnar på annan plats. Detta är en strukturell förändring som man kanske inte löser över ett år. Men man måste ange en inriktning för att komma dithän.

Anf. 300 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Nu är det stora bekymret att Sveriges djurgårdar minskar kraftigt. Animalieproduktionen minskar, och vi köper importmat. Det har vi varit inne på tidigare. Det sättet att sprida ut fosfor lite jämnare handlar om en liten tillförsel. Vi har ett bekymmer för att vi utarmar

Prot. 2010/11:9

3 november

Allmänpolitisk debatt

Miljö, klimat, jord- och skogsbruk

jordarna. Inte minst har det ekologiska jordbruket ett bekymmer här eftersom man har tuffare gränser för vad man får använda.

Är slammet tillräckligt rent tror jag att man inte ska utesluta att det möjligen ska kunna användas. Men jag håller med om att det är en grannlaga diskussion. Men det är lätt att säga nej till allt. Visst är det det.

Anf. 301 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att ambitionen måste vara att vi får en sådan ren restprodukt att vi kan återföra den till jordbruket.

De krav som man ställer i denna aktionsplan innebär bland annat vad gäller kadmium att vi kommer att öka tillförseln av kadmium fram till 2025. Då vet vi redan i dag att den nivån i vår jordbruksmark och i en del livsmedel redan är för hög. Då känns det oerhört svårt att säga ja till att fortsätta öka den mängden.

Statsförvaltningen

Anf. 302 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Kostnaderna för Regeringskansliet har ökat med en och en halv miljard kronor på fyra år. Nu kostar Regeringskansliet närmare 7 miljarder. Antalet personer som är knutna till Regeringskansliet har aldrig varit så stort som nu. Det handlar om 3 322 personer, och om man räknar in UD:s personal är det över 4 000. Dessutom kommer uppgifter om att konsulter anlitas i ökad utsträckning.

Den nya regering som tillträdde i oktober i år har utökats och omfattar nu 24 statsråd. Två nya ministerposter har inrättats, civil- och bostadsministern och IT- och regionministern. Det är den största regering som Sverige någonsin har haft. Men europeiska mått mätt är detta en rekordstor församling.

Läget efter valet är att fyra ministrar har fått avgå och ersatts med fyra nya. Två extra ministerposter har inrättats, och en ny statssekreterare för pr-frågor har inrättats. Därutöver kommer de nya politiska staberna. Detta ger en kostnadsökning på i storleksordningen 50 miljoner för hela mandatperioden.

Statsministern själv, Fredrik Reinfeldt, säger att regeringen är för stor. Han säger i en tidningsintervju: Men jag får inte bestämma själv.

Men Reinfeldt fick bestämma själv när det gällde inrättandet av en tjänst som statssekreterare för kommunikation. Den gick till den förre moderate partisekreteraren Schlingmann som fick ett jobb som spinndoktor i Regeringskansliet med statssekreterares status. Posten är ett hjärtslag från en ministerpost. Det är en post som aldrig har funnits förut. I medierna har man kallat posten för en propagandaminister. De anmärkningsvärda medieuppgifterna har gjort att vi socialdemokrater har begärt extra information om tjänsten i anslutning till KU:s granskning av regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation.

Vi ser nu hur Regeringskansliet sväller. Sedan ska verk och myndigheter rationaliseras. Man slår samman Vägverket och Banverket till det nya Trafikverket. Det ska ge rationaliseringsvinster. Vi har inte sett resultatet än.

Vi kan konstatera att statliga jobb försvinner runt om i landet. Bara i Sollefteå har man tagit bort 150 jobb under den senaste fyraårsperioden.

Signalen som går ut från Rosenbad tycks vara att alla ska spara, utom Regeringskansliet.

Frågan är dessutom: Kan de nya ministerposterna motiveras med hänvisning till de ansvarsområden som har presenterats?

Anna-Karin Hatt har ansvar för IT och regional tillväxt. Vilka är de propositioner som planeras på detta område? Vad är det som motiverar en särskild ministerpost för just detta när man dessutom kan se på regeringens hemsida att Maud Olofsson också ansvarar för regional tillväxt? Plötsligt är det två ministrar som har samma ansvar.

Sedan dyker Eskil Erlandsson upp i sammanhanget och ansvarar för landsbygdsutveckling. Det är alltså en tredje minister som tangerar de områden som Hatt och Olofsson ansvarar för.

Nu är vi alltså uppe i tre ministrar med samma ansvarsområde. Jag tycker att det är intressant och originellt. Jag skulle vilja veta vilka propositioner som planeras på dessa områden som motiverar denna typ av oklar organisation. Man kanske också ska ställa sig frågan: Hur smal får en ministerportfölj bli för att den ska kunna motiveras över huvud taget?

Situationen blir inte bättre om man tittar på integrationsminister Erik Ullenhags ansvar. På regeringens hemsida framgår inte formellt vilket ansvar han har, men i ett pressmeddelande från den 19 oktober står det att han har ansvar för samordning och utveckling av frågor om de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Vad betyder detta i praktiken, och vilka propositioner planeras som motiverar en ministerpost av den typ Erik Ullenhag innehar?

Det är dessutom väldigt delikat eftersom Nyamko Sabuni samtidigt presenteras som chef för integrations- och jämställdhetsdepartementet. Hon framställs som huvudminister på integrationsområdet, och Erik Ullenhag finns inte med i departementets ledning. Han lyder i stället under arbetsmarknadsdepartementet, som leds av Hillevi Engström. Vilken roll har Ullenhag i praktiken? Varför har Sverige två integrationsministrar, och vem har i praktiken ansvar för frågorna – Sabuni eller Ullenhag?

Om vi sedan ska komplicera detta ett snäpp till kan vi se att Sabuni också är biträdande utbildningsminister med ansvar för förskolor. Hon är underställd utbildningsminister Jan Björklund. Vem har sista ordet när det gäller integration i förskolan? Är det Sabuni, som är chef för integrations- och jämställdhetsdepartementet? Är det Engström, som är chef över integrationsminister Ullenhag? Är det Björklund, som är chef över Sabuni? Detta är lite komplicerat.

En källa i Regeringskansliet säger dock: Ingen förlorar ministrar; vi är nöjda. För att hålla ihop regeringen till nästa val, inte väcka ont blod och få lugn i regeringsjobbet ska alltså skattebetalarna stå för extra pengar till ministrar vars arbetsuppgifter är oklara. Man ska ha 50 miljoner kronor i extra utgift här.

Det är intressant, och mot bakgrund av detta ska det bli intressant att som ledamot i KU ta del av svaren på de frågor utskottet ställt i samband med granskningen av regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation. Beroende av svar och motiveringar från regeringens sida när det gäller detta får vi ta ställning till vilka initiativ som ska tas i frågan.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Statsförvaltningen

I detta anförande instämde Helene Petersson i Stockaryd (S).

Anf. 303 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Peter Hultqvist låter som en framtida regeringsbildare med ett stort intresse för just alliansregeringen. Vi får väl se.

Regeringskansliets kostnader i Sverige har ökat sedan Gustav Vasas tid – linjärt och ständigt. De ökade kraftigt under 1900-talet under de mångåriga socialdemokratiska regeringarna. Det är dyrare med koalitionsregeringar, av lätt insedda skäl. Fyra partier ska samordna sin politik. Det skulle, Peter Hultqvist, vara billigare med bara ett parti i regeringen och riksdagen. Det vore väldigt billigt, men det vore inte bra för demokratin. Demokrati måste ibland få kosta lite.

Jag kan dock vara överens om att statsförvaltningen ska skötas effektivt, att regeringen ska organisera och sköta sitt arbete på ett bra sätt och att de ska granskas i vanlig ordning. Det får alltså KU och så vidare diskutera. Jag är trygg i att vi har en effektiv och bra borgerlig regering som har organiserat sitt arbete på ett bra sätt.

Anf. 304 PETER HULTQVIST (S) replik:

Herr talman! År 2006 var det 2 829 på Regeringskansliet. Med UD blev det 3 608. Sedan gick det upp till 3 322, och om man räknar in UD blir det 4 068.

Sedan har man från allianssidan fört en diskussion om att det är viktigt att skära ned efter exempelvis ett ordförandeskap i EU, vilket man kritiserade Göran Perssons regering för att inte ha gjort. Nu har vi sett en oerhörd expansion efter att Reinfeldt har varit ordförande i EU. Man säger alltså en sak och gör en annan.

Ska det bli trovärdigt i statsförvaltningen, och för att ha trovärdighet hos de statliga verken och myndigheterna när de ska rationalisera, måste man skära uppifrån. 1 ½ miljards ökning är mycket pengar. Det kan knappast motiveras.

Anf. 305 STAFFAN DANIELSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta är en relevant diskussion. Självklart ska riksdagen kunna diskutera statsförvaltningen och regeringen. Jag ville dock med mitt inlägg visa att frågan är mångfasetterad. Regeringen ska vara effektiv, och den ska leda landet. En koalitionsregering kräver en del resurser, och jag känner att vi har en bra regering som organiserar sig.

När det var mångåriga socialdemokratiska regeringar togs denna fråga upp även från den dåvarande oppositionen. Det är oppositionens uppgift att titta på det hela. Det ska vi alltså göra, och jag önskar Peter Hultqvist och KU lycka till i sitt viktiga granskningsarbete.

Anf. 306 PETER HULTQVIST (S) replik:

Herr talman! Tre stycken ministrar är inblandade i regional tillväxt med oklara inbördes förhållanden, och tre stycken är inblandade i integrationsfrågor med oklara förhållanden. Det är knappast rationellt. Det är knappast klokt. Det är knappast ordentligt genomtänkt.

Detta visar att det inte finns ett riktigt bra grepp i regeringsarbetet. När det enda statsministern har som förklaring är att säga att regeringen är för stor men att han inte får bestämma själv kan man fråga sig hur detta styrs. Vad finns det för sakliga motiv till det ena eller andra? Den fråga som KU har ställt ska alltså bli mycket intressant att fortsätta jobba med.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Statsförvaltningen

Anf. 307 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Peter Hultqvist, du ställer en massa frågor i ditt anförande. Det hade möjligen varit lämpligt för en interpellation. Då hade du säkert fått svar på flera av dessa frågor, men jag anar en viss önskan om att bara ställa dem retoriskt.

Statsförvaltningen ska givetvis inte vara större än nödvändigt; om det tror jag att alla är överens. Kostnaderna ska inte vara större än de behöver vara. Alliansregeringen har dock haft ett högt reformtempo under de fyra år som har gått, och det är givetvis *en* del av förklaringen till kostnaderna.

I övrigt tror jag att det skulle vara klokt att prata med dina kamrater i det egna partiet, för svaret på frågorna du ställer är nog i stort detsamma som det Göran Persson och tidigare socialdemokratiska regeringar har sagt till kritikerna när statsförvaltningen har svällt under era år. Där tror jag alltså att du hittar svaren på många av de frågor du ställer.

Anf. 308 PETER HULTQVIST (S) replik:

Herr talman! Det är mycket möjligt att detta kommer att bli både interpellationsdebatter och andra typer av debatter i riksdagen och här i kammaren.

Det är dock inte ett särskilt bra och konstruktivt försvar att säga: Titta på Göran Persson! I så fall kan man också titta på vad den dåvarande oppositionen sade. Det var att det skulle rationaliseras i Regeringskansliet, att resurserna skulle minska och att det skulle effektiviseras. Det var framför allt att det skulle dras ned på pengarna efter ordförandeskapet i EU.

Nu ser vi att Reinfeldt inte har gjort någonting, utan detta har bara expanderat i rätt rejäl takt. Man har i en statsförvaltning där man ställer hårda krav på rationaliseringar i statliga verk och myndigheter inte förmåga att föregå med gott exempel själv, utan man inrättar till och med nya statssekreterartjänster som i medierna beskrivs som propagandaministerposter.

Anf. 309 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag kan säga kort att det var mer en omtanke om att du skulle få svar på de frågor du ställer, Peter Hultqvist.

Precis som jag sade till dig tidigare är nog svaren i mångt och mycket desamma, det vill säga att det krävs människor för att klara av att sköta statens angelägenheter. Det är ungefär de svar Göran Persson och tidigare socialdemokratiska regeringar också har framfört. Det krävs alltså människor för att klara av detta arbete, och det tror jag också är en stor del av svaret på de frågor du ställer. Sedan ska statsförvaltningen givetvis skötas effektivt och inte kosta mer än nödvändigt.

Anf. 310 PETER HULTQVIST (S) replik:

Herr talman! Det är svårt att kräva resultat av andra i olika andra delar av en stor organisation om man inte på något sätt föregår med gott exempel själv. Det vet jag av egen, djup erfarenhet i andra politiska sammanhang. Ska en kommun skära ned kan man inte expandera kommunstyrelsens kansli, utan trappan måste städas uppifrån. Man inrättar framför allt inte en ny, svällande politisk byråkrati och ministerposter som har mycket oklara motiv och förhållanden och som bara bär kompromissens prägel i sig.

Kulturpolitik

Anf. 311 BENGT BERG (V):

Herr talman! En av den värmländska berättelsens mest älskade röster tillhörde Göran Tunström. I sin roman *Tjuven* säger han bland annat – jag ska inte citera hela romanen: Det högsta är att skåda Gud. Det näst högsta är att stå på Tossebergsklätten och se ut över världen.

Lite grann så känner jag det också nu när jag för första gången äntrar talarstolen i Sveriges riksdag. Framför mig har jag inte den vackra Fryksdalen men en vackert blåskimrande riksdagssal.

Jag har ägnat i stort sett hela mitt vuxna liv åt ordbruk och bokstavs-skötsel, så jag tänkte ta mig friheten att reflektera lite grann över kultur som drivkraft i våra liv och i samhället i stort.

Jag kommer från en provins där kulturen alltid har stått högt i kurs. Värmland, som ingår i det inre stödområdet, har bidragit till landets välstånd och utveckling genom malmen från gruvorna, träd från skogarna, kraften från forsarna och arbetskraften från folket.

Men det är inte bara dessa produktiva näringar som har räknats och räknas, utan också kulturen. Och i vår moderna tid vet vi alla hur viktig besöksnäringen är för det övriga Sverige.

Herr talman! Kulturens själva väsen är i någon mening icke mätbar. Författaren Agneta Pleijel har uttryckt det på detta sätt:

Vetenskapen ger oss ny kunskap. Informationsflödet är enormt. Sämre ligger det till när det gäller kunskapen om vårt inre, våra hemliga fantasier och våra drömmar. Konsten är en av de unika vägarna, ibland den enda vägen, till denna kunskap. Den är en del av ett folks medvetande om sig självt.

Det handlar om identitet, och kulturen är inte bara en spegel av dig själv som en unik individ utan också en spegel av oss alla, tillsammans, som delaktiga i den stora humanistiska gemenskapen. Vi behöver kulturen för att ta reda på vilka vi är men också för att förstå och förändra det samhälle som vi lever och verkar i.

Herr talman! Vänsterpartiet har sammanställt en mycket konkret och konstruktiv kulturskrift, ett program, som vi har kallat för Kulturkompassen. Där står det bland annat:

Kulturen är en avgörande del av demokratin. Den värnar om människans unika värde, rätten att vara olika, skilda grupper och religioners och länders särpräglade traditioner. Alla medborgare ska ha tillgång till kultur i olika former, liksom var och en ska erbjudas möjlighet till ett eget kulturellt skapande på en professionell nivå eller under andra och mer lekfulla former.

Vi menar också att det måste finnas ett övergripande nationellt ansvar för kulturen i hela landet, även när det gäller kulturens verkställighet och när den decentraliseras till olika regionala nivåer. Det gäller att hävda både konstnärlig kvalitet och en regional likvärdighet. Det gäller att värna, som ordföranden i kulturutskottet brukar säga, den kulturella allmansrätten.

Herr talman! Kulturen gäller för alla i samhället, inte minst för barnen, barnen som äger allt, utom det man tar ifrån dem, barnen som föds lika runt om i hela världen men som snart ska märka hur olika deras liv blir beroende på i vilken del av världen de växer upp, vilka föräldrar de har och vilka de olika sociala omständigheterna är.

Den franske författaren, som fick Nobelpriset 2008, Le Clézio, sade vid sin Nobelföreläsning bland annat:

Det är omöjligt att tala om jämställdhet och respekt för andra om man inte ser till att varje barn får tillgång till skriftspråket och till böckernas värld.

Jag vill avsluta med en liten bild från en flygplats någonstans i världen. En pojke står där med sin mamma och tittar. Flygplanet, som nyss fyllts, lyfter och försvinner som en liten punkt på himlen. Då säger barnet: Hur får de plats nu?

Det tycker jag är en fråga som vi ska ta till oss, vi som arbetar med kultur: Hur får alla plats i en så liten punkt som försvinner i fjärran? (Applåder)

I detta anförande instämde Siv Holma (V).

Anf. 312 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Det är första gången också för mig som talare i denna plenisal. Jag ser fram emot arbetet i Sveriges riksdag. Det ska bli väldigt spännande och roligt.

Ett samhälle med ett rikt föreningsliv där det finns ett ideellt och socialt engagemang och ett samhälle där vi har civillurage och värme oss människor emellan är det samhälle som jag tror på och som jag vill arbeta för som ledamot av Sveriges riksdag.

Ett starkt civilt samhälle är grunden för en stark demokrati. Vårt samhälls grund bygger på relationer och på tillit. I det civila samhället samlas alla naturliga gemenskaper, familjer, byalag, kyrkor och samfund, kooperativ, idrottsföreningar, stiftelser, fackföreningar, kulturföreningar, ekonomiska föreningar – ja, listan är lång och kan göras ännu längre.

För mig är begreppet samhället oändligt mycket större än just den offentliga sektorn. Ett vanligt tankefel är annars att begreppet samhället är detsamma som det offentliga, det vill säga stat, kommun och landsting.

När man talar om tre sektorer nämns ofta den offentliga först, sedan den privata och till sist den ideella, den civila, sektorn. Jag tror att det är dags att vända på begreppen, att utgå från det civila samhället och att det offentliga sedan ska vara stöttande, inte styrande. Uppgiften måste vara att underlätta och uppmuntra. Det går inte att överskatta vad ett starkt civilt samhälle betyder. De frivilliga insatserna, omsatta i heltids- och helårsarbetstillfällen, är 400 000. Drygt 85 procent av befolkningen är medlemmar i någon förening.

Herr talman! Det offentliga får inte försvåra för den ideella sektorn genom lagstiftning, beskattning eller andra åtgärder.

Det är också viktigt med en dialog mellan olika sektorer. I regeringens proposition *Tid för kultur* gjordes bedömningen att dialogen mellan det civila samhället, kommuner, landsting och stat behöver utvecklas inom kulturområdet.

Kristdemokraterna vill stärka det civila samhällets möjligheter att göra människor mer engagerade i samhällsutvecklingen. Vi har en lång tradition av att organisera oss i allt från arbetarrörelsen till nykterhetsrörelsen, frikyrkorörelsen och idrottsrörelsen. När många av dessa rörelser växte fram under 1850-talet hade Sverige inte lika och allmän rösträtt. Utan dessa rörelser hade Sverige sett väldigt annorlunda ut jämfört med i dag. Den civila sektorns betydelse för samhällsutvecklingen är omätbar.

En oro jag möter, bland annat hos många idrottsföreningar, rör den senaste tidens diskussion om den så kallade EU-momsen. Det är en kritik från EU-kommissionen som beror på att ideella föreningar och religiösa samfund inte behöver betala moms på välgörenhetshandel. EU-kommissionen anser att det då råder illojal konkurrens mellan företag och ideella organisationer.

Vi kan alla tänka ut vad ett 25-procentigt momspåslag på dessa verksamheter skulle innebära för de ideella organisationerna. Jag ser positivt på det uttalande finansminister Anders Borg gjorde den 31 maj i år om att den ideella sektorn ska värnas. Han klargjorde även att den ideella sektorn inte ska förlora ekonomiskt på ändrade momsregler. Den frågan kommer jag att bevaka aktivt.

En välkommen reform som regeringen presenterar i budgetpropositionen är avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Det är en reform som uppmuntrar och stöder människor som vill ge och vara generösa. Jag vill se ett snabbt införande och en fortsatt utveckling av en sådan reform.

Sverige är vid sidan av Slovenien det enda land i Europa som inte har något system för skatteavdrag för gåvor. Det är dags för oss i Sveriges riksdag att ändra på det.

En utredning som tillsattes under den förra mandatperioden kom fram till att om ett system med avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer skulle införas skulle det öka gåvorna med 800 miljoner kronor. I den utredningen bedömdes statens kostnad för detta till 650 miljoner kronor. De samhällsekonomiska effekterna skulle alltså vara större än statens kostnad.

Uppgifter från Norge visar att ett liknande system som införts där har ökat gåvogivandet med 30 procent. Det är dags att inse att samhället är större än den offentliga sektorn, större än staten. Vi måste verka för ett starkt civilt samhälle.

Man kan i detta sammanhang fråga sig om oppositionen vill hålla fast vid ett föråldrat system där Sverige är det enda land, bortsett från Slovenien, i Europa som inte har avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Låt oss inte köra fast i gamla hjulspår. Släpp loss alla de goda initiativ som finns i det civila samhället, som finns i den ideella sektorn!

(Applåder)

Anf. 313 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Jag ska prata lite grann om infrastrukturen i Malmfälten. Malmfälten är ett område i Sverige som har en väldigt stor betydelse för det svenska folkhushållet. I det här området bryts i stort sett all järnmalm som tas fram i Sverige. En mycket stor del av koppar, silver och guld kommer också från det här området.

Området omfattar för närvarande Kiruna och Gällivare kommuner men kommer inom kort även att omfatta Pajala kommun när järnmalmsgruvan i Pajala kommer i gång. En betydande del av den svenska exporten har sitt ursprung i detta område. En del förädlas vidare i Sverige, en del skickas vidare som råvara.

Till detta ska läggas besöksnäringen, som växer så det knakar. Orter som Riksgränsen, Björkliden och Abisko är vida kända både i vårt land och utomlands. Ishotellet i Jukkasjärvi, Dundrets fjällanläggning och Stora Sjöfallets anläggning i Lapponia är bara tre exempel på framgångsrika anläggningar som har många av sina gäster från helt andra ställen än norra Sverige. Det säger sig självt att allt detta ställer mycket stora krav på en fungerande infrastruktur.

Herr talman! Hur ser situationen ut i Malmfälten i dag? Fungerar den infrastruktur som står till buds? De viktigaste vägarna i det här området är Europaväg 10 och Europaväg 45. De här är i långa stycken undermåliga och klarar inte den ökade trafik som alstras. Under vintertid – det är som ni alla vet en betydande del av året där uppe – blir vägarna närmast att liknas vid diken med snövallar på närmare två meter och en mycket smal väg i mitten.

Det här är naturligtvis en fråga om trafiksäkerhet. Med tanke på transittrafiken från norra Norge ned till Osloområdet efter de här vägarna i form av långtradare med fisk och annat ombord är det inte så lätt att komma med en personbil från andra hållet och mötas av ett snömoln och en långtradare. Naturligtvis måste man se över detta.

Mycket av våra transporter till och från Malmfälten måste gå på väg, det finns inga andra alternativ. Dessutom planerar de företag som ska bryta järnmalmen i Pajala att transportera denna på väg till Svappavaara för att sedan frakta den vidare på järnväg till Narvik. Väg 395 skulle då bli mycket tungt belastad, något som vägen med nuvarande vägstandard på många ställen inte klarar i längden.

Vägrafikens betydelse för besöksnäringen kan inte understrykas nog. För att ta sig till de anläggningar som inte ligger i direkt anslutning till järnvägen finns det inga andra alternativ.

Hur ser då järnvägen ut? Ja, Malmbanan mellan Narvik och Luleå är i många stycken en bra järnväg, så är det. Men den har sina brister. Framför allt är det delen mellan Kiruna och Narvik som skulle behöva längre och fler mötesplatser. Dessutom visades sårbarheten i somras när åskan slog ned i Torne Hamns ställverk med efterföljande brand. Helt plötsligt var banan inte brukbar. Det fanns nämligen ingen reservkraft som kunde tas till. LKAB och därmed det svenska folkhushållet gick miste om många sköna miljoner i exportintäkter.

Till detta ska läggas ständiga hot om laviner och andra störningar på grund av den stora mängd snö som faller i det här området.

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

Trafik och IT-politik

Nu har dessutom Rikstrafiken lagt sten på bördan och vill dra in ett av de två nattåg som går till övre Norrland och därmed även till Malmfälten. Skulle detta bli verklighet drabbas besöksnäringen på ett förödande sätt. Den frågan ska jag inte ta upp mer tid med här, utan det finns en interpellation till infrastrukturministern i frågan.

Herr talman! Problemet i Pajala är också värt att uppmärksammas. Det är naturligtvis inte en hållbar lösning att frakta under de kanske 40–50 år den järnmalm som nu är känd beräknas räcka i området på lastbil 15 mil enkel väg. Det måste komma till stånd andra lösningar. Det jag närmast tänker på är naturligtvis en järnväg. Men varje lösning som innebär mer frakt på Malmbanan måste också innebära mötesplatser och att elförsörjningen säkras, som jag tidigare tagit upp här.

Sedan har vi flygtrafiken. Man kan lugnt konstatera att det som upphandlas av Rikstrafiken, det vill säga flyget till Gällivare, har brottats med en del problem, för att ta till i underkant. De bolag som har fått uppgiften har i många fall inte klarat den. Många gånger har man haft för små plan. Man har haft piloter som inte klarat att landa i snö och kyla, för de är hämtade från något annat land. Bolagen har gått i konkurs. Ja, listan kan göras nästan hur lång som helst, mycket lång.

Den gemensamma nämnaren är för lite pengar. Det finns för lite pengar för Rikstrafiken att upphandla det hela. Det finns för låg kompetens vid upphandlingen, och när dessutom flygbolaget Norwegian slutar flyga till Kiruna blir det klara kapacitetsbrister även för flyget.

Vad ska då göras? Ja, för att denna del av Sverige ska kunna bidra med det den kan bidra med måste infrastrukturen i området ses över och rustas upp. Det är inte rätt att den del av Sverige som kanske bidrar mest till exportinkomster och folkhushåll inte ska få utnyttja sin fulla potential bara därför att infrastrukturen inte fungerar. Vi måste i stället satsa pengar på infrastrukturen där det bäst betalar sig tillbaka. Då är Malmfälten ett utmärkt område att satsa på.

(Applåder)

I detta anförande instämde Isak From (S) och Siv Holma (V).

Anf. 314 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M):

Herr talman! Jag vill hellre ge upp en njure än min mobiltelefon, sade en 16-årig tjej, Philippa Grogan, till the Guardian, en tidning i Storbritannien.

Informations- och kommunikationstekniken genomsyrar våra liv på många olika sätt både i arbetslivet och på fritiden. Många av oss använder dagligen en dator uppkopplad till hela världen.

Dessutom vill vi vara uppkopplade var som helst och när som helst. Och vi vill kommunicera. Hälften av alla svenskar är med i något socialt nätverk enligt den senaste rapporten från World Internet Institute, *Svenskarna och Internet 2010*. Mobiltelefonen har blivit en självklar del av vår vardag. Det räcker med att man själv funderar på om man har varit längre bort från sin mobil än några meter under det senaste dygnet.

Under den senaste tiden har vi hört mycket om kapade mobiltelefoner. Med ökad användning ökar även sårbarheten, speciellt när personliga och känsliga uppgifter i våra datorer och mobiltelefoner kan röjas. Om ett konto på ett socialt nätverk kapas är det inte bara fråga om ett

tekniskt fel, utan det kan få allvarliga konsekvenser i form av brutna nära relationer eller till och med ett förlorat jobb. Samordnade och omfattande cyberattacker kan faktiskt hota hela samhället.

Prot. 2010/11:9
3 november

Skolan ska förbereda ungdomar inför deras framtida arbetsliv. Med största sannolikhet kommer de flesta yrken i framtiden att kräva viss datakunskap. Men enligt Skolverket är det i kommunala grundskolor i genomsnitt sex elever som köar till en dator. Hur går det ihop? En Internetuppkopplad dator är för de flesta ungdomar en viktig del av vardagen. Det är där man träffar sina kompisar efter skolan.

Herr talman! När jag kom till Sverige var det inte lätt att förstå myndighetsstrukturen. Vem ska man kontakta när man blir sjuk? Vem ska man kontakta om man vill starta företag? Dessutom är myndigheternas webbsidor alldeles för ofta ordnade efter intern verksamhetsstruktur, vilket är förvirrande för vanliga människor som bara söker viss information eller vill utföra sina ärenden och inte studera myndighetens organisationsskiss.

Vad är då lösningen på de mångfasetterade frågeställningarna? Det finns ingen enkel lösning, utan vi måste se helheten. Vi måste sluta se IT som en dator eller kabel. IT genomsyrar våra liv på många sätt och bör även genomsyra politiken på många olika områden. Vi behöver en horisontell lagstiftning. Vi behöver en sammantagen vision för IT-Sverige. Vi behöver en digital agenda för Sverige liknande den digitala agendan för Europa.

Herr talman! IT ska underlätta vardagen för människor och företag. En grundförutsättning för digital delaktighet är säker och tillgänglig infrastruktur för elektronisk kommunikation som man kan lita på. Med bredbandsstrategin har vi satt upp mål för IT-infrastrukturen, och vi arbetar även för tydligare, mer teknikneutrala och mer konkurrensfrämjande regelsystem, inte bara för trådbundna nät utan även för trådlösa.

Vi måste ständigt arbeta för ökad informationssäkerhet. Här gäller ansvarsprincipen. Alla ansvarar för att skydda sina data.

IT måste vara en naturlig del i undervisningen. Tillgång till datorer är en förutsättning, men det räcker inte. Lärarna behöver känna sig trygga med att använda IT och veta hur man använder IT i undervisningen av olika ämnen. Etik på nätet, källkritik och säkerhetstänkande måste läras ut. Därför bör vi införa en nationell IT-strategi för skolan.

E-förvaltning måste utgå från människan. Det måste vara enkelt och smidigt. Det måste vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att använda offentliga e-tjänster. Vi har redan många bra e-tjänster. Vi har en handlingsplan för e-förvaltning, och vi har även en e-delegation. Jag gillar också deras förslag om att ha en förvaltningsgemensam webbsida för privatpersoner så att man kan få en översikt över alla sina ärenden och lätt hitta olika tjänster.

Vi ser och vill använda IT:s potential för att öppna för framtidens jobb och företagande i Sverige och också för att förbättra vår skola, sjukvård och miljö. Samtidigt måste vi också bejaka andra frågor som till exempel personlig integritet på nätet och e-demokrati.

Herr talman! Det finns ingen enkel lösning. Vi måste se helheten och satsa mer på samarbete och samverkan mellan olika aktörer, både offentliga och privata, eldsjälar och ideella organisationer. Det viktigaste, tycker jag, är att se IT som en integrerad del inom alla samhällsområden och inte som en separat del. Och vi måste alltid ha människan i centrum.

Den 16-åriga tjejen som jag berättade om i början behövde förresten inte ge upp vare sig sin njure eller sin mobiltelefon.

Prot. 2010/11:9
3 november

I detta anförande instämde Sten Bergheden och Edward Riedl (båda M).

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

Anf. 315 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag blev riktigt nyfiken när vi fick en ny IT-minister. Hon uttryckte att det skulle bli mycket lättare att kunna läsa journaler när man kommer till en vårdcentral.

Jag tror att alla vi som har sysslat med IT-frågor känner igen detta, och jag har en minnesbild av när en tidigare socialdemokratisk infrastrukturminister någon gång i mitten av 90-talet tillträdde på sin position och sade exakt samma sak. Jag har också hört socialministrar av olika färger uttrycka samma sak i olika sammanhang: Det här måste lösas.

Jag tror att vi alla är överens om att det nästan är löjligt att vi inte har löst det. Men frågan är hur, för i det landsting där du och jag bor har vi ju till exempel fått veta att man mellan de olika sjukhusen helt enkelt inte får göra det.

Vilka konkreta åtgärder anser Eliza Roszkowska Öberg att man ska göra för att kunna genomföra just detta?

Anf. 316 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Herr talman! Först måste jag säga att jag är väldigt glad över att så många olika personer och ministrar tar upp frågan om IT i vården. Där finns ju en väldigt stor potential, inte minst för att effektivisera vården men även för att göra själva tjänsten för patienterna mycket bättre, till exempel genom att man får tillgång till sina patientdata.

Det jag vill understryka här är att vi inte löser det här över en natt. Det behövs samarbete mellan väldigt många olika aktörer, inte minst landstingen, och jag tycker att det ska vara självklart att man ska kunna plocka upp patienternas journaler elektroniskt, först inom landstingen och senare mellan landstingen.

Här skulle jag också vilja ta upp en viktig fråga som gäller patientdatasäkerhet. Det är nämligen också en viktig fråga som man måste ha med sig redan från början så att man inte gör fel. Fel i sådana fall kan ju vara en fråga om liv och död.

Anf. 317 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! I det sista instämmer jag gärna. Det är alldeles utmärkt.

Jag tar gärna på mig den skuld som vi har, men jag tror att även den nuvarande regeringen måste ta på sig skulden för varför man inte har tillsatt en utredning kring detta. Vi kan jämföra med vad man var tvungen att göra på läkemedelssidan. Där fattade vi ju ett beslut i denna kammare och sade att det är så viktigt att vi får ett gemensamt läkemedelsregister så vi fattar ett beslut här.

Då är frågan: När kan vi förvänta oss en utredning om det här som så många socialministrar, EU-kommissionärer och IT-ministrar har tyckt varit en prioriterad fråga?

Anf. 318 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Herr talman! Vissa beslut har vi redan tagit här i kammaren under tidigare mandatperiod, och det kommer mycket mer. Vår IT-minister Anna-Karin Hatt har aviserat att hon redan under nästa år kommer att ta upp frågorna om IT i vården på regeringens agenda och att vi just behöver ha den här bredare synen. Vi ska inte se IT bara som en dator och kabel utan se vilken potential IT har, inte minst inom vården.

Anf. 319 JABAR AMIN (MP):

Herr talman, ärade ledamöter, tv-tittare och lyssnare! Transporterna står för en stor del av miljö- och klimatbelastningen i samhället. Fler transporter, inte minst när det gäller gods, behöver styras om från väg till järnväg. Det kräver betydande upprustningar och förbättringar av järnvägsnätet. Därför vill Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet satsa 100 miljarder mer än regeringen på järnväg under de kommande elva åren. Vi vill satsa på höghastighetsbanor och förstärkt järnvägskapacitet i hela landet. Vi vill också satsa på mer underhåll så att våra befintliga banor funkar som de ska.

Till skillnad från regeringen vågar vi prioritera järnväg framför väg. Det är att investera i framtiden, och det är att investera i minskade klimatutsläpp och klimatsmarta val för människors vardag.

Alla som läser om olika länders ekonomiska historia inser snabbt hur centralt byggande av infrastruktur är för ett lands utveckling och välfärd. Järnvägen är en viktig del av infrastrukturen. Järnvägens betydelse för vårt avlånga lands utveckling går inte att överskatta. Norrbotniabanan mellan Umeå och Luleå är en av de satsningar som vi vill prioritera. I augusti i år invigdes Norrbotniabanan mellan Kramfors och Umeå. Det är välkommet, inte minst för alla som pendlar längs med Norrlandskusten. Men det räcker inte. Nu är det dags att bygga nästa etapp så att också de som bor mellan Umeå och Luleå får chansen att ta sig till jobbet på ett klimatsmart och bekvämt sätt.

Tyvärr finns Norrbotniabanan inte med i regeringens nationella plan. Regeringen har inte reserverat en enda krona i sin budget för byggande av Norrbotniabanan. Regeringen envisas med att näringslivet och regionerna måste ta del av kostnaderna. Med den logiken, det vill säga logiken att näringslivet måste vara med när vi gör stora investeringar, skulle Sverige aldrig ha utvecklats till det land som det är i dag.

Vi anser att det bästa för miljön, medborgarna, företagen och regionerna i Väster- och Norrbotten är att Norrbotniabanans byggande påbörjas under nuvarande mandatperiod. Norrbotniabanan behövs av flera skäl. Klimatet är vår tids ödesfråga. Vi måste arbeta på alla fronter för att tackla denna utmaning. Norrbotniabanan gör det möjligt att transportera personer och gods mellan Umeå och Luleå på tåg i stället för bil, buss eller lastbil. På så sätt kan vi minska de skadliga utsläppen som belastar klimatet och miljön. Enligt Banverket skulle Norrbotniabanan minska koldioxidutsläppen med 100 000 ton per år.

I dag är pendlare mellan kuststäderna hänvisade till att köra bil eller åka buss. Det tar mycket tid eftersom sträckorna är långa och vägarna är dåliga. Med banan skulle det bli bättre och snabbare att pendla till jobbet eller till studierna. Som ett exempel skulle alla kuststäder i Norrland ha ett universitet inom 45 minuters avstånd. På så vis skulle också Norrbot-

niabanan göra arbetsmarknaden i våra regioner mer differentierad och dynamisk. För arbetsgivarna innebär det att utbudet av rätt kompetens kommer att öka. För den enskilde innebär det ökad valfrihet och mer utvecklingsmöjligheter. Med banan blir det också lättare och billigare för industrin att transportera sina produkter. Enligt Norrbotniagruppen kommer företagens transportkostnader att sänkas med 30 procent. Det ger företagen konkurrenskraft.

Herr talman! Jag har nu redogjort för flera tungt vägande skäl att satsa på järnvägsinvesteringar och att bygga Norrbotniabanan. Jag hoppas att regeringen tar sitt förnuft till fånga och omprövar sina infrastruktursatsningar. Jag hoppas att regeringen kan påbörja byggandet av Norrbotniabanan under mandatperioden.

I detta anförande instämde Isak From och Roza Güclü Hedin (båda S) samt Siv Holma (V).

Anf. 320 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag instämmer i vikten av en Norrbotniabana.

Vad jag undrar över och inte riktigt kan få ihop är att ni har gått med på 90 procent av alla skattesänkningar men samtidigt bjuder ni över alliansregeringen inom alla politikområden. Ändå säger Jabar Amin att ni har 100 miljarder till ytterligare infrastruktursatsningar som går över regeringens satsningar. Hur förklarar du det?

Anf. 321 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Den borgerliga väljer att sänka skatten framför investeringar för framtiden. Denna väg vill vi inte gå. Vi vill satsa på järnväg, utveckling och välfärd. Det är det som skiljer det borgerliga blocket från De rödgröna.

Anf. 322 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jabar Amin svarar inte på min fråga. Du säger å ena sidan att ni inte vill ha skattesänkningar utan att ni vill satsa på järnvägar. Men å andra sidan, Jabar Amin, har ni gått med på 90 procent av skattesänkningarna. Däri låg min fråga. Hur förklarar du det?

Anf. 323 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Vi har inte gått med på alla skattesänkningar. Vi har andra skatter, till exempel kilometerskatt och bensinskatt. Vi gör olika omprioriteringar från väg till järnväg. Det är det som skiljer oss åt. Vi satsar på järnväg. Ni vill satsa på väg.

Anf. 324 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Mona Sahlin sade i en av lokaltidningarna i Västerbotten före valet att även De rödgröna ville ha regional medfinansiering för att bygga Norrbotniabanan. Det kan vara väl värt att komma ihåg när Jabar pratar i talarstolen. Det låter inte riktigt så.

Jabar säger att De rödgröna har satt av pengar till att bygga Norrbotniabanan. Det är i två bemärkelser fel. Det ena är att ni har tänkt att låna pengarna rakt in i Riksgälden. Ni har inte avsatt pengar utan ni har tänkt

att låna. Det andra är att ni dessutom bara har tänkt att låna till halva banan. Ska ni bygga halva rälsen eller bygga bara ena delen av spåret? Det kan vara väl värt att komma ihåg när man ser på hur ni har räknat på det hela.

Vikten av Norrbotniabanan är något vi är överens om i regionen och i Sverige. Jag tror inte att Norrbotniabanan kommer att byggas av personer som hellre hamnar i tidningen med negativa rubriker om detta utan av dem som vill vara med och bygga konstruktiva lösningar. Trafikverket har dessutom ett uppdrag att hitta en finansieringslösning.

Anf. 325 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! För den borgerliga regeringen verkar det legitimt och rätt att låna 22 miljarder till Förbifart Stockholm. Det är vad ni gör. Ni lånar 22 miljarder till Förbifart Stockholm, men ni kan inte låna till investeringar i Norrland.

Under de 120–130 år där Sverige har investerat i järnväg har det oftast varit så att vi har lånat pengar för att göra investeringarna. Investeringarna har bidragit till landets utveckling, och man har fått tillbaka pengarna.

Jag förstår inte logiken. Varför är det legitimt att lägga 22 miljarder på Förbifart Stockholm – och låna till dem men inte betala tillbaka dem på 30 år – men inte legitimt att låna pengar från Riksgälden för att göra investeringar i Norrland?

I detta anförande instämde Siv Holma (V).

Anf. 326 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Som jag sade tidigare, Jabar: Trafikverket har i uppdrag att hitta en finansieringslösning. Det pågår ett kreativt arbete i vår del av Sverige. Där har jag inte sett dig än.

Du och Jonas Sjöstedt har mer engagerat er i att få smaskiga rubriker i stället för att delta i det konstruktiva arbetet. Det är min kritik mot dig. Jag tycker att ni borde ägna tid, energi och kraft åt att få banan byggd och inte hamna i tidningen med de här smaskiga rubrikerna.

Anf. 327 JABAR AMIN (MP) replik:

Att kräva att Botniabanan ska byggas betraktas här av Moderaterna som smaskigt arbete! Att kräva att vi gör en investering för Norrland, för norrbottningar och västerbottningar, beskrivs här av Moderaterna som smaskigt arbete! Vad är det ni håller på med, ni moderater?

Det handlar om investeringar för Norrland, och det är ett legitimt krav från norrlänningarna.

Anf. 328 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Jag vill tala om en annan viktig infrastrukturfråga ur lite olika perspektiv. Det handlar om cykling. Är cykling viktigt, nyttigt och ett nöje? Det finns säkert många olika uppfattningar om det. Cykling är ju mångfacetterat.

För att börja med cykling som sport och nöje: Många av oss gillar att se cykling både på tv och live. Tour de France, varje år i juli månad, är

en av årets höjdpunkter. Det är tre veckor av härlig cykling, långa etapper med ofta makalös spänning och spurt i mål. Bergsetapperna väcker beundran och längtan. Så visst är cykling ett stort nöje på många sätt.

Men det är också en fråga om pendlning, en fråga om träning och för andra en fråga om motionslopp. Motionsloppet Vätternrundan hade i år 17 611 som startade i det 300 kilometer långa motionsloppet.

Cykling är också ett viktigt transportmedel, inte minst för arbetspendling. Cykling är en klimatsmart form av transport och ett sätt att förbättra folkhälsan.

Men Sverige kan bli bättre på att utveckla cyklingen. Varje cyklist skapar plats för andra resenärer i kollektivtrafiken eller innebär i bästa fall färre som tar bilen. Det finns många länder att lära av. Danmark, Holland och Tyskland är några bra exempel.

Cykelturismen växer runt om i världen. Exempelvis Spanien, Italien och Frankrike satsar på att locka cykelturister. Turister kan njuta av allt från stillsam cykling mellan gårdar, byar och städer till avancerade turer för vältränade landsvägscyklister.

En del cyklister drömmer om att cykla någon av bergsetapperna i Tour de France, som öppnas för besökare vid vissa tidpunkter. Mont Ventoux har blivit ett mycket populärt berg att cykla på och är ett av de tuffaste bergen att göra en sådan klättring på. Det är 22 kilometer med 1 610 meters höjdskillnad – det är väldigt mycket.

Sverige har inte sådana bergsetapper men väl fantastiska vyer och miljöer. Vi har bra klimat för cykling på sommaren. När det är för varmt i många andra länder är det alldeles utmärkt att cykla i Sverige. Motionslopp som Vätternrundan lockar många utländska besökare.

Cykling är en viktig del av besöksnäringen. Det handlar om miljardbelopp i inkomster i Europa från cykelturismen. I Sverige skulle det kanske kunna handla om 1,5 miljarder från cykelturismen.

Men för att utveckla besöksnäringen i Sverige kopplad till cykling behövs det några åtgärder: bra information, lättillgängligt kartmaterial, skyltning av nationella cykelleder, upprustning av cykelstråk, ökad säkerhet på vägar med blandad trafik som saknar cykelbanor och vägunderhåll som tar hänsyn till cyklisternas framkomlighet.

Utvecklingen påverkas av nationellt, regionalt och lokalt arbete. I Stockholms län, där vi befinner oss just nu, sker det infrastruktursatsningar, och cyklingen har ökat. Men totalt sett i landet har det skett en liten minskning av cyklingen. I vissa kommuner sker det infrastruktursatsningar på cykling, medan det i andra kommuner går väldigt långsamt. Vad gör cyklisten när cykelvägen plötsligt tar slut? Så ser det ut ibland.

Regionala strategier behövs. Det handlar om att utveckla cykelinfrastrukturen regionalt. Kommunala cykelplaner är viktiga. Men min erfarenhet är att om man väntar på en cykelplan är det många andra åtgärder som kanske inte blir gjorda just när planeringen pågår.

Jag vill också framhålla att cyklister är olika. Separata cykelbanor samt höghastighetsbanor för snabbpendlare är en del av modern infrastrukturplanering. Vi är olika. En del vill cykla långsamt, och andra kör snabbare. Cykelparkeringar och cykelförvaring behövs.

Säkerheten är en viktig fråga. Men det handlar också om att skydda gångtrafikanterna. Singelolyckorna är de som dominerar skadefallen. De

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

står för 72 procent. Olyckor mellan cyklister och motorfordon står för ungefär 17 procent, olyckor mellan cyklister ungefär 8 procent.

Det finns också trafikregler som hämmar cyklingen. Men säkerhet, effektivitet och tillgänglighet är viktiga frågor för ökad cykling. Samverkan mellan verk och myndigheter är också viktigt. Detta är nationella frågor.

I regeringens proposition *Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt* beskrevs cyklingen som en viktig framtidsfråga. Det behövs fortsatt arbete för att öka cyklingen, inte minst bland våra barn och ungdomar.

Herr talman! Det är av stor vikt att även fortsättningsvis beakta cyklingens positiva effekter på turismen, miljön, folkhälsan och transporterna.

Uttrycket ”nu är du ute och cyklar” har ett svar: Ja, jag är ute och cyklar! Cykling är både viktigt, nyttigt och ett stort nöje!

Anf. 329 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Egentligen skulle jag kunna instämma i Nina Lundströms anförande, för det var en hyllning till cyklingen, och jag tror att vi ska vara tacksamma för det. Men anförandet väcker ändå två små frågor.

Väldigt mycket av cyklingen sker på ett område som vi från den här salen, från lagstiftarens sida, vi som riksdag inte kan göra något åt, nämligen det kommunala vägnätet. Då är min fråga till Nina Lundström: Vilka åtgärder kan man vidta – egentligen du som folktoppartist och jag som socialdemokrat, för det är väl så vi kan påverka?

Min andra fråga gäller vilka åtgärder på nationell nivå man bör vidta. Regeringen har skrivit om cyklingen på ungefär samma sätt som man har skrivit om cyklingen i varje infrastrukturproposition de senaste tio åren. Man höjer den till skyarna, men sedan finns det inte så många konkreta förslag.

Det är mina två konkreta frågor till Nina Lundström.

Anf. 330 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja framhålla ett väldigt bra betänkande som hanterar en del av de frågeställningar som Börje Vestlund tar upp och som behandlades i riksdagen i våras. Jag instämmer i väldigt mycket av det som sades där. Jag tror delvis också att debatten i sig är viktig att föra.

Det är några olika områden som kan påverkas av riksdagen. Det ena är uppdragen till de statliga verken som ska samordna också insatser för att förbättra cyklingen generellt sett. Det andra är de infrastrukturens satsningar som görs rent finansiellt. Det finns medel avsatta för cykling. Det tredje är bland annat de trafikföreskrifter som finns, där det finns ett antal hämmande regelverk som torde behöva ses över för att förbättra för cyklister. Det handlar också om säkerhet.

Men i övrigt håller jag fullständigt med om att många av frågor är lokala och regionala. Jag tog också upp i mitt anförande att det gäller att samverka mellan alla nivåer för att vi ska få en bättre utveckling för cyklingen.

Anf. 331 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Vi tycks vara överens om att vi måste göra något mer och kanske mer utanför den här lokalen än vad vi gör inne i den här lokalen för att se till att våra partikamrater runt om i landet tar cyklingen på allvar och ser den som ett riktigt alternativ.

Men det jag då fastnar för är infrastruktursatsningarna. På vilket sätt har regeringen och Alliansen satsat? Det finns trots allt vissa nationella cykelbanor, fast de kallas något annat, som jag just nu inte kommer ihåg. Hur mycket har man satsat på detta i den infrastrukturplan som just nu gäller?

Anf. 332 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Den föregående infrastrukturministern Åsa Torstensson tog upp de finansiella frågorna i ett antal debatter. I december 2009 anförde hon att det fanns något mindre än en miljard avsatt rent finansiellt för att underlätta för infrastruktursatsningar för cykling.

Det handlar också om uppdragen till verken. När man bygger upp två-plus-ett-vägar ska man i projekten också lägga in förbättringar för cyklingen.

Det handlar också om kommunal medfinansiering för dessa insatser och om att lösa de frågor som Börje Vestlund tar upp. Vissa vägnät har ju statlig väghållare. Det finns finansiella åtgärder som är möjliga att göra, och jag tror att det även här handlar om samarbete.

Anf. 333 EMIL KÅLLSTRÖM (C):

Herr talman! Det är kul att det är så många här och lyssnar.

Hela Sverige ska växa. Det är Centerpartiets och Alliansens twist på den gamla devisen om att hela Sverige ska leva. Jag tycker att det är ett bra sätt att visa vad vi fokuserar på och vad som är vårt mål – tillväxt och livskraft i hela landet.

Som ett led i detta har vi i Centerpartiet drivit på för lägre skatter och enklare regler för Sveriges företag. Någon måste ju skapa de jobb som en arbetslinje kräver. Vi i Centerpartiet tror att de nya jobben kommer i små, växande företag. Vi tar initiativ till visioner som Matlandet Sverige, reformer som Landsbygdsprogrammet och investeringar som det stora infrastrukturpaket som nu genomförs. Hellre förr än senare skulle jag personligen vilja se att vi går fler steg ovanpå detta, men givetvis i den takt som ekonomin tillåter.

Herr talman! Jag kan uppleva att IT-infrastrukturen får stå tillbaka lite i debatten om man jämför med väg och järnväg. Lika viktigt som det är att människor och gods färdas inom och utom landet är det att kommunikation och idéer kan färdas.

Om jag åker bil mellan Örnsköldsvik och Sollefteå – en resa på tio mil i norra Ångermanland – kan jag inte räkna antalet gånger som mobilsamtalet bryts. Om jag åker bil från Ånge i Medelpad västerut mot Jämtlands län, passerar byn Överturingen och vill mms:a om de fina vyer jag ser är det inte alltid möjligt på grund av att det inte finns någon täckning. Jag har en god vän som är företagare i Myckelgensjö sju mil väster om Örnsköldsvik. Han får mer eller mindre stå på ladugårdstaket för att ha mobiltäckning och kunna ta emot ett sms.

Ett godtagbart bredband är långt ifrån en självklarhet i 2010 års Sverige, allra minst i Norrland. Ingen kommer på marknadsmässiga villkor att bygga upp den mobilmast som krävs för att min vän företagaren i Myckelgensjö ska kunna klättra ned från ladugårdstaket. Här finns ett samhällsansvar och ett statligt ansvar.

Herr talman! Det är i ärlighetens namn inte helt lätt att kombinera värnandet av en liberal marknadsekonomi – den liberala marknadsekonomi som gjorde Sverige rikt och alltjämt fortsätter att hålla oss rika – med värnandet av hela Sveriges möjlighet till utveckling, jobb och tillväxt. Vissa partier i denna kammare värnar det senare så mycket att man helt glömmer vad svenskt välstånd bygger på. Då hamnar man i lösningar som ersättningsjobb och bidragspolitik. Det är en politik som snarare cementerar vissa delar av landet i utanförskap och underläge än skapar förutsättningar för tillväxt och framgång – det som politiken i alla fall i retoriken syftar till.

En godtagbar IT-infrastruktur liksom annan infrastruktur i hela landet är bra exempel på en modern och gynnsam politik för att hela Sverige ska växa. Det handlar om likvärdiga spelregler i hela landet. Det är ett ansvar som staten måste ta.

Utveckling kan aldrig, som vissa här kanske tror, orkestreras av staten eller framtingas uppifrån. Det politiken måste syfta till är att ge folk och företagare de redskap och förutsättningar de behöver för att bli sin egen lyckas smed. Det har Alliansen börjat med, men det vill Centerpartiet och jag gå betydligt längre med.

Anf. 334 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla i den här salen håller med Emil Källström om den bild han målar av hur IT-infrastrukturen har byggts upp. En gång i tiden trodde bland andra vi socialdemokrater på att detta var en så attraktiv marknad att marknaden skulle klara det själv. Det visade sig att vi hade fel.

Ingången när alliansregeringen tillträdde var att nu skulle alla satsningar som man hade gjort tidigare dras tillbaka. Då är min fråga: Vad är det man har för avsikt att åtgärda detta med? Jag vet också hur det är när man kommer efter Ånge; då har man ingen mobiltäckning.

Detta är en intressant och viktig fråga. Det är kanske en av de viktigaste regionalpolitiska frågor vi har att hantera i framtiden. Därför är min fråga: Vad har regeringen och ditt parti för idéer om hur detta ska kunna göras?

Anf. 335 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag tror att det blir en uppvisning i samhörighet och enighet i denna fråga. Precis som jag säger är detta en viktig fråga för mig och Centerpartiet. Jag kan också uppleva att i den här liksom i andra frågor som vi har diskuterat tidigare under detta segment går inte den givna skiljelinjen över blockgränsen, utan det finns andra aspekter som är viktiga.

För Centerpartiet är detta alltså en viktig fråga. Jag driver personligen linjen att ingen på marknadsmässiga villkor kommer att sätta upp den mobilmast som måste till för att fixa detta i Myckelgensjö. Det är någon-

ting vi driver, men jag kan givetvis inte svara för hela Alliansen eller för när detta blir regeringens politik.

Prot. 2010/11:9
3 november

Anf. 336 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Bekymret finns ju där. Man skulle bryta detta när man uppfattade att vi gav statligt stöd till att bygga upp en mobiltäckning som skulle täcka 90 procent av Sverige. Det ville man avskaffa. Det sade man stopp och nej till, och marknaden skulle sedan klara detta. Vi gjorde misstaget under tidigt 90-tal. Vi fick erfara att detta inte fungerade. Regeringen har gjort det nu.

Men jag är mer nyfiken på vad det är som är på gång nu och som har förändrat denna syn. Man har ju åkt på en smäll – både den dåvarande socialdemokratiska regeringen och den nuvarande alliansregeringen. Vad har man för tankar då?

Anf. 337 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det har tidigare kommit fram kritik mot att vi har en IT-minister. Men den kritiken håller jag verkligen inte med om. Om man lyssnar på vad hon säger och om man läser den nya budgeten ser man att det händer en hel del på området. Bland annat blir den minsta garanterade hastigheten på bredband 1 megabit. Det är en ganska avsevärd ökning. Så det händer faktiskt saker!

Anf. 338 SIV HOLMA (V):

Herr talman! Jag ska i mitt anförande ta upp behoven av fungerande hållbara malmtransporter. Norrbotten kommer under överskådlig tid att vara ett framgångsrikt län för gruv- och stålindustrin. Länets malmtillgångar finns till största delen i malmfälten, men nya stora fyndigheter finns även i östra Norrbotten.

I dag sker stora investeringar i Kiruna, Malmberget och Aitik av LKAB respektive Boliden, men också i Kaunisvaara genom Northland Resources. En rad offentliga investeringar krävs nu för att man ska kunna utveckla gruv- och stålindustrin. Här måste staten ta sitt ansvar för att investera i en hållbar infrastruktur i regionen. Mer och fler transporter på järnväg medför minskad miljöpåverkan samtidigt som gods ges ökad möjlighet till miljöriktiga malmtransporter. Det är därför viktigt att staten investerar i nya banor såsom Norrbottenbanan och en järnväg för malmtransporter från Kaunisvaara. Det behövs också ökade satsningar på bärighet, och man behöver höja kapaciteten på redan befintliga banor såsom Norra stambanan och Malmbanan för att möta den ökande malmproduktionen.

Gruvföretagen befinner sig i en tid som i det närmaste kan betecknas som all time high, det vill säga att LKAB och Boliden gör rekordvinster. Den nya gruvan i Kaunisvaara spås gå en liknande framtid till mötes. I Kaunisvaara i Pajala kommun kan en av Europas största järnmalmsgruvor komma att öppnas under den närmaste tiden.

Gruvan har en potential att skapa flera hundra arbetstillfällen och de i sin tur kommer att innebära ett uppsving för hela regionen under många år framöver. Driften vid gruvan kommer att generera ett extremt stort behov av malmtransporter. För att dessa ska ske på ett hållbart sätt krävs investeringar i nya järnvägar.

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

Herr talman! I september i år kunde vi i medierna läsa att Northland Resources planerade för att transportera malmen på väg. 37 meter långa lastbilar skulle forsla järnkonzentrat mellan gruvan i Kaunisvaara och Svappavaara. Tidigare hade man talat om järnväg via Kolari på finska sidan och där ansluta till befintlig järnväg och därefter skeppa malmen sjövägen. Nu ville gruvbolaget få dispens från Trafikverket för att transportera malmen på väg till Svappavaara.

Kan ni tänka er följande scenario, att 200 långtradare per dygn lastade med malm passerar på den 15 mil långa vägen mellan Kaunisvaara och Svappavaara? Jag har vid ett flertal tillfällen kört på denna väg och kan konstatera att vägen inte är byggd för att 200 extralånga långtradare varje dygn ska belasta den. Den har helt enkelt inte den kapaciteten. Och mycket riktigt sade också Trafikverket i ett förhandsbesked att det skulle vara omöjligt att ge dispens för dessa gigantiska malmtransporter. Det är naturligtvis inte ett hållbart sätt att transportera malm.

Det saknas en grundläggande förutsättning för att ge gruvan i Kaunisvaara chansen att utveckla sin potential för fungerande och hållbara malmtransporter.

Vi kan tyvärr konstatera att alliansregeringen inte har insett att om man menar allvar med arbetslinjen måste man satsa på fungerande malmtransporter på järnväg från gruvan i Kaunisvaara. Vi i Vänsterpartiet har därför lämnat in en motion där vi vill att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på vad järnvägsalternativen på finska respektive svenska sidan kostar att bygga för att just kunna transportera malmen från gruvan i Kaunisvaara.

Vänsterpartiet har insikten och vill förstärka den positiva utvecklingen av gruvbrytningen genom att bygga nya järnvägar. Vi ser två ytterligare komponenter i framgångsreceptet, och det är att Norrbottenbanan byggs och att kapaciteten på stambanan och Malmbanan höjs. Vi har också lämnat in en motion om start av Norrbottenbanan. Banan kommer att vara av särskilt stor betydelse för basindustrin. Sårbarheten med stambanan genom övre Norrland minskar med utbyggnaden av Norrbottenbanan. När den är byggd kommer basindustrin att få bättre transporter, och dess kostnader beräknas minska med 30 procent.

När det gäller att höja kapaciteten på Malmbanan har LKAB redan nu deklarerat att kapacitetsgränsen är nådd. Man har själv gjort tilläggsinvesteringar därför att de egna transporterna kommer att öka med 40 procent om fem år. Man har investerat i Malmbanan för att långa tåg ska kunna klättra upp till Riksgränsen på 400 meters höjd. LKAB har också investerat i mötesplatser på Malmbanan.

Herr talman! Avslutningsvis: Det finns en hel del att göra för regeringen när det gäller att investera för att ta till vara den stora tillväxtpotential som finns i norra Sverige. Det är dags att rikta alla statens investeringsströmmar mot norra delen av landet och inte bara till Stockholm.

Anf. 339 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Herr talman! Jag vill i mitt anförande lyfta fram vikten av en bra och konkurrenskraftig sjöfartspolitik i Sverige.

Sverige är med sin långa kust och sitt geografiska läge långt upp i norr starkt beroende av sjöfarten. I ett transportperspektiv är Sverige att

betrakta som en ö, och mer än 90 procent av vår handel kommer sjövägen.

I internationella sammanhang har Sverige ett gott renommé som en miljömedveten, ansvarstagande sjöfartsnation. I förhållande till landets storlek har Sverige haft ett stort inflytande i den internationella sjöfartsnationen IMO, som är en FN-organisation med ansvar för sjösäkerhet och miljö inom sjöfarten. Vår framskjutna position hänger samman med att Sverige har haft en stor svenskregistrerad flotta, något som jag tyvärr med oro nu ser håller på att förändras.

Allt fler svenskregistrerade fartyg håller på att flagga ut, det vill säga att de registrerar sig utomlands. Det är med sorg jag konstaterar att ansedda tankrederier som Donsörederierna, Tärntank och Furutank har flaggat ut till Danmark och Färöarna. Under 2009 flaggades 30 fartyg ut från Sverige, och under detta år, 2010, är drygt 50 fartyg under utflaggning. Nästan alla är lastfartyg inom handelsflottan. Kvar i Sverige har vi ca 40 färjor och 155 lastfartyg.

EU-kommissionen presenterade i januari 2009 centrala strategiska mål för Europas sjötransporter fram till 2018. Där anför kommissionen bland annat vikten av att EU har stabila och förutsägbara globala konkurrensvillkor för sjöfarten och poängterar betydelsen av tydliga och konkurrenskraftiga EU-ramar för tonnageskattning, inkomstbeskattning och statligt stöd. Kommissionen betonar att EU:s flaggstater står inför en skarp konkurrens från andra flaggstater utanför EU.

Tyvärr utmärker sig Sverige gentemot andra sjöfartsnationer inom EU genom att inte ge sjöfartsnäringen möjlighet att betala tonnageskatt som alternativ till vanlig bolagsskatt. Inte minst ur konkurrenssynpunkt är införandet av en tonnageskatt nödvändig för rederinäringens utveckling i Sverige. För att undvika ytterligare utflaggning av fartyg på grund av brist på besked i tonnageskattefrågan är det av största vikt att denna reform införs snarast.

Tonnageskatt är en beskattningsmetod där inkomsten för ett rederi bestäms schablonmässigt utifrån fartygets vikt. Enligt Svensk Sjöfarts Tidning är för närvarande 85 procent av världshandelsflottan registrerad i länder med tonnageskatt eller liknande system. Ett enigt skatteutskott har i riksdagen under förra mandatperioden tillkännagivit för regeringen att den snarast ska införa tonnageskatt.

Herr talman! I förra veckan lämnade utredaren Jonas Bjelfvenstam sin utredning till regeringen som heter *Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar*. Den är redan ute på en bred remiss, och det ska bli spännande att ta del av remissvaren. Utredaren understryker betydelsen av att vi har en stor inhemsk handelsflotta av skäl som att vi ska ha kvar sjöfartskompetensen i Sverige, att vi ska kunna påverka arbetet inom IMO och att vi ska bidra till att uppfylla de strategiska målen för EU:s sjöfartspolitik. Inte minst detta att ha kvar sjöfartskompetensen tycker jag är viktigt. Den svenska sjöfartsnäringen är ett kluster där ungefär 200 000 är anställda, och många ungdomar söker sig till detta kluster.

Några av de förslag som utredaren angett för att få slut på utflaggningen är bland annat att andelen TAP-anställda, det vill säga tillfälligt anställd personal, ska få öka. Vidare säger han att fler kategorier av fartyg än i dag ska få fartygstöd. Det skulle innebära att ett fartyg som

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

håller på med mätteknik, till exempel inom rederiet Marin mätteknik, skulle få sjöfartsstöd och inte som i dag komma att flagga ut.

Utredaren berör även införande av ett svenskt internationellt register men anger att ett införande av ett sådant register skulle kräva lagändringar i svensk arbetsrätt. Det ska bli intressant att se vad remissinstanserna säger om detta förslag.

Det finns flera skäl till att Sverige bör behålla en livskraftig handelsflotta. Det handlar om att ha säkra transportvägar till och från Sverige i händelse av kris. Det handlar också om att Sverige kan vara pådrivande internationellt för en säkrare och miljövänligare sjöfart med bättre arbetsvillkor, och det handlar inte minst om att behålla jobben i Sverige. Allt detta förutsätter att vi har fartyg och en näring kvar i Sverige.

Med detta anförande, herr talman, vill jag markera att vi behöver en ny sjöfartspolitik i Sverige, en ny sjöfartspolitik som innebär att vår handelsflotta flaggar in igen och att arbetstillfällena inte går förlorade, utan att Alliansens arbetslinje kan hållas och att vi åter blir den stolta sjöfartsnation som vi en gång var och ska fortsätta att vara.

Anf. 340 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Även jag är debutant. Jag ber om ursäkt om jag råkar kalla herr talmannen herr fullmäktigeordförande eller ännu värre partivän i denna del.

Jag ska tala om Ostlänken, och vad är det? Jo, det är en höghastighetsbana mellan Stockholm och Linköping. Det är en satsning som många med mig i Östergötland, Sörmland och andra angränsande län förespråkar.

Östergötland är ganska hårt drabbat av konjunkturen när det gäller arbetsmarknaden. Vi har en hög ungdomsarbetslöshet, delvis beroende på konjunkturen men också på grund av struktur och annat.

Vi ser det som angeläget att den borgerliga regeringen ger besked om att påbörja byggnationen av Ostlänken och inte begrava den i ytterligare utredningar av höghastighetsbanor och oklara besked.

I dag har vi ett bekymmersamt läge på Södra stambanan som försörjer Östergötland och till stor del Sörmland med trafik i form av pendeltåg och regiontåg. Vi har hamnat i en så dålig sits i Östergötland att vi har kapacitetsbrist när det gäller vår regionala pendeltågstrafik. Det har gjort att Trafikverket har varit tvungna att lågprioritera pendeltågstrafiken. Det får i sin tur stora följder för vårt övriga kollektivtrafiknät i länet.

Vi rödgröna och framför allt vi socialdemokrater saknar ett tydligt besked från regeringen. Vad vill man med höghastighetsbanorna? Vad vill man med Ostlänken? Det finns inga pengar avsatta i budgetpropositionen som lades fram för några veckor sedan. Det finns heller inga pengar avsatta i Trafikverkets åtgärdsplan.

Anders Borg och Fredrik Reinfeldt var i Norrköping i samband med valrörelsen. På en direkt fråga från medierna svarade Anders Borg att höghastighetsbanor inte är något som prioriteras i den borgerliga budgeten.

Mina frågor till de borgerliga är tydliga. Vad är skälet till att man inte tror på höghastighetsbanor? Vad är skälet till att man inte vill lösa kapacitetsbristen på Södra stambanan med en satsning på en höghastighets-

bana mellan Stockholm och Linköping? Det är behövligt inte bara för Östergötland utan även för stora delar av östra Götaland.

Prot. 2010/11:9
3 november

Anf. 341 STEFAN CAPLAN (M):

Herr talman! Mitt anförande kommer att handla om trafiksäkerhet. Det är ett ämnesområde som ständigt är aktuellt. Varje insats från samhällets sida som kan reducera olycksfall i trafiken är inte bara viktig utan nödvändig.

Ett moment i framförandet av ett fordon som kan framkalla en farlig situation i trafiken är att tala i mobiltelefon utan handsfreeutrustning. Vi har inte bara sett andra göra detta i trafiken, utan många av oss gör det eller har gjort det. Det är inte en fråga om att hitta trafiksäkerhetssyndare utan att synliggöra ett problem och åtgärda detta.

Det finns ett antal forskningsrapporter och utredningar som har studerat vilken påverkan på koncentrationsförmågan som ett samtal i mobiltelefonen har under bilkörning hos den som kör. En av utredningarna beställdes av Näringsdepartementet som lät Vägverket, nuvarande Trafikverket, utreda säkerhetsproblem med mobilsamtal i trafiken.

Resultatet presenterades redan 2002 och visar på att körförmågan försämras vid användning av mobiltelefon när denna hålls i handen. Inte bara den kroppsliga finmotoriken som krävs för användning av mobiltelefon inverkar på körförmågan utan även samtalet i sig. Enligt utredningen påverkas graden av uppmärksamhet och manövreringsförmågan av samtalet, i synnerhet av mer krävande sådana.

En slutsats av utredningen är att handsfreeutrustning i samband med samtal under bilkörningen ger större flexibilitet i hanteringen av fordonet.

Hur ser det ut i vår omvärld? Generellt har alla länder EU utom Sverige någon form av lagstadgad användning av handsfreeutrustning vid mobilsamtal under bilkörning. Kraven kan dock skilja sig åt. Det kan exempelvis vara formulerat så att föraren ska ha båda sina händer på ratten. Detta omöjliggör att handhållen mobiltelefon används. Ett annat exempel kan vara att mobilen ska sitta i en monterad ställning.

Om inte beteendet att prata i mobiltelefon utan handsfreeutrustning förändras och incidenter inträffar måste vi beslutsfattare agera. I slutändan kan detta vara, och det bär mig emot att säga det, att stifta en lag om det.

Herr talman! Jag har tagit upp detta med anledning av en motion som jag har skrivit i denna fråga. Framtiden får utvisa om det blir ett positivt gensvar.

Anf. 342 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag ska tala om Norrbottenbanan som några andra har talat om tidigare. Till den som inte riktigt vet vad Norrbottenbanan är kan jag säga att det är den bit som återstår innan den Botniska korridoren är färdigställd. I dag är den byggd fram till Umeå, och den bit som fattas är 26 mil från Umeå till Luleå.

Det finns stora värden att hämta genom att den byggs, och jag ska förklara varför. Ungefär 20 procent av Sveriges skogsproduktion finns i övre Norrland, i Norr- och Västerbotten. Ungefär 90 procent av den järnmalm som utvinns i hela EU kommer från Norrbotten. 10 av Sveriges

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

15 gruvor finns i dessa två län. Mycket av dessa produkter vidareförädlas i andra delar av Sverige.

I dag har vi en stambana med låg kapacitet med tanke på att alltmer tungt gods ska fraktas på järnväg. Då blir det inte kostnadseffektivt, och därför används lastbilstransporter i hög grad.

Det är viktigt att tala om norra Sverige ur ett tillväxtperspektiv, ur ett internationellt perspektiv och ur ett nationellt perspektiv där denna del av landet tillför resten av Sverige stora värden. Det jag många gånger tycker är tråkigt hos mina rödgröna kolleger – och jag menar inte Sven-Erik Bucht – är att man ser Norrland i ett tycka-synd-om-perspektiv och menar att Stockholm får allt och vi inget. I stället borde man lyfta fram de enorma tillgångar och värden som vi har i denna del av landet. Då skapar man också en större förståelse för de satsningar man vill genomföra, däribland Norrbottenbanan.

I norra Sverige finns som sagt råvaror som är av stort internationellt intresse. Då är det viktigt att sätta Sverige i ett större sammanhang. Därför har Centerpartiet och alliansregeringen lyft fram detta för kommissionen. Man vill att Norrbottenbanan och E12:an ska få TEN-status, det vill säga tillhöra ett transeuropeiskt transportnät. Godkänner kommissionen detta innebär det en 30-procentig medfinansiering av projektering. Det är också en del av finansieringsmöjligheten som vi absolut ska ta till vara.

Dessutom har regeringen med Åsa Torstensson i spetsen varit initiativtagare till Haparandadeklarationen. I juni i år samlades representanter från Kina och Barentsregionen i Haparanda för att diskutera nödvändigheten av en sammanhållen öst-västlig järnvägskorridor. 90 procent av EU:s totala produktion av skogsrelaterade produkter kommer just från Barentsregionen. Det har naturligtvis en avgörande betydelse för tillväxten i hela Europa. En sammanhållen botnisk korridor fyller en viktig funktion.

Några har nämnt alla miljövinster man kan göra. Utvidgade arbetsmarknadsregioner har också nämnts liksom vilken betydelse en sådan här sammanhållen bana kan få för turistsatsningen i norr.

Jag vill återigen peka på att Nordens tyngsta godsflöden på tåg fraktas just längs Botniska korridoren. Den binder samman det naturresursrika Europa och marknaderna inom EU med Sverige och Norden och även med Kina och Ryssland.

Jag hoppas att vi med gemensamma krafter över politikgränserna kan bidra till att skapa en bättre opinion än hittills. Jag ser ingen från Västerbottensbänken här. Jag tycker att det är tråkigt att man lämnade kammaren så tidigt när vi hade en så angelägen fråga som det är så viktigt att sprida information om.

Jag har gjort det förut, och jag gör det igen: Jag bjuder in till en överläggning om hur vi gemensamt skulle kunna jobba inåt i våra partier. Jag gjorde det under valrörelsen, men ingen har hört av sig. Chansen finns fortfarande.

Anf. 343 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Tappra kamrater, ni som orkar vara kvar! Jag vill tala om något som är otroligt viktigt för mig och för hela Dalarna.

Min vision är att resa mellan Stockholm och Falun på mindre än två timmar, att tågen kommer fram i tid och att pendlare väljer tåget framför bilen. Det kräver satsningar på Dalabanan. För oss som bor i Dalarna är Dalabanan otroligt central. Den sammanför oss med övriga Sverige. Dalabanan sträcker sig från Mora i norr till Stockholm i söder. För några av oss finns kanske ett minne eller en första tanke som slår oss när vi tänker på Dalarna. Det kan vara midsommar i Leksand, Vasaloppet eller skidspelen i Falun. Det kan vara Tällberg eller Dalhalla. Det är viktigt att lyfta fram den centrala roll som Dalarna har i Sverige. Dalarna är ett av Sveriges största och viktigaste turistlän med en enorm tillströmning av turister och resenärer, framför allt under vintersäsongen.

Länet har en klart positiv utveckling och har klarat sig bra trots konjunkturen. De planerade investeringarna inom turistnäringen uppgår till närmare 10 miljarder kronor under de närmaste 10–15 åren. Det skapar ytterligare ca 2 000 arbetstillfällen i Dalarna. Mer kan det bli med de satsningar som görs på Dalabanan och längs Dalabanan.

Det är också viktigt att påtala att Dalarna är Sveriges fjärde största exportlän. Dalabanan är en viktig gods bana för näringslivet i regionen. Den norra delen mellan Borlänge och Mora har en hög andel transporterat gods, 20–30 godståg. Mer kan transporteras, förutsatt att kapaciteten byggs ut.

Dalabanan Borlänge–Avesta–Sala är viktig för näringslivet som en förbindelselänk mellan godsstråken i Bergslagen, men även för intransport av råvaror och transport av färdiga produkter. Dalarna är, som jag sade, Sveriges fjärde största exportlän med flera stora exportindustrier som är direkt beroende av järnvägen för sin överlevnad.

Varje dag pendlar 50 000 människor längs stråket Mora–Stockholm, varav 5 000 med tåg. Det är siffror som väntas stiga. Dalabanan är, förutom för oss i Dalarna, viktig för Västmanlands och Uppsala län. Trafikeringen på banan utgörs i dag av mellan 30 och 75 tåg per dygn beroende på delsträcka.

Banan bidrar i allra högsta grad till regionförstoring som bland annat innebär att arbets- och bostadsmarknaden kan vidgas och att kommunikationsmöjligheterna till och från orter med högre utbildning förbättras. Förutsättningarna för arbets- och fritidsresenärer förbättras. Trots att det på den aktuella sträckan har skett en ökning av antalet resenärer och transport av gods har endast få och smärre förbättringar gjorts på banan. Det räcker inte.

Herr talman! Det finns en intresseförening som omfattar banans hela sträckning med alla kommuner i Dalarna, Västmanland och Uppsala. Den jobbar för en uppgradering av banan och har därför arbetat fram en långsiktig vision för hur en samhällsekonomiskt lönsam upprustning av banan med bättre trafik skulle kunna bidra till regionens utveckling.

För åren fram till 2019 föreslår man en samlad investering i storleksordningen 4 miljarder kronor, vilket förutom en rejäl upprustning av den nuvarande banan också skulle täcka kostnaden för en ny sträckning mellan Falun och Borlänge – en satsning med stor betydelse för godstrafiken.

I ett första skede handlar det om satsningar som skulle kunna bidra till en upprustning och förbättring som ger bland annat minskad restid, bättre komfort, bättre tidtabellspunktlighet, trafik varje timme och tätare

turer vid högtrafik. För detta finns ett avtal mellan regionerna och Trafikverket om en satsning på 810 miljoner fram till 2017.

Som det är i dag har restiden mellan Dalarna och Stockholm i stället ökat. Punktligheten har minskat och bankapaciteten visar på stora brister när person- och godstrafik ställs mot varandra. Det är oerhört negativt och olyckligt.

Från socialdemokratiskt håll har vi därför väckt en motion just med anledning av den här mycket viktiga frågan. Där påtalar vi att satsningar på banan har en direkt effekt på näringslivets utveckling och den turism vi har, framför allt i Dalafjällen och i Siljansområdet.

Herr talman! Goda kommunikationer och en bra infrastruktur är en grundläggande förutsättning för att hela Sverige ska fungera bra för boende, för arbete, för utbildning och för utveckling av näringslivet. Större regioner, särskilt större arbetsmarknadsregioner, har en avgörande betydelse för tillväxten. Det är också viktigt att lyfta fram de miljömässiga aspekterna i denna satsning. En förhoppning är att tågpendlarna på sträckan Mora–Stockholm ska öka från dagens 5 000. Vi vill därför se en tydlig prioritering från regeringen och från Trafikverket.

I detta anförande instämde Peter Hultqvist (S).

Anf. 344 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Norra delen av vårt land är av stor betydelse för våra naturresurser. De resurserna har under mycket lång tid haft stor betydelse för vårt land när det gäller infrastruktur och nya välfärdsreformer för hela Sverige.

Många miljarder har årligen levererats till statskassan, bland annat genom de statliga bolagen LKAB, Vattenfall och Sveaskog. En förutsättning för att de har kunnat göra det har givetvis varit att vi har haft en väl utbyggd infrastruktur. Våra järnvägar – stambanan som byggdes i slutet av 1800-talet och Malmbanan som byggdes i början av 1900-talet – har spelat en stor roll. Infrastrukturen har varit en grundförutsättning för att vi har kunnat nyttiggöra våra naturresurser och omvandla dem till välstånd till gagn för hela Sverige.

Jag tror, herr talman, att vi alla kan vara överens om den historiebeteckningen.

Värdet av våra naturresurser tenderar att få allt större betydelse. Här har nämnts vår järnmalsproduktion som svarar för 90 procent av Europas totala produktion. LKAB som har en prognos på 15 miljarder i resultat detta år har oerhört expansiva planer från knappt 30 miljoner ton till 40 miljoner ton inom den närmaste tiden. Efterfrågan på den här typen av råvaror ökar dramatiskt, inte för att Europa eller USA har fått större konsumtionsförmåga utan för att framför allt Asien och Kina och deras befolkning har fått köpkraft.

Vi flyttar nu hela städer – Kiruna och Malmberget – för att komma åt mer järnmalm. Vi öppnar nya gruvor i malmfälten och i Pajala. För att kunna nyttiggöra de naturresurserna måste vi ändra vår infrastruktur.

Norrbotniabanan är därför inte bara ett viktigt järnvägsprojekt. Det är ett avgörande järnvägsprojekt för att vi ska lyckas.

Det är inte bara en nationell angelägenhet. Det är även en europeisk angelägenhet.

Norrbotniabanan är en del av ett stort trafiksystem uppe i Barentsområdet. Den öppnar nya möjligheter i både nord-sydlig och i öst-västlig riktning.

En av världens största naturrikedomar finns lokaliserade i Barentsområdet. Det är den norska gasen, oljan, fisken och vattenkraften. Det är den svenska skogen, malmen och vattenkraften. Det är vår natur och våra vilda bär, liksom i Finland. För att inte tala om nordvästra Ryssland som har 40–50 gånger så mycket gas och olja som Snövitfältet i Norge. Det är alla tänkbara mineraler och skogstillgångar. Vi får inte missa detta.

Dessutom har vi faktiskt en järnväg i dag från Sverige, från Haparanda ända till Shanghai i Kina. Den finns där. Den behöver inte byggas. Det har faktiskt körts provtransporter. Det tar 15–16 dagar med massor av byråkrati. Där kan man också hitta helt nya perspektiv. Den nya Haparandabanan som invigs 2012 är också viktig för att vi ska komma åt kommunikationerna i öst-västlig riktning. Men det behövs också en länk ned till Sverige. Det räcker inte med Stambanan. Vi kan inte lämna Sverige utanför detta.

Herr talman! Även Malmbanan som har diskuterats tidigare i kväll är en del i detta infrastruktursystem, precis som Norrbotniabanan är en del i ett internationellt infrastruktursystem.

Vi vet att LKAB vid branden i somras förlorade närmare 200 miljoner i intäkter. Det är inte bra att det är på det sättet. Vi måste se betydelsen av en god infrastruktur för att kunna få utdelning.

Det var precis så som riksdagen och dess ledamöter i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet tog beslut om att bygga Stambanan och bygga Malmbanan. Det var modiga män. På den tiden förstår jag att det var bara män. På den tiden var det nog också så att det var, precis som vi har i riksdagen i dag, en kraftig borgerlig majoritet som vågade. Jag hoppas att denna borgerliga majoritet nu också börjar våga ta dessa steg in i framtiden.

Man ska inte tycka synd om oss norrbottningar. Jag är en stolt norrbottning, Helena Lindahl.

Vid interpellationsdebatten häromveckan kände jag att till och med infrastrukturministern är på G. Nu går tåget. Jag hoppas verkligen att vi tors ta dessa steg. Norrbotniabanan behövs.

I detta anförande instämde Peter Hultqvist (S).

Anf. 345 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Här har det sagts många kloka saker, inte minst om Norrbottens otroliga kapacitet. När man lyssnar till hela debatten måste man dock säga att det inte finns någon prioritering av olika saker. Det handlar om Ostlänken, Västlänken och allt möjligt.

För fyra år sedan när vi hade motsvarande debatt gick man till hårt angrepp mot regeringen för att den inte hade fixat till Haparandabanan. Nu hör jag till min glädje att Sven-Erik Bucht säger att det är en viktig länk – jag har varit uppe och tittat på den ett par gånger – som kommer från Kina och går ändå bort till Narvik och kanske till Göteborg också. Men jag håller med om att vi måste satsa på att också få i gång Norrbotniabanan.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

Nu är det inte på det sätt som ni beskriver det. Det pågår tre järnvägsplansplaneringar. Man kan inte sätta i gång att bygga en järnväg utan denna plan. En av dem är färdig, och det pågår ytterligare två. Vi får avvakta dem.

Sedan måste man skilja på lån och finansiering också. Men det är en annan fråga.

Anf. 346 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Herr talman! Jag trodde inte att det var så lätt att påverka i riksdagen. Jag är ju ny. Men varenda gång jag går upp och pratar om Norrbotten blir jag bara gladare. Fler och fler borgerliga ledamöter ställer upp för detta. Det är jättebra.

Detta handlar inte om att flytta hjärnor. När jag är nere i Stockholm ser jag tåg som flyttar hjärnor. Detta handlar om att flytta järn, att flytta råvaror.

Anf. 347 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag uppträder inte ens som borgerlig. Jag uppträder i första hand som svensk. Då ser jag den otroliga kapacitet och möjlighet som Norrbotten har.

Men jag ser också trafiken framför allt österifrån. Det har jag skrivit om i flera tidningar uppe i Norrbotten. Det handlar om den trafik som alstras mellan Finland och Sverige, med en spårväxlare där, och ned mot Göteborg. Då behövs Norrbottenabanan också. Men man kan inte, som några säger här, bygga denna järnväg utan att man har ordentliga järnvägsutredningar. Det vill jag också säga. Det gjorde man i Haparanda innan man byggde banan.

Anf. 348 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Herr talman! Självklart ska det finnas järnvägsutredningar kring detta projekt. Man kan inte bygga utan det. Men det är viktigt att vi törs ta dessa steg precis som de togs i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet. Det var modiga män. Låt oss vara modiga män och kvinnor också i denna kammare.

Anf. 349 GUSTAV NILSSON (M):

Herr talman! Målet för den nationella transportpolitiken är att transportsystemet ska främja en positiv regional utveckling i hela landet.

Bra kommunikationer är en nödvändig tillväxtfaktor. Europaväg 22, E22:an, har en nyckelroll för tillväxt och utveckling i södra Sverige och är av mycket strategisk betydelse. Den spelar en viktig roll i utvecklingen av näringslivet, vilket i sig skapar fler företag och nya jobb. E22:an är också viktig för den offentliga verksamheten. Om detta råder en samsyn bland aktörerna längs hela vägsträckan, vilket bland annat har manifesterats i det bolag, E22 AB, som har bildats av Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Regionförbundet Östsmåland, Regionförbundet i Kalmar län, Region Skåne och Region Blekinge. Det finns alltså ett stort regionalt och lokalt engagemang.

Viktiga satsningar har gjorts. Det vill jag gärna betona. Men en rad olika studier visar att sydöstra Sveriges transportsystem i flera avseenden fungerar som en flaskhals för regionens ekonomiska tillväxt.

Om inte infrastrukturen svarar upp mot de nya krav som ställs finns en betydande risk att de geografiska fördelar som regionen erbjuder inte tas till vara. Företagen i regionen är direkt eller indirekt beroende av en modern och välanpassad transportled.

I södra och sydöstra Sverige har tillkomsten av Öresundsbron och ökad hamntrafik medfört en alltmer intensiv handel, en rörligare arbetsmarknad, ökad turism och därmed ökat tryck på infrastrukturen.

Tio hamnar i landet är prioriterade och av statligt intresse. Fem av dem ligger längs E22:an – Malmö, Trelleborg, Norrköping, Karlskrona och Karlshamn.

I mitt hemlän Blekinge sker stora satsningar i båda hamnarna i Karlskrona och Karlskrona där såväl privata som offentliga aktörer medverkar. Sett i ljuset av detta är det av än större betydelse att en långsiktig och hållbar kvalitetsuppgrädering av E22:an genomförs.

Herr talman! Alliansregeringen har i sin infrastrukturproposition gjort betydande och efterlängtrade framtidssatsningar på bland annat E22:an omfattande 2,2 miljarder. Ytterligare satsningar på 3 miljarder är planerade.

Trots dessa investeringar kommer E22:an att bestå av vägsträckor av varierande kvalitet, vilket medför negativa konsekvenser för både person- och godstransporter.

Vissa sträckor håller en mycket bra standard, medan andra har övergångsställen, rödljus, rondeller och till och med hastighetsbegränsningar på 30 kilometer i timmen.

En sådan viktig transportled som E22:an, som fungerar som ett nav i ett mycket handelsintensivt område och förbinder Sverige med Europa, ska inte ha denna ojämna kvalitet. Det är olämpligt ur såväl miljö-, tillväxt- som trafiksäkerhetshänseende.

Ambitionen måste vara att säkerställa att kommande vägarbeten som genomförs i anknytning till E22 kännetecknas av ett helhetsgrepp. Det blir betydligt mer kostnadseffektivt att genomföra och samordna utbyggnader i längre stråk.

Genom de stordriftsfördelar som uppkommer då vägar byggs enligt denna princip används resurserna bättre. Vi får ett helhetstänkande som sammantaget ger effektivitetsvinster. Motsatsen som innebär att arbetet genomförs med kortare etapper är däremot mycket resurskrävande. Ytterligare satsningar på E22:an måste ske så att vi fullt ut får en Europaväg värd namnet, och kommande utbyggnad måste ske i längre sammanhängande stråk.

Herr talman! I västra delen av Blekinge tillsammans med de intilliggande kommunerna i Skåne och Småland finns den mest industriintensiva regionen i södra Sverige med välkända industrier som Volvo Personvagnar, Ikea, Stora Enso och Karlshamns AB. Alla kännetecknas av stora och tunga transportflöden, och samtliga har en vision om att kunna expandera i Europa, inte minst i de östra delarna.

Prot. 2010/11:9
3 november

Allmänpolitisk debatt

Trafik och IT-politik

En utbyggnad av den så kallade Sydostlänken skulle koppla samman järnvägarna Södra stambanan och Blekinge kustbana. Företagen är också intresserade av detta och satsar på en förstudie för att man ska kunna komma i gång med detta projekt.

En utbyggnad av Sydostlänken är kostnadsmässigt en relativt liten satsning men en satsning som skulle få mycket positiva effekter på såväl regionen som resten av landet. Volvos transporter skulle exempelvis kunna öka både mot Belgien och mot Göteborg. Mer av godstransporter inom landet skulle kunna gå på järnväg om Sydostlänken byggdes ut. Sydostlänken är i dagsläget en felande länk mellan Södra stambanan och Blekinge kustbana, och detta måste åtgärdas.

Jag tycker också att det är viktigt att vi matchar de insatser som sker på andra sidan Östersjön, bland annat det stora motorvägsbygget från Gdynia i Polen via Östersjökusten och söderut mot Medelhavsområdet. Det finns i dag nätverk som arbetar för att vi ska knyta samman en transportkorridor mellan Gdynia, Karlskrona och Göteborg. Det är således viktigt för det svenska näringslivet att vi också kopplar samman våra svenska godståg med de europeiska.

Herr talman! Sedan alliansregeringen tillträdde har infrastrukturen prioriterats på flera olika sätt, till exempel genom ökade anslag till vägar och järnvägar och mer pengar till underhåll, som varit eftersatt. Vi måste fortsätta att satsa på de transportlösningar och investeringar som är kostnadseffektiva, tillväxtfrämjande och hållbara. Transport och infrastruktur är ryggraden i ett modernt samhälle.

(forts. prot. 10)

10 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 3 november

2010/11:29 Nattåg till norra Sverige

av *Leif Pettersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:30 Försvarets vinterförmåga

av *Sven-Erik Bucht* (S)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 november.

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 3 november

2010/11:34 Betalning med kontokort

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till statsrådet *Birgitta Ohlsson* (FP)

2010/11:35 Kristna minoriteter i Turkiet

av *Roger Haddad* (FP)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2010/11:36 Regler för studiemedel

av *Katarina Köhler* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 november.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 2 november

2010/11:18 Sällskapsdjur

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2010/11:19 Bostadstillfällen

av *Sara Karlsson* (S)

till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2010/11:21 Märkning av kött från djur som fått GMO-fritt foder

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2010/11:26 Neddragningar i nattågstrafiken och konsekvenser för besöksnäringen i övre Norrland

av *Maria Lundqvist-Brömster* (FP)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

den 3 november

2010/11:15 Tågförseningarna i Mälardalen

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2010/11:23 Utländsk arbetskrafts villkor i Sverige

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2010/11:25 Säker vinterkörning

av *Lars Gustafsson* (KD)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2010/11:27 Bonus i statens företag

av *Peter Hultqvist* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:29 Helikopterteknikerbrist och inköp av ny medeltung helikopter till Försvarsmakten

av *Åsa Lindestam* (S)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2010/11:30 Höghastighetsbanor och Götalandsbanan

av *Hans Olsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:33 Jäv i de djurförsöksetiska nämnderna

av *Helena Leander* (MP)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 november.

13 § Kammaren åtskildes kl. 19.41.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 60 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 110,

av andre vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 199 (delvis),

av talmannen därefter till och med 9 § anf. 270 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 338 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

1 § Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 MONA SAHLIN (S)	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	3
Anf. 3 MONA SAHLIN (S) replik	4
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	4
Anf. 5 MONA SAHLIN (S) replik	5
Anf. 6 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	5
Anf. 7 MONA SAHLIN (S) replik	5
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	6
Anf. 9 MONA SAHLIN (S) replik	6
Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik	6
Anf. 11 MONA SAHLIN (S) replik	7
Anf. 12 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik	7
Anf. 13 MONA SAHLIN (S) replik	8
Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	8
Anf. 15 MONA SAHLIN (S) replik	9
Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	9
Anf. 17 MONA SAHLIN (S) replik	10
Anf. 18 LARS OHLY (V) replik	10
Anf. 19 MONA SAHLIN (S) replik	11
Anf. 20 LARS OHLY (V) replik	11
Anf. 21 MONA SAHLIN (S) replik	12
Anf. 22 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	12
Anf. 23 MONA SAHLIN (S) replik	13
Anf. 24 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	13
Anf. 25 MONA SAHLIN (S) replik	14
Anf. 26 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	14
Anf. 27 MONA SAHLIN (S) replik	17
Anf. 28 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	17
Anf. 29 MONA SAHLIN (S) replik	18
Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	18
Anf. 31 PETER ERIKSSON (MP) replik	19
Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	19
Anf. 33 PETER ERIKSSON (MP) replik	20
Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	20
Anf. 35 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	20
Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	21
Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	21
Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	22
Anf. 39 LARS OHLY (V) replik	22

Anf. 40	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	23
Anf. 41	LARS OHLY (V) replik	23
Anf. 42	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	24
Anf. 43	PETER ERIKSSON (MP).....	24
Anf. 44	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik	27
Anf. 45	PETER ERIKSSON (MP) replik	27
Anf. 46	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik	28
Anf. 47	PETER ERIKSSON (MP) replik	28
Anf. 48	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 49	PETER ERIKSSON (MP) replik	29
Anf. 50	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	29
Anf. 51	PETER ERIKSSON (MP) replik	30
Anf. 52	LARS OHLY (V) replik	30
Anf. 53	PETER ERIKSSON (MP) replik	30
Anf. 54	LARS OHLY (V) replik	31
Anf. 55	PETER ERIKSSON (MP) replik	31
Anf. 56	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	32
Anf. 57	PETER ERIKSSON (MP) replik	32
Anf. 58	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	32
Anf. 59	PETER ERIKSSON (MP) replik	33
Anf. 60	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	33
Anf. 61	PETER ERIKSSON (MP) replik	35
Anf. 62	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	35
Anf. 63	PETER ERIKSSON (MP) replik	36
Anf. 64	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	36
Anf. 65	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	36
Anf. 66	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	37
Anf. 67	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	37
Anf. 68	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	38
Anf. 69	LARS OHLY (V) replik	38
Anf. 70	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	39
Anf. 71	LARS OHLY (V) replik	39
Anf. 72	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	40
Anf. 73	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	40
Anf. 74	MONA SAHLIN (S) replik.....	43
Anf. 75	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik	43
Anf. 76	MONA SAHLIN (S) replik.....	44

Anf. 77 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	44
Anf. 78 JIMMIE ÅKESSON (SD)	45
Anf. 79 MONA SAHLIN (S) replik	47
Anf. 80 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	48
Anf. 81 MONA SAHLIN (S) replik	48
Anf. 82 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	49
Anf. 83 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	49
Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	50
Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	50
Anf. 86 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	51
Anf. 87 LARS OHLY (V) replik	51
Anf. 88 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	51
Anf. 89 LARS OHLY (V) replik	52
Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	52
Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	53
Anf. 92 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	53
Anf. 93 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	54
Anf. 94 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	54
Anf. 95 LARS OHLY (V)	55
Anf. 96 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	57
Anf. 97 LARS OHLY (V) replik	58
Anf. 98 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	59
Anf. 99 LARS OHLY (V) replik	59
Anf. 100 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	59
Anf. 101 LARS OHLY (V) replik	60
Anf. 102 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	61
Anf. 103 LARS OHLY (V) replik	61
Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	61
2 § Avsägelse	64
3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	64
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	64
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	64
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	65
7 § Allmänpolitisk debatt	65
<i>Ekonomisk politik och skatter</i>	<i>65</i>
Anf. 105 VERONICA PALM (S)	65
Anf. 106 HENRIK VON SYDOW (M) replik	66
Anf. 107 VERONICA PALM (S) replik	67
Anf. 108 HENRIK VON SYDOW (M) replik	67
Anf. 109 VERONICA PALM (S) replik	67

Anf. 110	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik.....	67
Anf. 111	VERONICA PALM (S) replik.....	68
Anf. 112	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik.....	68
Anf. 113	VERONICA PALM (S) replik.....	68
Anf. 114	HENRIK VON SYDOW (M)	68
Anf. 115	HANS OLSSON (S) replik	70
Anf. 116	HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	70
Anf. 117	HANS OLSSON (S) replik	70
Anf. 118	HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	70
Anf. 119	PETER PERSSON (S) replik.....	71
Anf. 120	HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	71
Anf. 121	PETER PERSSON (S) replik.....	71
Anf. 122	HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	71
Anf. 123	ANNIKA LILLEMETS (MP).....	71
Anf. 124	ANDREAS NORLÉN (M) replik	73
Anf. 125	ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	73
Anf. 126	ANDREAS NORLÉN (M) replik	73
Anf. 127	ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	74
Anf. 128	EDWARD RIEDL (M) replik.....	74
Anf. 129	ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	74
Anf. 130	EDWARD RIEDL (M) replik.....	74
Anf. 131	ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	75
Anf. 132	GUNNAR ANDRÉN (FP).....	75
Anf. 133	PETER PERSSON (S) replik.....	76
Anf. 134	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	77
Anf. 135	PETER PERSSON (S) replik.....	77
Anf. 136	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	77
Anf. 137	PER-INGVAR JOHANSSON (C).....	77
Anf. 138	JONAS SJÖSTEDT (V).....	78
Anf. 139	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	80
Anf. 140	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	80
Anf. 141	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	81
Anf. 142	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	81
Anf. 143	EDWARD RIEDL (M) replik	81
Anf. 144	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	81
Anf. 145	EDWARD RIEDL (M) replik	82
Anf. 146	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	82
Anf. 147	ANDREAS NORLÉN (M) replik	82
Anf. 148	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	83
Anf. 149	ANDREAS NORLÉN (M) replik	83
Anf. 150	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	83
Anf. 151	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	83
Anf. 152	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	84
Anf. 153	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	84
Anf. 154	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	84
Anf. 155	ANDERS SELLSTRÖM (KD)	85
Anf. 156	MONICA GREEN (S) replik.....	86
Anf. 157	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	87
Anf. 158	MONICA GREEN (S) replik.....	87

Anf. 159	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	87	Prot. 2010/11:9
Anf. 160	MONICA GREEN (S).....	87	3 november
Anf. 161	HENRIK VON SYDOW (M) replik	89	
Anf. 162	MONICA GREEN (S) replik	89	
Anf. 163	HENRIK VON SYDOW (M) replik	90	
Anf. 164	MONICA GREEN (S) replik	90	
Anf. 165	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	90	
Anf. 166	MONICA GREEN (S) replik	90	
Anf. 167	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	91	
Anf. 168	MONICA GREEN (S) replik	91	
Anf. 169	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik	91	
Anf. 170	MONICA GREEN (S) replik	92	
Anf. 171	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik	92	
Anf. 172	MONICA GREEN (S) replik	92	
Anf. 173	ANDREAS NORLÉN (M) replik	92	
Anf. 174	MONICA GREEN (S) replik	93	
Anf. 175	ANDREAS NORLÉN (M) replik	93	
Anf. 176	MONICA GREEN (S) replik	93	
Anf. 177	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	93	
Anf. 178	MONICA GREEN (S) replik	94	
Anf. 179	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	94	
Anf. 180	MONICA GREEN (S) replik	95	
Anf. 181	ANDREAS NORLÉN (M).....	95	
Anf. 182	MONICA GREEN (S) replik	96	
Anf. 183	ANDREAS NORLÉN (M) replik	97	
Anf. 184	MONICA GREEN (S) replik	97	
Anf. 185	ANDREAS NORLÉN (M) replik	97	
Anf. 186	HANS OLSSON (S) replik	98	
Anf. 187	ANDREAS NORLÉN (M) replik	98	
Anf. 188	HANS OLSSON (S) replik	98	
Anf. 189	ANDREAS NORLÉN (M) replik	98	
Anf. 190	JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	99	
Anf. 191	ANDREAS NORLÉN (M) replik	99	
Anf. 192	JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	99	
Anf. 193	ANDREAS NORLÉN (M) replik	100	
Anf. 194	VALTER MUTT (MP)	100	
Anf. 195	ANDREAS NORLÉN (M) replik	101	
Anf. 196	VALTER MUTT (MP) replik	101	
Anf. 197	ANDREAS NORLÉN (M) replik	101	
Anf. 198	VALTER MUTT (MP) replik	102	
Anf. 199	JACOB JOHNSON (V).....	102	
Anf. 200	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	103	
Anf. 201	JACOB JOHNSON (V) replik	104	
Anf. 202	GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	104	
Anf. 203	JACOB JOHNSON (V) replik	104	
Anf. 204	ANDREAS NORLÉN (M) replik	104	
Anf. 205	JACOB JOHNSON (V) replik	104	
Anf. 206	ANDREAS NORLÉN (M) replik	105	
Anf. 207	JACOB JOHNSON (V) replik	105	

Anf. 208	CECILIA BRINCK (M)	105
Anf. 209	PETER PERSSON (S) replik	107
Anf. 210	CECILIA BRINCK (M) replik	107
Anf. 211	PETER PERSSON (S) replik	107
Anf. 212	CECILIA BRINCK (M) replik	107
Anf. 213	JOHNNY MUNKHAMMAR (M)	108
Anf. 214	PETER PERSSON (S) replik	109
Anf. 215	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik	109
Anf. 216	PETER PERSSON (S) replik	110
Anf. 217	JOHNNY MUNKHAMMAR (M) replik	110
	(forts. 9 §)	110
Ajournering		110
Återupptagna förhandlingar		110
8 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte		
den 28 och 29 oktober		111
Anf. 218	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	111
Anf. 219	MARIE GRANLUND (S)	113
Anf. 220	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	113
Anf. 221	MARIE GRANLUND (S)	113
Anf. 222	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	114
Anf. 223	GUSTAV BLIX (M)	114
Anf. 224	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	114
Anf. 225	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	115
Anf. 226	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	115
Anf. 227	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	116
Anf. 228	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	116
Anf. 229	CARL B HAMILTON (FP)	116
Anf. 230	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	117
Anf. 231	STAFFAN DANIELSSON (C)	117
Anf. 232	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	118
Anf. 233	JONAS SJÖSTEDT (V)	118
Anf. 234	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	119
Anf. 235	JONAS SJÖSTEDT (V)	120
Anf. 236	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	120
Anf. 237	DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	120
Anf. 238	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	121
Anf. 239	MONICA GREEN (S)	121
Anf. 240	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	122
Anf. 241	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	122
Anf. 242	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	123
Anf. 243	ELISABETH SVANTESSON (M)	123
Anf. 244	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	124
Anf. 245	ÅSA ROMSON (MP)	124
Anf. 246	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	125
Anf. 247	PYRY NIEMI (S)	126
Anf. 248	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	126
Anf. 249	SUSANNA HABY (M)	127
Anf. 250	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	127

Anf. 251	TINA EHN (MP).....	128
Anf. 252	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	129
Anf. 253	TINA EHN (MP) replik	130
Anf. 254	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	130
Anf. 255	TINA EHN (MP) replik	130
Anf. 256	ROGER TIEFENSEE (C) replik	131
Anf. 257	TINA EHN (MP) replik	131
Anf. 258	ROGER TIEFENSEE (C) replik	131
Anf. 259	TINA EHN (MP) replik	131
Anf. 260	ROGER TIEFENSEE (C)	132
Anf. 261	PYRY NIEMI (S) replik.....	133
Anf. 262	ROGER TIEFENSEE (C) replik	133
Anf. 263	PYRY NIEMI (S) replik.....	133
Anf. 264	ROGER TIEFENSEE (C) replik	134
Anf. 265	ÅSA ROMSON (MP) replik	134
Anf. 266	ROGER TIEFENSEE (C) replik	134
Anf. 267	ÅSA ROMSON (MP) replik	134
Anf. 268	ROGER TIEFENSEE (C) replik	135
Anf. 269	OTTO VON ARNOLD (KD).....	135
Anf. 270	KEW NORDQVIST (MP)	136
Anf. 271	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	137
Anf. 272	KEW NORDQVIST (MP) replik	137
Anf. 273	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	138
Anf. 274	KEW NORDQVIST (MP) replik	138
Anf. 275	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	138
Anf. 276	KEW NORDQVIST (MP) replik	138
Anf. 277	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	139
Anf. 278	KEW NORDQVIST (MP) replik	139
Anf. 279	STAFFAN DANIELSSON (C).....	139
Anf. 280	PYRY NIEMI (S) replik.....	141
Anf. 281	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	141
Anf. 282	PYRY NIEMI (S) replik.....	141
Anf. 283	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	141
Anf. 284	TINA EHN (MP) replik	142
Anf. 285	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	142
Anf. 286	TINA EHN (MP) replik	142
Anf. 287	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	142
Anf. 288	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	143
Anf. 289	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	143
Anf. 290	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	143
Anf. 291	STAFFAN DANIELSSON (C) replik.....	143
Anf. 292	STINA BERGSTRÖM (MP)	144
Anf. 293	JONAS ERIKSSON (MP).....	145
Anf. 294	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	146
Anf. 295	JONAS ERIKSSON (MP) replik	146
Anf. 296	OTTO VON ARNOLD (KD) replik	146

Anf. 297 JONAS ERIKSSON (MP) replik	147
Anf. 298 STAFFAN DANIELSSON (C) replik	147
Anf. 299 JONAS ERIKSSON (MP) replik	147
Anf. 300 STAFFAN DANIELSSON (C) replik	147
Anf. 301 JONAS ERIKSSON (MP) replik	148
<i>Statsförvaltningen</i>	148
Anf. 302 PETER HULTQVIST (S).....	148
Anf. 303 STAFFAN DANIELSSON (C) replik	149
Anf. 304 PETER HULTQVIST (S) replik	150
Anf. 305 STAFFAN DANIELSSON (C) replik	150
Anf. 306 PETER HULTQVIST (S) replik	150
Anf. 307 EDWARD RIEDL (M) replik	151
Anf. 308 PETER HULTQVIST (S) replik	151
Anf. 309 EDWARD RIEDL (M) replik	151
Anf. 310 PETER HULTQVIST (S) replik	151
<i>Kulturpolitik</i>	152
Anf. 311 BENGT BERG (V)	152
Anf. 312 ANDREAS CARLSON (KD).....	153
<i>Trafik och IT-politik</i>	154
Anf. 313 LEIF PETTERSSON (S).....	154
Anf. 314 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M).....	156
Anf. 315 BÖRJE VESTLUND (S) replik	158
Anf. 316 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	158
Anf. 317 BÖRJE VESTLUND (S) replik	158
Anf. 318 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	159
Anf. 319 JABAR AMIN (MP).....	159
Anf. 320 HELENA LINDAHL (C) replik	160
Anf. 321 JABAR AMIN (MP) replik.....	160
Anf. 322 HELENA LINDAHL (C) replik	160
Anf. 323 JABAR AMIN (MP) replik.....	160
Anf. 324 EDWARD RIEDL (M) replik	160
Anf. 325 JABAR AMIN (MP) replik.....	161
Anf. 326 EDWARD RIEDL (M) replik	161
Anf. 327 JABAR AMIN (MP) replik.....	161
Anf. 328 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	161
Anf. 329 BÖRJE VESTLUND (S) replik	163
Anf. 330 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	163
Anf. 331 BÖRJE VESTLUND (S) replik	164
Anf. 332 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	164
Anf. 333 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	164
Anf. 334 BÖRJE VESTLUND (S) replik	165
Anf. 335 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	165
Anf. 336 BÖRJE VESTLUND (S) replik	166
Anf. 337 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	166
Anf. 338 SIV HOLMA (V)	166
Anf. 339 ANNELIE ENOCHSON (KD)	167
Anf. 340 JOHAN ANDERSSON (S).....	169
Anf. 341 STEFAN CAPLAN (M)	170

Anf. 342 HELENA LINDAHL (C).....	170	Prot. 2010/11:9
Anf. 343 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	171	3 november
Anf. 344 SVEN-ERIK BUCHT (S)	173	
Anf. 345 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	174	
Anf. 346 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	175	
Anf. 347 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik	175	
Anf. 348 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	175	
Anf. 349 GUSTAV NILSSON (M).....	175	
(forts. prot. 10).....	177	
10 § Anmälan om interpellationer.....	177	
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	178	
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	178	
13 § Kammaren åtskildes kl. 19.41.....	179	

Tryck: Elanders, Vällingby 2010